

„СВЕВЛАД“ – www.svevlad.org.rs

Милица Грковић: Имена у Дечанским хрисовуљама
Интернет издање: јул, 2016.

Милица Грковић

ИМЕНА У ДЕЧАНСКИМ ХРИСОВУЉАМА

Штампано издање објавио
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НОВОМ САДУ
ИНСТИТУТ ЗА ЈУЖНОСЛОВЕНСКЕ ЈЕЗИКЕ
НОВИ САД
1983

~~808.1-311/-312~~ 81

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НОВОМ САДУ
ИНСТИТУТ ЗА ЈУЖНОСЛОВЕНСКЕ ЈЕЗИКЕ

Рецензенти

академик ПАВЛЕ ИВИЋ и академик АСИМ ПЕЏО

Уредник

др ЈОВАН ЈЕРКОВИЋ

МИЛИЦА ГРКОВИЋ

ИМЕНА
У ДЕЧАНСКИМ ХРИСОВУЉАМА

Грарској библотеци
у Новом Саду (Депозит)

21.10.2000. Милица Грковић
Н. Саду

НОВИ САД
1983

Издаје

Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду

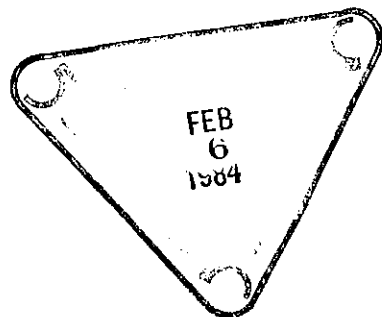
Наслов на корицама је написан словима из потписа краљева Стефана Дечанског и сина му Стефана Душана

Испод наслова је слика сребрњака краља Стефана Дечанског

Цртеже на корицама је урадио др Слободан Ненадовић

На почетку и на крају књиге су фотографије делова Дечанске хрисовуље

Технички опремила Милица Грковић

Штампање ове књиге финансирале су Самоуправна интересна заједница за научни рад Војводине и Републичка заједница науке Србије

Штампа „Минерва“, Суботица

САДРЖАЈ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
СКРАЋЕНИЦЕ	8
I ФОРМИРАЊЕ ОНОМАСТИКОНА КОД СЛОВЕНА НА БАЛКАНУ ..	9
II ДЕЧАНСКО ВЛАСТЕЛИНСТВО	14
III ИМЕНА У ДЕЧАНСКОМ ВЛАСТЕЛИНСТВУ	19
Упоредни преглед имена у ДХ II и ДХ III	20
А. Приманастирски метох	25
Б + В. Остала места у САП Косово (слив Белог Дрима и косовска Дреница)	26
Г. Алтин (албански део у сливу Валбоне)	28
Д. Горње Полимље	29
Д ₁ . Горње Полимље и Потарје	30
Ђ. Катуни Влаха	30
Е + Ж. Албанска села и њихови катуни	31
З. Сокалници и мађупци	32
И. Људи код кола	33
Ј. Биволари манастира Дечана	33
К. Имена занатлија	33
Л. Имена свештеника и њихових синова	33
Љ. Владарска имена	34
IV ИМЕНА СЛОВЕНСКОГ ПОРЕКЛА	35
1. Семантика имена	35
А. Лична имена по називима животиња	36
Б. Имена по називима птица	37
В. Имена по биљкама	37
Г. Имена у вези с ватром	37
Д. Имена по природним појавама	38
Ђ. Имена по металима	38
Е. Имена по месту рођења	38
Ж. Број као основа за име	38
З. Терминологија сродства као основа личних имена	39
И. Анатомска лексика у именима	39
Ј. Имена по називима боја	39
К. Имена с негацијом	40

Л. Имена од описних придева	40
Лб. Теофорна имена	41
М. Словенски пантеон као извор имена	41
Н. Етноними узети за лична имена	41
Нб. Имена по друштвеном положају	42
О. Имена по занимању	42
П. Имена по називима предмета	42
Р. Имена од апстрактних појмова	42
С. Остала заштитна имена	42
2. Структура имена словенског порекла	44
А. Сложена имена	44
Б. Имена с префиксима	45
В. Имена с негацијом	45
Г. Основе словенских имена	46
Д. Самотворна имена	70
Ђ. Изведена имена	71
Е. Суфикси изведених имена	72
Ж. Граматички тип хипокористичког образовања	86
V НЕСЛОВЕНСКА ИМЕНА	88
А. Илирско-трачки елементи	88
Б. Романска имена	89
В. Албанска имена	89
Г. Германска имена	90
Д. Грчка имена	90
Ђ. Имена настала под мађарским утицајем	90
Е. Календарска имена	91
VI ХИБРИДНЕ СЛОВЕНСКО-НЕСЛОВЕНСКЕ ФОРМЕ	95
А. Сложена имена од словенских и несловенских основа	95
Б. Словенске основе и несловенски суфикси	95
В. Несловенске основе и словенски суфикси	96
VII НАДИМЦИ	98
VIII ПРОЕПОНИМИ	101
А. Одређивање по карактеристичним цртама личности	101
Б. Одређивање по месту порекла	101
В. Одређивање по занимању	101
Г. Одређивање помоћу падежних синтагми	102
Д. Одређивање помоћу присвојних придева	102
Ђ. Проепоними с наставком (-ов)ци	102
Е. Проепоними с наставком -ски	102
Ж. Патроними с наставком -ић	102
Упоредни преглед патронима	103
А. Приманастирски метох	103
Б + В. Остала места у САП Косово (слив Белог Дрима и косовска Дреница)	104

Г. Алтин (албански део у сливу Валбоне)	106
Д. Горње Полимље	106
Д ₁ . Горње Полимље и Потарије	107
Ђ. Катун Влаха	107
Е + Ж. Албанска села и њихови катун	108
З. Сокалници и мађупци	108
IX АНТРОПОНИМИЈА У ТОПОНИМИЈИ	110
А. Називи од антропонима и географског термина	110
Б. Називи од антропонима и привредних термина	110
В. Називи од антропонима и хришћанских термина	111
Г. Називи од антропонима и административно-правних термина	111
Д. Суфиксална анализа ректума	111
Ђ. Једночлани топоними	111
Е. Топоними патронимијског порекла	112
Порекло имена у топонимима	112
А. Словенска имена	112
Б. Календарска имена	115
В. Албанска имена	117
Г. Имена влашко-романског порекла	117
Д. Утицај осталих суседних народа	117
Ђ. Имена непознате или нејасне етимологије	117
X НЕКОЛИКО НАПОМЕНА О ЈЕЗИЧКИМ ОСОБИНАМА ИМЕНА ..	119
А. Полуглас ь	120
Б. Глас ђ	120
В. Глас ы	120
Г. Вокално р и л	120
Д. Л на крају речи или слога	121
Ђ. Глас х	121
Е. Глас ф	121
Ж. Гласови ђ и ђ	121
З. Група вс	122
И. Група сл	122
Ј. Група чр	122
К. Једначење по звучности	122
Л. Удвајање гласова	122
ЗАКЉУЧАК	123
NAMES IN THE DEČANI MONASTERY CHRYSOBULLS	129
КАРТА ДЕЧАНСКОГ ВЛАСТЕЛИНСТВА	142
РЕГИСТАР АНТРОПОНИМА И ПАТРОНИМА	155
ЛИТЕРАТУРА	215

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Ономастика је у нашој средини још увек млада грана лингвистике. Захвата изузетно занимљиво подручје за различите истраживачке делатности, али се ипак налази у групи научних дисциплина које су до скоро биле неоправдано запостављене. Не сме се заобићи чињеница да резултати ономастичких проучавања нису основа само за лингвистичке студије него су и незаобилазни извори за историју, етнографију, социологију, психологију и многе друге науке. Ономастички подаци често иду у ред најстаријих и најпоузданијих језичких сведочанстава о променама и кретањима становништва, а понекад су једине белеге народа несталих са светске позорнице, спомени из времена о коме није остало никаквих писаних трагова, чак ни остатака материјалне културе. Често говоре сигурније од предања и истинитије од не увек довољно поузданих докумената. Топоними су остајали у употреби, окамењени, када су одлазили народи који су их створили. Кумани су проишли преко Балкана, нису оставили ни царство ни књигу, али је њихово име у називима уткано у наш топонимијски пејсаж. На Пелопонезу нема живих сећања на Словене, само су у камен урезана словенска имена остала као сигуран доказ да су нам преци у тим странама пребивали, тражећи пут према топлим мору. Многа данашња непрозирна имена места чувају стара лична имена, заборављена, нејасна или неразумљива. Топоним *Сирогојно* чува траг двочланог словенског имена *Сирогој*, *Крагујевац* — мушко име *Крагуј*, *Ваљево* — данас непознато *Хвал*, а *Лапово* — прастаро име *Хлап*. Најмањи делић земље има своје име; дакле, све је прекривено густом мрежом ономастичких података.

Најстарија ономастичка грађа балканских Словена забележена је у грчким и латинским документима и представља изузетно драгоцен материјал не само за историју јужнословенских језика већ и за историју језика на којима су извори били писани. Ипак, најбогатију ризницу сваковрских имена представљају споменици писани на словенском јуту глаголицом, ћирилицом или латиницом. Они су темељ за историјску и упоредну јужнословенску ономастику. То обиље наслеђа је подстакло и изазвало интерес да се сабере, проучи и открије све оно што сведочи о прошлости нашег и суседних народа.

Од преломног датума у нашој култури, од појаве Вука Караџића па до данашњих дана, имена су се, некада јаче некада слабије, налазила у

кругу интересовања значајних личности наше прошлости. Вук Караџић је, поред рада на сабирању ономастичке грађе, посебно указивао на значај те лексике. Већ 1814. у предговору *Мале прстонародне песнарице* посматра име као знак етничког обележја, а неколико година касније у предговору првог издања *Рјечника* залаже се за објављивање имена сачуваних у поменицима из ранијих времена. У другом издању *Рјечника* шири простор посвећује тумачењу значења појмова име, презиме, надимак. У Будиму је 1828. године штампан словенски именослов Јована Пачића с предговором Јана Колара. Њима је било најважније да са заједничким словенским ономастиком упознају словенски свет и да га врате заједничком језгру, које се манифестовало и преко личних имена. У Петрограду је 1840. објављен мали списак личних имена сачињен на основу једног српског поменика из библиотеке Митрополије у Букурешту. Списак није важан толико колико коментар дат уз њега, у коме је указано на значај познавања антропонимије не само за историчаре и етнологе него и за остале истраживаче. Осим тога, јасно је наглашена потреба да се критички и етимолошки заснује наука о именима, која би се могла назвати *именопис (ономастурафија)*.

Александар Гиљфердинг је на свом путу по Босни, Херцеговини и Старој Србији, започетом у мају 1857. године, поред многих драгоцених споменика пронашао поменик манастира Сопотана, за који је рекао: „Ово је најбогатија збирка словенских личних имена на коју сам наишао. Намеравам да је средим и штампам.” Своју намеру је остварио већ следеће године у уверењу да објављивањем овог поменика чини велику услугу будућем састављачу словенског именослова. У средњовековним споменицима које је сакупљао и проучавао, Шафарик је запазио велико богатство словенских имена и закључио да би за науку било од непроцењиве користи да се систематизује и дубље проучи таква историјска грађа. Стојан Новаковић је 1875. године, на неки начин, остварио Шафарикову жељу, објавивши један речник историјских личних имена, сачињен на основу материјала забележеног у проскомидијама. У Петрограду је 1868. штампан познати Морошкинов словенски именослов, припремљен на основу богате ономастичке заоставштине словенских народа. Обухваћен је материјал из наших до тада најпознатијих објављених споменика. Изузетан допринос дао је Миклошич својим радом на проучавању словенских имена. Обрадио је материјал из свих словенских језика, а примери узети из наших извора имају видно место у упоредној словенској антропонимији. Тако је постављена основа словенске ономастике, на коју су се ослањала многа каснија испитивања. Т. Маретић је Миклошичев ученик и следбеник. Његов рад о народним именима и презименима код Хрвата и Срба је наставак и продубљивање ранијих истраживања, нарочито усмерен на ужи круг словенске антропонимије, усредсређен на најбитније проблеме хрватског и српског ономастикона. Обухватио је грађу из најстаријих споменика, а није заобишао ни примере које је носио у свом језичком осећању. Буро Даничић се 1878. године залагао да се у *Рјечник Југославенске академије знаности и уметности* унесу „имена властита људска, мјесна, имена брдима, рјекама... Таква се имена не могу изоставити за то што нијесу ничим мање важна од других којих

му драго ријечи, да паче, многе су не само за познавање језика бесцјено благо, него су често и прави и најпоузданији чувари и гласници народне историје. Камо среће да их се што више може дознати”. Т. Остојић је 1895. приредио азбучни регистар имена словенског порекла с кратким предговором, у коме је објаснио да ни једно име није измишљено него се сва могу потврдити у изворима. К. Јиречек приступа имену најпре као историчар, тражећи тако неке одговоре на историјске хипотезе о насељавању Балкана и формирању појединих нација и региона. У првој половини двадесетог века највећи допринос истраживањима на пољу ономастике дао је Петар Скок. С правом се може рећи да је тим радом обележио своје време. Поред њега значајног удела су имали и Х. Барић, М. Павловић, М. Будимир, Е. Рамовић, К. Оштир, Ф. Безлај. Од 1958. године Међакадемијски одбор за ономастику окупља и усмерава рад републичких ономастичких одбора. Једно од најзначајнијих остварења у области ономастике данас је појава *Лексика презимена Хрватске*, који је сачињен на основу пописа из 1948. Штампан је сличан лексик у Словенији, настао према предратном попису становништва. Припрема се обиман речник презимена и имена Македоније на основу пописа из 1961. године. Постоје изгледи да ће у догледно време бити урађен речник презимена Војводине према последњем попису из 1981. године. Теренском раду се посвећује све више пажње. У Хрватској је сакупљена обална топонимија јадранског приморја, микротопонимија средњодаматинских острва, а и многих других области. У Македонији је сакупљена сва микротопонимија, укључујући ту и Егејску Македонију. Последњих година Ономастички одбор Српске академије наука у Београду интензивно усмерава истраживаче да прикупе што више грађе са терена, јер су нарочито микротопоними подложни забору и променама. Највећи број података је сакупљен на територији некадашње Метохије, управо из оне области у којој се у четрнаестом веку налазило Дечанско властелинство. Многи послови су обављени или започети на пољу историјске ономастике. Експертирани су бројни штампани и архивски извори у Србији, Хрватској, Босни и Херцеговини, Македонији и Словенији. У Институту за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду ономастичка грађа се сабира из публикованих и необјављених докумената с терена Војводине. Урађено је много, али и поред тога је доста празнина у проучавању како синхроних тако и дијахроних процеса и проблема. Потребно је још много залагања и улагања да би се достигао степен проучавања које су оствариле неке друге земље.

Проблеми историјске ономастике јужних Словена само су начети. Без свестраније обраде по областима и по временским нивоима, битне закључке је тешко доносити. О ономастичкој средњовековне Србије се зна веома мало, мада су историјски извори пребогати подацима ове врсте. То су били довољни разлози да се одредим за проучавање ономастике у Дечанском властелинству прве половине четрнаестог века, тачније речено у време подизања манастира Дечана, при крају живота краља Стефана Дечанског и на почетку владавине сина му краља, а затим цара Стефана Душана. Основни извор података су Дечанске хрисовуље, сачуване у три верзије. У првој хрисовуљи, сачињеној у

свитку, уписани су само сокалници и мађупци. У другој дечанској повељи у облику књиге, у широј варијанти оснивачке повеље, пописани су сви одрасли мушкарци, становници села и катуна. Последња верзија ове хрисовуље, такође у облику књиге, служила је манастиру као пуноважни имовински докуменат. Она садржи ажуриране спискове људи, као и податке о новим поседима, али је делимично оштећена па су тако страдали и неки подаци о именима. У ове три верзије је убележено више од тринаест хиљада ономастичких података на основу којих се могу доносити поуздани закључци о структури ономастикона прве половине четрнаестог века не само у Дечанском властелинству него и у осталим крајевима средњовековне српске државе. Сачувано је доста споменика из четрнаестог века, веома богатих ономастичким материјалом, али се ни један по богатству не може мерити с Дечанским хрисовуљама. Оне по разноврсности и обиљу ономастичке грађе спадају у најбогатије и најпотпуније словенске споменике те врсте. Једини озбиљан недостатак је у томе што су бележена искључиво мушка имена. На срећу, већина имена се јавља у антропонијском пару, па се реконструкцијом помоћу мушких имена може попунити део ономастикона који недостаје.

Дечанско властелинство је одређено и омеђено у првој половини четрнаестог века по избору и жељи краља и дародавца Стефана Дечанског, а налазило се на територији која је данас подељена на две државе и две републике. Један његов некадашњи део се налази у северној Албанији, други у Црној Гори око Плава и Гусиња, а највећи део захвата данашњу покрајину Косово.

Из хрисовуља се сазнаје шта је краљ ктитор приложио својој залужбини: „и јелико ми бист възможно приложити храму сему сел и катун влашких и арбанашких...“. С обзиром на етничку разноврсност, ономастика се мора изучавати обазриво, имајући у виду сву сложеност контаката између појединих група на том простору. Првенствено то је питање о именима Срба, Влаха и Албанаца, као и о распрострањености словенских, влашких и албанских имена у свим насељима властелинства. Неоспорно је да су лична имена једно од важних етничких обележја. На основу њих се стварају хипотезе о простирању појединих народа о којима се управо највише и зна баш на основу њихових имена (нпр. хипотезе о Илирима су се највише заснивале на њиховој ономастичкој оставини). Тако аутентичан материјал забележен у првој половини четрнаестог века у Дечанским хрисовуљама треба да покаже без домишљања и нагађања који је живаљ у време писања хрисовуље настањиво те пределе. За извођење поузданих закључака најмеродавнији су статистички резултати добијени анализом свих забележених података.

Проучавање старосрпских имена словенског порекла јаче осветљава прасловенску антропонимију. Та имена имају архаичан облик, па њихово изучавање и поређење с најстаријом антропонимијом осталих словенских народа може допринети реконструкцији општесловенског антропонијског праизвора. Проучавање словенских имена у топонимији помаже да се реше проблеми најстаријих настањивања Словена на Балкану јер су једини поуздани извори, када писаних докумената за тај рани период нема.

Поред обраде најобимније категорије, групе коју чини скуп словенских имена, искрсло је низ захтева које је постављао постојећи материјал. На првом месту то је промена наслеђеног словенског ономастикона и његово нарушавање уласком страних елемената из других језика. Нова верска оријентација, поред низа других промена, нарушила је до тада створени систем имена приливом нове категорије имена из хришћанског календара. На разне начине у језик су доспевала и имена суседних народа и племена с којима су Словени долазили у додир после доласка на Балкан. Анализа свих ових елемената, битних за средњовековни ономастикон, имала је за циљ да утврди у којој мери је сачуван општесловенски слој имена почетком четрнаестог века. Осим тога, требало је утврдити какав је однос између три најбитнија слоја најстарије антропонимије у средњовековној Србији: старог словенског, хришћанског и групе позајмљених имена од суседних народа међу којима су најчешће она нејасног или непознатог порекла. Ови подаци могу бити значајни када се говори о етничкој структури Дечанског властелинства прве половине четрнаестог века.

Сва имена, укључујући ту патрониме и надимке, прво су распоређена азбучним редом по насељима и разврстана у три категорије: словенска, хришћанска и остала. У групу словенских имена су сврстана она која су сачињена од словенских елемената, без обзира да ли су настала у словенској прадомовини или у јужнословенској заједници. Термин хришћанска имена обухвата календарска имена која су Словени преузели након покршћавања, као један од знакова припадности новој вери. У групи осталих налазе се имена примљена у непосредном контакту Словена и суседних народа и племена, и она која су била недовољно јасна или непозната. Сачињена је табела на којој је приказан број имена забележених у ДХ II и ДХ III, као и односи између ове три поменуте категорије добијене на основу етимолошког разврставања, изражен у процентима.

Насеља су била међусобно удаљена, а становници су припадали разним сталешким и етничким скупинама. Претпостављало се да у структури антропонијске слике различитих области може бити специфичних одлика које би упућивале на некадашње језичке границе и дијалекатске изогласе. Стога је посебно издвојена структура имена сваке области и сваке категорије становништва.

У поглављу о именима словенског порекла обрађене су све семантичке категорије да би се утврдило колико је у четрнаестом веку име као социјални знак носило обележја заједничке словенске духовне културе. О грађењу словенских сложених и изведених имена је написано много студија и расправа. Често су се истраживачи задржавали само на појединим творбеним елементима или су трагали за пореклом само једног имена. И. М. Жељезњак је целу монографију посветила проучавању суфиксалног система српских и хрватских личних имена од дванаестог до петнаестог века као важном проблему упоредне словенске антропонимије. Нажалост, није узета грађа из Дечанских хрисовуља која је много богатија и обимнија него све друго што је поменутим радом обухваћено. Поглавље о суфиксима који су искоришћени за обликовање изведених имена у Дечанском властелинству служи као допуна онога што је изучено о

грађењу српских и хрватских личних имена у средњем веку. Ф. Миклошић је сакупио корене словенских имена и тиме поставио камен темељац проучавању антропоније свих словенских народа. Његов рад је основно полазиште и оријентација за утврђивање заједничких основа имена у проучаваној области и код других словенских народа.

У четрнаестом веку је код свих јужних Словена био знатно измењен општесловенски ономастикон који су као део језичког и етничког бића наследили и понели из заједничког гнезда. Да би се јасније видело шта се за неколико векова од досељења на Балкан па до процвата српске државе догађало на плану личних имена, условљено различитим друштвенополитичким факторима, проучени су сви утицаји који су могли имати неког удела: романски, албански, германски, грчки и хришћански.

За усмеравање пажње на топониме антропонијског порекла било је неколико значајних разлога. На првом месту то је тражење одговора на нека важна историјска питања:

а) Какав је антропонијски континуитет од најранијих засведочених имена сачуваних у топонимима до живих сведочанстава о именима људи у Дечанском властелинству?

б) Какав је однос између имена словенског и несловенског порекла помоћу којих су грађени топоними, односно какав је удео Словена у именовању земљишта на које су се насељавали?

в) Колико је у топонимима сачувано старих до сада непознатих словенских имена и дали се може реконструисати бар део ономастикона житеља који су на том простору живели пре доласка Словена?

Језичке особености су испитиване у најмањој мери, јер је у току опширније проучавање језика Дечанских хрисовуља, а резултати ће бити објављени у посебној књизи.

На крају је дат регистар у коме је приказана фреквенција сваког појединачног имена.

Примери су исписивани онако како су се изговарали у времену и на месту на коме су хрисовуље писане. На основу познавања гласовног система језика Дечанских хрисовуља, зна се да је постојало само два гласа непозната данашњем књижевном језику, а то су *ь* и *ѣ*. Стога су задржани на местима где су изговарани и писани. Опширнија објашњења и подробнији разлози за овакав поступак већ су раније објашњени у издању Дечанских хрисовуља.

У оквиру програма пројекта *Историја српскохрватској народној и књижевној језика** у Институту за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду, објављена је 1976. године књига *Дечанске хрисовуље* коју су приредили Павле Ивић и Милица Грковић. Ускоро ће изаћи из штампе студија Павла Ивића и Вере Јерковић *Палеографски опис и правопис Дечанских хрисовуља*, а Павле Ивић и Милица Грковић ће довршити започету студију *Језик Дечанских хрисовуља*. Обрада оно-

* Рад на овом пројекту финансирају Самоуправна интересна заједница за научни рад Војводине и Републичка заједница науке Србије. Обе заједнице су помогле да ова књига буде публикована.

мастичке грађе у Дечанским хрисовуљама само допуњава целовитост широког захваћеног проучавања овог средњовековног документа, за који се свакако може рећи да је до сада један од најсвестраније проучених писаних споменика. С друге стране изучавањем ономастике једног дела српске државе у првој половини четрнаестог века гради се карика у ланцу проучавања како словенске, тако и ономастике Балканског полуострва.

Ова књига је проистекла из докторске дисертације *Лична имена словенског порекла у Дечанским хрисовуљама*, која је одбрањена на Филозофском факултету у Београду 12. јуна 1980. године пред комисијом коју су сачињавали академик Павле Ивић, академик Асим Пецо и професор др Светозар Николић. Нажалост, недовољна материјална средства су онемогућила да се уврсти већи део рада у коме су етимолошки обрађена сва лична имена, надимци и патроними.

На крају желим да изразим своју истинску захвалност свима онима који су ми помогли својим зналачким саветима: професору др Радосаву Бошковићу за помоћ у избору теме за докторски рад, члановима комисије за савете и примедбе за време и после одбране тезе, научном саветнику др Митру Пешикану за критичку ревизију досадашњих убикација и разграничења дечанских поседа, професору др Вери Јерковић за обраду начела нормализације правописа у Дечанским хрисовуљама, професору др Јовану Капићу за низ корисних сугестија у току рада, мр Светозару Стијовићу за помоћ око техничког уређивања и Бели Беркешу за несебичан труд око штампања ове књиге. Посебну захвалност дугујем братству манастира Дечана које ме је свесрдно прихватило и пружило могућност да користим још необјављене документе манастирске ризнице.

СКРАЋЕНИЦЕ

алб.	албански
аром.	аромунски
бр.	број
в.	види
герм.	германски
грч.	грчки
ДХ I	Дечанска хрисовуља у свитку, писана 1330. године.
ДХ II	Дечанска хрисовуља у облику рукописне књиге с потписом краља Стефана Дечанског.
ДХ III	Последња верзија Дечанске хрисовуље исписана у пергаментној књизи с потписима краља Стефана Дечанског и Душана.
Жељ.	Железак М. И., <i>Очерк сербохрватског антропонимическог слово-образовања</i> , Киев 1969.
Мар.	T. Maretić, <i>O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba</i> , Rad JAZU 81, Zagreb 1866, 81—146 i 82, Zagreb 1886, 69—154.
Микл.	Miklosich Franz, <i>Die Bildung der slavischen Personennamen</i> , Wien 1860.
наст.	наставак
осн.	основа
ост.	остала имена (супстратска или примљена на неки други начин, али не преко хришћанства и имена нејасне или непознате етимологије)
ром.	романска
рум.	румунска
св.	свега
Своб.	Jan Svoboda, <i>Staročeská osobní jména a naše příjmení</i> , Praha 1964.
слов.	словенски
стсл.	старословенски
суф.	суфикс
упор.	упореди
хебр.	хебрејски
хип.	хипокористик
хришћ.	имена из хришћанског календара
Шим.	Mate Šimundić, <i>Tvorba osobnih imena u hrvatskome ili srpskome jeziku</i> , Maribor 1970.

I ФОРМИРАЊЕ ОНОМАСТИКОНА КОД СЛОВЕНА НА БАЛКАНУ

Словенска племена су од шестог века прелазила Дунав и продирала дубоко у унутрашњост Балканског полуострва, долазећи до утврђених византијских градова Солуна и Цариграда. У седмом веку је велики део Балкана био прекривен словенским живљем, а нови таласи досељеника су допирали до обала Јадрана у потрази за бољим животним простором. О тим првим вековима јужнословенске историје остало је мало писаних докумената у архивама суседних народа с којима су Словени долазили у додир, било као непријатељи или савезници, завојевачи или поданици. Они су се знатно разликовали од нових балканских суседа, као и од азијских племена с којима су се кретали из старе постојбине преко туђих граница и земаља. Једна од битних карактеристика Словена, кроз коју се одражавала и чувала њихова аутентичност, била су лична имена, настала у општесловенској прадомовини.

Прве податке о њиховој антропонимији и топонимији забележили су углавном византијски и латински историчари, географи, војсковође, трговци и путници. Имена су, разумљиво, била записивана графикама којима су се и иначе служили њихови записивачи, а често су и у гласовном погледу била прилагођавана фонетској структури записивачевог језика. Тако је, нпр. Теофилакт Симоката, префект и секретар на двору цара Ираклија, записао да је приликом словенског упада у Тракију 585. године један од вођа био *Радогост* (*Ῥαδογαστος*), 595. у борбама на Дунаву погинуо је словенски поглавица *Пирогост* (*Πειρογαστος*)¹. Теофан, калуђер и писац светске хронике, записао је да је 799. године *Акамир* (*Ἀκάμιρος*) био архонт Словена Велзителије, а бугарски владалац Крум је 812. године слао свога посланика *Драгомира* (*Δραγομιρος*) да са царем Михаилом преговара о миру.² Доста обавештења о словенским племенима и именима њихових старешина оставио је образовани византијски цар Константин Порфирогенит (913—959) у свом чувеном и често помињаном делу *De administrando imperio*. Према његовом казивању, један од првих српских владара (око 780) звао се *Вишеслав*, а његов унук *Радослав*. Синови кнеза Властимира (око 850), прауника већ поменутог Вишеслава, имали су права словенска имена: *Мутимир*, *Стројимир* и *Гој-*

¹ *Византијски извори за историју народа Југославије I*, Византолошки институт књ. 3, Београд 1955, стр. 108 и 119.

² Нав. дело, 235 и 237.

ник. Од три Мутимирова сина, двојица су имали словенска имена *Прибислав* и *Бран*. Многи хрватски владари најранијег периода хрватске историје имали су слична имена. Према истом извору, у деветом веку је живео хрватски архонт *Трпимир*, отац архонта Крепимира и деда хрватског кнеза Мирослава.³ Каснији владари, познати из повеља сплитске цркве и млетачких извештаја, јесу *Мојислав*, *Бранимир*, *Домагој*. Вођа устанка против Франака у доњој Панонији имао је словенско име *Људевит*, а такође и његов таст *Драгмуж*.

Значајан извор за познавање словенских имена од VIII до X века је Чедадски евангелијар. Чувао се у Аквилеји и ходочасници и путници са истока уписивали су се, лично или преко изасланика. Тако је настала значајна збирка словенских имена, међу којима су и она која су носиле значајне историјске личности: *Борис*, *Трпимир*, *Растислав*, *Прибина* итд.⁴

Наш најстарији летописац и књижевник поп Дукљанин сам каже у уводном делу свога родослова⁵ да на латински преводи неки ранији словенски спис и да је записао само оно што је чуо да народна традиција чува. Мада је овај спис често оспораван као извор за ономастику јер је у њему забележено много личних и географских имена за која нису нађене друге потврде у документима, или су приликом преводјења и преписивања дата у искривљеном облику, ипак је то драгоцен извор за лична имена у најранијем периоду словенске историје у новоосвојеним земљама Балкана. Највећи број имена су двочлане сложенице што одговара најстаријем стању словенске антропонимије: *Болеслав*, *Свевлад* (V век), *Свевладови* унуци *Свевлад*, *Селимир*, *Владин*, *Ратимир* (још увек незнабошци), *Будимир* (први хришћански владар у Далмацији), *Будимирови* наследници *Светолик*, *Владислав*, *Томислав*, *Себеслав*, *Себеслављеви* синови *Разбивој* и *Владимир*, *Владимирови* наследници *Хранимир*, *Тврдослав*, *Оштровој*, *Толимир*, *Предислав*, *Трпимир*, *Радослав* и *Часлав*. После Часлављевог смрти помиње се *Тихомил*, рашки жупан. У Требињу је владао *Павлимир*, а у његово време у Рашкој је био жупан *Љутомир*. Павлимиров син се звао *Тешимир*, а Тешимиров таст, бан Беле Хрватске звао се *Чудомир*. Тешимирови синови, владари Црвене и Беле Хрватске су били *Предимир* и *Кресимир*. Ђерка рашког жупана, удата за Предимира, била је *Прехвала*. Предимир је имао четири сина: *Хвалимира*, *Белослава*, *Драгислава*, *Превлада*. На основу поређења са најстаријим сачуваним писаним споменицима долази се до закључка да је поп Дукљанин добро познавао структуру словенских личних имена која су се у систему добро чувала код свих словенских племена у периоду о коме казује.

У новој отаџбини Словени су наишли на нове прилике и ступили у додир са народима друге вере и другог културног нивоа, управо, наишли су се у процепу између две цивилизације — на западу романске, на истоку византијске. У контакту са затеченим становништвом и сусе-

³ Византијски извори за историју народа Југославије II, Византолошки институт, књ. 7, Београд, 1959, 9—80.

⁴ Чедадски евангелијар, Enciklopedija Jugoslavije 2, Zagreb

⁵ Летопис попа Дукљанина, уредио Ф. Шпишић, СКА, посебна издања, књ. LXVII Београд — Загреб 1928.

дима, поред културних, економских, политичких, јављали су се и језички утицаји. У оквиру преузетог лексичког фонда налазила су се и лична имена староседелаца и најближих суседа, нарочито грчка и романска. Преузимања су не само имена него су примани и несловенски суфикси који су везивани са словенским основама, као што су и словенски суфикси спајани са несловенским основама. Средњовековни извори одражавају токове уткивања нових, туђих елемената у ткиво словенских језика, што је била последица мешања народа и утапања једног племена у друго. Тако Кекавмен бележи да је међу устаницима у Тесалији 1066. године био *Беривој Влах* (*Βεριβούτοβ Βλάχος*).⁶ У историји је то први забележени Влах, а његово словенско име показује да је интерференција тих народа у једанаестом веку увелико трајала. Рашке повеље од дванаестог до петнаестог века указују на сличне процесе у раније образованој заједници Срба и Влаха.

Романска насеља Далмације, и поред великог опирања словенском продирању, нису се могла оградити од прилива дошљака. Већ у десетом веку у документима приморских градова јављају се словенска лична имена и сигуран су знак утицаја Словена и узајамних романско-словенских веза. Од једанаестог века словенско присуство је уочљивије, о чему сведоче имена приора, трибуна, архиђакона и епископа. У уговору између Дубровчана и хумског кнеза Мирослава уписано је шездесет сведока из Дубровника од којих педесет и шест имају надимке-презимена. Од тога је шест словенских личних имена и седам надимака-презимиена код девет личности. У Сплиту се од 1000—1100. године међу угледним грађанима већ почињу јављати словенска лична имена: *Драго* (трибун 999. године), *Чрне* (приор око 1032—1061. год.), *Добро* (опат око 1080. год.), *Дабралис* (седео је на престолу Салонитанске архиепископије око 1050. год.). У оснивачкој повељи манастира св. Бенедикта 1069. год. забележено је тридесет седам имена грађана Сплита, а од тога је три словенског порекла, а у једном уговору из 1097. год. од дванаест Сплићана, три имају словенска имена. У Трогиру су у једанаестом веку многи угледни људи потицали из словенске средине, што се може закључити на основу забележених имена *Добрана*, *Драго*, *Богобојша* итд. На Рабу је 1018. год. живео *Белота* приор и један угледан грађанин *Дабро*. На Крку, 1186. год., од двадесет седам имена која су забележена, пет је било словенског порекла. У документима Бара и Улциња такође су веома рано посведочена словенска имена.⁷ На основу антропонимијске анализе, проучени су етнички односи у средњовековном Задру.⁸ За десети век потврђени су ови подаци:

- Романско-хришћанска имена су многобројнија од словенских;
- Словенска имена се јављају међу трибуницима и у приорским породицама;

⁶ Византијски извори за историју народа Југославије, Византолошки институт, књ. 10, Београд 1966, 214.

⁷ Константин Јиречек, *Романи у градовима Далмације у току средњег века*, Српска академија наука CCCLVI, Београд 1962, 108—117.

⁸ Vesna Jakić-Cestarić, *Etnički односи u srednjovekovnom Zadru prema analizi osobnih imena*, Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru, sv. 19, Zadar, 1972, 99—164.

в) У истим породицама се срећу романско-хришћанска и словенска имена. Три века касније словенске антропонимске основе и суфикси преовладају и знак су надирања и надмоћи словенског живља у Задру и околини⁹. До сличних закључака је дошао Петар Скок у лингвистичкој анализи Супетарског картулара. Студирајући антропонимију, утврдио је да су Хрвати стигли у Сплит много пре последње четврти једанаестог века и да је већ постојала симбиоза латинског и словенског језика. Поред тога словенска традиционална имена почињали су узимати и Романи¹⁰.

Слични симбиотски процеси су се одвијали и на терену средњовековне рашке државе. На основу података из владарских докумената у једној породици су се могла давати имена различитог порекла, што би поред осталих утицаја могао бити резултат брачних веза између Словена и несловенских суседа: *Паркач, Рајанов брат; Пелегрин с обцом и Преде*¹¹.

Поред додира, укрштања и превирања народа на Балкану на сцену је, као посебан фактор, ступила хришћанска црква, настојећи да досељеницима наметне своје учење и тако продре међу недовољно познате варваре. Интереси Рима и Цариграда, два највећа хришћанска центра, међили су се на Балкану, делећи га постепено на две зоне, једну за дуго изложену утицају Истока, а другу Запада.

Према казивању Константина Порфирогенита Срби су у два маха примали хришћанство. Прво покрштавање је било у време цара Ираклија (610—614) од стране свештеника послатих из Рима, али они су и даље остали пагани. У IX веку хришћанство је међу Србе долазило из Рима, али црквена организација једва да је имала утицаја на народ¹². Црква у далматинским приморским градовима је у то време била латинска па се врло рано преко ње у планинско залеђе ширио западни утицај. То деловање се између осталог осећало у архитектури и живопису хришћанских храмова. У склопу тога биће да је тачно Јиречеково мишљење да су страна имена српских владара у IX веку пре дошла латинским него грчким посредством¹³. Друго покрштавање је везано за владавину цара Василија I (867—886) када је хришћанство почело да узима шире раз-
мере.

Примајући хришћанство Срби су као и остали Словени дошли под утицај новог система календарских имена, насталог од различитих слојева медитеранског ономастикона. Новозаветна религија, поникла на

⁹ Vesna Jakić-Cestarić, *Zadarska ženska osobna imena u XIII stoljeću — odraz i rezultat prethodnih simbiotskih procesa u gradu i porijekla novijih doseljenika*, Radovi centra Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru, sv. 24, Zadar 1977, 143—223.

¹⁰ Petar Skok, *Supetarski kartular*, uredio i propraatio uvodom Viktor Novak, Zagreb MCMLII, 235—308.

¹¹ Светостефанска хрисовула краља Стефана Уроша II Милутина у Библиотеци Сараја у Цариграду, а фотокопија је у Институту за јужнословенске језике у Новом Саду.

¹² Branislav Đurđević, *Uloga crkve u starijoj istoriji srpskog naroda*, Sarajevo 1964, 55.

¹³ Константин Јиречек, *Историја Срба I*, Београд 1952, 98.

Блиском истоку, усвојила је из старозаветне литературе, осим јеврејских имена, још и арамејска, египатска, сиријска, као и имена других народа везаних за то подручје. Касније су том ономастикону Грци и Римљани дали свој прилог. Систем словенских имена знатно се разликовао од календарских имена хришћанске цркве, али и поред те разлике већ у IX веку, под утицајем нове вере, у вишим друштвеним круговима почињу се јављати календарска имена. Синови кнеза Властимира су имали искључиво народна имена, а млађи унуци добијају имена из хришћанског календара. То исто показује случај с именима синова владара Мутимира, чија два старија сина традиционално носе словенска имена, а тек најмлађи добија календарско име *Стефан*, према имену мученика архијакона Стефана, који је дуго сматран заштитником владарске круне. У породицама жупана Рашке и Зете у једанаестом и дванаестом веку, забележена су истовремено и календарска и народна имена: *Војислав, Бодин, Вукан, Марко, Михаило* (XI век); *Урош, Деса, Тихомир, Страцимир, Немања, Ана* итд. (XII век).

Са јачањем Рашке, чији је темељ поставио Стефан Немања, а његови синови Стефан и Сава допринели да црква постане аутокефална, оснажен је утицај источног православља, те је тако византијска културна доминација код Срба за дуго оставила свој печат, као што је у хрватским крајевима католичка црква везала развитак Хрвата за Запад.

Нема тачних података када и како су формиране прве канцеларије за српску кореспонденцију, али је доста вероватно да су у Рашкој постојале у дванаестом веку, када је основана и државна канцеларија у Босни. У Дубровнику и Хуму сличне установе су постојале у тринаестом веку, а у Зети нешто касније. Захваљујући тим канцеларијама и манастирским скрипторијама остало је низ писаних сведочанстава о животу и уређењу старе српске државе. Поред многобројних података значајних за историју те државне организације, сачувало се мноштво забележених личних имена, како властеле и припадника виших друштвених слојева, тако и феудалних подложника, земљорадника и сточара. У повељи Стефана Првовенчаног¹⁴, записаној на зиду манастира Жиче, забележено је 217 имена. Од тога је 168 словенског порекла, 11 из хришћанског календара, а 38 супстратског или непознатог порекла. Ако се овај извор узме као случајан узорак, онда је 77% словенских имена у њему значајан показатељ, не само за антропонимску слику него и за словенску доминацију у земљи Стефана Првовенчаног. Слично стање је у време краља Милутина У Светостефанској хрисовули¹⁵, насталој између 1313. и 1318. године. Од 547 имена, 476 је словенског порекла, 21 из хришћанског календара, а свега 50 супстратског или непознатог порекла.

Приближне односе показују и остали споменици где су бележена лична имена у периоду од оснивања Рашке па до пада под турску власт. На основу њих се бар донекле може сагледати антропонимска слика средњовековне српске државе у оквиру шире јужнословенске заједнице.

¹⁴ Fr. Miklosich, *Monumenta serbica*, Viena 1859, 11—16.

¹⁵ Светостефанска хрисовула

II ДЕЧАНСКО ВЛАСТЕЛИНСТВО

Међу сачуваним средњовековним документима, Дечанске хрисовуље¹⁶, писане у првој половини четрнаестог века, по свом значају заузимају централно место као извор за познавање прилика у држави Немањина. Србија је у четрнаестом веку била подељена на многа властелинства на којима су живели углавном земљорадници и сточари, као и одређени број занатлија и свештеника. Поред земљорадничких насеља у којима су живели меропси, одвојено, као посебне организације, постојали су катун са сточарским становништвом. Једно од таквих властелинстава било је пространо Дечанско властелинство, основано у време зидања манастира. У исто време писана је Дечанска хрисовуља, један од ретких докумената сачуваних у три верзије, у којима су пописана сва насеља и људи у њима. Према резултатима истраживача, ова пространа област је чинила једну географску целину која се простирала од реке Белог Дрима у Метохијско-призренској котлини, па до Комова у садашњој црногорској граници и од Пећи до реке Валбоне у Албанији. Р. Ивановић¹⁷ у својој географској обради Дечанског властелинства дели ову област на северну и јужну што не изгледа довољно оправдано. Било би тачније „северну“ његову област у сливу Лима назвати северозападном, а већу, „јужну“, у сливу Дрима, југоисточном. Са језичког гледишта важна је чињеница да се у северозападној области данас налази ијекавски дијалекат, а у југоисточној, уколико се изузме новија ијекавска колонизација, као и данас бројно албанско становништво, говори се екавски. Југоисточна област се може поделити на две зоне. Прва, с већим бројем насеља може се назвати метохијском и простира се на територији данашње Југославије (САП Косово), у сливу Белог Дрима. Њу је чинило континуирано манастирско земљиште, као и неки одвојени поседи. Другу, алтинску, која је такође заузимала велики простор у данашњој североисточној Албанији, али са мање насеља него у првој зони, чинио је албански део старог Алтина који се налази у сливу реке Валбоне, притоке Великог Дрима. Централно место је био манастир Високи Дечани, задужбина Стефана Дечанског, у подножју планина Богиневице и Ђеровице, на самој обали

реке Бистрице. Оцењено је да се дечанско феудално добро простирало на површини од 2500 km². У складу с испитивањима Митра Пешикана¹⁸ неопходно је ревидирати закључке истраживања Радомира Ивановића.

Дакле, ово властелинство је имало највећи број поседа у метохијској области, али и изван Метохије и слива Белог Дрима.

1. Дечански посед у метохијској области чине (поред планина изнад Дечана)

— континуирани приманастирски посед североисточно, источно и југоисточно од манастира: Љуболићи, Стрелац, Љубуца, Бохорићи (Орашац), Истинићи, Прапраћане, Бродлићи (лево од Дечанске Бистрице) Дечани, Чрвени Брег, Белег, Лучане, Улоћани, Рзинићи, Ратишчеви (катун), Храстовица, Прилепи, Преки Луг, Братотин Дол, Бабе, Грмочел, посед или део поседа манастира св. Врачи;

— поседи око Рибнице (југословенски део Алтина и у простору до Трнаве), Сремљане (катун), Јабланица (Радан), коло гвоздено, црква у Ботуци, Брестовац;

— поседи око Дрима: Серопц, Сушичани, Дољанци, Зерзево и Прохорова земља на Брњачи;

— удаљенији одвојени поседи: Чабић, Добродоли, црква св. Петра, северније и Тудоричеви;

— Пагарушане, северно од Суве Реке.

2. Поседи ван Метохије и слива Белог Дрима:

— у косовској Дреници: Куманово и Средње Село;

— Алтин у Албанији: Требопоље, Бабијане, Лужане, Горане, Шипчане, Сошане, Грева, Буџане, Крастављане, Буљуби;

— горње Полимље: Град у Плаву, Велика, Комарне, Јаре, Трепча, Грнчарево, Врмош, Добра Река, Загорје;

— у средњем Полимљу: Јабљино (западно од Бијелог Поља);

— у Потарју: Палеж у Брскову (код Мојковца);

— у Зети Кушево (до Хотског блата, по неким претпоставкама) и катун Арбанаса.

Не зна се где се налазио катун Световрачана, Вардиштана и Лепчиноваца (прва два вероватно у Метохији, а можда и трећи).

Приликом рада на истраживању друштвеног стања и народног живота старе српске државе, Стојан Новаковић се у највећој мери користио подацима из Дечанских хрисовуља. Пошто су у њима поименце записани сви одрасли мушкарци могао је сагледати величину властелинства и састав слојева становништва у њему. Захваљујући околности да је овај докуменат сачуван у три верзије, могао је пратити однос и разлике у насељима и породицама у кратком временском размаку, највероватније од неколико година. Испуштајући из вида постојање повеље у свитку

¹⁸ Према оцени Р. Ивановића, нав. рад, стр. 179. Обрађујући у најновије време историјску топонимију у сливу Дрима, Митар Пешикан је подвргао критичкој ревизији убицације и разграничења дечанских поседа до којих су били дошли Р. Ивановић и други ранији испитивачи (М. Пешикан: *Из историјске топонимије Подримља*, Ономастолошки прилози II, Београд 1981, 1—92), те ће утврђене корекције свакако битно редуковати оцену укупне површине дечанског поседа.

¹⁶ Павле Ивић и Милица Грковић, *Дечанске хрисовуље*, Нови Сад 1976.

¹⁷ Радомир Ивановић, *Дечанско властелинство*, Историјски часопис IV, Београд 1954, 173—266.

Ст. Новаковић је пратио односе у две касније писане верзије у облику кодекса и дошао до закључка да разлике у броју житеља показују приличну покретљивост становништва. На основу повећања броја људи у последњој верзији повеље, извео је закључак да је ново становништво радо долазило на ово манастирско замљиште. Новаковићеви закључци су тачни, али треба додати да је у време писања ДХ III, попис сачињен у ДХ II већ био застарео па је ажуриран приликом писања нове верзије документа, тако да се рефлектује не само досељавање него и разрастање породица, или понегде прикључивање каквог мањег поседа селу.

Новаковић је израчунао бројно стање домаћинства за свако насеље по једном и по другом попису. Пошто његови подаци могу корисно послужити за сагледавање величине породица и утврђивања броја становника, наведени су овде у целини:

1. ЧРВЕНОБРЕЖАНЕ, само по другом попису 18 кућа.
2. БЕЛЕЖАНЕ, заселак дечански, само по другом попису 11 кућа.
3. ЛУЧАНЕ, заселак дечански, по првом попису 20, по другом 21 кућа.
4. БИВОЛАРИ, по оба пописа 7 кућа.
5. ИСТИНИЋИ, по првом попису 28, по другом 37 кућа.
6. ПРАПРАЋАНИ по првом попису 43, по другом 52 куће.
7. СТРЕЛАЦ по првом попису 52, по другом 68 кућа (15 више, али је у односу на први попис једна измењена).
8. ЉУБУША, заселак стрелачки, по првом попису као и по другом 9 кућа.
9. БОХОРИЋИ, заселак стрелачки, по првом попису 23, а по другом 24 куће.
10. ЉУБОЛИЋИ, по првом попису 67, по другом 74 куће (од првих 67 две су ишчезле).
11. ХРАСТОВИЦА, по првом попису 28, а по другом 34 куће.
12. ПРИЛЕПИ, заселак храстовички, по првом попису 15, по другом 21 кућа (од првих петнаест једна је подељена на две).
13. ПРЕКИ ЛУГ, заселак храстовички, по првом попису 14, по другом 18 кућа.
14. БРАТОТИН ДОЛ, заселак храстовички, по првом попису 3, а по другом 8 кућа.
Осим овога, последња верзија бележи још шест кућа Дечана, шест кућа Љубушана, највероватније насељених у Храстовици.
15. БАБЕ, по оба пописа 76 кућа.
16. ГРМОЧЕЛ, по оба пописа 90 кућа.
17. УЛОЋАНИ, по првом попису 48 кућа, а по другом 63 куће (од првих 48 кућа, две су ишчезле и попуњене другима).
18. ЧАБИЋ, по првом попису 182 куће, по другом попису 197 кућа (од првих, пет је замењено другим кућама).
19. СРЕДЊЕ СЕЛО, по оба пописа 20 кућа.

20. КУМАНОВО, по оба пописа 9 кућа (али нису исте, неке су замењене другима, а осим тога ту је 5 кућа Чабићана).
21. ТРЕБОПОЉЕ, по првом попису 69 кућа, а по другом 67 кућа (4 куће су различите у односу на први попис).
22. БАБИЈАНЕ, по оба пописа 35 кућа.
23. ЛУЖАНЕ, по оба пописа 29 кућа.
24. ГОРАНЕ, по оба пописа 74 куће (другим пописом су замењене две куће).
25. ШИПЧАНЕ, по оба пописа 47 кућа (другим пописом су замењене две куће).
26. СОШАНЕ, по оба пописа 31 кућа.
27. ГРЕВА, по оба пописа 11 кућа (Арбанаси).
28. БУЊАНЕ, по оба пописа 61 кућа (од кућа првог пописа 1 је ишчезла, а једна се поделила, а 1 ишчезла па замењена).
29. КРАСТАВЉАНЕ, по првом попису 48 кућа, а по другом 50 кућа.
30. БУЉУБИ, по оба пописа 57 кућа.
31. ГРАД (у Плаву), по првом попису 28 кућа, по другом само 16 кућа (међу њима су 4 различите у односу на први попис, тако да се од првих 28 кућа из првог пописа у другој верзији јавља само 12).
32. КОМАРАНИ, по првом попису 18 кућа, по другом 22 куће.
33. ВЕЛИКА, по првом попису 11 кућа, по другом 15 кућа.
34. ТРЕПЧА, по првом попису 9 кућа, по другом 16 кућа.
35. ГРНЧАРЕВО, по првом попису 11 кућа, а по другом 15 кућа.
36. ВРМОШ, по првом попису 22 куће, а по другом 26 кућа.
37. ДОБРА РЕКА, са засеокима, по првом попису 62 куће, а по другом 71 кућа.
38. СЕРОШ, (засеоци) по првом попису 125 кућа, по другом 145 кућа.
39. ДОЉАНЦИ, по оба пописа 7 кућа.
40. РЗИНИЋИ, по првом попису 35 кућа, а по другом 38 кућа.
41. ДОБРОДОЛИ, заселак Чабића, 12 кућа, само по првом попису.
42. ЗЕРЗЕВО, по првом попису 22 куће, по другом 21 кућа.
43. ЈАБЛЧНО, по оба пописа 22 куће.
44. БРОДЛИЋИ, по оба пописа 20 кућа.
45. КУШЕВО У ЗЕТИ, само по другом попису 23 куће.
Поред сеоских насеља било је скупина Влаха у то време с границама и пастирским селима. Према првом попису било је:
1. ВЛАСИ РАТИШЕВЦИ, 17 кућа.
2. ВЛАСИ СУШИЧАНИ, 29 кућа.
3. ВЛАСИ ВАРДИШТАНИ, 11 кућа.

4. ВЛАСИ ЛЕПЧИНОВЦИ, 18 кућа.
5. ВЛАСИ ТУДОРИЧЕВЦИ, 29 кућа.
6. ВЛАСИ СВЕТОВРАЧКИ, 35 кућа.
7. БУРАШЕВСКИ ВЛАСИ, 36 кућа (у првом катуну 16 кућа, а у другом 20 кућа). У другом попису су допуњени са 14 кућа и прозвани Власи Сремљани.
8. КАТУН АРБАНАСА, 29 кућа.
9. ВЛАСИ ПАГАРУШАНИ само по другом попису су имали 31 кућу¹⁹.

Као и цела средњовековна држава у то време, тако је и ово властелинство било ратарско-сточарско, са малим бројем занатлија и људи других сталешких категорија. На њему је било 2097 ратарских кућа, урачунавајући ту и попове и мајсторе, 69 кућа сокалника и 266 влашких породица²⁰.

Насеља, која су имала своју посебну организацију, обликовану око сеоског језгра, живела су усклађујући свој унутрашњи живот како су диктирали традиционални закони. Задруга је у склопу тих насеља била целина и у њој се управљало у складу са потребама житеља. У таквим условима се градила сеоска култура, заснована на словенском наслеђу и утицајима који су стизали из различитих извора, некада јаче, а некада слабије. У тим сеоским и катунским срединама које су у средњем веку по проценту учешћа у укупном броју становника једне земље далеко превазилазиле остале категорије, поред осталог, чувао се, развијао и неговао језик као превасходно етничко обележје. Имена су била део лексичког фонда тог језика, али су садржавала обележја ванлингвистичког карактера. То условљава да се име мора посматрати из више углова, а проучавању приступити са више захтева. На првом месту треба га осветлити с лингвистичког становишта, а затим трагати за осталим компонентама. У побројаним насељима посведочено је право богатство именских облика. Свако од тих имена има карактеристична обележја условљена многобројним чиниоцима. Свако појединачно име уклопљено у ширу скупину имена једног насеља, својим основним својствима утиче на структуру микроономастичке слике. Поређењем више таквих скупова на ширем простору може се добити увид у подударност или различитост микроономастичких система. Подударност иде у прилог хипотези о заједничкој етничкој подлози, а уочљива различитост указује на различиту етничку или сталешку структуру житеља проучаваних насеља. Када се на ширу област уцртају тачке насеља с подударним и неподударним микроономастичким системима добије се мрежа података на којој се види простирање појединих етника или постојећих staleжа. Други токови проучавања доносе друге резултате у зависности шта се узима као прворазредни циљ.

¹⁹ Стојан Новаковић, *Село*, Српска књижевна задруга, коло VIII, књ. 393, Београд 1965, 243 и 42.

²⁰ Стојан Новаковић, нав. дело, 49. Овде свакако термин *влашки* значи *сточарски*.

III ИМЕНА У ДЕЧАНСКОМ ВЛАСТЕЛИНСТВУ

Материјал који пружају Дечанске хрисовуље веома је обиман и до сада је много пута узиман као основа за изучавање српског средњег века, а у току су палеографске, ортографске и језичке студије²¹. У том контексту биће обрађена лична имена становника из свих насеља Дечанског властелинства у оквиру целине српског средњовековног ономастикона.

Ако се прати развој личних имена као део лексичког фонда од досељења на Балкан па до формирања српских држава и процвата под династијом Немањића, па до државотворног зенита у првој половини четрнаестог века, види се да су антропонимијску норму код Срба диктирали — уколико се о норми у строгом смислу те речи може говорити — ови моменти:

1. Словенска традиција која је чувала своја властита имена, настала у време заједничког живота словенских племена на тлу прадомовине;
2. Контакти са староседеоцима Балкана и суседним народима;
3. Две велике медитеранске цивилизације — на западу романска, на истоку византијска;
4. Хришћанство које је антропонимијски фонд обогатило великим бројем страних имена и од њих насталим хипокористичним облицима;
5. Таласи западноевропских и источних утицаја преко књижевности, ратова и брачних веза феудалне аристократије.
6. Ономастичке законитости, као што је стална потреба за хипокористичним и стални процес претварања хипокористика у нова имена.
7. Утицаји народних веровања и обичаја на избор имена.

Поред личних имена овде су забележени топоними и патроними на основу којих се реконструкцијом може добити још потпунији антропонимијски фонд средњовековне Србије. Најстарији слој личних имена је сачуван у топонимима за које је тачно и поетично рекао наш ономастичар Петар Шимуновић: „За називе с правом тврдимо да су споменици људског памћења, језичке и повијесне окамине које у себи сабирају битне спознаје о прошлости краја и народа.”²² Топоними могу бити различите старости, од веома старих до сасвим младих. Када се има у виду конкре-

²¹ У оквиру пројекта *Историја српскохрватског језика* у Институту за јужнословенске језике у Новом Саду објављена је књига: Павле Ивић и Вера Јерковић, *Палеографски опис и правопис Дечанских хрисовуља*; Павле Ивић и Милица Грковић не завршити студију *Језик Дечанских хрисовуља*.

²² Petar Šimunović, *Toponimija otoka Brača*, Supetar 1972, 4.

тан терен, Дечанско властелинство, онда све познате историјске чињенице говоре у прилог тврђења да је већина топонима настала много пре четрнаестог века. Друга скупина имена се може реконструисати на основу патронима. Патроними обично нису много старији од имена дедова која се често срећу у хрисовуљи. Међутим, може се потражити имају ли специфичних одлика старији ономастички слојеви у односу на млађе који се огледају с једне стране у патронимима и именима дедова, а с друге у именима синова и унука.

Трећи, најмлађи слој, који даје најпотпунију антропонимијску слику времена у коме су настале Дечанске хрисовуље, чине лична имена становника Дечанског властелинства.

Две верзије хрисовуље (ДХ II и ДХ III) имају више од тринаест хиљада забележених података²³ на основу којих је извршена анализа. Посебно су разматрана имена биволара, сокалника, мађулаца и свештеника, да би се утврдило каква је разлика или сличност њихових имена с именима осталог бројног становништва. Анализиран је однос словенских, хришћанских и имена супстратска или непознатог порекла за свако насеље појединачно. Да би слика била јаснија, а закључци поузданији, дат је табеларни преглед за свако насеље по првом и другом попису хрисовуље.

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ИМЕНА У ДХ II И ДХ III

ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	ДХ II				ДХ III			
			слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ДЕЧАНИ	бр. %	—	—	—	—	60 88,23	5 7,35	3 4,41	68
2.	ДЕЧАНСКИ БИВОЛАРИ	бр. %	8 53,33	7 46,66	—	15	8 53,33	7 46,66	—	15
3.	ЛУЧАНЕ	бр. %	72 88,88	1 1,23	8 9,88	81	75 89,28	1 1,19	8 9,52	84
4.	БЕЛЕГ	бр. %	21 87,50	1 4,17	2 8,33	24	25 86,20	2 6,90	2 6,90	29
5.	ЧРВЕНО-БРЕЖАНЕ	бр. %	—	—	—	—	65 95,59	1 1,47	2 2,94	68
6.	ИСТИНИЋИ	бр. %	85 86,73	10 10,2	3 3,6	98	113 88,98	11 8,66	3 2,44	127
7.	ПРАПРАЋАНЕ	бр. %	164 94,22	7 4,05	3 1,73	174	182 93,33	10 5,13	3 1,54	195
8.	СТРЕЛАЦ	бр. %	125 91,24	8 5,84	4 2,92	137	156 89,65	10 5,75	8 4,60	174
9.	ЉУБУША	бр. %	23 95,83	—	1 4,16	24	41 89,13	2 4,35	3 6,52	46
10.	ЉУБОЛИЋИ	бр. %	208 90,04	16 6,93	5 2,16	229	223 90,65	18 7,32	5 2,03	246

²³ Ово се може прихватити као тачно са неким незнатним оградама. Почетак првог пописа је изгубљен, а д руги поред изгубљеног почетка има све општењене стране од влаге и мишева.

ДХ II

ДХ III

ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
11.	БОХОРИЋИ	бр. %	84 93,33	4 4,44	2 2,22	90	83 93,23	4 4,49	2 2,25	89
12.	ХРАСТОВИЦА	бр. %	90 89,11	8 7,92	3 2,97	101	95 87,96	8 7,41	5 4,63	108
13.	ПРИЛЕПИ	бр. %	40 86,96	3 6,52	3 6,52	46	49 89,09	4 7,27	2 3,64	55
14.	ПРЕКИ ЛУГ	бр. %	36 83,72	2 4,65	5 11,63	43	41 85,41	2 4,17	5 10,42	48
15.	БРАТОТИН ДОЛ	бр. %	14 100	—	—	14	23 95,73	—	1 4,17	24
16.	БАБЕ	бр. %	270 95,74	6 2,18	6 2,18	282	260 96,65	6 8,70	4 1,48	270
17.	ГРМОЧЕЛ	бр. %	281 93,05	12 3,97	9 2,98	302	270 92,78	12 4,12	9 3,09	291
18.	УЛОЋАНИ	бр. %	158 91,86	10 5,81	4 2,32	172	191 92,23	12 5,82	14 1,94	217
19.	ЧАВИЋ	бр. %	570 88,78	43 6,70	29 4,52	642	579 89,07	42 6,46	29 4,46	650
20.	ДОБРОДОЛИ	бр. %	43 93,48	—	3 6,52	46	—	—	—	—
21.	СРЕДЊЕ СЕЛО	бр. %	77 88,50	4 5,00	6 7,50	87	73 91,25	3 3,75	4 5,00	80
22.	КУМАНОВО	бр. %	33 97,06	1 2,94	—	34	33 97,06	1 2,94	—	34
23.	ЧАВИЋАНИ У КУМАНОВУ	бр. %	—	—	—	—	20 100	—	—	20
24.	ТРЕБОПОЉЕ	бр. %	170 95,50	2 1,12	6 3,38	178	152 96,81	2 1,27	3 1,91	157
25.	БАБИЈАНЕ	бр. %	101 92,66	5 4,59	3 2,75	109	78 90,69	5 5,81	3 3,48	86
26.	ЛУЖАНЕ	бр. %	64 76,19	16 19,08	4 4,76	84	60 75,00	16 20,00	4 5,00	80
27.	ГОРАНЕ	бр. %	257 93,11	14 5,07	5 1,81	276	195 92,85	12 5,71	3 1,42	210
28.	ШИПЧАНЕ	бр. %	147 94,23	7 4,48	2 1,29	156	128 92,08	9 6,47	2 1,43	139
29.	СОШАНЕ	бр. %	109 97,32	3 2,68	—	112	99 95,20	4 3,87	1 0,96	104
30.	ГРЕВА	бр. %	7 20,00	23 65,71	5 14,29	35	7 20,00	23 65,71	5 14,29	35
31.	БУЋАНЕ	бр. %	199 97,07	10 4,88	5 2,44	214	179 92,74	10 5,18	4 2,07	193
32.	КРАСТАВ-ЉАНЕ	бр. %	133 91,72	7 4,83	5 3,45	145	133 92,36	7 4,86	4 2,77	144

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	ДХ II				ДХ III			
			слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
33.	БУЉУБИ	бр. %	138 84,15	13 7,93	13 7,93	164	127 83,00	13 8,50	13 8,50	153
34.	ГРАД У ПЛАВУ	бр. %	69 85,18	9 11,11	3 3,71	81	39 81,25	8 16,66	1 2,09	48
35.	КОМАРАНИ	бр. %	37 88,10	5 11,90	—	42	54 85,71	7 11,11	2 3,17	63
36.	ВЕЛИКА	бр. %	11 73,33	4 26,66	—	15	34 80,95	8 19,05	—	42
37.	ТРЕПЧА	бр. %	30 90,90	3 9,09	—	33	55 87,30	8 12,69	—	63
38.	ГРНЧАРЕВО	бр. %	71 91,02	5 6,41	2 2,56	78	62 91,18	4 5,88	2 2,94	68
39.	ВРМОША	бр. %	90 86,54	13 12,50	1 0,96	104	69 87,34	8 10,12	2 2,53	79
40.	РИБАРИ У ПЛАВУ	бр. %	28 84,85	4 12,12	1 1,03	33	30 76,92	8 20,51	1 2,56	39
41.	КУШЕВО У ЗЕТИ	бр. %	—	—	—	—	3 6,38	23 48,94	21 44,68	47
42.	ДОБРА РЕКА	бр. %	200 89,73	20 8,92	4 1,78	224	187 86,97	24 11,16	4 1,86	215
43.	СЕРОШ	бр. %	328 88,41	21 5,66	22 5,93	371	344 88,88	23 5,94	20 5,11	387
44.	ДОЉАНЦИ	бр. %	23 95,83	1 4,16	—	24	18 94,73	1 5,16	—	19
45.	ЗЕРЗЕВО	бр. %	27 69,23	8 20,51	4 10,26	39	24 70	6 17,64	4 11,76	34
46.	БРЕСТОВАЦ	бр. %	—	—	—	—	2 66,66	—	1 33,33	3
47.	ЈАВЛЧНО	бр. %	40 95,23	2 4,76	—	42	38 95,00	2 5,00	—	40
48.	БОТУША	бр. %	14 77,77	3 16,66	1 5,55	18	11 73,33	3 20,00	1 6,66	15
49.	БРОДЛИЋИ	бр. %	56 91,80	3 4,91	2 3,27	61	54 93,10	2 3,44	2 3,44	58
50.	ЗАГОРЈЕ	бр. %	—	—	—	—	6 83,33	—	1 16,66	7
51.	ЉУДИ КОД КОЛА	бр. %	—	—	—	—	14 93,33	—	1 6,66	15
52.	ВЛАСИ РАТИШЕВЦИ	бр. %	40 74,00	10 18,51	4 7,40	54	43 71,18	11 18,64	5 8,47	59
53.	ВЛАСИ СУПИЧАНИ	бр. %	69 74,19	7 7,52	17 18,27	93	65 71,42	10 10,98	16 17,58	91
54.	ВЛАСИ ВАРДИШТАНИ	бр. %	32 84,21	2 5,26	4 10,52	38	42 82,35	3 5,88	6 11,76	51

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	ДХ II				ДХ III			
			слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	слов.	ост.	св.
55.	ВЛАСИ ЛЕПЧИНОВЦИ	бр. %	64 85,33	5 6,66	6 8,00	75	59 84,28	5 7,14	6 8,57	70
56.	ВЛАСИ ТУДРИЧЕВЦИ	бр. %	99 83,90	10 8,47	9 7,63	118	88 84,62	8 7,69	8 7,69	104
57.	ВЛАСИ ГОВНЕЧЈЕ	бр. %	85 89,47	3 3,15	7 7,36	95	72 91,14	2 2,53	5 6,33	79
58.	ВЛАСИ СВЕТОВАРАЧЦИ (одвојени од Влаха Говнечја)	бр. %	—	—	—	—	8 80,00	1 10,00	1 10,00	10
59.	ЂУРАШЕВСКИ ВЛАСИ (у ДХ II Власи Сремљани)	бр. %	97 84,35	11 9,56	7 6,09	115	111 82,83	15 11,19	8 6,45	134
60.	ВЛАСИ ПАГАРУШАНИ	бр. %	—	—	—	—	34 79,00	4 9,30	5 11,62	43
61.	РЗИНИЋИ	бр. %	99 84,62	16 13,68	2 1,71	117	97 82,20	17 14,40	4 3,39	118
62.	КАТУН АРБАНАСА	бр. %	11 20,37	20 37,08	23 42,59	54	11 21,56	22 43,13	18 35,29	51
63.	ПРОХОРОВИЉУДИ	бр. %	6 85,71	1 14,28	—	7	10 71,42	3 21,42	1 7,14	14
64.	СОКАЛНИЦИ У МЕТОХИЈСКОЈ ОБЛАСТИ	бр. %	49 81,66	2 3,33	9 15,00	60	47 81,00	3 5,17	8 13,79	58
65.	СОКАЛНИЦИ У ПЛАВСКО-ПОЛИМСКОЈ ОБЛАСТИ	бр. %	13 86,66	1 6,66	1 6,66	15	16 88,88	1 5,55	1 5,55	18
66.	МАБУПЦИ У ПЛАВСКО-ПОЛИМСКОЈ ОБЛАСТИ	бр. %	30 85,71	1 2,85	4 11,42	35	27 84,37	1 3,12	4 12,00	32
67.	ОСТАЛА ИМЕНА (судје, мајстори итд.)	бр. %	9 69,23	3 23,00	1 7,69	13	10 62,50	4 25,00	2 12,50	16

Из података у наведеној табели види се да је у претежном делу насеља у великој мери константан однос између словенских и несловенских имена, с тим што знатно преовлађују насеља у којима доминира словенски антропонимски слој.

У великом броју села распоређених по свим зонама дечанског властелинства словенска имена су заступљена са преко 90%, што би се могло узети као основа за тврдњу да су поменута насеља била настањена словенским, односно српским живљем.

Из опште констатације о доминацији словенских имена видљиво се издвајају катун Арбанаса, село Грева у Алтину и Кушево у Зети. Антропонијмска структура ова два села приближна је структури у катуну Арбанаса. То је врло чврст доказ да је и становништво ова два села имало исти етнички састав као арбанашки катун, па је тако сигурним доказима потврђена хипотеза ранијих истраживача да су поменута села била настањена албанским живљем.

Показало се да у влашким катунима преовлађују имена словенског порекла, али је у просеку њихов проценат нешто нижи него у селима. То показује да средњовековни Власи ипак нису били исто што и становници земљорадничких насеља. Међутим, чињеница да су жители тих катунa имали у просеку око 80% словенских имена говори да је влашко становништво било измешано са словенским и у великој мери славизирано па да је у то време пре било сталешка категорија него етничка посебност²⁴.

Ма да је територија Дечанског властелинства као једно феудално имање представљала целину, компактну у економско-власничком односу, ипак је, с обзиром на структуру земљишта било знатних разлика у животу људи у њему. Поред територијалних разлика, постојала је етничка и сталешка разноликост. Све је то условљавало богатство антропонијских типова и разноврсност форми. Засведочена имена могу показати колико је у којој области сачувано словенске старине и који су утицаји били доминантни код имена појединих категорија становништва. Да би се добили аргументовани одговори о карактеристикама имена различитих делова овог манастирског добра као и појединачних сталешких категорија, на основу којих би се доносили далекосежни закључци,^{24a} територија властелинства је подељена на неколико области, а имена груписана по тим зонама или разврстана по етничким или сталешким скупинама.

²⁴ Процеси мешања различитих група трају до данашњих дана. Када се размишља о словенско-влашким односима у средњем веку, не може се заобићи данашња етничка композиција источне Србије и словенско-романска симбиоза као главна карактеристика свих етничких процеса на поменутој територији (Драшкић Мирослав, *Савремени процеси етничке симбиозе словенско-романског становништва у североисточној Србији*, Гласник Етнографског института Српске академије наука, XXIII, Београд 1975, 35—41).

^{24a} Закључци из рада Станоја Станојевића, *Лична имена и народности у Србији средњег века* (Јужнословенски филолог VIII, Београд 1928/29, 151—154) да се на основу личних имена не може утврдити етничка припадност, не могу се у потпуности прихватити. Заиста је тешко утврдити истину само на основу групе података ишчупаних из целине, али резултати добијени од тринаест хиљада података јасно омеђавају различите етничке групе.

А. ПРИМАНАСТИРСКИ МЕТОХ

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	ДХ II				ДХ III			
			слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ДЕЧАНИ	бр. 60 % 88,23	—	—	—	—	5 7,35	3 4,41	68	
2.	ДЕЧАНСКИ БИВОЛАРИ	бр. 8 % 53,33	7 46,66	—	—	15	7 46,66	—	15	
3.	ЛУЧАНЕ	бр. 72 % 88,88	1 1,23	8 9,88	81	75 89,28	1 1,19	8 9,52	84	
4.	БВЛЕГ	бр. 21 % 87,50	1 4,17	2 8,33	24	25 86,20	2 6,90	2 6,90	29	
5.	ЧРВЕНОБРЕЖАНЕ	бр. — % —	—	—	—	65 95,59	1 1,47	2 2,94	68	
6.	ИСТИНИЋИ	бр. 85 % 86,73	10 10,2	3 3,6	98	113 88,98	11 8,66	3 2,44	127	
7.	ПРАПРАЋАНЕ	бр. 164 % 94,22	7 4,05	3 1,73	174	182 93,33	10 5,13	3 1,54	195	
8.	СТРЕЛАЦ	бр. 125 % 91,24	8 5,84	4 2,92	137	156 89,65	10 5,75	8 4,60	174	
9.	ЉУБУША	бр. 23 % 95,83	—	1 4,16	24	41 89,13	2 4,35	3 6,52	46	
10.	ЉУБОЛИЋИ	бр. 208 % 90,04	16 6,93	5 2,16	229	223 90,65	18 7,32	5 2,03	246	
11.	БОХОРИЋИ	бр. 84 % 93,33	4 4,44	2 2,22	90	83 93,23	4 4,49	2 2,25	89	
12.	БРОДЛИЋИ	бр. 56 % 91,80	3 4,91	2 3,27	61	54 93,10	2 3,44	2 3,44	58	
13.	РЗИНИЋИ	бр. 99 % 84,62	16 13,68	2 1,71	117	97 82,20	17 14,40	4 3,39	118	
14.	УЛОЋАНЕ	бр. 158 % 91,86	10 5,81	4 2,32	172	191 88,02	12 5,50	14 6,48	217	
15.	ХРАСТОВИЦА	бр. 90 % 89,11	8 7,92	3 2,97	101	95 87,96	8 7,41	5 4,63	108	
16.	ПРИЛЕПИ	бр. 40 % 86,96	3 6,52	3 6,52	46	49 89,09	4 7,27	2 3,64	55	
17.	ПРЕКИ ЛУТ	бр. 36 % 83,72	2 4,65	5 11,63	43	41 85,41	2 4,17	5 10,42	48	
18.	БРАТОТИН ДОЛ	бр. 14 % 100	—	—	14	23 95,83	—	1 4,17	24	
19.	БАБЕ	бр. 270 % 95,74	6 2,18	6 2,18	282	260 96,30	6 2,22	4 1,48	270	
20.	ГРМОЧЕЛ	бр. 281 % 93,05	12 3,97	9 2,98	302	270 92,78	12 4,12	9 3,09	291	
	СВЕГА	бр. 1834 % 91,24	114 5,67	62 3,08	2010	2111 90,6	134 5,75	85 3,64	2330	

Део имена у ДХ III изостаје због општећења листова, али и поред тога број становника у ДХ III је повећан у сваком селу, што је очигледан доказ да је у релативно мирном времену историје Немањина равни део Метохије с манастиром као центром био привлачан за становништво других крајева и да се око Дечана почео стварати јак културни и економски круг. Осим тога, породице су расле, а могуће је да је понегде припоључиван и неки мањи посед селу. У селу Прапраћане је према ДХ III додато двадесетак људи са свештеником. Слично је било и у Братотином Долу. Имена ових накнадно додатих људи по структури не одступају од имена раније уписаних становника. Од општег утиска о претежно словенским именима у приманастирском метоху одударају имена дечанских биволара, код којих је једва нешто више од половине словенских имена. Ако се изузму дечански биволари и проспоними постали по терминима за поједина занимања, онда је словенских имена много више него 90%. Тај најплоднији метохијски предео, а највероватније и привредно најразвијенији у првој половини четрнаестог века био је густо насељен српским живљем. Страна имена нису бројна. Мада су насеља непосредно уз манастир, дакле центар духовног живота хришћанске вере, календарска имена су једва приметна. Траг влашко-романских имена је скоро невидљив, а албанска имена се јављају само у неколико места.

Б + В. ОСТАЛА МЕСТА У САП КОСОВО
(слив Белог Дрима и косовска Дреница)

Б

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	БОТУША	бр. 14 % 77,77	3 16,66	1 5,55	18 73,33	11 20,00	3 6,66	1 15		
2.	БРЕСТОВАЦ	бр. — % —	— —	— —	— —	2 66,66	— 33,33	1 3		
3.	СЕРОШ	бр. 328 88,41	21 56,6	22 5,93	371 88,88	23 5,94	20 5,11	387		
4.	ДОЉАНЦИ	бр. 23 95,83	1 4,16	— —	24 94,73	1 5,16	— —	19		
5.	ЗЕРЗЕВО	бр. 27 69,23	8 20,51	4 10,26	39 70	24 17,64	4 11,76	34		
6.	ПРОХОРОВИ ЉУДИ	бр. 6 85,71	1 14,28	— —	7 71,42	10 21,42	3 7,14	14		
7.	КОЛО ГВОЗ- ДЕНО	бр. — % —	— —	— —	— —	14 93,33	— 6,66	1 15		
	СВЕГА:	бр. 398 % 86,71	34 7,41	27 5,88	459 86,86	423 7,39	28 5,75	487		

Б₁

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ЧАБИЋ	бр. 570 % 88,78	43 6,70	29 4,52	642 89,07	579 89,07	42 6,46	29 4,46	650	
2.	ДОБРОДОЛИ	бр. 43 93,48	— —	3 6,52	46 —	— —	— —	— —	—	
	СВЕГА:	бр. 613 % 89,10	43 6,25	32 4,65	688 89,08	579 89,08	42 6,46	29 4,46	650	

В

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	СРЕДЊЕ СЕЛО	бр. 77 % 88,50	4 5,00	6 7,50	87 91,25	73 91,25	3 3,75	4 5,00	80	
2.	КУМАНОВО	бр. 33 % 97,06	1 2,94	— —	34 —	33 97,06	1 2,94	— —	34	
3.	ЧАБИЋАНИ У КУМАНОВУ	бр. — % —	— —	— —	— —	20 100	— —	— —	20	
	СВЕГА:	бр. 110 % 90,91	5 4,13	6 4,96	121 94,03	126 94,03	4 2,98	4 2,98	134	

Остали поседи су били нешто удаљенији од Дечана, а налазили су се: око Дрима (Серош, Дољанци, Зерзево, Прохорова земља на Брњапчи); око Рибнице (коло гвоздено, црква у Ботуши, Брестовац); у косовској Дреници (Куманово и Средње Село). У свим местима преовлађују имена словенског порекла, с изузетком Зерзева, у коме је свега 69% имена словенског порекла, што је приближно стању у катунима Сушичани и Ратишеви. Назив села Зерзева је влашког антропоимијског порекла. Човек по коме је ово село добило име носио је влашку форму календарског грчког имена Γεωργιος. Ове чињенице говоре у прилог претпоставки да су у Зерзеву живели Власи који су напустили катушки начин живљења. У сливу Клине је Чабић, највеће село Дечанског властелинства. Најоучљивије језичке промене су код имена у овом насељу. Видљива карактеристика по којој ово село одудара од других је необично велики број свештеника. По томе изгледа да је у то време оно било центар верског живота. На 650 мушких глава, пореских обвезника, било је десетак свештеника. Сви они имају словенска имена, а такође и њихови преци и синови. У Дреници су манастиру била дата два села: Куманово и Средње Село, а по другом попису се види да је било пресељено двадесет Чабићана у Куманово. Ти људи су овамо свакако досељени због пренасељености Чабића, које је било једно од најмногочуднијих села Дечанског властелинства. Према високом проценту словенских имена сви поседи у Дреници и у сливу Клине имају компактно српско станов-

ништво, што се да закључити на основу високог процента словенских имена који је нешто виши него у насељима приманастирског метоха. Романско-влашких имена скоро да нема, албански утицај овде није допро.

Г. АЛТИН
(албански део у сливу Валбоне)

ДХ II						ДХ III					
ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.	
1.	ТРЕБОПОЉЕ	бр. %	170 95,50	2 1,12	6 3,38	178	152 96,81	2 1,27	3 1,91	157	
2.	БАБЈАНЕ	бр. %	101 92,66	5 4,59	3 2,75	109	78 90,69	5 5,81	3 3,48	86	
3.	ЛУЖАНЕ	бр. %	64 76,19	16 19,8	4 4,76	84	60 75	16 20	4 5	80	
4.	ГОРАНЕ	бр. %	257 93,11	14 5,07	5 1,81	276	195 92,85	12 5,71	3 1,42	210	
5.	ШИПЧАНЕ	бр. %	147 94,23	7 4,48	2 1,29	156	128 92,08	9 6,47	2 1,43	139	
6.	СОШАНЕ	бр. %	109 97,32	3 3,87	—	112	99 95,20	4 3,87	1 0,96	104	
7.	ГРЕВА	бр. %	7 20	23 65,71	5 14,29	35	7 20	23 65,71	5 14,29	35	
8.	БУЊАНЕ	бр. %	199 93,30	10 4,67	5 2,33	214	179 92,74	10 5,18	4 2,07	193	
9.	КРАСТАВЉАНЕ	бр. %	133 91,72	7 4,83	5 3,45	145	133 92,36	7 4,86	4 2,77	144	
10.	БУЉУБИ	бр. %	138 84,15	13 7,93	13 7,93	164	127 83,00	13 8,50	13 8,50	153	
СВЕГА:		бр. %	1318 91,66	77 5,35	43 3,00	1438	1151 90,9	78 6,16	37 2,92	1266	

Алтинска област се налазила у садашњој северној Албанији између жупе Реке и реке Валбоне. Подаци говоре да је у овој области, односно у већини приложених места живело словенско становништво. Већина насеља је имала око 90% имена словенског порекла, слично као у приманастирском методу. Структура ономастике села Грече потпуно одудара од онога што се показује у суседним насељима. То је неоспорно албанско село. У овој зони албанске верзије календарских имена *Лви*, *Бин*, *Бон* се јављају чешће него у осталим деловима властелинства, што се може тумачити снажнијим албанским утицајем.

Д. ГОРЊЕ ПОЛИМЉЕ

ДХ II

ХД III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ГРАД У ПЛАВУ	бр. %	69 85,18	9 11,11	3 3,71	81	39 81,25	8 16,66	1 2,09	48
2.	КОМАРАНИ	бр. %	37 88,10	5 11,90	—	42	54 85,71	7 11,11	2 3,17	63
3.	ВЕЛИКА	бр. %	11 73,33	4 26,66	—	15	34 80,95	8 19,05	—	42
4.	ТРЕПЧА	бр. %	30 90,90	3 9,09	—	33	55 87,30	8 12,69	—	63
5.	ГРИЧАРЕВО	бр. %	71 91,02	5 6,41	2 2,56	78	62 91,18	4 5,88	2 2,94	68
6.	ВРМОША	бр. %	90 86,54	13 12,00	1 0,96	104	69 87,34	8 10,12	2 2,53	79
7.	РИБАРИ У ПЛАВУ	бр. %	28 84,85	4 12,12	1 3,03	33	30 76,92	8 20,51	1 2,56	39
8.	ДОБРА РЕКА	бр. %	201 89,73	20 8,92	4 1,78	224	187 86,97	24 11,16	4 1,86	215
9.	ЗАГОРЈЕ	бр. %	—	—	—	—	6 85,70	—	1 14,30	7
СВЕГА:		бр. %	537 87,89	63 10,31	11 1,80	611	536 85,90	75 12,02	13 2,08	624

Ова област је била целина у географском и економском погледу. Кроз њу су пролазили главни путеви који су повезивали Рашку с Приморјем. Изгледа да је становништво било доста покретљиво, што се види на основу поређења ДХ II и ДХ III. Можда је силазило у равницу, тражећи боље животне услове, као што то увек бива у доба јачања државне моћи.

Разлике између ДХ II и ДХ III проистичу и из тога што је у ДХ III извршена ревизија застарелих и недовољно тачних спискова за горње Полимље. У Комаранима и у Велици шкрти попис је претворен у нормалан, тиме што су именовани синови и остали сродници.

Овде су такође најбројнија словенска имена, а скоро да нема романско-влашких и албанских. Међутим, ту је преко десет процената календарских имена, два пута више него у алтинској и приманастирској зони. Можда је то последица јачег утицаја хришћанства у неком ранијем периоду. У селу Чабићу које је имало десетак свештеника мање је хришћанских имена него у горњем Полимљу, где скоро да и није било свештеника.

Д. ГОРЊЕ ПОЛИМЉЕ И ПОТАРЈЕ

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ЈАБЛЧНО	бр. %	40 95,23	2 4,76	— —	42	38 95,00	2 5,00	— —	40
2.	ПАЛЕЖ	бр. %	1 50	1 50	— —	2	1 50	1 50	— —	2
СВЕГА:		бр. %	41 98,18	3 6,81	—	44	39 92,86	3 7,14	—	42

Села Палеж и Јаблчно су била врло удаљена манастирска имања, од посебног значаја. За село Палеж постоје само два антропонимијска податка, име хришћанског и патроним словенског порекла. Село Јаблчно има веома висок проценат словенских имена, слично као највећи број насеобина у Дечанском властелинству.

Б. КАТУНИ ВЛАХА

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	РАТИШЕВЦИ	бр. %	40 74	10 18,51	4 7 40	54	43 72,88	11 18,64	5 8,47	59
2.	СУШИЧАНИ	бр. %	69 74,19	7 7,52	17 18,27	93	65 71,42	10 10,98	16 17,58	91
3.	ВАРДИШТАНИ	бр. %	32 84,21	2 5,26	4 10,52	38	42 82,35	3 5,88	6 11,76	51
4.	ЛЕПЧИНОВЦИ	бр. %	64 85,33	5 6,66	6 8,00	75	59 84,28	5 7,14	6 8,57	70
5.	ГОВНЕЧЈЕ	бр. %	85 89,47	3 3,15	7 7,36	95	72 91,14	2 2,53	5 6,33	79
6.	СВЕТОВРАЧЦИ (одвојени од Влах Говнечје)	бр. %	— —	— —	— —	—	8 80	1 10	1 10	10
7.	СРЕМЉАНИ (по ДХIII) БУРАШЕВСКИ (по ДХ II)	бр. %	97 84,35	11 9,56	7 6,09	115	111 82,83	15 11,19	8 5,98	134
8.	ТУДОРИЧЕВЦИ	бр. %	99 83,9	10 8,47	9 7,63	118	88 84,62	8 7,69	8 7,69	104
9.	ПАГАРУШАНИ	бр. %	— —	— —	— —	—	34 79	4 9,3	5 11,62	43
СВЕГА:		бр. %	486 82,65	48 8,16	54 9,18	588	522 81,40	59 9,20	60 9,40	641

Многи средњовековни извори посебно говоре о Власима. О њиховом историјском развоју су писали многи наши и страни научни-

ци.²⁵ Створене су различите хипотезе о њиховом пореклу. Питање је ко су Власи Дечанског властелинства. На основу чињенице да су присутни за време оба пописа у границама властелинства, намеће се закључак да су то били сточари, везани за одређена насеља, дакле становништво које је већ напустило номадски начин сточарења, па се везивало за сталне насеобине. Ово мишљење поткрепљује чињеница да су катун Тудоричевци, Ратишевици, Сушичани и Сремљани имали своје међе. У катунима преовлађује словенска антропонимија са преко 80%. Тако висок проценат словенских имена показује да је романизирано становништво Балкана, окружено словенским живљем и у сталном контакту с њим губило своје првобитно етничко обележје. Разлика од десет процената словенских имена у српским селима и влашким катунима говори да је славизација Влаха била у то време у завршној фази. Један од озбиљних путева продирања словенских имена у влашке катуне биле су брачне везе којих је свакако пре четрнаестог века било доста. Законска одредба да се Србин не сме женити Влахињом сигурно је била изазвана постојећом праксом која није одговарала потребама државне и црквене власти, којој је било корисније земљорадничко него сточарско становништво. Дакле, становништво влашких катун у Дечанском властелинству је на првом месту посебна друштвена категорија у којој су се делимично чували трагови некадашње етничке припадности и која се својим начином живота и главним занимањем разликовала од Срба, становника села, који су у првом реду били земљорадничко становништво.

Е + Ж. АЛБАНСКА СЕЛА И ЊИХОВИ КАТУНИ

Е

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ГРЕВА	бр. %	7 20,00	23 65,71	5 14,29	35	7 20,00	23 65,71	5 14,29	35
2.	КУШЕВО	бр. %	— —	— —	— —	—	3 6,38	23 48,94	21 44,68	47
СВЕГА:		бр. %	7 20,00	23 65,71	5 14,29	35	10 12,20	46 56,10	26 31,71	82

Ж

ДХ II

ДХ III

Ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	КАТУН АР-БАНАСА	бр. %	11 20,37	20 37,08	23 42,59	54	11 21,56	22 43,13	18 35,29	51
СВЕГА:		бр. %	25 20,16	66 53,23	33 26,61	124	31 14,42	114 53,02	70 32,56	215

²⁵ Симиџијум о средњовековном катуну одржан 24. и 25. новембра 1961. године. Посебна издања Научног друштва Босне и Херцеговине II, Одељење историјско-филолошких наука I, Сарајево 1963; G. C. Soulis, *The Thessalian Vlachs*, Зборник радова Византолошког института 8/1, Београд 1963, 271—273.

У хрисовуљи је само једно насеље означено као албанско (Катун Арбанаса). Као што се види из приложене табеле словенских имена је најмање. Скоро истоветне односе имена по пореклу као арбанашки катун имају село Грева у Алтину и Кушево у Зети. На основу овога је изведен закључак да су то била албанска села.

Сва три насеља се истичу високим процентом календарских имена. То потврђује Јиречеково мишљење да се из личних имена Албанаца може видети да је то био старохришћански живаљ, ближи византијским Грцима и далматинским Романима него Словенима.²⁶

Као посебне социјалне категорије издвајају се мађупци, сокалници, биволари, занатлије као и припадници свештеничког staleжа.

3. СОКАЛНИЦИ И МАЋУПЦИ

Ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр.	ДХ II				ДХ III			
			слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	СОКАЛНИЦИ У МЕТОХИЈСКОЈ ОБЛ.	бр. %	49 81,66	2 3,33	9 15,00	60	47 81,00	3 5,17	8 13,79	58
2.	СОКАЛНИЦИ У ПЛАВСКО-ПОЛИМСКОЈ ОБЛАСТИ	бр. %	13 86,66	1 6,66	1 6,66	15	16 88,88	1 5,55	1 5,55	18
3.	МАЋУПЦИ	бр. %	30 85,71	1 2,85	4 11,42	35	26 84,00	1 3,10	4 12,90	31
СВЕГА:		бр. %	92 86,79	4 3,77	10 9,43	106	90 83,33	5 4,63	13 12,04	108

Проблем положаја сокалника у средњовековној Србији није довољно расветљен у историјској литератури, мада се о томе доста писало.²⁷ Сокалника није било у алтинској зони и влашким катунима, а у осталим областима забележени су само у појединим селима.

У науци такође није утврђено коју су основну делатност обављали мађупци. Постоје мишљења да су се бринули о храни и њеном спремању за црквене старешине и остале великодостојнике када су ови путовали по жупи.²⁸ С обзиром на то да се помињу само у горњем Полимљу, и то у ограниченом броју, с правом се јавља потреба за новим дефинисањем ове категорије. Сокалници и мађупци имају висок проценат словенских имена, као и становници насеља из којих су потицали. Може се закључити да су то сталешке категорије у средњовековној Србији чији су припадници и даље остајали у сеоској заједници, али су добијали додатне функције, које још увек нису довољно јасне.

²⁶ Константин Јиречек, *Романи у градовима Далмације током средњег века*, Београд 1962, 50.

²⁷ М. Динић, *Сокалници*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор 28, св. 3—4 Београд 1962.

²⁸ Константин Јиречек, *Историја Срба*, Београд 1952, 272; Мирко Барјактаревић, *О Плаву четрнаестог столећа*, *Zbornik Instituta za slovensko narodopisje Traditioes, Acta Instituti ethnographiae slovenorum* 5—6, 1976—1977, Ljubljana 1979, 44.

И. ЉУДИ КОД КОЛА (= топионице)

Свакако да су „људи код кола” били специјалисти за обраду руде и метала. Рударство је почело да напредује тек доласком Саса, почетком друге половине XIII века. Истина је да су они постепено губили своја етничка обележја. Траг њиховог имена је сачуван у Дечанском властелинству у антропониму *Сасин* и патрониму *Сасиновић*.

У списку људи код топионице нема германских трагова, што би на основу веома високог процента словенских имена могло значити да су Срби у то време били упућени у рударске вештине, или су ту рудари Саси потпуно изгубили своја имена.

Ј. БИВОЛАРИ МАНАСТИРА ДЕЧАНА

По свему судећи то је била посебна категорија становништва. У хрисовуљи је забележено 14 антропонима и 1 патроним. Њихова лична имена одступају од опште слике која је уочена за метохијску зону. Изразито је велики проценат календарских имена, што би могло значити да су биволарске породице живеље као манастирске слуге, те је такав непосредни контакт утицао да се деца дају имена монаха с којима су били у сталном додиру. Може бити да су ови људи дошли за манастирске биволаре из неког другог краја где су календарска имена била заступљенија. Имена *Манојло* и *Никфор* једино су забележена међу биволарима, док их остали становници метохијске области нису прихватили. Између првог и другог пописа нису се догодиле никакве промене: 8 (53, 33%) словенских, 7 (46, 66%) календарских, а супстратских и непознатог порекла овде нема.

К. ИМЕНА ЗАНАТЛИЈА

На дечанском поседу радио је мањи број занатлија: ковачи, златари, мачари, крчелеји, шавци. Највише их је било у метохијској области. Њихова имена су углавном словенског порекла, као и већине осталих становника у тим селима, што чини вероватним претпоставку да су мајстори били староседеоци, а не дошљаци који су обављали занатске услуге манастиру и осталим становницима.

Л. ИМЕНА СВЕШТЕНИКА И ЊИХОВИХ СИНОВА

На овој територији живео је велики број свештеника, али неједнако распоређених. У влашким катунима ни по првом ни по другом попису није их било. У полимско-плавској области по првом попису такође није било свештеника, а по другом у село Добру Реку дошао је поп Прељуб. У метохијској области у већини села било је по неколико свештеника. Пошто је то био највиши слој у тадашњим селима, занимљиво је посматрати њихова имена и имена њихове деце у поређењу с личним

именима осталих становника. Изненађује да су свештеници и њихови синови имали народна имена која нису одударала од опште слике имена сеоског и сточарског становништва, што показује да званична црквена власт није сматрала да се по сваку цену треба утопити у хришћански ономастикон који су пружали грчки календар и Библија. Логично би било да је црква захтевала да се промена личних имена спроведе бар у свештеничким породицама (а свештеници су, као што је познато из одредаба саме хрисовуље, по правилу били синови свештеника). Међутим, чињеница је да се на том пољу ауторитет цркве најмање осећао, јер се јасно показује да није било притиска у смислу христјанизације ономастикона. Ако би се таква ситуација тумачила слабошћу званичне цркве (као што се може претпоставити за турско време), мислим да би се ишло погрешним путем. Чини се вероватнијим да је такво стање детерминисала аутокефалност српске цркве, која није желела да ремети национално обележје својих поданика.

Од 159 имена 147 (92, 45%) је словенског порекла, 9 (5, 66%) календарског и 3 (1, 33%) супстратског или непознатог. Супротно очекивању, управо у свештеничким породицама појављује се највећи број словенских имена.

Љ. ВЛАДАРСКА ИМЕНА

Грађа показује да су владарска имена династије Немањића код феудалних подложника заступљена у ограниченом броју, уколико се изузме светитељско име *Стефан* и старо народно *Радослав*. Стиче се утисак да се избегавало давање владарских имена *Немања*, *Урош*, *Драгутин*, *Милутин* и *Душан* обичним људима. Иначе, како се може разумети да се *Немања* и *Урош* уопште не јављају, а *Драгутин*, *Милутин* и *Душан* само неколико пута. Није тачно тврђење Т. Вукановића да Стефан као краљевско име „док су владали српским земљама Немањићи... нико није у Срба смео носити”.²⁹ Лично име *Стефан* и потврда овог имена у ДХ као и многобројни хипокористици настали од њега говоре супротно. Сигурно није било никакве званичне забране давања владарских имена обичним људима, али народ је живео својим засебним животом, далеко од двора, више везан за народну традицију и чување сопственог ономастикона. То најбоље доказују имена *Стефан* и *Радослав*. Свакако је да су та имена била укоренења пре династије Немањића па су у народу живела без обзира на то што су се налазила међу именима владајуће династије.

²⁹ Иван Поповић, *Хришћанска грчка ономастика у Хрватли*, Зборник радова књ. LIX, Византолошки институт, књ. 5, Београд 1958, 93.

IV ИМЕНА СЛОВЕНСКОГ ПОРЕКЛА

Из досадашње анализе је проистекао закључак да су Срби у првој половини четрнаестог века веома добро чували основне карактеристике општесловенског антропонимијског наслеђа. Словенска имена као и имена других индоевропских народа потичу из ономастикона уобличеног у праиндоевропској заједници. Код већине је посведочена у историјско време индоевропска антропонимна формула. Словени су сачували заједнички семантички систем и четири типа имена: монолексемна (*Маретић* их зове самотворна), сложена имена (двочлана, трочлана, имена с префиксима, имена с негацијом), изведена и граматички тип хипокористичког образовања.

1. СЕМАНТИКА ИМЕНА

Шире посматрано словенска имена припадају индоевропској скупини насталој у раној фази развоја људског друштва, када примитиван човек још није могао да разликује речи од ствари, верујући да између предмета и имена постоји природна веза, те су имена за њега имала реалност објективног света и била знак нераскидиве везе између имена и својстава именованог по коме су особине унапред условљене и одређене избором његовог имена. Фрејзер каже: „Примитивни човек сматра своје име као битни део самога себе и стара се о њему. Тако на пример северноамерички Индијанац гледа на своје име не као на просту ознаку већ као посебни део своје личности као што су очи и зуби, и верује да повреда долази исто тако сигурно од злобне употребе његовог имена као и од ране задате ма ком делу физичког организма.”³⁰ Такви и слични разлози су условили да се код многих народа крију права имена као реални део личности. У старој Русији родитељи су крили имена дата деци на крштењу, а уместо њих су им давали друга да право име не сазнају мрачне силе, па да га злоупотребе и да му на тај начин униште здравље, живот или нанесу зло неке друге врсте. Етнолози су сличне појаве забележили и код других словенских народа (в. касније одељак о надимцима). Слична веровања су условила појаву антропонимијских универзалија, присутних у најудаљенијим деловима света и код несродних народа и

³⁰ Džems Džordž Frejzer, *Zlatna grana I, proučavanje magije i eligije*, Beograd 1977, 307.

племена. Свако име је на почетку било мотивисано, мада мотиви избора данас увек нису потпуно јасни. Велики је број примера где се садржаји укрштају зато је тешко направити потпуно тачну семантичку класификацију. Категорије се преплећу, прелазе једна у другу или је пак понегде семантичко поље недовољно покривено па недостају све компоненте за прикључивање одређеној категорији. На пример име *Вук* се мора сврстати у категорију имена по називима животиња, међутим *Вук* је био и старосрпско полубожанство па тако име може бити и међу именима из словенског пантеона. Основни разлог за избор овог имена у ствари је пре свега била жеља да се заштити живот његовог носиоца па је група заштитних имена право место где треба да се нађе. Најважнију улогу у настајању имена имале су магија и религија. Вера у магичну повезаност имена и именованог присутна је у формирању сваке антропонимичке семантичке категорије, а њени трагови су присутни и у данашње време. Мотиви именовања и семантички садржаји словенских имена житеља Дечанског властелинства показују снажну повезаност с општесловенским и индоевропским праизвором.

А. ЛИЧНА ИМЕНА ПО НАЗИВИМА ЖИВОТИЊА

Чајкановић сматра да је „из фазе тотемизма изашао наш народ још давно, али су се ипак, с колена на колена, сачувала наивна веровања да између животиња и људи може бити сродничке везе. Таква веровања наша су свој израз у приповеткама и митовима. Међедовићев отац био је медвед, Милоша Обилића је родила кобила, по једној традицији, а по другој змај.”³¹ Приче и легенде многих индоевропских народа су везане за мит о тотемистичкој инкарнацији. У митолошким причама се говори о деци која се рађају из везе животиње и жене, а у многим бајкама младих се претварају у лабудове, медведе, змије, а жене и девојке у паунице, жабе или краве.

Позната је чињеница да су код индоевропских народа дивље и домаће животиње, птице, дрвеће и цвеће играли значајну улогу у култу и магији. У Индији се крава и данас сматра светом животињом, а код Срба, не само у прошлости него и данас, у појединим крајевима, во има цео низ улога у паганским обредима, до данас сачуваним.

Под оваквим и сличним условима могао је настати један слој зооморфних имена. ДХ бележе ова имена: *Биковац*, *Вук*, *Јез*, *Лисица*, *Медвед*, *Паук*, *Риба*.

Код давања имена везаног за животињу првенствено се мислило на његову профилактичку улогу. У тој области посебну пажњу заслужује проблем имена *Вук*, било да је оно саставни део сложенице, или основа од које су изведена многа друга имена. У једном каталогу из средњовековне књижевности, сваки народ је везан за неку животињу. Ту је Србин означен као *вук*, који је, по мишљењу Чајкановића „митски сродник и предак Србинов, уопште митски представник српског народа.”³²

³¹ Кулишић Ш., Петровић Ж., Пантелић Н., *Српски митолошки речник*, Београд 1970, 284.

³² Веселин Чајкановић, *Мит и религија у Срба*, Београд 1973, 226.

Представа вучје главе налази се и на монетама Балшића, господара Зете, што указује на значај ове животиње у планинским пределима, где је сточарство било од битне важности за живот становништва. Овај хералдички знак није импорт са стране, него израз једне стварности, која се наметнула и хералдици.”³³ Карактеристично је да и неколико личности у Његовом „Горском вијенцу” имају име *Вук*. *Вук Караџић* је у своме речнику записао: „Кад се каквој жени не даду дјеца, онда надјене дјетету име *Вук*, јер мисле да им дједу вјештице једу, а на вука да неће смјети ударити (за то су и мени овако име надјели).”³⁴

Б. ИМЕНА ПО НАЗИВИМА ПТИЦА

Улога птице у предању, народној поезији, фолклору и магији давно је запажена. Многи народи су још од исконских времена приче о птицама унели у своја предања и веровања. У Библији се прича о голубу као првом гласнику који је известио Ноју да се појавило копно после постопа. Старозаветно име Јона значи исто што и наше Голуб. Име једне кћери праведника Јона у нашем преводу би гласило Грлица. У Атини је сова била симбол мудрости и атрибут заштитнице града богиње Атине. У класичној митологији Грка и Римљана орао је био стални пратилац Зевса, односно Јупитера. У нашем предању, соко је друг ратника и њихов сапутник, паун оличење лепоте и раскопи, а и гавран је у српској митологији имао запажено место. Наведене околности су допринеле томе да се птичја имена појаве како у именословима других народа, тако и у нашем. ДХ, као споменик XIV века бележи следећа имена: *Вран*, *Голуб*, *Крагуј*, *Шевој*.

В. ИМЕНА ПО БИЉКАМА

Ова имена својом разноврсношћу и бројношћу чине једну од највећих категорија словенског ономастикона. Култ дрвећа и биљака спада у најстарије култове. Чајкановић мисли да је у најдубљој старини овај култ највећим делом припадао жени.³⁵ Можда у томе треба тражити разлоге што су женска имена ове врсте бројнија него мушка. С обзиром на то да су у ДХ бележена само мушка имена, разумљиво је што су имена овога типа заступљена ту у ограниченом броју: *Божурин*, *Гороцвѣт*, *Купусиц*, *Лилијан*, *Лоза*, *Шапан*.

Г. ИМЕНА У ВЕЗИ С ВАТРОМ

Ватра је код народа на ниском ступњу развитка заузимала изузетно место у животу и култу. У њој је првобитни човек видео дар богова и

³³ S. Ljubić, *Opis jugoslavenskih novaca*, Zagreb 1875, Srbski velikaši Balšići, str. 182–186, t. XIV, br. 2–XIV, br. 10.

³⁴ Вук Стеф. Караџић, *Српски рјечник истаумачен немачкијем и латинскијем рјечима*, у Бечу 1852, 78.

³⁵ Веселин Чајкановић, нав. дело, 638.

моћ натприродних бића. Проналазачи ватре код многих народа имају слично порекло, или су божанска бића или владари божанских атрибута. Прометеј и Матарисван су божанска бића која краду ватру са неба да би је поклонили човеку. Вечни огањ се чувао у светилиштима, као у храму Весте у Риму.

Култ ватре је одражен и у неким нашим именима као: *Ватрица*, *Жарко*, *Искросав*,³⁶ *Оињен* итд. У ДХ се јавља само име *Вигањ* и *Жарило*.

Д. ИМЕНА ПО ПРИРОДНИМ ПОЈАВАМА

За примитивног човека цела природа је била жив организам, пред којим је он осећао мешавину страха, обожавања и дивљења. Сваку природну појаву он је доживљавао као манифестацију божанства, а посебно су неке појаве привлачиле његову пажњу: антропоморфоза Сунца се види у многим легендама, причама, загонеткама. Ту су звезда-Даница и Влашићи. Божић је син бога и паганско божанство сунца, који се сваке године поново рађа, побеђујући таму и смрт. Веровање у живу везу између човека и природе дошло је до изражаја не само у песмама и причама, него и у личним именима: *Звезда*, *Звездана*, *Зоран*, *Светлана* итд.

У ДХ су забележена следећа имена: *Врбњц*, *Зоран*, *Зорислав*, *Мећа-вџ*.

Ђ. ИМЕНА ПО МЕТАЛИМА

Гвозђе је због своје магичне снаге и посебне улоге у култовима и магији узимано за основу заштитних имена, не само код нас, него и код других народа. Турско име *Демир* значи исто што и наше *Гвозден*.

У ДХ се јавља име *Гвоздиј*. Истој категорији имена припада и име *Златоје*, такође забележено у ДХ.

Е. ИМЕНА ПО МЕСТУ РОЂЕЊА

Понекад су и природа земљишта и место рођења утицали на избор имена. Вук Караџић је објаснио име Горчиле овако „тако највише прозову онога који се роди у планини код стоке.“³⁷ Постоје сведочанства да су за време II светског рата многа деца рођена у збегу добијала имена *Горан*, *Горанка*, *Горица* итд.

ДХ бележи имена *Дубравџ*, *Гора*.

Ж. БРОЈ КАО ОСНОВА ЗА ЛИЧНО ИМЕ

Један од древних мотива за постанак имена код многих народа везан је за број и његову магичну моћ. Римљани су своју децу често

³⁶ Mihajlović Velimir, *Jedno do sada nepoznato muško ime iz XVI veka*, Onomastica jugoslavica 1, Ljubljana 1969, 156—15.

³⁷ Вук Стеф. Караџић, нав. дело, 95.

називали редним бројевима (Quintus „пети“, Tertia — „трећа“).³⁸ Код нас је сачувано доста имена са основом *први*, што показује, између осталог, жељу родитеља да такво место заузме дете на животном путу. У ДХ се јављају имена таквога типа: *Прве*, *Првота*, *Првош*. Можда овде спадају *Петан*, *Петина* и *Петко*.

З. ТЕРМИНОЛОГИЈА СРОДСТВА КАО ОСНОВА ЛИЧНИХ ИМЕНА

Родословна терминологија спада у нашу необично богату баштину далеке прошлости. Она је знатно бројнија од назива сродства који су могли доћи преко хришћанства или од оних који су заступљени код суседних индоевропских народа, што указује на тесну повезаност словенске сродствене заједнице и њену етичку висину. Такво је стање морало довести до разноврсности и бројности имена везаних за род и породицу.

Ово је једна од најбогатијих категорија у ДХ: *Бабота*, *Брат*, *Братанџ*, *Братач*, *Братослав*, *Двдош*, *Побрат*, *Сестроња*.

Мада није реч о правом сродству, овој категорији би се могла додати и следећа имена: *Пријатељ*, *Друг*, *Дружило*, *Дружије*.

И. АНАТОМСКА ЛЕКСИКА³⁹ У ИМЕНИМА

Ова група имена је данас скоро заборављена, али се њени трагови одражавају презименима и топонимима, а сама имена овога типа забележена су у многим документима из прошлости.

Као основе за многа имена у ДХ су узимани следећи апелативи:

- а) глава: *Главатџ*
- б) зуб: *Зуб*, *Зубач*
- в) нос: *Грднос*
- г) око: *Окоје*
- д) прст: *Прстџ*
- ђ) грло: *Грљак*, *Грлин*
- е) шака: *Шакоје*
- ж) ухо: *Ушоје*

Доста је вероватно да су имена ове врсте у почетку била надимци, који су временом прерасли у званична лична имена.

Ј. ИМЕНА ПО НАЗИВИМА БОЈА

Називи боја улазе такође у круг лексике која се узима за основе личних имена. Највише је оних која у себи садрже компоненте бео и црн. Праузрок ове појаве се може тражити у словенској митологији, у божан-

³⁸ Милан Будимир и Мирон Флашар, *Прејед римске књижевности*, друго издање, Београд 1978, 28.

³⁹ Велимир Михајловић, *Анајомска лексика у српскохрватској ономастици и географској терминологији*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику XIII/2, Нови Сад 1970, 7—48.

ском двојству Белог и Црног бога. Њихова светишта и капишта су подигнута једно према другом у непосредном суседству. На њих упућују хидроними Бела и Црна река које су раздвајале њихова светишта и ороними Бело и Црно брдо на којима су могла бити њихова капишта. Вероватно су имена са основом *црн* првобитно имала заштитну улогу, јер име које се везује за злог Црног бога може давати снагу за одбрану од сила подземног света. ДХ бележи следећа имена овога типа: *Црноглав*, *Црнел*. Имена са основом *бео* могла су постати под утицајем белог божанства светлости и живота које је могло људима доносити радости, а у исто време бити заштита у борби са тамним силама. У ДХ се јављају ова имена: *Бѣлош*, *Бѣлиа*, *Бѣлиц* итд.

Под утицајем назива првене боје, магичног симбола живота, здравља и снаге, настаје једна група имена као *Црвенко*, *Румена*, *Рујка* итд. У ДХ постоји патроним *Црљенић*.

С друге стране могла су настајати по боји пути и косе њихових носилаца, као што и данас бива.

К. ИМЕНА С НЕГАЦИЈОМ

Мада ова имена по свом карактеру припадају профилактичким, ипак су издвојена у посебну скупину због своје структуре: грађена су од антропонимијских основа и негације *не-*. Настала су у општесловенској заједници, а позната су свим словенским народима или као права лична имена или као делови топонима и основа презимена.

Овај тип имена се добро чувао у Дечанском властелинству: *Ненад*, *Ненада*, *Ненадеј*, *Нерад* итд.

Л. ИМЕНА ОД ОПИСНИХ ПРИДЕВА

Веровање у повезаност и тајанствену узајамност имена и особина његовог носиоца уврстило је у антропооснове низ придева као: *добар*, *драг*, *красан*, *млад*, *рад* итд.

- а) брз: *Брз*, *Брзота*.
- б) весео: *Весело*.
- в) голем: *Голѣм*.
- г) добар: *Добрета*, *Доброш*.
- д) драг: *Драган*, *Драгета*.
- ђ) јун: *Јунак*, *Јунота*.
- е) космат: *Косматѣ*.
- ж) красан: *Краса*, *Красил*, *Красимир*.
- з) леп: *Лѣпчин*, *Лѣпотин*.
- и) љуб: *Љубан*, *Љупко*.
- ј) мио: *Милко*, *Милоје*, *Милуј*, *Миља*.
- к) млад: *Младен*.
- л) рад: *Радич*, *Ратко*.
- љ) храбар: *Храбре*.

Љ. ТЕОФОРНА ИМЕНА

Имена ове врсте су била нарочито популарна код Арапа, Јевреја, Грка. У Старом завету је име божје персонификовано, постало је самостално и снажно као *alter ego* самога бога: „Где, име господње иде издалека, гнев његов гори и врло је тежак.”⁴⁰ Многа јеврејска имена садрже компоненту *il, el, al* (бог): *Rāfā'el* — бог је излечио; *Dānī'el* — бог је мој судија; *Mikā'el* — ко је као бог итд. Нека грчка имена која у основи имају реч *θεός* (бог) у ствари су калци библијских имена. Словени су нека од својих теофорних имена преводили или правили под утицајем народа са којима су долазили у додир. Није искључено да су преко веза са Скитима дошли у додир са иранским именима која садрже компоненту *bagā*. После примања хришћанства са грчког језика је преведено доста оваквих имена: *Θεοδόσιος* — *Богдан*; *Θεόδωρος* — *Божидар*; *Θεόφιλος* — *Богољуб*; *Θεοφανή* — *Божана* итд.

У ДХ су забележена ова имена: *Богдан*, *Богужив*, *Бого*, *Богшиа* итд.

М. СЛОВЕНСКИ ПАНТЕОН КАО ИЗВОР ИМЕНА

Отпор словенског паганизма хришћанској вери био је дуг и живаљ, а до данас су трагови тога остали у народној поезији, легендама, митовима, народном веровању, па и у топонимима и личним именима. Један интересантан остатак налази се у живопису ариљске цркве, задужбине Немањиха. На фресци где је приказана Јесејева лоза, зограф је живописао уместо античке пророчице Сибиле вилу Самовилу јер му је била ближа, знао је њене функције у религији и улогу у веровању својих савременика.

Доста је вероватно да су имена *Даве*, *Давиша*, *Давѣ*, *Данче* итд. (која су забележена у ДХ) поред тога што су хипокористички од сложеног имена *Давижив*, настала и од имена словенског божанства *Дајбога*.

Имена нижих божанстава старе словенске религије (нарочито женска) много су бројнија од имена великих богова и чешће су улазила у антропонимијски систем народних имена. Тако се имена полубожанстава словенског пантеона узимају за лична имена у ДХ су забележена ова имена те врсте: *Хрс*, *Чришало*, а јавља се и патроним *Вилчић*, по женском словенском полубожанству, које се најчешће везује за воду, језеро и планину.

Н. ЕТНОНИМИ УЗЕТИ ЗА ЛИЧНА ИМЕНА

Није искључено да је етноним на почетку био само надимак, или показатељ порекла па касније временом прерастао у право лично име. Материјал показује да су се имена ове врсте јавила доста рано. У ДХ су забележена лична имена тог типа: *Бујарин*, *Влах*, *Грк*, *Гркиња*, *Куманин*, *Сасин*, *Ујрин*.

⁴⁰ *Свешто писмо Старога и Новога завета*, превео Стари завет Ђ. Даничић, Нови завет превео Вук Стеф. Караџић, Београд 1976, Иса. 30, 27.

Н. ИМЕНА ПО ДРУШТВЕНОМ ПОЛОЖАЈУ

Не би се могло са сигурношћу утврдити како су настала оваква имена, али се може претпоставити:

а) у њима треба гледати социјални положај одређене личности који је потиснуо лично име. Дакле, примарно обележавање личности могао је постати термин за друштвени статус који је имала.

б) Могуће је прихватити профилактичку улогу имена овога типа. Бедан положај изражен кроз ово име требало је да изазове самилост, а да се права жртва тражи међу јакима, охолима и личностима од угледа и положаја.

У ДХ се јављају ова имена: *Роб, Робан, Хлап*.

О. ИМЕНА ПО ЗАНИМАЊУ

Мада се не зна тачно да ли су у питању имена, права занимања или надимци, ипак напомињем да се у ДХ јављају: *Бач, Везимија, Злашар, Ковач*.

П. ИМЕНА ПО НАЗИВИМА ПРЕДМЕТА

Имена овог типа су настајала још у општителовском ономастикону, можда првобитно као надимци или заштитна имена.

У ДХ су забележени: *Бритава, Решето*, а иста имена се јављају и у руском средњовековном ономастикону.⁴¹

Р. ИМЕНА ОД АПСТРАКТНИХ ПОЈМОВА

У ДХ је забележено неколико имена ове врсте која су постала од апелатива или су хипокористици сложених имена: *Див, Душан, Крамол*.

С. ОСТАЛА ЗАШТИТНА ИМЕНА

Понекад је тешко повући границу између групе профилактичких и неких других категорија имена. Сигурно је да су сва теофорна имена заштитне природе, а такође и изванредно број зооморфних (нпр. име *Вук* је и зооморфно и теофорно и заштитно истовремено).

Свакако да је профилакса била један од најважнијих мотива за давање имена. Здравље и неизвесност људског живота су били исконски проблеми, трајно присутни у свим временима и код свих народа. Ако се узме у обзир да је и реч била оружје магије, онда су имена типа *Дабисис, Живана, Живко* део сталне тежње да се очува живот и заштити здравље. У речнику Вука Караџића овако је протумачено име

⁴¹ Н. М. Тупиков, *Словарь древне-русских личных собственных имен*, том I С. Петербург 1903, стр. 64 и том II, 488.

Живко: „Многи ово име дједи зато надијевају, да би деца живљела. Гдјекоје жене кад питају кога за здравље мушкога дјетета, макар му како име било, кажу: „Како ти је Живко?“⁴²

У ДХ је забележено име *Дабисис* и *Живал*.

У прошлости је морталитет деце био необично велики, а људи беспомоћни, утонули у сујеверје и тражење везе између натприродног и људског, света стварности и света божанског. За њих је и реч била заштита од хтоничних демона и црне магије. Ружно и неразумљиво име које је дете добијало било је порука да онај који га носи има сличне особине, те или није занимљив за непријатеља, или му је раван по снази и злу. Мали број имена ове категорије је сачуван до данас, као део живог говора и стварности.

Имена овог типа у ДХ су следећа: *Врагооча, Голозло, Грубан, Грубе, Грубџа, Грдан, Грбавџа, Грдош, Завида, Зломаница, Мрша, Мрђен, Мрштен, Тврдан, Тврде, Тврдоје*.

Обичај изношења детета на раскршће пре изласка сунца, да га крсти ко први наиђе, претхришћански је обичај везан за кумство, а има пре свега заштитни карактер. Дете крсти онај ко га први наиђе, те отуда имена типа *Најда, Најден, Најдан*. Истог типа може бити и име *Належа*, које се јавља у ДХ.

У већини наших крајева постојало је веровање да нарочиту снагу имају имена која у себи садрже корен глагола стати, као *Станислав, Станимир* итд. ДХ бележи ова имена: *Стајка, Стајко, Станило, Стајиша, Станџа, Стаја*. Вероватно је да су имена ове врсте имала и функцију да зауставе даље рађање деце, јер, док је смртност на једној страни доносила несрећу, било је и породица у којима су се деца често рађала, а сиромаштво претило глађу.

Надимци одмила који се дају у кући, нису обична имена само настала из пацње и љубави, него и зато да би се сакрило право име, да за њега не би дознали непријатељи и тако наудили детету. У народу постоји веровање да вештица не може нашкодити детету ако му не зна име. Овакво схватање је подстакло стварање не само великог броја хипокористика од сложених и других имена, него и имена од неког другог корена, који је често нов у антропонимији. Овај табуистички однос према именима, који се среће код многих народа на одређеном културном и економском ступњу развоја, до скоро је живео у забаченијим планинским крајевима. Жена никада у разговору, ни у обраћању, није смела употребити име мужа (функцију имена вршила је заменица другог или трећег лица).

Групи заштитних имена припадају и имена са основом *раст-* (у ДХ је забележено име *Растоје*) и *буј-* (као *Бујко, Бујил*), забележена у ДХ), јер се веровало да је име будући знак детету, и да ће оно имати оне особине које име садржи. Не би било погрешно тврдити да у суштини већина личних имена садржи неку нијансу профилактичног карактера. То не мора бити само исказивање праве заштите, него и жеље друге врсте (бити добар, леп, мио, велики, желети, хвалити итд.).

⁴² Вук Стеф. Караџић, нав. дело, 158.

2. СТРУКТУРА ИМЕНА СЛОВЕНСКОГ ПОРЕКЛА

Балкански Словени су наследили општесловенску (и индоевропску) антропонимичку структуру која се задржала до данашњих дана. Јављају се четири основна типа: сложена имена (двочлана, трочлана итд.), самотворна имена (по Маретићу), изведена имена (суфиксација), грама-тички тип хипокористичког образовања.

А. СЛОЖЕНА ИМЕНА

Истраживања најбољих познавалаца индоевропске антропонимије показују да су најчвршћи слој имена у индоевропској заједници чинила сложена имена, састављена од две компоненте. Већина народа је сачувала ову структуру (Словени, Грци итд.), а код неких је овај тип доста рано нестао, као што је случај са Римљанима. Број лексемских минимума који суделују у грађењу сложених имена варира од језика до језика. У том погледу грчки је најбогатији, има 1000, стариндијски је незнатно оскуднији, има 900, германски 500, авестијски 180, старокелтски 340, словенски 220.⁴³

С обзиром на заједничко порекло, смисао неких имена у разним индоевропским језицима се подудара. Такве паралеле, на пример, постоје у словенском и грчком ономастикону: *Доброслав* — грч. *Δωροσλαβς*; *Владислав* — грч. *Βασιλσλαβς*; *Војислав* — грч. *Στρατοσλαβς* итд.

Проблемима сложених имена бавили су се многи истраживачи. У разноврсним студијама јављају се често опречна мишљења. Најпотпунија тумачења словенских сложених имена дали су Т. Милевски у студији о индоевропским личним именима⁴⁴, В. Ташицки у студији о полским личним именима⁴⁵, М. Морошкин у предговору свога словенског именослова⁴⁶, М. Миклошич у студији о грађењу словенских личних имена⁴⁷, Т. Маретић у расправи о личним именима Срба и Хрвата,⁴⁸ Ј. Свобода у раду о старочешким личним именима⁴⁹ и многи други.

Словенски ономастикон је у погледу сложеница наставак индоевропског стања. Први писани словенски извори потврђују да се и после распада прасловенске заједнице овај тип у различитим крајевима чувао и настављао живот. Као што је већ речено, јужни Словени, међу којима су била и српска племена, из општесловенске заједнице су наследили и

⁴³ T. Milewski, *Indoeuropejskie imiona osobowe*, Polska akademia nauk — Oddział w Krakowie — Prace komisji językoznawstwa, nr. 18, Wrocław—Warszawa—Kraków 1969, 9—14.

⁴⁴ T. Milewski, нав. дело, 5—18.

⁴⁵ W. Taszycki, *Polskie nazwy osobowe*, Kraków 1924, Biblioteczka Tow. Mit. jęz. pol. Nr. 5.

⁴⁶ Морошкин М., *Славянскій именословъ, или собраніе славянскихъ личныхъ именъ въ алфавитномъ порядкѣ*, Санктпетербургъ 1867.

⁴⁷ F. Miklosich, *Die Bildung der slavischen Personennamen*, Wien 1860, 1—118.

⁴⁸ T. Maretić, *O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba*, Rad JAZU knj. 81, 1886, 81—146; knj. 82, 1887, 69—154.

⁴⁹ Jan Svoboda, *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha 1964.

понели огроман фонд имена ове врсте. У првим вековима свога живота на Балкану чували су добро сложена имена у свом антропонимичком систему, као што сведоче раније наведени извори.

У ДХ је забележен велики број сложених имена, као и знатан број скраћеница и изведеница које садрже основе несачуваних сложеница. Први део композита може бити именица, придев, глагол, заменица или нека друга непроменљива реч. Већина основа може стајати као први или други члан сложеног имена (нпр. Славомир, Мирослав).

У српскохрватском језику су забележена само два трочлана имена: *Дабигисв* и *Дабислав*. Тип име — реченица је нестало, а вероватно је преживело једино *Дабигисв*. У ДХ то је веома често име, а од њега се творе бројни хипокористици.

Б. ИМЕНА С ПРЕФИКСИМА

Поред сложених имена од два корена забележене су и форме сачињене од једне основе и префикса. То је општесловенска творевина, посведочена код свих словенских народа, везана за индоевропску базу. Имена ове врсте је подробно обрадио Т. Маретић,⁵⁰ а Ј. Свобода⁵¹ је стање таквих старочешких имена посматрао у светлу упоредне словенске антропонимије. У Дечанском властелинству највећи број имена ове категорије је грађен помоћу префикса *по*, а доста је примера да се префикс појави само у једном имену.

БЕЗ — (Своб. 101) — у ДХ *Бестуд*.

ЗА — (Мар. 145; Своб. 103) — у ДХ *Завида*.

ОБ — (Мар. 144; Своб. 102) — у ДХ *Облиз*, *Обрад*, *Оброје*.

ПО — (Мар. 144; Своб. 102) — у ДХ *Побрат*, *Подраг*, *Позлата*, *Познан*, *Помен*, *Поментко*, *Помил*, *Порад*, *Поручен*, *Пособъц*, *Почек*, *Почрња*, *Погнета*.

ПРИ — (Мар. 143—144; Своб. 102) — у ДХ *Пријезда*, *Приход*.

ПРЋ — (Мар. 146; Своб. 102) — у ДХ *Прѣдраг*, *Прѣлуб*, *Прѣмил*.

РАЗ — (Своб. 102) — у ДХ *Разум*.

С — (Мар. 145; Своб. 103) — у ДХ *Сбор*, *Смил*.

У — (Мар. 145; Своб. 103) — у ДХ *Угнѣд*, *Умѣн*, *Утол*, *Утѣша*, *Утѣшен*, *Ухилъц*.

В. ИМЕНА С НЕГАЦИЈОМ

Ова група имена је настала из посебних разлога о чему је раније говорено (в. стр. 40). Постала су у општесловенској заједници од антропонимичких основа и негације *не*. У ДХ су посведочена ова имена: *Ненад*, *Ненада*, *Нерад* итд.

⁵⁰ T. Maretić, нав. дело, стр. 145.

⁵¹ Jan Svoboda, нав. дело, стр. 99—103.

Г. ОСНОВЕ СЛОВЕНСКИХ ИМЕНА

Основе сложених имена најбоље је проучио Ф. Миклошич.⁵² Већина основа средњовековних имена је наслеђена из заједничке заоставштине. Чак и кад су посведочене само у изведеним именима углавном су делови некадашњих сложених имена. Савремени однос словенских ономастикона представља резултат историјског развоја кроз многе векове и удаљавање једног народа од другог, али антропонимичке основе најстаријих посведочених имена су заједничке. С обзиром на то, основе имена из Дечанских хрисовуља ће бити посматране у оквиру општесловенског антропонимичког система. База и полазиште су биле студије Ф. Миклошича, Маретића и Свободје.

1. БАБА — vetula, avia

(Микл. 33/245). Од ове основе нема сложених имена у ДХ, али су изведене имена *Бабота* и *Бабунџа*.

2. БАГР — purpureus

Ове основе код Микл. нема. Тупиков бележи следећа имена са овом основом: *Баграковъ*, *Багримовъ*, *Багровъ*.⁵³ У ДХ се јавља име *Багреи*.

3. БЕР — ferre, rapere⁵⁴

(Микл. 34/246; Мар. 105; Своб. 69)

У ДХ сложена имена: *Беривој*, *Берислав*.

Деривати: *Бера*, *Берак*, *Беран*, *Бере*, *Берило*, *Берихна*, *Берић*, *Берко*, *Бероје*, *Беруј*.

4. БЛАГ — bonus⁵⁵

(Микл. 34/246; Мар. 105; Своб. 69)

У ДХ није посведочено ни једно сложено име са овом основом. Забележено је само изведено име *Блажуј*.

5. БОГ — deus⁵⁶

(Микл. 35/247; Мар. 105; Своб. 70)

Сложена имена у ДХ су веома фреквентна: *Богдан*, *Богослав*, *Богужив*. Бројни су такође и деривати: *Богдана*, *Богде*, *Богдило*, *Богило*, *Богина*,

⁵² F. Miklosich, нав. дело.

⁵³ Н. М. Тупиков, нав. дело, 467.

⁵⁴ P. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I*, Zagreb 1971, 201.

⁵⁵ P. Skok, нав. дело, 167.

⁵⁶ P. Skok, нав. дело, 179.

Богавџа, *Богина*, *Бого*, *Богош*, *Богоје*, *Богуж*, *Богулин*, *Богун*, *Богута*, *Богут*, *Богущин*, *Богта*, *Богша*, *Божса*, *Божсан*, *Божсета*, *Божсин*, *Божих*, *Бошко*, *Божлин*, *Божурин*.

6. БОЈ — pugna⁵⁷

(Микл. 36/248; Мар. 105; Своб. 70)

Сложена имена нису посведочена у ДХ али су бројни деривати: *Бојин*, *Бојиц*, *Бојица*, *Бојко*, *Бојчин*, *Бојан*, *Бојак*.

7. БОЉ : БОЉЕ — majus, melius⁵⁸

(Микл. 37/249; Мар. 105; Своб. 70)

Сложена имена: *Бољерад*, *Бољеслав*.

Деривати: *Бољин* (*Бољинић*), *Бољини*, *Бољиц*, *Бољко*, *Бољоје*, *Бољини*, *Бољак*, *Бољета*, *Бољан*.

8. БОР — pugna⁵⁹

(Микл. 37/249; Мар. 105; Своб. 71)

Сложено име у ДХ *Борислав*

Скраћенице и изведенице: *Боре*, *Борика*, *Борило*, *Борић*, *Бориша*, *Бороје*, *Боруј*, *Борхан*.

9. БРАН — pugna⁶⁰

(Микл. 38/250; Мар. 105; Своб. 71)

Сложено име у ДХ *Бранислав*.

Скраћенице и изведенице: *Бране*, *Бранета*, *Бранич* (*Браничевић*), *Бранко*, *Браноје*.

10. БРАТ — frater⁶¹

(Микл. 38/250; Мар. 105; Своб. 71)

Сложена имена су бројна: *Бративој*, *Братодраг* (*Братодражић*), *Братолуб*, *Братомил*, *Братонџ*, *Братослав*.

⁵⁷ P. Skok, нав. дело, 162.

⁵⁸ P. Skok, нав. дело, 187.

⁵⁹ P. Skok, нав. дело, 189.

⁶⁰ P. Skok, нав. дело, 190.

⁶¹ P. Skok, нав. дело, 199.

Скраћенице и изведенице: *Брата, Братан, Братанџ, Братач, Брателин, Братен, Братеиша, Братило, Братица, Братић, Братијак, Братјан, Братко, Братоје, Братован, Братота, Братохна, Братујко, Братул, Братун, Братуна, Братуш, Братушан, Братушко, Братхан, Браја, Брајак, Брајан, Брајен, Брајехна, Брајуна, Брал, Братџн.*

11. БРЗ — citus⁶²

(Микл. 39/251; Своб. 72)
Сложена имена нису забележена.
Скраћенице и изведенице: *Брз, Брзота.*

12. БУД — vigilare⁶³

(Микл. 39/251; Мар. 105; Своб. 72)
Сложена имена: *Будивој, Будимир, Будислав, Будмил.*
Скраћенице и изведенице: *Бодин, Будак, Будан, Будоје, Будило, Будица, Будиша, Будља, Будна (Буднић), Будоје, Булат, Булин, Буљн, Бутко, Бучић, Бучије, Бушат.*

13. БУЈ — validus⁶⁴

(Микл. 40/252; Мар. 105; Своб. 72)
У ДХ сложено име *Бујсил.*
Деривати: *Бујак, Бујан, Бујко, Бујиша.*

14. БЪГ — fuga⁶⁵

(Микл. 40/252)
У ДХ забележено је само име *Бџжан.*

15. БЪЛ — lucidus, albus⁶⁶

(Микл. 40/252; Мар. 105; Своб. 94)
Сложена имена: *Бџлослав, Бџлбрад (Бџлбрадић)*
Деривати: *Бџло, Бџљц, Бџлош, Бџлиша, Бџљак (Бџљаковић).*

16. ВАД — contentio

(Микл. 41/253; Своб. 90)
Ова основа је посведочена само у имену са негацијом *Невад.*

⁶² Р. Skok, нав. дело, 222⁶³ Р. Skok, нав. дело, 128⁶⁴ Р. Skok, нав. дело, 230⁶⁵ Р. Skok, нав. дело, 166.⁶⁶ Р. Skok, нав. дело, 152.17. ВЕЛ — magnus⁶⁷

(Микл. 41/253; Мар. 106; Своб. 90)
Сложено име *Велимир.*
Деривати: *Велијан, Велихна, Величко, Велко, Велоје.*

18. ВЕСЕЛ — laetus⁶⁸

(Микл. 42/254)
У ДХ нема сложених имена са овом основом.
Дериват *Веселко.*

19. ВИД — visus⁶⁹

(Микл. 42/254; Мар. 106; Своб. 91)
Сложено име *Видослав.*
Деривати: *Видоје, Видош, Витко.*

20. ВИЛА — vila⁷⁰

(Микл. 42/254)
Сложених имена у ДХ нема с овом основом.
Деривати: *Вилијан, Вилџ (Вилчић).*

21. ВИТ — lucrum⁷¹

(Микл. 42/254)
Сложено име *Витомир.*
Деривати: *Витан, Витица, Витко, Витоје, Витош.*

22. ВИШИ — altior⁷²

(Микл. 48/260; Своб. 93)
Сложенице нису посведочене.
Деривати: *Вишан, Вишко.*

23. ВЛАД — dominium possessio⁷³

(Микл. 43/255; Мар. 106; Своб. 91)
Сложена имена: *Владимир, Владислав.*
Скраћенице и изведенице: *Влад, Владета, Владило, Владоје.*

⁶⁷ Р. Skok, *Etimologijski rječnik III*, 674.⁶⁸ Р. Skok, нав. дело, 578.⁶⁹ Р. Skok, нав. дело, 586.⁷⁰ Р. Skok, нав. дело, 593.⁷¹ Р. Skok, нав. дело, 599.⁷² Р. Skok, нав. дело, 597.⁷³ Р. Skok, нав. дело, 635.

24. ВЛК — lupus⁷⁴

(Микл. 44/256)

Сложена имена: *Влкооча*, *Влкослав*.Скраћенице и изведенице: *Влака*, *Влакоје*, *Влокота*, *Влохна*, *Влачај*, *Влчина*.25. ВОЈ — miles, vir⁷⁵

(Микл. 46/258; Мар. 106; Своб. 92)

Сложена имена: *Војимил*, *Војбег*, *Војсил*, *Војислав*.Деривати: *Војило*, *Војин*, *Војица*, *Војихна*, *Војак*, *Војан*, *Војина*, *Војко*.

26. ВОЈ — voluntas, alacritas animi

(Микл. 46/258; Мар. 106; Своб. 98)

Сложених имена у ДХ нема.

Дериват је *Волица*.27. ВРАГ⁷⁶ —У ДХ само сложеница *Врагооча*.28. ВРАН — niger, cornus⁷⁷

(Микл. 47/259)

У ДХ сложеница нема. Једночлано име *Вран*, које је и основа патронима *Врановић*.29. ВРАТ — vertere, fugare⁷⁸

(Микл. 47/259; Мар. 106; Своб. 92)

Сложена имена: *Вратимир* (*Вратимирић*), *Вратислав*.30. ВРХ — apex⁷⁹

(Микл. 47/259; Своб. 92)

Сложених имена са овом основом нема. Забележено само једночлано име *Вршеви*.⁷⁴ Р. Skok, нав. дело, 612.⁷⁵ Р. Skok, нав. дело, 617.⁷⁶ Р. Skok, нав. дело, 618.⁷⁷ Р. Skok, нав. дело, 618.⁷⁸ Р. Skok, нав. дело, 624.⁷⁹ Р. Skok, нав. дело, 604.31. ВЪС — omnis⁸⁰

(Микл. 48/260; Своб. 92)

Сложена имена *Всерад* и *Всемир*, а деривата нема.32. ВЪК — ⁸¹

(Своб. 98)

Основа је сачувана само у основи патронима *Вѣковић*.

33. ГАЛ — curatio infantis, niger

(Микл. 49/261)

Забележене су само скраћенице и изведенице: *Гал*, *Гален*, *Галџ*, *Галџи*.34. ГВОЗД — ferrum⁸²

(Микл. 49/261)

У ДХ је забележено само име *Гвоздиј*.35. ГЛАВА — caput⁸³

(Микл. 50/262)

Сложенице: *Полуглав*, *Свиноглав*, *Чрноглав*.Дериват *Главати*.36. ГЛЕД — splendor, aspectus⁸⁴

(Микл. 50/262)

Само хипокористик *Глеђ*.37. ГОД — habilitas, pulchritudo⁸⁵

(Микл. 51/263; Мар. 105)

Сложена имена: *Годѣбрај*, *Годеслав*, *Годѣбрај*, *Годѣслав*.Деривати: *Годен*, *Годеша*, *Годоје*, *Годѣн*, *Годѣша*.⁸⁰ Р. Skok, нав. дело, 207.⁸¹ Р. Skok, нав. дело, 590.⁸² Р. Skok, *Etimologijski rječnik* I, 643.⁸³ Р. Skok, нав. дело, 566.⁸⁴ Р. Skok, нав. дело, 568.⁸⁵ Р. Skok, нав. дело, 584.

38. ГОЈ — *rax*⁸⁶

(Микл. 51/263; Мар. 105; Своб. 75)

Сложена имена: *Гојимир, Гојислав*.Скраћенице и изведенице: *Гоја, Гојак, Гојан, Гојило, Гојић, Гојтан, Гојиша, Гојко*.39. ГОЛ — *nudus*

(Микл. 52/264)

Сложенице: *Голозла, Голклас*.Скраћенице и изведенице: *Голоје, Гоља*.40. ГОЛѢМ — *magnus*⁸⁷

(Микл. 52/264)

Посведочено само име *ГолѢм*.41. ГОР — *mons, silva*⁸⁸

(Микл. 52/264)

Сложеница *Гороцвѣт*.Скраћеница *Гора*.42. ГОРУП — *amarus*Сложеница нема, дериват *Горупѣ*.43. ГОСТ — *hospes*⁸⁹

(Микл. 53/265; Мар. 105; Своб. 76)

Сложено име: *Даброгост, Радогост* (у топониму *Радогости*).Деривати: *Гостан, Гостило, Гостиша*.44. ГРАД — *aedificatio, castrum*⁹⁰

(Микл. 54/266; Мар. 105; Своб. 76)

Сложена имена: *Градмир, Градислав*.Скраћенице и изведенице: *Града, Градан, Граде, Граден, Градило, Градихна, Градиша, Градоје, Градѣн, Грађ, Грата*.⁸⁶ P. Skok, нав. дело, 585.⁸⁷ P. Skok, нав. дело, 586.⁸⁸ P. Skok, нав. дело, 590.⁸⁹ Павловић Звездана, *Ономастички деривати изведени из лексеми *hospes* у словенским језицима*, Прва југословенска ономастичка конференција, Титоград 1976, 71–75.⁹⁰ P. Skok, *Etimologijski rječnik I*, 603.45. ГРБ — *dorsum*⁹¹

(Микл. 54/266)

Сложених имена с овом основом нема.

Дериват *Грбавѣц (Грбавчић)*.46. ГРД — *superbus*⁹²

(Микл. 54/266)

Сложенице: *Грднос, Грдомил*.Деривати: *Грдан, Грдоман, Грдус (Грдусовић), Грдош*.47. ГРУБ — *rugosus, plebejus*⁹³

(Микл. 54/266)

Сложених имена са овом основом нема.

Скраћенице и изведенице: *Грубан, Грубе, Грѣбета (Грубетић), Грубина (Грубинић), Грубѣц, Грубеша, Групишић, Групиша*.48. ДАР — *donum*⁹⁴

(Микл. 56/268; Мар. 105; Своб. 74)

Сложено име *Дарослав*.Деривати: *Дарко, Дарна (Дарнић), Дароје*.49. ДЕС — *inventio, ДЕСИ — invenire*⁹⁵

(Микл. 56/268; Мар. 105; Своб. 94)

Сложена имена: *Десивој, Десимир, Десирад (Десиразић), Десислав*.Скраћенице и изведенице: *Десан, Десило, Десиша, Десии, Десѣн (Десѣновић), Дехут, Дехоје, Деш, Дешко, Деја, Дејак, Дејан, Дејко*.50. ДИВ — *splendor*⁹⁶

(Микл. 57/269; Своб. 94)

Сложених имена у ДХ са овом основом нема.

Хипокористик *Див*.⁹¹ P. Skok, нав. дело, 610.⁹² P. Skok, нав. дело, 613.⁹³ P. Skok, нав. дело, 626.⁹⁴ P. Skok, нав. дело, 383.⁹⁵ P. Skok, нав. дело, 395.⁹⁶ P. Skok, нав. дело, 409.

51. ДИКА — gloria

(Микл. 57/269; Мар. 105; Своб. 94)

Сложених имена са овом основом нема.

Дериват *Дикан*.52. ДОБР — bonus⁹⁷

(Микл. 57/269; Мар. 105; Своб. 74)

Сложена имена: *Добромир* (*Добримирѿ*), *Добрислав*, *Добробуд* (*Добробудиѿ*), *Добровој*, *Доброгост*, *Добромисл*, *Добромир*, *Доброслав*, *Добросрд*, *Доброхвал*, (*Доброхвалиѿ*)Скраћенице и изведенице: *Добравъц*, *Добран*, *Добрашин*, *Добраш*, *Добре*, *Добрен*, *Добренко*, *Добрета*, *Добретин*, *Добретко*, *Добреч*, *Добреш*, *Добрешко*, *Добрило*, *Добрин*, *Добриѿ*, *Добријак*, *Добријан*, *Добрихна*, *Доброман*, *Добросин*, *Доброста*, *Доброта*, *Доброхна*, *Доброш*, *Доброје*, *Добруј*, *Добрун*, *Добрько*, *Добъчин*, *Добрьшан*, *Добрѣј*, *Добрѣл*, *Добрѣн*, *Добрѣтин*.53. ДОМ — domus⁹⁸

(Микл. 59/27; Мар. 105; Своб. 74)

Сложених имена са овом основом нема.

Скраћенице и изведенице: *Дом*, *Доман*.54. ДРАГ — carus⁹⁹

(Микл. 59/271; Мар. 106; Своб. 75)

Сложена имена: *Драгибрат*, *Драгигост* (*Драгигостиѿ*), *Драгислав*, *Драгобрат*, (*Драгобратиѿ*), *Драгомил*, *Драгомир*, *Драгорад*, *Драгослав*, *Драгомуж*, *Дражеслав*, *Дражмир*.Скраћенице и изведенице: *Драгавъц*, *Драган*, *Драганъц*, *Драгета*, *Драгетин*, *Драги*, *Драгија*, *Драгило*, *Драгина*, *Драгиѿ*, *Драгиша*, *Драгље*, *Драгља*, *Драгман*, *Драгнеј*, *Драгован*, *Драго* (*Драговиѿ*), *Драгојло*, *Драгоман*, *Драгосин*, *Драгош*, *Драгоје*, *Драгуј*, *Драгулета* (*Драгулетиѿ*), *Драгулин*, *Драгул*, *Драгуљан*, *Драгутин*, *Драгуш*, *Дракчуј*, *Дракша*, *Драђа*, *Драђета*, *Драјса*, *Драјсај*, *Драјсан*, *Драјсе* (*Драјсевиѿ*), *Драјсен*, *Драјсета*, *Драјсило*, *Драјсин*, *Драјсинко*, *Драјсоје*, *Драјсуј*, *Драјсут*, *Драјсъц*, *Драја*, *Драјак*, *Драјан*, *Драјиц*, *Драјко*, *Драља*, *Драшко*.⁹⁷ P. Skok, нав. дело, 420.⁹⁸ P. Skok, нав. дело, 424.⁹⁹ P. Skok, нав. дело, 428.55. ДРЖ — tenere, possidere¹⁰⁰

(Микл. 61/273; Мар. 105; Своб. 75)

Сложено име *Држмир*.Деривати: *Држина* (*Држиниѿ*), *Држихна*, *Држсоје*, *Дршко*.56. ДРУГ — socius¹⁰¹

(Микл. 61/273; Мар. 105; Своб. 75)

Сложена имена нису посведочена.

Деривати: *Друг*, *Другуј*, *Дружа*, *Друзба*, *Друзехна*, *Друзило*, *Дружоје*.57. ДУБР — arbor¹⁰²

(Микл. 62/274)

Сложених имена са овом основом у ДХ нема.

Дериват *Дубравъц*.

58. ДУША — anima

(Микл. 61/273; Мар. 105; Своб. 75)

Сложених имена са овом основом нема.

Деривати: *Душан*, *Душле*, *Душул*.59. ДѢВА — virgo¹⁰³

(Микл. 62/274)

Сложених имена са овом основом нема.

Деривати: *Дѣвана* (*Дѣваниѿ*), *Дѣухла* (*Дѣухлиѿ*), *Дѣвъц* (*Дѣвичѿ*).60. ДѢД — avus¹⁰⁴

(Микл. 62/274; Мар. 105; Своб. 74)

Сложено име *Дѣдослав*.Дериват *Дѣдош*.¹⁰⁰ P. Skok, нав. дело, 448.¹⁰¹ P. Skok, нав. дело, 446.¹⁰² P. Skok, нав. дело, 449.¹⁰³ P. Skok, нав. дело, 411.¹⁰⁴ P. Skok, нав. дело, 415.

61. ЖАР — lucidus¹⁰⁵

(Микл. 62/274)

Сложена имена с овом основом нису посведочена у ДХ.
Дериват: *Жарило* (*Жариловић*).

62. ЖИВ — vivus¹⁰⁶

(Микл. 63/275; Мар. 106; Своб. 93)

Сложено име *Дабивжив*.
Деривати: *Живаљ*, *Жива*.

63. ЖИД — exspectare, desiderare

(Микл. 63/275; Своб. 98)

Сложена имена нису посведочена. Забележен је само хипокористик *Жић* (*Жићевећ*).

64. ЗЛАТ — aureus¹⁰⁷

(Микл. 65/277; Своб. 98)

Сложено име *Позлата*.
Дериват *Златоје*.

65. ЗМИЈ — serpens¹⁰⁸

(Микл. 65/277)

Сложених имена с овом основом нема.
Дериват је сачуван у патрониму *Змијановић*.

66. ЗОР — splendor¹⁰⁹

(Микл. 65/277; Мар. 106; Своб. 98)

Сложено име *Зорислав*.
Деривати: *Зоран*, *Зорић*, *Зорица* (*Зоричић*).

67. ЗУБ — dens¹¹⁰

(Микл. 65/277)

Сложена имена нису посведочена.
Једночлана имена и изведенице: *Зуб*, *Зубач*.

¹⁰⁵ P. Skok, *Etimologijski rječnik III*, 674.¹⁰⁶ P. Skok, нав. дело, 681.¹⁰⁷ P. Skok, нав. дело, 656.¹⁰⁸ P. Skok, нав. дело, 657.¹⁰⁹ P. Skok, нав. дело, 660.¹¹⁰ P. Skok, нав. дело, 642.68. ЗЪЛ — malus¹¹¹

(Микл. 65/277; Своб. 98)

Сложенице: *Голозло*, *Злобрад* (*Злобрадић*).
Дериват *Зломаница*.

69. ЗЪЛО —

Сложено име *Зълодраг*.70. ИН — alius¹¹²

(Микл. 66/273; Мар. 106)

Сложено име *Инослав*.
Дериват *Инош* (*Иношевић*).

71. ЈАК — fortis¹¹³

(Микл. 117/329)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.
Деривати: *Јакота*, *Јакоје*.

72. ЈАР — austerus¹¹⁴

(Микл. 117/329; Мар. 105; Своб. 77)

Сложено име *Јарослав*.
Деривати: *Јара*, *Јарко*, *Јароје*.

73. ЈЕЗД — equitatio¹¹⁵

(Микл. 116/328; Своб. 77; Мар. 105)

Корен је посведочен у имену *Пријезда*.

74. ЈУН — juvenis¹¹⁶

(Микл. 118/330)

Сложена имена нису забележена.
Деривати: *Јунак*, *Јунота*.

¹¹¹ P. Skok, нав. дело, 663.¹¹² P. Skok, *Etimologijski rječnik I*, 720.¹¹³ Може бити да су овде наведена имена настала од календарског имена *Јаков*. Етимологија није довољно јасна јер нема ни једног сложеног имена с кореном *јак*, а ни име *Јаков* овде није било познато.¹¹⁴ P. Skok, нав. дело, 756.¹¹⁵ P. Skok, нав. дело, 780.¹¹⁶ P. Skok, нав. дело, 785.

75. КО — ¹¹⁷

Може бити да је од овог корена настало сложено име *Комуил*.

76. КОСМАТ — ¹¹⁸

Сложених имена нема са овом основом, само је посведочен дериват *Косматъц*.

77. КОСТР — ¹¹⁹

(Микл. 69/281)

Сложених имена нема са овом основом.

Деривати: *Кострева*, *Костреш*.

78. КРАГУЈ — accipiter¹²⁰

(Микл. 69/281)

Сложених имена са овом основом нема у ДХ.

Дериват *Крагујџа* (*Крагујчић*).

79. КРАЈ — margo, regio¹²¹

(Микл. 69/281; Мар. 105; Своб. 77)

Сложена имена: *Крајимир*, *Крајислав*.

Деривати: *Крајен*, *Крајиша*, *Крајко*, *Крајник*.

80. КРАСА — pulchritudo — ¹²²

(Микл. 70/282; Мар. 105; Своб. 95)

Сложено име *Красимир* (*Красимирић*).

Деривати: *Краса*, *Красил* (*Красиловић*).

81. КРЊ — ¹²³

Сложена имена с овом основом нису у ДХ забележена.

Постоји само дериват *Крњџ*.

¹¹⁷ P. Skok, *Etimologijski rječnik* II, 115.

¹¹⁸ P. Skok, нав. дело, 161.

¹¹⁹ P. Skok, нав. дело, 165.

¹²⁰ P. Skok, нав. дело, 175.

¹²¹ P. Skok, нав. дело, 176.

¹²² P. Skok, нав. дело, 180.

¹²³ P. Skok, нав. дело, 206.

82. КУЈ —

(Микл. 71/283)

Сложених имена нема у ДХ.

Дериват *Кујача* (*Кујачић*).

83. ЛИХ — malus¹²⁴

(Микл. 72/284; Своб. 95)

Сложено име *Лихомил*.

84. ЛОЗА — palmes¹²⁵

(Микл. 72/284)

Сложених облика нема.

Забележено је само име *Лоза*.

85. ЛЉЖ —

Сложено име *Лђжсимир*.

Дериват *Лђшко*.

86. ЛЂВ — sinister¹²⁶

(Микл. 73/285)

Сложено име није посведочено.

Дериват *Лђваја* (*Лђвајић*).

87. ЛЂП — decens¹²⁷

(Микл. 73/285)

Сложеница *Лђпорџк*.

Деривати: *Лђпота* (*Лђпотић*), *Лђпчин*.

88. ЛЈУБ — amatus¹²⁸

(Микл. 73/285; Мар. 105; Своб. 77)

Сложена имена: *Љубибрат*, *Љубомир*, *Љубослав*, *Љубслав*.

Деривати: *Љубак*, *Љубан*, *Љубен*, *Љубихна*, *Љубоје*, *Љубџ*, *Љупко*.

¹²⁴ P. Skok, нав. дело, 294.

¹²⁵ P. Skok, нав. дело, 321.

¹²⁶ P. Skok, нав. дело, 299.

¹²⁷ P. Skok, нав. дело, 297.

¹²⁸ P. Skok, нав. дело, 322.

89. МАЛ — parvus

(Микл. 74/286; Своб. 78)

Сложена имена с овом основом нису забележена у ДХ.

Деривати: *Малета* (*Малетић*), *Малеша* (*Малешаић*), *Малић*, *Малоје*, (*Малојевић*), *Мальц*, *Маља*.

90. МАН —

(Микл. 75/287; Своб. 78)

Сложено име *Манислав*.91. МЕК — mollis¹²⁹

(Микл. 82/294)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.

Деривати: *Мекиња*, *Мекиша*.92. МИЛ — misericors¹³⁰

(Микл. 75/287; Мар. 106; Своб. 79)

Сложена имена: *Милгост*, *Милбрат*, *Милдраг*, *Милобрат*, *Милослав*.
Деривати: *Милад*, *Миладин*, *Милак*, *Милан*, *Милатко*, *Милач*, *Милачин*, *Милаш*, *Миле*, *Миленко*, *Милен*, *Милета*, *Милетко*, *Милетин*, *Милеша*, *Милеш*, *Милко*, *Милкун*, *Милкус*, *Милман*, *Милован*, *Милота*, *Милохна*, *Милоје*, *Милош*, *Милта*, *Милтен*, *Милуј*, *Милуш*, *Милчин*, *Милча*, *Милчуј*, *Милша*, *Милъц*, *Милбј*, *Милбн*, *Миља*, *Миљак*, *Миљан*, *Миљен*.93. МИР — pac¹³¹

(Микл. 77/289; Мар. 106; Своб. 79)

Сложена имена: *Мирослав*, *Славомир*.Деривати: *Мира*, *Мирад*, *Мирак*, *Миран*, *Мире*, *Миреч*, *Миреша*, *Мирко*, *Миротва*, *Мироје*, *Мирош*, *Мирут*, *Мирчин*, *Мирчуј*, *Мирша*.94. МИСЛ — cobitatio, mens¹³²

(Микл. 80/292; Мар. 106; Своб. 81)

Сложена имена: *Добромисл*, *Радомисл*.¹²⁹ P. Skok, нав. дело, 426.¹³⁰ P. Skok, нав. дело, 428.¹³¹ P. Skok, нав. дело, 438.¹³² P. Skok, нав. дело, 449.95. МЛАД — tener, juvenis¹³³

(Микл. 79/291)

Сложених имена нема са овом основом у ДХ.

Деривати: *Младен*, *Младош*, *Младбн*.96. МОЈ — meus¹³⁴

(Микл. 79/291; Мар. 106; Своб. 81)

Сложена имена са овом основом нису забележена у ДХ.

Деривати: *Мојан*, *Мојко*, *Мојша*.97. МОМ — puer¹³⁵

(Микл. 80/292)

Сложена имена са овом основом нису забележена у ДХ.

Дериват *Момко* (*Момковић*).98. МУЖ — vir — ¹³⁶

(Микл. 82/294; Мар. 106; Своб. 95)

Сложена имена: *Мужбрат*, *Драгмуж*.Дериват *Мужил* (*Мужиловић*).99. МЪХ — ¹³⁷

(Микл. 82/294)

Сложено име *Мъхооча*.

Деривати нису посведочени.

100. НАД — spes¹³⁸

(Микл. 82/294)

Сложена имена нису посведочена у ДХ.

Деривати: *Надиша*, *Ненад*, *Ненадбј*.¹³³ P. Skok, нав. дело, 453.¹³⁴ Железняк, М. И., *К семантической интерпретации антропонимических композиций со вторым компонентом — мысль в сербохорватском языке*, *Исследования по сербохорватскому языку*, Москва 1972, 157–179.¹³⁵ P. Skok, *Etimologijski rječnik II*, 421.¹³⁶ P. Skok, нав. дело, 400.¹³⁷ P. Skok, нав. дело, 492.¹³⁸ P. Skok, нав. дело, 496.

101. НИН —

(Микл. 83/295; Мар. 106; Своб. 82)

Сложена имена: *Нинослав* (*Нинославић*).Деривати: *Нине*, *Нинета* (*Нинетић*), *Нинко*, *Ниноје*, *Нинош*.102. НОВ — novus¹³⁹

(Микл. 84/296; Своб. 95)

Сложена имена са овом основом нису посведочена у ДХ.

Деривати: *Новак*, *Новиш*.103. НЪГА — curatio infantis¹⁴⁰

(Микл. 84/296; Мар. 106; Своб. 82)

Сложена имена: *Нѣгомѣ*, *Нѣгослав*.Деривати: *Нѣган*, *Нѣгач*, *Нѣгна* (*Нѣгнић*), *Нѣгован*, *Нѣгота*, *Нѣгош*, *Нѣгоје*, *Нѣгун*, *Нѣја*, *Нѣжило*.104. ОДОЛ — victoria¹⁴¹

(Микл. 85/297)

Сложена имена са овом основом нису посведочена у ДХ.

Деривати: *Одоља*, *Одољен*.

105. ОЗРѢ — splendor

(Микл. 85/297; Мар. 106)

Сложено име *Озрислав*.Деривати: *Озрак*, *Озран*, *Озрен*, *Озрило*, *Озриња*, *Озороје*, *Озрѣн*.

106. ПАК — validus

(Микл. 86/298; Мар. 106; Своб. 82)

Сложено име *Пакнос* (*Пакнсовић*).

Деривати нису посведочени у ДХ.

107. ПЛН —¹⁴²Посведочено само једночлано име *Плнош*.¹³⁹ P. Skok, нав. дело, 524.¹⁴⁰ P. Skok, нав. дело, 529.¹⁴¹ P. Skok, нав. дело, 544.¹⁴² P. Skok, *Etimologijski rječnik* III, 75.

108. ПОВРГ — projicere

(Микл. 88/300)

Забележено је само име *Повришко* од *Повржен*.109. ПОМНѢ — meminisse¹⁴³

(Микл. 88/300)

У ДХ је забележено само једночлано име *Помен*.110. ПРВИ — primus¹⁴⁴

(Микл. 90/302; Мар. 106; Своб. 96)

Сложено име *Првослав*.Деривати: *Прве*, *Првета* (*Прветић*), *Прво*, *Првота*, *Првоје*, *Првош*, *Првчин*, *Првиш*.

111. ПРИВИ — augeri

(Микл. 89/301; Мар. 106)

Сложено име *Прибислав*.Деривати: *Прибан*, *Прибат*, *Прибач*, *Прибен*, *Прибетко*, *Прибил*, *Прибић*, *Прибица*, *Прибиш*, *Прибле*, *Прибо*, *Прибоје*, *Прибѣн*, *Притко*, *Притиш*.112. ПРѢД — antica pars¹⁴⁵

(Микл. 90/302; Мар. 106)

Сложена имена: *Прѣдивој*, *Прѣдислав*.Деривати: *Прѣда*, *Прѣдак*, *Прѣдило*, *Прѣдихна*, *Прѣдиша*, *Прѣдоје*.113. ПУТ — via¹⁴⁶

(Микл. 91/303; Мар. 106; Своб. 83)

Сложено име *Путислав*.114. РАД — alacer¹⁴⁷

(Микл. 93/304; Мар. 106; Своб. 83)

Сложена имена: *Радислав*, *Радивој*, *Радмуж*, *Радогост*, *Радомисл*, *Радомир*, *Радооча*, *Радослав*.¹⁴³ P. Skok, нав. дело, 699.¹⁴⁴ P. Skok, нав. дело, 61.¹⁴⁵ P. Skok, нав. дело, 32.¹⁴⁶ P. Skok, нав. дело, 86.¹⁴⁷ P. Skok, нав. дело, 94.

Деривати: Рад, Рада, Радак, Радан, Раде, Радеља, Раден, Радета, Радило, Радић, Радич, Радоје, Ратко, Радоба, Радован, Радов, Радовџ, Радојко, Радоња, Радоста, Радота, Радохна, Радош, Радуј, Радул, Радуља, Радут, Радуш, Радџи, Рађ, Рађко, Рај, Рајко, Рајин, Рајшиа, Рашиа, Рако, Ракојко, Рахо, Рахоје, Рахул, Рахут, Раи, Раианин, Раја, Рајчин.

115. РАСТ — crescere

(Микл. 94/306; Мар. 106; Своб. 83)

Сложена имена у ДХ са овом основом нису забележена.
Дериват *Растоје*.

116. РАТ — bellum¹⁴⁸

(Микл. 94/306; Мар. 106; Своб. 83)

Забележено само једночлано име *Ратиш*.

117. РЕД — ordo¹⁴⁹

(Микл. 96/308; Своб. 96)

Сложено име *Редивој*.
Дериват *Редило*.

118. РОГ — cornu¹⁵⁰

(Микл. 95/307)

Сложено име *Рогоух*.

Дериват *Рогоша* (*Рогошић*) или *Ројошија* > *Ројошић*.

119. РУГ — ludibrium¹⁵¹

(Микл. 96/308)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.

Деривати: *Ругић*, *Ругла*.

120. РУД — ¹⁵²

(Микл. 95/307)

Сложена имена су овом основом у ДХ нису посведочена.
Деривати: *Руд*, *Рудан*.

¹⁴⁸ P. Skok, нав. дело, 112.

¹⁴⁹ P. Skok, нав. дело, 153.

¹⁵⁰ P. Skok, нав. дело, 165.

¹⁵¹ P. Skok, нав. дело, 166.

¹⁵² P. Skok, нав. дело, 173.

121. РУС — rufus¹⁵³

(Микл. 95/307; Мар. 106)

Сложена имена нису потврђена у ДХ.

Дериват *Русин* (*Русиновић*).

122. САМ — ipse¹⁵⁴

(Микл. 96/308; Своб. 97)

Ова основа је сачувана само у топониму патропонимијског порекла
Самачин крај.

123. СВЕТ — validus¹⁵⁵

(Микл. 97/309; Мар. 106; Своб. 87)

Забележено је само сложено име *Светислав*.

124. СВИЊА — porcus¹⁵⁶

(Микл. 97/309)

Само у сложеном имену или надимку *Свиноглав*.

125. СВОЈ — suus¹⁵⁷

(Микл. 97/309)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.

Деривати: *Својило*, *Својко*.

126. СЕ — ¹⁵⁸

(Своб. 84)

Забележено је само сложено име *Седраг*.

127. СЕСТРА — soror¹⁵⁹

(Микл. 98/310)

Сложених имена са овом основом нема у овом споменику.

Дериват *Сестроња*.

¹⁵³ P. Skok, нав. дело, 122.

¹⁵⁴ P. Skok, нав. дело, 197.

¹⁵⁵ P. Skok, нав. дело, 372.

¹⁵⁶ P. Skok, нав. дело, 373.

¹⁵⁷ P. Skok, нав. дело, 370.

¹⁵⁸ P. Skok, нав. дело, 211.

¹⁵⁹ P. Skok, нав. дело, 226.

128. СИЛ — ¹⁶⁰

(Своб. 85)

Сложено име *Бујсил*.Деривати: *Силко, Силоје, Сиљан*.129. СИР — ¹⁶¹ orbus

(Микл. 98/310; Своб. 97)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.

Дериват *Сиџак*.130. СКОР — ¹⁶² citus

(Микл. 98/310; Мар. 106; Своб. 85)

Сложено име *Скоровој*.Деривати: *Скориша, Скороје, Скорота*.131. СЛАВА — ¹⁶³ gloria

(Микл. 98/310; Мар. 106; Своб. 85)

Сложена имена: *Славомир, Радослав, Милослав*.Деривати: *Слав, Славко, Славоје, Славџи (Славчић)*.132. СЛАД — ¹⁶⁴ suavis

(Микл. 99/311)

Сложених имена са овом основом у ДХ нема.

Деривати: *Слађ, Сладоје, Слатко*.133. СЛУГА — ¹⁶⁵ servus

(Микл. 99/311)

Забележено је само име *Служица*.134. СМОЛ — ¹⁶⁶

(Микл. 100/312)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.

Деривати: *Смол, Смолко, Смољан*.¹⁶⁰ P. Skok, нав. дело, 234.¹⁶¹ P. Skok, нав. дело, 243.¹⁶² P. Skok, нав. дело, 266.¹⁶³ P. Skok, нав. дело, 27.7¹⁶⁴ P. Skok, нав. дело, 287.¹⁶⁵ P. Skok, нав. дело, 294.135. СРД — ¹⁶⁶ ira

(Микл. 101/313; Мар. 106)

Сложено име *Добросрд*.Деривати: *Срдак, Срдан, Срдило*.136. СТАН — ¹⁶⁷ stare

(Микл. 102/314; Мар. 106; Своб. 86)

Сложена имена: *Станимир, Станислав*.Деривати: *Стаја, Стајак, Стајка, Стајко, Стајиша, Станета, (Станетић), Станило, Станиша, Станко, Станоје, Станџи*.137. СТРОЈ — ¹⁶⁸ ordo

(Микл. 104/316; Мар. 106; Своб. 87)

Сложено име *Стројислав*.Дериват *Строја*.138. СТРЪГ — ¹⁶⁹ custodia

(Микл. 104/315; Мар. 106; Своб. 87)

Сложено име *Стрџимир*.Деривати: *Стрџо, Стрџа*.139. ТВРД — ¹⁷⁰ firmus

(Микл. 107/319; Мар. 106; Своб. 90)

Сложено име *Твердислав*.Деривати: *Тврдан, Тврде, Тврден, Тврдиша, Тврдоје, Тврџи, Твртко*.140. ТИХ — ¹⁷¹ hilaris

(Микл. 108/320; Мар. 106; Своб. 97)

Сложена имена: *Тихобрат (Тихобратић), Тихомир, Тихослав*.Деривати: *Тихан, Тихоје, Тихул (Тихуловић), Тихулин, Тишан*.¹⁶⁶ P. Skok, нав. дело, 316.¹⁶⁷ P. Skok, нав. дело, 327.¹⁶⁸ P. Skok, нав. дело, 347.¹⁶⁹ P. Skok, нав. дело, 531.¹⁷⁰ P. Skok, нав. дело, 468.

141. ТОЛ — placatio, ТОЛИ — placare¹⁷¹

(Микл. 108/320; Мар. 106; Своб. 88)

Сложена имена: *Толимир, Толислав.*Деривати: *Тола, Толак, Толап, Толило, Толит, Толић, Толиша, Толко, Толоје, Тољен.*

142. ТЪХА — consolatio

(Микл. 109/321; Мар. 106)

Сложено име *Тъшимир.*Деривати: *Утѣша, Утѣшен.*

143. УН/УНИЈ — melior

(Микл. 110/322; Своб. 90)

Ова основа је сачувана само у топониму антропонимског порекла *Уњемир.*144. ХВАЛА — laus¹⁷²

(Микл. 111/323; Мар. 105; Своб. 77)

Сложено име *Хвалислав.*Деривати: *Хвалан (Хвалановић), Хвалоје.*145. ХЛАП — servus¹⁷³

(Микл. 111/323; Мар. 105)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.

Деривати: *Хлап, Хлапџ.*146. ХОД — ambulare, ducere¹⁷⁴

(Микл. 111/323; Мар. 105; Своб. 75)

Сложена имена: *Ходивој, Ходимир, Ходислав.*Деривати: *Ходак, Ходан, Ходач, Ходоје.*147. ХОТ — voluntas, alacritas animi¹⁷⁵

(Микл. 111/323; Своб. 76)

Сложена имена нису забележена у ДХ.

Дериват *Хотило.*¹⁷¹ Р. Skok, нав. дело, 479.¹⁷² Р. Skok, *Etimologijski rječnik I*, 696.¹⁷³ Р. Skok, нав. дело, 671.¹⁷⁴ Р. Skok, нав. дело, 675.¹⁷⁵ Р. Skok, нав. дело, 680.148. ХРАБР — fortis¹⁷⁶

(Микл. 112/324; Мар. 105)

Забележен је само хипокористик *Храбре.*149. ХРАНА — conservatio¹⁷⁷

(Микл. 112/324; Мар. 105)

Сложена имена: *Хранимир, Хранислав.*Деривати: *Храна, Хране, Хранета (Хранетић), Хранило, Храниша, Хранко, Храноје, Хранта, Хранча, Хранчуј, Хранџ.*

150. ЦВѢТ — flos

(Микл. 113/325; Своб. 95)

Ова основа се јавља само у сложеници *Гороцвѣт.*

151. ЧИП —

(Микл. 114/326)

Основа је посведочена само у деривату *Чипџ.*

152. ЧРВЕН — ruber

(Микл. 114/326)

Основа је посведочена само у деривату *Црљенџ (Црљенчић).*153. ЧРН — niger¹⁷⁸

(Микл. 114/326; Мар. 105; Своб. 73)

Сложено име *Чрноглав.*Дериват *Чрнат (Чрнатовић), Чрнѣл.*154. ЧУДО — res mira¹⁷⁹

(Микл. 115/327; Мар. 105; Своб. 94)

Основа је посведочена само у деривату *Чудан.*¹⁷⁶ Р. Skok, нав. дело, 683.¹⁷⁷ Р. Skok, нав. дело, 648.¹⁷⁸ Р. Skok, нав. дело, 277.¹⁷⁹ Р. Skok, нав. дело, 339.

155. ШАР — color¹⁸⁰

(Микл. 115/327)

Основа је посведочена само у деривату *Шарул*.156. ШИР — latus¹⁸¹

(Микл. 115/327)

Основа је посведочена само у деривату *Шифан*.157. ШИШ — ¹⁸²

(Микл. 115/327)

Сложена имена са овом основом нису посведочена.

Деривати: *Шиша*, *Шишат*, *Шиман*, *Шимоје*.

Д. САМОТВОРНА ИМЕНА

У предговору *Лексика презимена Хрватске* Валентин Путанец овај тип назива моноксемним именима.¹⁸³ Сматра да потичу из прединдо-европског времена. До таквих закључака је дошао упоређивањем индо-европског и астечког антропонимијског састава.¹⁸⁴ Интересантно, а у исто време дискутабилно је његово мишљење да је моноксемно именовање напуштено већ у прасловенско доба, „тако да је особно именовање у службеној форми, у неафективној форми прешло у двочлани систем или систем са суфиксацијом, па су та имена у свакидашњем животу била краћена или преиначавана суфиксацијом”.¹⁸⁵ Чињеница је да су се имена ове категорије сачувала у историјско време код свих словенских народа. То је разлог за уверење да су сложена и моноксемна имена егзистирала напоредо.

Термин самотворан преузет је од Маретића, а по њему означава појам једночланог имена које није хипокористик од неког сложеног имена.¹⁸⁶

1) Апелативна имена су постала од апелатива који су рано добили нову функцију, али у већини случајева првобитно значење није изгубљено. У овој групи су имена у облику неизмењеног апелатива и изведена имена образована од апелатива помоћу различитих суфикса. Приликом разврставања јавила се тешкоћа. Нека апелативна имена могу бити са-

¹⁸⁰ P. Skok, *Etimologijski rječnik III*, 382.¹⁸¹ P. Skok, нав. дело, 395.¹⁸² P. Skok, нав. дело, 395.¹⁸³ Valentin Putanec, *Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske*, Zagreb 1976, str. IX.¹⁸⁴ Valentin Putanec, нав. дело, VIII.¹⁸⁵ Valentin Putanec, нав. дело, IX.¹⁸⁶ T. Maretić, нав. дело, стр. 70.

ставни делови двочланих композита. Име *Вук* је настало као заштитно по апелативу *вук*, али се јавља и као део сложеног имена *Вукослав*. Друга имена која на први поглед личе на апелативе могу бити хипокористици двочланих прасловенских сложеница. У поређењу са сложеним и изведеним именима у Дечанском властелинству самотворна имена су најмања скупина: *Бан*, *Влк*, *Голуб*, *Зуб*, *Клињц*, *Кнез*, *Ковач*, *Кудбљин*, *Куманин*, *Грк*, *Бугарин*, *Купусъц*, *Љиљан*, *Лисица*, *Медвед*, *Међавъц*, *Мриа*, *Муха*, *Мъгла*, *Паук*, *Пољак*, *Пољашин*, *Решето*, *Роб*, *Робан*, *Сасин*, *Татарин*, *Угрин*, *Хлап*, *Пријатељ*, *Хрс*, *Хула*, *Чртало*, *Шапран*, *Јеж* итд.

2) Глаголска имена су образована од неких глаголских облика. Групи најстаријих припадају имена од трпног глаголског придева: *Милован*, *Радован*, *Пружен*, а можда и име *Продан* за које неки мисле да је заштитно име постало од глагола *продати*, док П. Скок сматра да је од епитета Јована Крститеља *Πρόδρομος*¹⁸⁷ настало ново име у далматинским средњовековним градовима и на истоку.

Љ. ИЗВЕДЕНА ИМЕНА

Као индоевропско наслеђе у прасловенској заједници постојала је група изведених имена. После цепања те заједнице словенски језици су сачували изведена имена, настала на различите начине — скраћивањем од сложених имена или извођењем нових облика од постојећих апелативних имена и основа сложеница помоћу различитих суфикса. Фик је уочио да се у грчкој антропонимији налази врло мало простих имена чије се основе не би налазиле у постојећим сложеним именима. Онде где не постоји сложено име које би одговарало простом, узрок је недостатак традиције, то јест, нису сачувана сва сложена имена која су постојала у прошлости. То исто је уочио Маретић за словенска имена.¹⁸⁸ Хипокористици се обично граде од првог дела сложеног имена. Више имена с истом основом могу имати исте хипокористике: *Раде* < *Радослав*, *Радомир*, *Радивој*, *Радован* итд. Сложена имена се могу редукovati у форме као што су: *Свеле* < *Светомир*, *Рале* < *Радомир*, *Жиле* < *Живомир*, *Боле* < *Божидар*.

Суфикси богате систем имена везујући се за већ поменуте форме (основе сложених имена, хипокористике, апелативна имена). Најстарији забележени примери показују блиску везу творбених елемената српских имена са осталим словенским језицима и реконструисаним стањем у прасловенској језичкој подлози. Помоћу суфикса саграђене су многе деминутивне, пејоративне и аугментативне форме. У грађењу имена у Дечанском властелинству учествују две велике групе суфикса: општеловенски и јужнословенски. Р. Бошковић је у својој студији о развоју суфикса у јужнословенској језичкој заједници исцрпно приказао стање јужнословенских суфикса у односу на прасловенску фазу.¹⁸⁹ Ф. Миклошич је у помиња-

¹⁸⁷ P. Skok, *Etimologijski rječnik III*, 49.¹⁸⁸ T. Maretić, нав. дело, стр. 110.¹⁸⁹ Бошковић Радосав, *Развој суфикса у јужнословенској језичкој заједници*, Јужнословенски филолог XV, Београд 1936, 1—154.

ном раду о грађењу словенских имена показао да је већина суфикса за грађење имена постала у заједничком општесловенском језику или боље речено највећи број изведених имена је прасловенско наслеђе.¹⁹⁰ Т. Маретић је проучио суфиксе за грађење српских и хрватских имена и показао да у српскохрватском језику постоје 219 суфикса који имају ову функцију.¹⁹¹ Суфиксалну творбу личних имена у хрватском или српском језику је проучавао Мате Шимундић и пронашао већи број суфикса који Миклошичу и Маретићу нису били познати.¹⁹² И. М. Жељезњак је подробно обрадила суфиксални систем српске и хрватске антропонимије од XII—XV века на основу грађе из значајних историјских извора.¹⁹³ Српскохрватски суфикси су анализирани у поређењу са стањем у другим словенским језицима (староруски, чешки, пољски итд.) У студији су проучавани суфикси на синхронном плану. Прво су анализирани мономорфемни суфикси, а затим полиморфемни груписани по основном консонанту првог суфикса. Као основна грађа послужили су подаци из повеља средњовековних држава, Светостефанске хрисовуље и још неки други извори.¹⁹⁴

Суфикси посведочени у Дечанској хрисовуљи само су део творбених елемената српскохрватског језика, тачније речено, српске и хрватске средњовековне антропонимије. Следећи систем који је поставио Т. Маретић, а остали истраживачи прихватили, суфикси су сврстани по азбучном реду.¹⁹⁴

Е. СУФИКСИ ИЗВЕДЕНИХ ИМЕНА

1. —АВЬЦ¹⁹⁵

(Мар. 96; Своб. 173; Шим. 8; Жељ. 106)
У ДХ: *Богавъц, Добравъц, Драгавъц, Дубравъц.*

2. —АД¹⁹⁶

(Микл. 14/226; Своб. 166; Шим. 7)
У ДХ: *Милад, Мирад.*

3. —АДИН

(Мар. 87; Шим. 7)
У ДХ: *Бојадин, Миладин.*

¹⁹⁰ F. Miklosich, нав. дело, стр. 5.

¹⁹¹ T. Maretić, нав. дело, стр. 111.

¹⁹² Šimundić Mate, *Tvorba osobnih imena u hrvatskome ili srpskom jeziku*, Maribor 1970.

¹⁹³ Жељезњак; М. И., *Очерк сербохрватског антропонимическог словообразовання*, Киев 1969.

¹⁹⁴ T. Maretić, нав. дело.

¹⁹⁵ P. Skok, *Etimologijski rječnik* I, 76.

¹⁹⁶ P. Skok, нав. дело, 8.

4. —АЈ¹⁹⁷

(Микл. 8/220; Мар. 87; Своб. 167)
У ДХ: *Влај, Дражај.*

5. —АК¹⁹⁸

(Микл. 15/227; Мар. 87; Своб. 133; Шим. 7; Жељ. 40)
У ДХ: *Берак, Бољак, Бојак, Брајак, Бујак, Будак, Војак, Гојак, Грљак, Дејак, Дојак, Драјак, Дољак, Дујак, Јунак, Јубак, Милак, Миљак, Мирак, Новак, Озрак, Пријак, Прбдак, Псијак, Радак, Рајак, Рошак, Сирак, Стајак, Толак, Холак.*

6. —АЛ¹⁹⁹

(Микл. 8/220; Мар. 89; Своб. 169)
У ДХ: *Живал.*

7. —АН²⁰⁰

(Микл. 10/222; Мар. 89; Своб. 157; Шим. 7; Жељ. 12)
Беран, Божан, Бојан, Бољан, Бочан, Брајан, Братан, Брлан, Бујан, Будан, Булан, Бџан, Витан, Вишан, Војан, Гостан, Гојан, Градан, Грдан, Грубан, Дејан, Десан, Дикан, Добран, Дојан, Дољан, Доман, Драган, Дражан, Дујан, Душан, Зоран, Крејан, Лошан, Љубан, Мајан, Медан, Милан, Миљан, Миран, Мојан, Нџан, Озран, Прибан, Пријан, Радан, Рајан, Робан, Рудан, Сиљан, Смољан, Срдан, Тврдан, Тихан, Тишан, Толан, Ходан, Чудан, Ширан.

8. —АНЫЦ

(Мар. 92; Своб. 158; Жељ. 110)
У ДХ: *Братанъц, Драганъц.*

9. —АТ²⁰¹

(Микл. 12/24; Мар. 95; Своб. 164; Шим. 8; Жељ. 56)
У ДХ: *Булат, Бушат, Прибат, Хинат, Шишат.*

¹⁹⁷ P. Skok, нав. дело, 15.

¹⁹⁸ P. Skok, нав. дело, 19.

¹⁹⁹ P. Skok, нав. дело, 22, 30. Није сигурно да ли треба читати -ал или -аљ.

²⁰⁰ P. Skok, нав. дело, 36.

²⁰¹ P. Skok, нав. дело, 71—72.

10. —АЧ²⁰²

(Микл. 19/231; Мар. 86; Своб. 139; Шим. 6; Жељ. 53)
У ДХ: *Братач, Зубач, Нвгач, Прибач.*

11. —АЧИН

(Мар. 86)
У ДХ *Милачин.*

12. —АШ²⁰³

(Микл. 19/231; Мар. 94; Своб. 150; Шим. 8; Жељ. 33)
У ДХ: *Братиш, Добраш, Милаш, Робаш.*

13. —АША

(Мар. 94; Жељ. 31)
У ДХ *Богдаша.*

14. —АШИН

(Мар. 94; Шим. 8; Жељ. 103)
У ДХ *Добрашин.*

15. —БА²⁰⁴

(Микл. 14/226; Мар. 119; Своб. 172)
У ДХ *Дружба.*

16. —ЕЖ²⁰⁵

(Своб. 175)
У ДХ: *Кртеж, Пратеж.*

17. —ЕЈ²⁰⁶

(Мар. 99; Своб. 167; Жељ. 66)
У ДХ: *Добреј, Ненадеј.*

²⁰² Р. Skok, нав. дело, 6.

²⁰³ Р. Skok, нав. дело, 67.

²⁰⁴ Р. Skok, нав. дело, 81.

²⁰⁵ Р. Skok, нав. дело, 499.

²⁰⁶ Може бити да је овај суфикс истог порекла као -ђј само је $\check{d} > e$.

18. —ЕЈА

(Микл. 9/221; Мар. 100; Своб. 170; Шим. 11; Жељ. 71)
У ДХ *Радеља.*

19. —ЕЈИН

(Мар. 101)
У ДХ *Братељин.*

20. —ЕН²⁰⁷

(Микл. 10/222; Мар. 101; Своб. 158; Шим. 11; Жељ. 16)
У ДХ: *Брајен, Братен, Буђен, Гален, Гаљен, Годен, Граден, Добрен, Дражен, Котен, Крајен, Љубен, Милен, Миљен, Младен, Озрен, Прибен, Раден, Рађен, Рајен, Тврден, Тољен.*

21. —ЕНКО

(Мар. 101; Шим. 12)
У ДХ: *Добренко, Миленко, Раденко.*

22. —ЕТА²⁰⁸

(Микл. 14/226; Мар. 104; Своб. 164; Шим. 12; Жељ. 85)
У ДХ: *Божета, Бољета, Бранета, Добрета, Драгета, Драђета, Дразета, Милета, Првета, Радета.*

23. —ЕТИН

(Мар. 106)
У ДХ: *Добретин, Драгетин, Милетин.*

24. —ЕТКО

(Мар. 106; Жељ. 109)
У ДХ: *Добретко, Милетко, Прибетко, Радетко, Хранетко.*

25. —ЕХНА

(Мар. 99; Своб. 147)
У ДХ: *Брајехна, Драњехна, Дружехна.*

²⁰⁷ Р. Skok, нав. дело, 491.

²⁰⁸ Радосав Бошковић, в. напомену 205.

26. — ЕЧ²⁰⁹

(Микл. 19/231; Мар. 99)
У ДХ: *Добреч, Миреч.*

27. — ЕШ

(Микл. 20/232; Мар. 103; Своб. 150; Жељ. 34)
У ДХ: *Багреш, Добреш, Милеш.*

28. — ЕША

(Микл. 20/232; Мар. 103; Своб. 150; Шим. 12; Жељ. 34)
У ДХ: *Братеша, Годеша, Милеша, Миреша, Радеша.*

29. — ЕШКО

(Мар. 104; Шим. 12; Жељ. 104)
У ДХ: *Добрешко, Радешко.*

30. — ИЈА²¹⁰

(Микл. 7/219; Мар. 114; Шим. 14; Жељ. 67)
У ДХ: *Драгија.*

31. — ИЈАК

(Мар. 114)
У ДХ: *Добријак, Толијак.*

32. — ИЈЕ

(Микл. 7/219; Мар. 113; Шим. 14)
У ДХ: *Братије, Бучије, Радије.*

33. — ИЈАН

(Мар. 114; Шим. 14)
У ДХ: *Братијан, Велијан, Вилијан, Добријан.*

²⁰⁹ Радосав Бошковић, *Три сјае именице које нису њо*, Одабрани чланци и расправе, 423.

²¹⁰ Р. Skok, нав. дело, 711.

34. — ИКА²¹¹

(Микл. 15/227; Мар. 106; Своб. 138; Шим. 15)
У ДХ: *Борика, Радика.*

35. — ИЛ

(Микл. 9/221; Мар. 114; Своб. 170)
У ДХ: *Прибил.*

36. — ИЛО²¹²

(Микл. 9/221; Мар. 114; Своб. 170; Шим. 15; Жељ. 73)
У ДХ: *Берило, Богило, Богдило, Борило, Брајило, Братило, Будило, Вла-
дило, Војило, Гојило, Гостило, Градило, Десио, Добрило, Драгило, Дра-
жило, Нбжило, Озрило, Првдило, Радило, Редило, Својило, Срдило, Ста-
нило, Толило, Хотило, Хранило.*

37. — ИН²¹³

(Микл. 10/222; Мар. 118; Своб. 159; Шим. 15; Жељ. 19)
У ДХ: *Бодин, Божин, Божурин, Бојин, Бољин, Бошин, Булин, Војин,
Грлин, Добрин, Дојин, Дољин, Дразин, Дујин, Кудбљин, Лбпчин, Радин,
Рајин, Рашин, Русин, Толин.*

38. — ИНА²¹⁴

(Микл. 10/222; Мар. 116; Своб. 160; Шим. 15; Жељ. 23)
У ДХ: *Богина, Влчина, Драгина, Узина.*

39. — ИНКО

(Мар. 118)
У ДХ: *Дразинко.*

40. — ИЊА²¹⁵

(Микл. 11/223; Мар. 118; Своб. 162; Шим. 16)
У ДХ: *Мекиња, Очиња.*

²¹¹ Радосав Бошковић, *Развијтак суфикса у јужнословенској језичкој заједници*, Одабрани чланци и расправе, 59.

²¹² Р. Skok, нав. дело, 714.

²¹³ Р. Skok, нав. дело, 720.

²¹⁴ Р. Skok, нав. дело, 722.

²¹⁵ Р. Skok, нав. дело, 727.

41. — ИН²¹⁶

(Микл. 15/227; Мар. 109; Своб. 142; Жел. 62)

У ДХ: *Берић, Божич, Борић, Брајић, Братић, Брлић, Бучић, Гојић, Добрић, Долић, Драгић, Драјић, Зорић, Мурић, Прибић, Радић, Руђић, Толић.*

42. — ИХНА

(Мар. 113; Своб. 147)

У ДХ: *Берихна, Добрихна, Држихна, Љубихна.*43. — ИЦ²¹⁷

(Микл. 18/230; Мар. 106; Своб. 143)

У ДХ: *Бојиц, Болиц, Драјиц.*44. — ИЦА²¹⁸

(Микл. 18/230; Мар. 106; Своб. 143; Шим. 13; Жел. 51)

У ДХ: *Бојица, Братица, Војица, Волица, Мрђица, Прибица.*45. — ИЧ²¹⁹

(Микл. 19/231; Мар. 108; Шим. 13; Жел. 55)

У ДХ: *Отмич, Радич, Увратич.*

46. — ИЧКО

(Мар. 109; Жел. 105)

У ДХ: *Величко.*47. — ИШ²²⁰

(Микл. 20/232; Мар. 118; Своб. 151; Шим. 16; Жел. 36)

У ДХ: *Братиш, Десиш, Прибиш, Радиш, Ратиш.*

48. — ИША

(Микл. 20/232; Мар. 118; Своб. 151; Шим. 16; Жел. 36)

У ДХ: *Богаша, Бориша, Брајаша, Будиша, Бујиша, Војиша, Гојиша,*²¹⁶ Р. Skok, нав. дело, 706.²¹⁷ Драгољуб Петровић — Благоје Марковић, Суфикс -иц у говору Врачана, Зборник за филологију и лингвистику, XX/2 Нови Сад, 1977, 199–203.²¹⁸ Радосав Бошковић, в. напомену 211.²¹⁹ Р. Skok, нав. дело, 705.²²⁰ Р. Skok, нав. дело, 734.*Гостиша, Градиша, Дабиша, Десиша, Драгиша, Крајиша, Мојиша, Надиша, Прибиша, Прѣдиша, Радиша, Рајиша, Скориша, Стајиша, Станиша, Тврдиша, Толиша, Храјиша, Храниша.*49. — КА²²¹

(Мар. 144; Шим. 18)

У ДХ: *Стајка.*50. — КО²²²

(Микл. 16/228; Мар. 144; Своб. 131; Шим. 18; Жел. 44)

У ДХ: *Балко, Берко, Бојко, Бољко, Бошко, Брајко, Бранко, Братко, Бујко, Бутко, Бѣлко, Велко, Веселко, Витко, Вишко, Војко, Гојко, Дарко, Дејко, Дешко, Добрько, Дојко, Драјко, Драшко, Дришко, Јарко, Котилко, Крајко, Љшко, Љупко, Мизко, Милко, Мирко, Нинко, Повришко, Првоко, Пришко, Прѣјко, Рајко, Ратко, Раћко, Рашко, Рунко, Својко, Силко, Славко, Слатко, Смолко, Срамко, Стајко, Станко, Твртко, Толко, Хранко, Шушко.*

51. — КУН

(Мар. 149)

У ДХ: *Милкун.*

52. — КУС

(Мар. 149; Своб. 155)

У ДХ: *Милкус.*53. — ЛЕ²²³

(Мар. 150; Своб. 169; Шим. 18)

У ДХ: *Душле, Прибле.*54. — ЉА²²⁴

(Мар. 150; Своб. 169; Шим. 18)

У ДХ: *Будља, Драгља, Ругља.*²²¹ Р. Skok, *Etimologijski rječnik II*, 7.²²² Р. Skok, нав. дело, 116.²²³ Радосав Бошковић, *Око неких сѣларосѣрских личних хѣнокорисѣшка*, Одабрани чланци и расправе, 413–416.;²²⁴ Радосав Бошковић, нав. дело, 415.

55. — ЉЕ²²⁵

(Мар. 150; Своб. 169)
У ДХ *Драгље*.

56. — МАН²²⁶

(Шим. 19)
У ДХ: *Драгман, Милман, Шимман*.

57. — НИК

(Своб. 137)
У ДХ *Крајник*.

58. — НЋЈ

У ДХ *Драгнџ*.

59. — ОБА

(Микл. 14/226; Мар. 119; Своб. 172)
У ДХ *Радоба*.

60. — ОВ²²⁷

У ДХ *Радов*.

61. — ОВИН

У ДХ *Радовин*.

62. — ОВЬЦ

У ДХ *Радовьц*.

63. — ОЈЕ²²⁸

(Микл. 8/220; Своб. 168; Шим. 19; Мар. 123; Жељ. 68)

²²⁵ Радосав Бошковић, нав. дело, 413.

²²⁶ Р. Skok, нав. дело, 367.

²²⁷ Може бити да је у питању исти суфикс помоћу кога су грађене именице, *белов, куцов, шаров*.

²²⁸ М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик (грамаички системи и књижевнорјечичка норма)*, Београд 1964, 494.

У ДХ: *Балоје, Берије, Богоје, Бољоје, Бороје, Браноје, Братије, Будоје, Велоје, Видоје, Витоје, Владоје, Влакоје, Годоје, Голоје, Градоје, Дабоје, Дарије, Дехоје, Доброје, Драгоје, Дразоје, Дружоје, Држије, Златоје, Јарије, Љубоје, Медоје, Милоје, Мироје, Негоје, Неноје, Нишоје, Оброје, Одоје, Озроје, Окоје, Поброје, Прибоје, Продоје, Првоје, Пргоје, Прѣдоје, Радоје, Рахоје, Раиоје, Растоје, Ришоје, Скороје, Славоје, Сладоје, Стагоје, Станоје, Тврдоје, Тихоје, Толоје, Ушоје, Хвалоје, Ходоје, Храноје, Шакоје, Шишоје*.

64. — ОЈКО

(Микл. 14/226; Мар. 119)
У ДХ: *Радојко, Ракојко*.

65. — ОЈЛО

(Мар. 122; Шим. 20)
У ДХ *Драгојло*.

66. — ОЛ

(Мар. 123; Своб. 170; Жељ. 75)
У ДХ *Љубол*.

67. — ОМАН

(Мар. 123; Своб. 170; Шим. 20; Жељ. 75)
У ДХ: *Грдоман, Доброман, Драгоман*.

68. — ОЊА

(Микл. 11/223; Мар. 123; Своб. 161; Шим. 20; Жељ. 26)
У ДХ: *Радоња, Сестроња*.

69. — ОТА²²⁹

(Микл. 12/224; Мар. 123; Своб. 161; Шим. 20; Жељ. 26)
У ДХ: *Бабота, Братота, Брзота, Влакота, Доброта, Јунота, Милота, Нѣгота, Првота, Радота, Рухота, Свркота, Скорота, Хранота*.

²²⁹ Р. Skok, *Etimologijski rječnik II*, 576.

70. — ОХНА

(Мар. 120; Своб. 148)

У ДХ: *Братохна, Влакохна, Доброхна, Милохна, Радохна.*71. — ОШ²³⁰

(Микл. 19/231; Мар. 124; Своб. 152; Шим. 20; Жељ. 37)

У ДХ: *Богош, Братош, Бблош, Видош, Витош, Глош, Грдош, Доброш, Драгош, Дбдош, Медош, Милош, Мирош, Младош, Нинош, Нбгош, Панош, Првош, Радош.*

72. — ТА

(Микл. 12/224; Мар. 153; Своб. 163; Шим. 21; Жељ. 60)

У ДХ: *Бокта, Милта, Радоста, Хранта.*

73. — ТАН

(Мар. 153)

У ДХ: *Гојтан.*

74. — ТЕН

(Мар. 153)

У ДХ: *Милтен.*

75. — ТОШ

(Мар. 153; Жељ. 108)

У ДХ: *Милтош.*

76. — ТѢН

(Мар. 153)

У ДХ: *Милтѣн.*77. — УЈ²³¹

(Микл. 8/220; Мар. 126; Своб. 167; Шим. 21; Жељ. 91)

У ДХ: *Беруј, Блажуј, Богуј, Боруј, Братуј, Добруј, Драгуј, Другуј, Милуј, Радуј.*²³⁰ Р. Skok, нав. дело, 574.²³¹ Р. Skok, *Etimologijski rječnik III*, 539.

78. — УЈКО

(Мар. 126; Шим. 22)

У ДХ: *Братујко.*79. — УЛ²³²

(Микл. 9/221; Мар. 128; Своб. 170; Жељ. 75)

У ДХ: *Братул, Драгул, Душул, Крецул, Радул, Рахул.*

80. — УЛИН

(Мар. 128)

У ДХ: *Богулин, Драгулин, Радулин, Тихулин.*

81. — УЉА

(Мар. 128; Своб. 170; Шим. 22)

У ДХ: *Радуља.*

82. — УЉАН

(Мар. 128)

У ДХ: *Драгуљан.*83. — УН²³³

(Микл. 14/223; Мар. 128; Своб. 162; Шим. 22; Жељ. 26)

У ДХ: *Богун, Братун, Прбдун (Прбдунѣ), Радун.*

84. — УНА

(Микл. 11/223; Своб. 162; Шим. 22; Жељ. 26)

У ДХ: *Брајуна, Братуна.*85. — УТ²³⁴

(Микл. 13/225; Мар. 130; Своб. 166; Жељ. 61)

У ДХ: *Богут, Мирут, Дехут, Радут, Рахут, Дразгут.*²³² Mate Šimundić, *Sufiksni morfem -ul/-ulo/-ula u slovenskim jezicima*, Prva jugo-slovenska onomastička konferencija, Titograd 1976, 179—185.²³³ Р. Skok, нав. дело, 544.²³⁴ Р. Skok, нав. дело, 551.

86. —УТА

(Микл. 13/225; Микл. 130; Своб. 166; Жељ. 61)
У ДХ: *Богута*.

87. —УТИН

(Мар. 130; Шим. 24; Жељ. 109)
У ДХ: *Драгутин, Милутин*.

88. —УШ²³⁵

(Микл. 20/232; Мар. 129; Своб. 152; Шим. 23; Жељ. 38)
У ДХ: *Братуш, Драгуш, Ладуш, Милуш*.

89. —УШИН

(Мар. 130)
У ДХ: *Богушин, Братушин*.

90. —УШКО

(Мар. 130; Шим. 24)
У ДХ: *Братушко*.

91. —ХАН²³⁶

(Мар. 144; Жељ. 103)
У ДХ: *Борхан, Братхан*.

92. —ЧА²³⁷

(Микл. 19/231; Мар. 141; Своб. 138; Шим. 9; Жељ. 53)
У ДХ: *Хранча*.

93. —ЧЕ²³⁸

(Микл. 19/231; Мар. 142; Своб. 138; Шим. 9; Жељ. 53)
У ДХ: *Данче, Хранче*.

²³⁵ Р. Skok, нав. дело, 550.

²³⁶ После губитка гласа х овај суфикс је изједначен са суфиксом -ан.

²³⁷ Радосав Бошковић, *О босанско-херцеговачкој деклинацији Салко, Салке, Одабрани чланци и расправе*, 45.

²³⁸ Р. Skok, *Etimologijski rječnik I*, 301.

94. —ЧИН²³⁹

(Мар. 143; Своб. 139; Жељ. 105)
У ДХ: *Дејчин, Добрџин, Лѣнчин, Милчин, Мирчин, Првчин, Рајчин*.

95. —ЧУЈ

(Мар. 143)
У ДХ: *Дракчуј, Милчуј, Мирчуј, Хранчуј*.

96. —ЪН²⁴⁰

(Мар. 150)
У ДХ: *Буаън*.

97. —ЪЦ²⁴¹

(Мар. 138; Шим. 6; Жељ. 49)
У ДХ: *Бѣъц, Врѣъц, Галъц, Глуиъц, Горунъц, Грубъц, Дабъц, Дразъц, Клиъц, Косматъц, Круиъц, Љубъц, Меѣавъц, Милъц, Обрабъц, Питомъц, Прибъц, Прстъц, Радъц, Станъц, Ухилъц, Хлатъц, Хранъц, Чипъц, Штрбъц*.

98. —ЪЈ

(Микл. 8/220; Своб. 167)
У ДХ: *Галѣј, Добрѣј, Криѣј, Милѣј, Радѣј, Шевѣј*.

99. —ЪЛ

У ДХ: *Добрѣл*.

100. —ЪН²⁴²

(Микл. 12/224; Своб. 159; Жељ. 16)
У ДХ: *Братѣн, Годѣн, Градѣн, Добрѣн, Љубѣн, Милѣн, Младѣн, Озрѣн, Приѣн, Радѣн, Тврдѣн*.

²³⁹ Р. Skok, нав. дело, 325.

²⁴⁰ Радосав Бошковић, *Српскословенска adiectiva possessiva на њнъ*, Одабрани чланци и расправе, 364.

²⁴¹ Р. Skok, нав. дело, 4—5.

²⁴² Радосав Бошковић, *Кашеѣорија сѣрих српскохрватских личних књигокорисѣника*, Одабрани чланци и расправе, 484.

101. — ЂНКО

У ДХ *Радѣнко*.

102. — ЂТИН

У ДХ *Добрѣтин*.

103. — ЂША

У ДХ: *Годѣша, Нагѣша*.

Суфикси српскохрватског језика воде порекло из различитих фаза развитка језика. Једни досежу до индоевропске старине (суфикс *-ина*), други припадају балто-словенској епоси, а највећи број потиче из општесловенске заједнице.²⁴³

Полиморфемни суфикси су настали спајањем неколико деривационих јединица. Често представљају проблем јер је тешко одредити да ли је име грађено од основе и полиморфемног суфикса или је већ изведеном имену додаван нови мономорфемни суфикс.

Проучавајући српскохрватску творбу антропонима И. М. Железњак је дошла до закључка да је у периоду од XII до XV века постојало педесет антропонимијских суфикса, а да се од тога једанаест срећу као творбени елементи искључиво српских и хрватских имена.²⁴⁴ Знатна је разлика у броју суфикса изложених у њеном раду и у антропонимијској грађи Дечанских хрисовуља. Суфикс *-оје* припада групи најфреквентнијих средњовековних антропонимијских суфикса, а то исто је запажено и за грађење имена у Дечанском властелинству. Слагање постоји и у малобројности имена на *-оња*.

Највећи број имена забележених у хрисовуљама је постао од основа: *бог, брат, драг, мил, рад, вој, храна*, а најпродуктивнији суфикси су били: *-ан, -ак, -ило, -ин, -ко, -оје, -ош, -иша*.

Ж. ГРАМАТИЧКИ ТИП ХИПОКОРИСТИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Овде су заступљени сви типови образовања који се јављају у словенској антропонимији.

Најбројнији су хипокористици на *-а*, а најмање заступљени на *-о*. Ако би се пошло од данашњег стања и распореда дијалекатских зона, онда би се могло очекивати да су образовања на *-о* концентрисана у плавско-полимском подручју. Међутим, истраживање је дало другачије

²⁴³ Било би занимљиво истражити колико је суфикса за грађење имена створено у општесловенској заједници, а шта је специфичност јужнословенских имена.

²⁴⁴ И. М. Железњак, нав. дело, 114–145.

резултате. Четири забележена примера имена на *-о* су распоређена у три различите области: метохијској, алтинској и плавско-полимској, што је један од доказа да у то време није постојала ова дијалекатска изоглоса у данашњем смислу.

Према проучавању Константина Јиречка у приморју су била бројно претежна мушка имена хипокористичког образовања на *-е*²⁴⁵ као: *Богде, Боже, Брате, Љубе*. У Дечанском властелинству стање је супротно. Два пута је мањи број образовања на *-е* него на *-а*, изузимајући влашке катуне.

Сачуван је велики број скраћених имена као: *Бер, Брат, Брз, Влад, Дом, Рад, Слав, Смол, Стан*. Радосав Бошковић сматра да су ова имена, са структуралним *ъ* у номинативу представљала најстарији индоевропски слој словенских скраћених имена и да то нису били хипокористици бар према својој граматичкој устројству.²⁴⁶

Константин Јиречек је запазио да су у средњовековним приморским документима ова имена била доста ретка,²⁴⁷ за разлику од стања које приказују споменици централних делова Рашке, међу којима најзначајније место заузимају Дечанске хрисовуље.

С обзиром на уочене карактеристике хипокористика у претежно романским, влашким или словенским насеобинама, приликом проучавања средњовековног становништва Балкана, не може се заобићи овај тип имена. Овако је изгледао однос имена граматичког типа хипокористичког образовања у Дечанском властелинству:

Хипокористици на *-а*: *Бера, Божа, Боја, Браја, Брата, Влка, Гоша, Гоја, Гоља, Града, Граја, Даба, Деја, Доја, Доља, Доша, Драја, Дража, Драја, Драља, Дружа, Јара, Краса, Миља, Мира, Нбја, Нбта, Одоља, Прија, Прбда, Прбја, Рада, Раја, Раша, Руђа, Стаја, Стрја, Стрђа, Тола, Храја, Храна, Шиша*.

Хипокористици на *-е*: *Бере, Бобе, Боде, Боре, Бране, Буде, Граде, Грубе, Дабје, Добре, Живе, Миле, Мире, Нине, Прве, Раде, Терде, Храње, Храбре*.

Хипокористици на *-о*: *Бою, Прибо, Рако, Стрбзо*.

²⁴⁵ Константин Јиречек, *Романи*, 81.

²⁴⁶ Радосав Бошковић, *Синхронизација адјектива посесива на њнъ*, Расправе и чланци, 367.

²⁴⁷ Константин Јиречек, *Романи*, 81.

V НЕСЛОВЕНСКА ИМЕНА

У свим зонама Дечанског властелинства (изузимајући Албанце и Влахе) веома је мало несловенских имена, не прелазе десет процената у просеку. То је поуздан доказ о стабилности и снази словенског елемента на овом терену у почетку четрнаестог века.

У влашким катунима словенска имена преовлађују (око 80%), али ипак су страна имена скоро двоструко чешћа него у земљорадничким насељима, што говори у прилог мишљењу да су Власи представљали етничку посебност на путу ка потпуном славизирању.

У албанским насељима, што је сасвим логично, несловенска имена су заступљена са око 80%.

Ако се систем имена у Дечанском властелинству посматра као једна целина битна за даље уобличавање ономастичке слике српске средњовековне државе, онда су у њему заступљени сви слојеви који репрезентују Балкан као стедиште додира многобројних култура како живих тако и народа који су нестали. Сачувани су трагови трачко-илирских остатака, балканског латинитета на који су Словени наишли приликом доласка у ове крајеве, а у јачој мери уочљиво је присуство Влаха. Утицај албанске антропонимије је видљив и у неким селима с највећим бројем словенских имена. Германска имена су допрла и до најудаљенијих планина, а хришћанство је својим системом календарских имена већ дало овом подручју свој печат.

А. ИЛИРСКО-ТРАЧКИ ЕЛЕМЕНТИ

У овој области су сачувани трагови трачке и илирске антропонимије. У многим именима је посведочена основа *бата* што се с једне стране може тумачити као хипокористична основа настала од сложених имена која садрже апелативе *брат* као *Братислав*, *Братомил* итд. Међутим, антропоним *Батавала* тешко је везати за словенске основе које могу бити у именима *Баташ* и *Батило*. Пре ће бити да је илирско-трачког порекла као топоними *Батуша*, *Баткун*, *Баталина*, раширени по целом Балканском полуострву.²⁴⁸

²⁴⁸ P. Skok, *Etimologijski rječnik* I, 121.

Име *Барда* је постојало међу Албанцима села Кушева у Зети. То је илирски остатак, о чему сведочи широка распрострањеност овог имена и топонима од њега насталих на целом Балканском полуострву.²⁴⁹

Б. РОМАНСКА ИМЕНА

Романска имена су јужним Словенима могла доћи у различито време и разним путевима. Латински језик је преовлађивао у петом и шестом веку дуж Дунава. У првим контактима између Словена и народа Балкана могло је бити прихваћено низ латинских имена. Уосталом, војсковође и официри цариградског царства у петом и шестом веку претежно су носили латинска имена. Према обичају тога времена и деца странаца у војсци цариградског царства су добијала латинска имена. Из историјских извора се поуздано зна да су поред осталих и Словени често били војници тога царства.

Други извор романских имена на територији властелинства био је утицај приморја у коме је сачуван романски континуитет од касноримског доба до позног средњег века. Многобројни романски термини у црквено-словенском језику сведоче о првобитним јаким везама између Словена и Романа. Сам назив за Византинце који су у то време себе називали Римљанима примљен је преко латинског. Лично име *Грк* забележено у ДХ сведочи да је у то време у народу етноним примљен од лат. *Graecus*. То исто потврђује и друга варијанта етнонима *Грчин* позната и из црквенословенских списа. Многи топоними су латинског порекла. Име планине у плавско-полимској области *Визитиор* је првобитно било лично име од глагола *videre*.²⁵⁰ Најсигурнији пут којим су романска имена продирала међу словенски живаљ били су контакти Словена и Влаха. Највећи број тих имена је забележен међу становницима влашких катунa, а није мали број ни међу земљорадничким становништвом континенталног дела Балкана. Међу именима становника Дечанског властелинства била су популарна старобалканска имена: *Барбат*, *Букур*, *Бун*, *Врсајко*, *Врсал*, *Дрокун*, *Кьндед*, *Магоје*, *Пелегрин*, *Шарбан* итд.

В. АЛБАНСКА ИМЕНА

На основу података које пружају Дечанске хрисовуље албанска антропонимија се може посматрати из два угла:

- Лична имена код Албанаца;
- Албанска лична имена.

Албанци су у то време били изгубили много од свог националног ономастикона. Забележено је мало имена која би могла бити албанског

²⁴⁹ Име *Барда* је било доста распрострањено на Балкану о чему сведоче историјски извори и топоними као: *Bardinus*, сведок на Пагу 1071. године, (Јиречек, Романи, 147), румунски споменици бележе имена истог порекла (N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, editura Acad. republ. române, București 1963, 192.) У староилирском ономастикону је постојало име *Bardus* (Hans Krahe, *Lexikon altillyrischer Personennamen*, Heidelberg 1929, 16.)

²⁵⁰ Константин Јиречек, *Романи*, 45.

порекла. Поред много раније усвојених календарских имена под утицајем суседних Словена примана су словенска лична имена. У албанским насељима се срећу словенска имена као што се у словенским местима јављају албанска имена. Могуће је да су то знаци словенско-албанске симбиозе о којој говоре сачувана предања о албанском и српском сродству. Према забелешкама етнографа Албанци у Затријепчу су се одувек сматрали као шира племенска целина са Кучима.²⁵¹

У албанским насељима је забележено низ имена из старијег албанског ономастикона као *Гонома*, *Бурмад*, *Бусадоса*, *Писерађ* итд., а и неколико гентилних имена: *Јегрши*, *Куч*, *Туз*.

Као што су Словени утицали на Албанце у промени ономастикона, постојао је и обрнут процес. Прeko Албанаца међу Словене дошла су чак и многа хришћанска имена у облику који су диктирали закони албанског језика: *Лви* (грч. *Ἀλέξιος*), *Гин* (хебр. *ḡhānān*), *Тануш* (грч. *Ἀθανάσιος*). Прогон (грч. *Πρόδρομος*, епитет Јована Крститеља).

Г. ГЕРМАНСКА ИМЕНА

Неколико посведочених германских имена (*Алтоман*, *Балдовин*, *Шлџман*) могло је у овај крај доспети на различите начине. Могли су их донети војници из крсташких ратова или германски најамници на двору српских владара. Долазак саских рудара, везан за владавину краља Уроша (1243—1276), свакако је утицао на појаву ове групе имена. Германска имена у приморју су доспела из Истре и Фурланије, а из приморја су се могла пренети у ове крајеве трговачким, а и другим везама. Имена *Балдовин* у Котору и *Саладин* у Трогиру и Задру била су врло модерна имена у доба крсташких ратова и у XIII и XIV веку.²⁵² Може бити да је спорно име *Аладин* постало од *Саладин* па га треба прикључити групи имена германског порекла.

Д. ГРЧКА ИМЕНА

За нека имена грчког порекла, мада се налазе и у хришћанском календару, може се рећи да су пре дошла на неки други начин, а не црквеним утицајем. То су имена *Андроник*, *Калођурђ*, *Калојан* итд. Могла су стићи из Византије трговачким, дипломатским или неким другим путевима, или су их донели Власи сточари који су се кретали преко балканских планина до зидина Солуна.

Ђ. ИМЕНА НАСТАЛА ПОД МАЂАРСКИМ УТИЦАЈЕМ

Мали је број имена за која се може претпоставити да су настала у ономастикону Дечанског властелинства под непосредним утицајем

²⁵¹ Стеван Дучић, *Живот и обичаји њлемена Куча*, Српски етнографски зборник XLVIII, СКА, Београд, 1931, 3—4.

²⁵² Константин Јиречек, *Романи*, 78.

Мађара. У средњем веку су биле чврсте везе, родбинске и дипломатске, између угарског двора и дома Немањића. Претпоставља се да је име оснивача манастира Дечана Уроша III мађарског порекла (мађарски *úr* — господин). Може бити да је овде записано име *Шантор* мађарска варијанта календарског имена *Александар*.

Е. КАЛЕНДАРСКА ИМЕНА

Несразмерно је мали број календарских имена у односу на народна имена словенског порекла. Једино је код Албанаца проценат ових имена врло висок, прелази 50%, а у већини насеља метохијске, алтинске, плавско-полимске зоне и Дренице не прелазе 5%. Имена у ДХ која припадају календару хришћанске цркве претежно су везана за светитеље Истока, а мање Запада. Њихов међусобни однос је изразито диспаритетан. За западно хришћанство могу се узети као типична следећа имена: *Дмишко* (*Dominicus*), *Мартин* (*Martinus*), име римског папе из седмог века, *Марин* (*Marinus*). Ова група је нарочито карактеристична у албанским насељима.

Сем наведене поделе на имена Исток—Запад, календарска имена се могу разврстати на следеће категорије: а) имена небеских сила, б) старозаветна имена, в) имена Христових ученика и првих следбеника (апостола, еванђелиста и апостолских мужева), г) имена мученика раног хришћанства, д) владарска имена.

Првој групи припада само име архангела Михаила. Њему су посвећени многи храмови код Срба. Гробна црква цара Душана на левој обали реке Бистрице недалеко од Призрена такође је подигнута у славу овог светитеља. Овај архистратиг је патрон бројних српских породица и чест је као крсна слава, нарочито код горштака. Забележено је низ варијанти овог имена: *Михаљ*, *Михил*, *Михоило* итд.

У источној Европи од 800—1200. године јако су се ширила имена Старог завета. Старозаветну групу су сачињавала имена која су носили припадници јеврејског народа, доцније уврштени у хришћанску цркву. То су: *Давид*, владар и псалмопевац. За популарност имена свакако треба тражити у честом помињању овог псалмопевца у многим рукописима. На то указује и скраћен начин писања овог имена чак и када се јавља међу меропсима *двдџ*. *Захарија* је свештеник, пророк и отац св. Јована Крститеља. Његово име се јавља само једном. *Мојсије*, је избавитељ и законодавац Израиља, а *Илија* пророк и светитељ. Овој групи би припадало и име *Иван* које је истог порекла као и *Јован*. Носио га је претеча и крститељ Јован, јеврејски пророк кога хришћанска црква сматра последњим профетом Старог завета. У ДХ се његово име једино јавља у форми *Иван*. На фрескама и међу монасима из истог временског периода била је уобичајена само форма Јован што би значило да је један облик био у употреби међу обичним верницима, а други резервисан само за монашки ред.

Међу именима цркава, па због тога и међу људима, била су веома заступљена имена апостола. Од дванаесторице христових апостола у ДХ је заступљено пет имена: *Андреја*, *Матеј*, *Петар*, *Симон* и *Филип*.

Од имена Андреја извођени су хипокористици по моделу словенских хипокористичних облика. Име *Симон* се јавља у облику *Симијун* што је свакако утицај јужне Далмације, док се у северној Далмацији јавља облик *Шимун*.

Цркве светог Петра су постојале по целом приморју, од Скадра до Истре, а такође и у другим областима Балканског полуострва. То се одразило на бројност имена Петар на целој територији Дечанског властелинства.

Имена која су носили писци јеванђеља такође су заступљена: *Марко*, *Матија*, *Лука* и *Иван*.

Име *Лазар*, мада није носио ни мученик ни светитељ, ипак је ушло у хришћански календар, јер су га носила два човека из периода раног хришћанства: један је из Христове приче о убогом Лазару, а други Лазар је брат мироносница Марте и Марије.

Најбројнија група календарских имена у Дечанском властелинству је она коју сачињавају имена мученика, жртава за хришћанство. Пре него што су канонизирани припадали су различитим друштвеним слојевима и били различитог националног порекла.

Агатије је хришћански мученик, а пре тога угледни грађанин Кесарије Кападокијске, посечен 303. године за време цара Диоклецијана. Његово име је било често у приморским градовима у XIV веку.

У календару хришћанске цркве се налазе два светитеља сличних имена којима је основа иста, а различити наставци. Прво се односи на Василија Великог, архиепископа и писца литургије, а друго на јереја Василија. У Дечанском властелинству народна форма је била *Васил* или *Васил*, а црквена *Василије*.

Свети *Георгије* је рођен у Кападокији у Малој Азији. Био је трибун у римској војсци, а посечен је за време Диоклецијанова гоњења, 303. године. Од давнина је његово лично име било познато у приморју, а у Дечанском властелинству је врло распрострањено у свим зонама. Јавља се у различитим формама од пуних до хипокористичних: *Ђура*, *Ђуроје*, *Ђураш* итд. Облик *Георгије* се углавном јавља у црквеним круговима, а народ је изговор овог грчког имена прилагодио законима народног језика. Многи пагански обичаји су везани за његов празник, што указује да је заменио неко божанство паганског пантеона које је вероватно слављено у пролеће. То је важан разлог што се име осећало као народно.

Византијског порекла је култ св. *Козме* и *Дамјана*. Ове две личности су везане низом заједничких елемената. Били су браћа, потицали из угледне породице, рођени у Риму, по занимању лекари. Као мученици су заједно завршили живот за време владе цара Карина 284. године, зато су истовремено унет у мартилогиј хришћанске цркве, а потом и у њен ономастикон. Познати су под заједничким именом Свети врач. У Дечанском властелинству је постојала црква Светих врачева, па је свакако на тај начин у народ доспело име *Козме* и *Дамјана* као *Кузма* и *Дамјан*.

Свети *Димитрије* је хришћански мученик, рођен у Солуну у трећем веку као син високог војног старешине римске војске. Мученички је завршио живот у свом родном граду за време Галерија Максијана 305.

године. Његов култ је био раширен у хришћанском свету, а у Далмацији и целом Балканском полуострву је цвetaо у VII веку. У ДХ се јавља искључиво у форми *Дмитър*.

Марин, хришћански мученик, рођен у малоазијском граду Тарсу, а страдао за време Диоклецијана 305. године. Његово име је било врло омиљено у Италији. Свети Марин, оснивач републике Сан Марино, био је према предању пореклом са Раба у Далмацији. Налази се међу римокатоличким светитељима и слави се трећег марта, а у календару Српске цркве његовог имена нема. Дакле, као лично име је свакако било прихваћено под утицајем Запада и приморја.

Календарско име *Никола* је из хришћанског календара по имену истакнутог корифеја и архиепископа из малоазијске покрајине Лиције. Умро је 343. године. Његов култ је био подстакнут преносом моштију у једанаестом веку у Бари. Много је прослављан у Далмацији, а на целом Балкану је њему посвећено много храмова. У близини Дечана је такође била подигнута једна црква њему посвећена. То је разлог што је у Дечанском властелинству било распрострањено ово име.

Никифор је хришћански мученик из Антиохије, посечен 280. године. Његово име је било познато у приморју. Неколико приморских епископа је носило његово име. У Дечанском властелинству се јавља у форми *Никфор* и то само међу биволарима.

Прокопије је хришћански мученик, рођен у Јерусалиму, а погубљен у Кесарији Палестинској 303. године. Био је официр у Диоклецијановој гарди. На Балкану су постојале цркве њему посвећене, а по његовом имену је настао топоним *Прокупље*. Његово име је било давано становницима властелинства, али не у тако великом броју.

Прохор је календарско име по светитељу чији је култ источног порекла. Међу људима манастира Дечана забележен је само један протопоп који се овако звао.

Срђ је сиријски народни светитељ из града Росафе. У приморју је било нарочито много храмова посвећених Срђу и Вакху. Један од храмова је био на реци Бојани одакле су људи из Дечана набављали со. Свакако је име *Срђ* дошло са приморја или од Скадра међу становнике властелинства.

Стефан је хришћански првомученик. Због подударности његовог имена са речју круна дуго је био заштитник хришћанског царства новог Рима. Њему су биле посвећене многе цркве на Балкану, а велики број српских владара почевши од деветог века носио је његово име. Међу становницима Дечанског властелинства је такође било распрострањено, али није примљено као владарско име него непосредно под црквеним или неким другим утицајем. Настали су од њега: *Степан*, *Степоје*, *Степко*. Глас *ф* је прешо у *п*, дакле поуздана потврда да је у овој зони $\phi > \pi$, а не σ .

Трифун је хришћански мученик, рођен у Фригији у Малој Азији. Посечен је 250. године за време Децијева гоњења. Био је заштитник града Котора пошто су се тамо чувале његове мошти. Као лично име

давано је у приморским градовима, а нарочито у Котору и Дубровнику који су били везани честим женидбама и удадбама. Као и у приморју тако се и у Дечанском властелинству јавља доста често и то са промењеним *ф* у *п*. С обзиром на његову учесталост у приморским градовима, с правом се може рећи да је у рашко залеђе дошло одатле.

Постоје два светитеља с именом *Теодор*. Један је војсковођа, а други регрут, оба из Евхантије на Понту. Њихов култ је био проширен по целој Византији, а такође и на далматинској обали. Њихово лично име је нарочито давано у Бару, Котору, Улцињу, Дубровнику и Сплиту. У Бару се јавља у форми *Тудер* и *Тудро*. У Дечанском властелинству постојао је влашки катун *Тудоричевици*, а старешина се звао *Тудорич*.

Није забележен ни један случај варијанте *Тодор* или *Теодор*. У румунском ономастикону јављала се у прошлости, а и данас се сачувала форма *Тудор*. Највероватније да је ова варијанта доспела у Дечанско властелинство преко Влаха.

Последњој групи припадају календарска имена из владарског ономастикона. У ту категорију улази име *Костадин* и хипокористици настали од њега *Коста*, *Костило*, *Костиц*. То име је ушло у хришћански календар по цару Константину Великом (306—337), који је проглашен за хришћанског светитеља због великог значаја у животу хришћанске цркве, јер је дозволио слободу хришћанској вероисповести.

Није лако одговорити на нека питања везана за календарска имена и њихов улазак у народни ономастикон као: Шта је био одлучујуће за избор календарских имена? Којим путем су имена улазила? Како су примана? Када су примана? Може се одговорити само на нека питања, мада не у потпуности. На распрострањеност неких имена и њихову бројност су у јакој мери утицали локални култови, као што је случај с култом светог Трифуна у Котору, светог Влаха и Срђа у Дубровнику, светог Димитрија у Солуну, мошти светог Николе у Барију. По свему изгледа да је најјачи талас христијанизације ономастикона био у време примана хришћанства. Најсигурнији доказ за то је однос календарских имена у народу према именима светитеља патрона српских породица. Нема поузданих доказа, али су, по свему судећи, најчешће крсне славе биле: *Архангел Михаило*, *свети Никола*, *свети Ђурђе*, *Митровдан*, *свети Јован*. Најфреквентнија календарска имена у ДХ су управо *Михаило*, *Никола*, *Ђурђ*, *Дмитър*, *Иван*, *Степан* итд.²⁵³

²⁵³ Гордана Јовановић, је на основу катастарског пописа области Бранковића из 1455. године утврдила да су у петнаестом веку у поменутој области била најчешће календарска имена: Степан, Никола, Ђурађ, Јован, Димитрије, Тодор, Иван, Михаило. Поређење резултата ових истраживања са закључцима о календарским именима у Дечанском властелинству показало је се за дуже од једног века у српском средњовековном ономастикону у области календарских имена нису догодили никакве значајне промене. (*О релативној фреквенцији хришћанских имена XV века у области Бранковића (Вучијирском сањацику)*), Четврта jugoslovenska onomastička konferencija, Ljubljana 1981, 295—308).

VI ХИБРИДНЕ СЛОВЕНСКО-НЕСЛОВЕНСКЕ ФОРМЕ

По угледу на словенски тип имена грађене су хибридне форме од једног словенског и другог несловенског елемента.

A. СЛОЖЕНА ИМЕНА ОД СЛОВЕНСКИХ И НЕСЛОВЕНСКИХ ОСНОВА

Имена ове врсте су посведочена врло рано у многим средњовековним исправама. Женско име *Марислава*²⁵⁴ је забележен у XIII веку у Дубровнику и Сплиту, а сложено је од календарског имена Марија и словенске основе *слав* по моделу женских словенских имена *Доброслава*, *Радослава*, *Станислава* итд. У XIV веку код Призрена забележено је име *Бунислав* саграђено од распрострањеног влашког имена *Бун* и познате словенске основе *слав*. Сложено име *Балослав* (*Балославић*) могло је постати од прве несловенске и друге словенске основе.

B. СЛОВЕНСКЕ ОСНОВЕ И НЕСЛОВЕНСКИ СУФИКСИ

Знатно је чепћа појава грађења имена од основе једног и наставака другог језика.

Многи сматрају да је наставак *-ул* постао од романског наставка *-olus*, *-ulus*. помоћу њега су грађена многа романска имена као *Romulus*, *Ursulus*. Овај наставак је утицао на формирање нових облика личних имена са словенским кореном: *Радул*, *Владул*, *Драгул* итд. Поред овог постоји мишљење да је наставак *-ул* словенског порекла. Није искључено да је на Балкану дошло до укрштања ових наставка.

Наставак *-elus*, *-ella* је градио многа романска имена као *Maurellus*, *Vitelus*. Под његовим утицајем су настале нове форме нарочито у приморским крајевима као *Prodanellus*, *Budinellus*. Може бити да је име *Мрђела* из овог споменика постало од овог наставка и корена који је у словенским именима *Мрђан*, *Мрђа*, *Мрђен*.

Сложени суфикс *-ulinus*, *-olimus* био је саставни део многих романских имена као *Albulinus*, *Marculinus*. Није искључено да је утицао на стварање имена *Богулин*, *Радулин*, *Драгулин*, мада су се ова имена могла градити и без романског посредства и утицаја.

²⁵⁴ Константин Јиречек, *Романи*, 181.

В. НЕСЛОВЕНСКЕ ОСНОВЕ И СЛОВЕНСКИ СУФИКСИ

Хипокористични облик на *-о* *Михо* од календарског имена које је у овом споменику забележено у формама *Михал*, *Михаљ* и *Михил* настао је под утицајем словенских хипокористика типа *Драго*, *Мило*, *Славо*.

Хипокористични облици на *-е* по узору на словенске хипокористике типа *Миле*, *Раде* итд. јављају се у хипокористичима од страних имена као *Барбе* (< *Барбат*), *Лале* (< *Лазар*).

Највећи број хипокористичних облика од страних имена је на *-а*, што одговара стању које је запажено за хипокористике од словенских имена. По моделу словенских облика *Божја*, *Рада*, јављају се *Која* (< *Костадин*), *Мата* (< *Матија*) итд.

Константин Јиречек је проучавао овакве хипокористичне облике у приморју и дошао до закључка да су бројно претежни хипокористичи на *-е*, а да су ређа мушка имена на *-а*.²⁵⁵ Резултати истраживања хипокористика у Дечанском властелинству показују друкчије стање. Највише је хипокористика на *-а*, међу земљорадницима, а мање на *-е*. Код Влаха су бројнији хипокористичи на *-е*.

Суфикс *-оје* врло је чест у именима словенског порекла у овој области, а то се одразило и на грађење имена овог суфиксалног типа од несловенских основа: *Буроје*, *Ивоје*, *Магоје*, *Михоје*, *Степоје*, *Шодоје* итд.

Суфикс *-ен* помоћу кога су грађена словенска имена типа *Раден*, *Милен*, *Добрен*, служио је за грађење нових форми од основа страних имена као *Бурен*.

Наставак *-ко* је у то време био веома жив на терену Дечанског властелинства па је послужио и за извођење нових форми од основа страних имена: *Ванко*, *Бурко*, *Иванко*, *Степко*, *Лалко*.

Према именима словенског порекла са наставком *-ехна* створено је име *Матехна*.

Наставак *-ош* у именима типа *Драгош*, *Милош* итд. веома је био продуктиван на целом властелинству па се лако везивао и за имена несловенског порекла: *Андрош*, *Дудош*, *Петрош*.

Према именима типа *Драган*, *Милан* итд. суфикс *-ан* је послужио за грађење имена *Метан*.

Суфикс *-иц*, данас већ мртав а и у то време није био нарочито продуктиван, везивао се за имена несловенског порекла: *Бурђиц*, *Костиц*, *Куманиц*, *Михоилиц*, *Николиц*.

Суфикс *-иша* је у именима *Бурша*, *Никша*, *Иваниша*.

Суфикс *-ица* се врло често јавља у грађењу мушких и женских имена словенског порекла. Свакако је и у повезивању са несловенским именима имао деминутивну улогу: *Бурџица*, *Костица*.

Суфикс *-џ* који се налазио у именима типа *Бџџ*, *Милџ* везује се и за основе несловенских имена као: *Триџ*, *Иванџ* итд.

Према именима типа *Милак*, *Радак* који су изведени помоћу суфикса *-ак* настало је име *Лулак*.

Суфикс *-оња* спојен је са несловенским именом *Петър* у нову хибридную творевину *Петроња*. (Суфикс *-оња* не мора бити слов. порекла).

²⁵⁵ Константин Јиречек, *Романи*, 81.

Стари словенски суфикс *-иња* кога нема у другим именима словенског порекла на овом терену сачувао се у хибридној форми *Гркиња*.

Наставак *-ић* је у *Дучић* и *Булић*, али се не може тачно утврдити да ли гради деминутивну форму или патроним.

Наставак *-иш* је редак у именима словенског порекла а у имену *Иваниш* се једини пут везује за страно име.

Из свих ових примера за грађење нових облика личних имена од разнородних језичких елемената види се да су страна имена већ увелико у првој четвртини четрнаестог века била урасла у српски ономастикон и да су од њих настајале нове форме по узору на словенска имена.

Из структуре патронима се може реконструисати још неколико суфикса словенског порекла који су се комбиновали са несловенским коренима:

-ат: *Буцкатовић* (*Буцкаџ* < *Буцк(о) + аџ*)

-ета: *Лалетић* (*Лалетија* < *Лал(е) + еџа*)

-ил: *Буниловић* (*Бунил* < *Бун + ил*)

VII НАДИМЦИ

Најпоузданије и најстарије податке о надимцима забележио је Вук Караџић у Рјечнику од 1852. године: „У Херцеговини и у Црној Гори много чељаде (и мушко и женско) има још једно име осим крштенога, таково се име данас зове надимак. Управо узевши може се рећи да су надимци двојаки: једни се надјену дјетету у кући као од милости (може бити још прије крштења), а други послѣје изван куће, понајвише подсмјеха ради. У Црној Гори и у Херцеговини људи се овијем првијем надимцима зову и пјевају и пишу, тако да се многим крштено име слабо и зна изван куће и родбине његове: ја сам с једнијем Цетињанином, којему је надимак *Шуџо*, путовао неколико пута из Котора на Цетиње, с Цетиња на Стањевиће и у Котор, на Цетињу се и у Котору много пута с њиме састајао и разговарао, и не само што му нигда нијесам чуо крштенога имена, него ми га нијесу знали казати ни његови знанци с Цетиња и из Котора. Овакови надимци нијесу начињени од имена крштенога, као н. п. *Машо*, *Машико*, *Машан* од *Марко*; *Лако*, *Лакеџа* од *Лазар*; *Ико*, *Илча*, *Илчан* од *Илија*; него сасвијем од другога и често непознатог коријена.”²⁵⁶

У познатој студији о именима и презименима Т. Маретић говори о надимцима као посебној ономастичкој категорији и наводи низ примера потврђених у историјским изворима.²⁵⁷ Без обзира што се сви ти примери с данашње тачке гледишта заиста могу прихватити као надимци, врло тешко је утврдити шта је надимак, а шта профилактично име.

У Дечанској хрисовуљи је много имена за која би се могло претпоставити да су били надимци, али је врло тешко утврдити шта је у време пре више од шест стотина година био надимак да се сакрије право крштено име, а шта профилактично име. Тешко је утврдити да ли је одраз особине носиоца или подсмешљиви надимак. Најтипичнији пример у овом споменику је *Голозло* и патроним *Голозловић*. С данашњег становишта то би се с правом могло тумачити као надимак. Владимир Мажуранић такође мисли да спада у групу шаљивих и подругљивих надимака,

²⁵⁶ Вук Стеф. Караџић, *Српски рјечник истаумачен њемачкијем и латинскијем рјечима*, у Бечу 1852, 385.

²⁵⁷ Т. Maretić, *O narodnim imenima*, 116.

сложених од две основе.²⁵⁸ У исто време када је овај облик забележио српски писар у Дечанском властелинству, записан је у хрватским споменицима и то у Загребу. Пре ће бити да је то било неко старо словенско име заштитног карактера, донето из заједничке постојбине Срба и Хрвата. Доста је имена која личе на надимке као: *Мѣхооча*, *Радооча*, *Полуглав*, *Свиноглав*, *Паук*, *Лисица*, *Медвед*, *Бритва*, *Муха*, *Мриша* итд. али би било тешко прихватити да би се у једном озбиљном правном документу људи бележили по надимцима шаљиве природе.

Надимци су стара индоевропска ономастичка категорија. Главна карактеристика је у томе што се јављају као друга детерминација, након давања правог личног имена. Тако нпр. у старом Риму особа је могла имати лично име, име рода коме је припадала и надимак. Надимци су најчешће давани по душевним и телесним особинама: *Naso* — Носоња, *Longus* — Дугоња, *Flaccus* — Клемпоња, *Brutus* — Глунак итд. Истраживања Константина Јиречка²⁵⁹ су показала да је у нашим приморским градовима у средњем веку било много надимака која су били у функцији друге детерминације личности. Међу најстарије надимке спадају надимци настали по називима градских четврти, зграда, улица, капија: *Johanes de Porta* (Сплит XI век), *de Pusterna* (надимак настао по једном градском кварту у Дубровнику). Чести су надимци по именима места и етнонимима: *Grecus* (Сплит, Задар, Крк), *Ungaro* (Дриваст), *Sassinovich* (надимак по Сасима рударима у средњовековној Босни и Србији јавља се у Дубровнику). Много је надимака по телесним особинама: *Kilaveca*, од кила (Задар), *Cosibrada* од козја брада (Дубровник), *Kassanagu* од кривоног (Сплит). Нису били ретки ни надимци по предметима: *Preslica* (Дубровник), *Sechira* (Крк). Бројни су надимци по називима за службу, звања и друга достојанства: *Gospodinus* (Крк), *Zupanus* (Бар, Крк), *Abbate*, *Patriarcha* (Раб). Морална и душевна својства: *Gloria* (Крк), *Scorobogatus* (Дубровник, Раб), *Svetaz* (Крк). Као и код других народа за надимке су се узимала занимања и занати: *Calafatus* (Трогир), *Grincara* (Котор), *Platnaro* (Крк). Огроман је био број надимака који је истицао поједине комичне особине или су подругљиви надимци настајали изазвани неким догађајем: *Liepopio*, *Masibrada*, *Muticassa* (Дубровник), *Varicassi* (Задар), *Vodopia* (Дубровник, Котор, Паг). Називи животиња, птица, биљака су се узимали да покажу неку особину носиоца надимка: *Sec*, *Prasso*, *Cocot* (Дубровник), *Gusco* (Задар), *Ciscivra* (Крк). Данас су надимци познати у свим нашим крајевима и добијају се после правог имена.

Када се све ове чињенице узму у обзир, тешко је тврдити какав је био систем надимака у Дечанском властелинству. Свака од хипотеза има подједнаку снагу ослонаца. Међутим, чини се најприхватљивије полазити белешка Вука Караџића о надимцима с почетка деветнаестог века. Сасвим је могуће да су мотиви за давање надимака које је забележио Вук били исти и у четрнаестом веку. Дакле, прво су могли настајати надимци у кући и то из неколико разлога. У највећем броју случајева

²⁵⁸ Vladimir Mažuranić, *Prinosi za Hrvatski pravno-povijesni rječnik*, u Zagrebu 1908—1922, 325.

²⁵⁹ Константин Јиречек, *Романи*, 87—87.

надимак је био условљен веровањем да демонске силе не могу нашкодити човеку ако му не знају право име. Осим тога могао је постати по некој карактеристичној особини новорођенчета, али као знак милоште, независно од крштеног имена. Право име се могло заборавити, а надимак је остајао до краја живота као основна детерминација. Друга категорија надимака је настајала изван куће с циљем да се једна особа идентификује између многих које носе исто крштено име, или да се истакне нека уочљива физичка или психичка особина. Тако су стварани надимци који су могли, а и нису морали имати погрдан и увредљив карактер. Није спорно постојање надимака, али нема начина да се разграничи категорија надимака од других ономастичких категорија. Свакако је неопходно свестрано проучавање посвећено само надимцима, јер су од многих касније постала права презимена.

VIII ПРОЕПОНИМИ²⁵⁹

У Дечанском властелинству није било презимена у данашњем смислу те речи. У већини случајева лица су обележавана једноставним системом једног имена који је био познат на најранијем ступњу развитка код свих индоевропских народа. Мањи број људи је био обележен двоименском ознаком, која се углавном састојала од антропонима и патронима или од антропонима и надимка. Ближа одређивања личности су се постизала на различите начине: помоћу занимања, порекла, телесних особина и очевог имена. У ствари то су зачеци формирања презимена код Срба који су прекинути доласком Турака.

А. ОДРЕЂИВАЊЕ ПО КАРАКТЕРИСТИЧНИМ ЦРТАМА ЛИЧНОСТИ

Код ове категорије је тешко одредити да ли је надимак одређеног лица, лично име профилактичног карактера, или је у питању нешто треће: *Бдлбрадић*, *Чрноглав* итд.

Б. ОДРЕЂИВАЊЕ ПО МЕСТУ ПОРЕКЛА

Обележавање лица на овај начин је веома стара појава, али на овом терену је скоро занемарљива. На основу имена *Захарије Алтињанин* не може се сасвим тачно утврдити да ли је *Алтињанин* само ознака порекла или је већ настајало презиме слично многим савременим презименима: *Фочак*, *Белегишанин*, *Гардиновчанин* итд.

В. ОДРЕЂИВАЊЕ ПО ЗАНИМАЊУ

Врло је тешко утврдити да ли је у питању лично име по називу занимања, занимање одређеног лица или је занимање већ постало породично име: *Ковач*, *Златар*, *Крчелђ*,

²⁵⁹ Термин *проепоними* покрива категорију имена која нису права презимена, али су на путу да то постану. Пошто нисам нашао одговарајући термин, у Институту за српскохрватски језик Српске академије наука у Београду колеге су ми 31. VIII 1979. године помогле да се створи овај термин за који мислим да може одговарати категорији која се овде анализира.

Г. ОДРЕЂИВАЊЕ ПОМОЋУ ПАДЕЖНИХ СИНТАГМИ

С обзиром на то да чврстих презимена није било, личности су се ближе одређивале падежним конструкцијама.

а) Генитивне конструкције с предлогом у обележавале су посесивност: *У Болоја син Рахоје* (ДХ II 41).

б) Дативске конструкције такође одражавају посесивност и синоними су с поменутом конструкцијом у + генитив: *син му Роман а Богилу Радослав* (ДХ II 9); *а Радославу син Отмич* (ДХ II 47).

Д. ОДРЕЂИВАЊЕ ПОМОЋУ ПРИСВОЈНИХ ПРИДЕВА

Присвојни придев од очевог или братовог имена јавља се у синтагматској вези са именицом *син*, односно *брат*: *Крајислав Пегројев брат* (ДХ II 62).

Нема случајева изостављања именице и употребе присвојног придева у служби за ближе одређивање лица. Није забележен ни један случај детерминације име + присвојни придев, што значи да присвојни придев није био у служби патронима нити је преношен с генерације на генерацију. На том терену нема ни каснијих потврда за формирање презимена од присвојних придева личних имена на -ов, -ев и -ин.

Ђ. ПРОЕПОНИМИ С НАСТАВКОМ (-ОВ)ЦИ

Помоћу наставка (-ов) *ци* су грађени називи скупине Влаха, док код осталог становништва није забележен овакав начин ближег одређивања. Према *Лџичину*, влашком челнику, цео катун, односно сви становници су се називали *Лџичиновици*, а по челнику Ратишу прозвани су *Власи Ратишевици*.

Е. ПРОЕПОНИМИ С НАСТАВКОМ -СКИ

Није забележен ни један случај творбе патронима од личног имена и наставка -ски. Наставак -ски је посведочен у два примера: *Власи Световрачски* су именовани по називу цркве Светих врачева којој су непосредно припадали или становали у њеној близини. *Ђурашевски Власи* су највероватније добили име по бившој феудалној припадности: „село *ђурашевско Рзиниће* и *Ѓ. катуна Блаху ђурашевских*” (ДХ II 53).

Ж. ПАТРОНИМИ С НАСТАВКОМ -ИЋ²⁰⁰

Основни начин на који је ближе одређивана личност у Дечанском властелинству су патроними изведени од очевог имена и наставка -ић: *Богдановић*, *Радбновић*, *Павловић*, *Ивановић* итд. Има доста примера пре-

²⁰⁰ Stanisław Rospond, *Południowo-słowiackie nazwy miejscowe z sufiksem -ity-*, Kraków 1937.

растања патронима у ознаку задруге или рода, чиме се приближава функцији презимена. То се најбоље види по употреби плуралне форме патронима, која није више ознака једног непосредног потомка него целог једног рода повезаног заједничким претком: *Хвалојевићи*, *Богдановићи*, *Побратовићи* итд.

Реконструкцијом патронима може се добити старији слој имена људи у области Дечанског властелинства, највероватније из друге половине тринаестог века.

Један број људи је имао проепоним према занимању предака као *Прахторовић*, *Ковачевић*, *Поповић*, *Абасовић*. Најсигурнији доказ да је био отворен пут ка стварању презимена је проепоним *Шљвчић* које је носила цела једна група људи везаних заједничким претком чије је занимање било шавац: „и у то врме кои бдоху људије у нега *Шљвчићи*, *Богдановићи*, *Побратовићи*”. *Опатовић* је свакако проепоним по занимању некога од даљих сродника јер опат није могао имати синове, а може бити да је у породици постојао надимак *опат*.

Насупрот великог броја патронима било је само неколико матронима (*Двванић*, *Двухлић*, *Маријић*). Малобројност матронима је још једно сведочанство о подређеном положају средњовековне жене.

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПАТРОНИМА

А. ПРИМАНАСТИРСКИ МЕТОХ

ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	ДХ II				ДХ III			
			слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ДЕЧАНЕ	бр. %	—	—	—	—	2 66,66	—	1 33,33	3
2.	БИВОЛАРИ	бр. %	1 100,00	—	—	1	1 100,00	—	—	1
3.	ЛУЧАНЕ	бр. %	5 62,50	—	3 37,50	8	5 62,50	—	3 37,50	8
4.	ЧРВЕНО — БРЕЖАНЕ	бр. %	—	—	—	—	5 100,00	—	—	5
5.	БЕЛЕГ	бр. %	—	—	1 100,00	1	—	—	—	—
6.	ИСТИНИЋИ	бр. %	5 83,33	1 16,66	—	6	5 83,33	1 16,66	—	6
7.	ПРАПРАЂАНЕ	бр. %	22 88,00	2 8,00	1 4,00	25	23 85,00	3 11,00	1 3,70	27
8.	СТРЕЛАЦ	бр. %	23 85,18	1 3,70	3 11,10	27	25 86,20	1 3,44	3 10,34	29
9.	ЉУБОЛИЋИ	бр. %	31 88,57	3 8,57	1 2,85	35	29 87,87	3 9,00	1 3,00	33

ДХ II						ДХ III				
ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
10.	ЉУБУШАНЕ	бр. %	—	—	—	—	—	—	—	—
11.	БОХОРИЋИ	бр. %	16 88,88	1 5,55	1 5,55	18	16 88,88	1 5,55	1 5,55	18
12.	ХРАСТОВИЦА	бр. %	5 83,33	1 16,66	—	6	6 85,71	1 14,28	—	7
13.	ПРИЛЕПИ	бр. %	6 85,71	1 14,28	—	7	10 90,90	1 9	—	11
14.	ПРЕКИ ЛУГ	бр. %	2 28,57	2 28,57	3 42	7	6 54,54	2 18,18	3 27,27	11
15.	БРАТОРИН ДОЛ	бр. %	—	—	—	—	1 100	—	—	1
16.	БАБЕ	бр. %	27 87	1 3,22	3 9,67	31	26 86,66	1 3,33	3 10	30
17.	ГРМОЧЕЛ	бр. %	21 91,30	—	2 8,68	23	19 90,47	—	2 9,52	21
18.	УЛОВАНИ	бр. %	9 64,28	3 21,42	2 14,28	14	10 66,66	3 20	2 13,33	15
19.	БРОДЛИЋИ	бр. %	2 100	—	—	2	2 100	—	—	2
20.	РЗИНИЋИ	бр. %	14 82,35	2 11,76	1 5,88	17	15 83,33	2 11,11	1 5,55	18
СВЕГА:		бр. %	189 82,89	18 7,86	21 9,25	228	206 83,74	19 7,72	21 8,54	246

Б + В. ОСТАЛА МЕСТА У САП КОСОВО
(слив Белог Дрима и косовска Дреница)

Б.

ДХ II						ДХ III				
ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ДОЉАНЦИ	бр. %	4 100,00	—	—	4	4 100,00	—	—	4
2.	БРЕСТОВАЦ	бр. %	—	—	—	—	1 100,00	—	—	1
3.	ЗЕРЗЕВО	бр. %	2 28,57	2 28,57	3 42,85	7	1	1	3	5
4.	БОТУША	бр. %	1 33,33	1 33,33	1 33,33	3	1 33,33	1 33,33	1 33,33	3
5.	СВРОШ	бр. %	28 84,84	1 3	4 12,12	33	38 90,47	—	4 9,5	42

ДХ II						ДХ III				
ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
6.	ПРОХОРОВИ ЉУДИ	бр. %	5 100,00	—	—	5	4 66,66	1 16,66	1 16,66	6
7.	КОЛО ГВОЗДЕНО	бр. %	—	—	—		4 80,00	—	1 20,00	5
СВЕГА:		бр. %	40 76,92	4 7,69	8 15,38	52	53 80,30	3 4,54	10 15,15	66

Б₁.

(Одвојени поседи крај реке Книне или КLINE)

ДХ II						ДХ III				
ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ЧАБИЋ	бр. %	81 86,17	7 7,45	6 6,38	94	71 86,58	6 7,31	5 6,00	82
2.	ДОБРОДОЛИ	бр. %	4 80,00	—	1 20,00	5	—	—	—	
СВЕГА:		бр. %	85 85,86	7 7,07	7 7,07	99	71 86,58	6 7,31	5 6,00	82

В.

(Поседи у косовској Дреници)

		ДХ II					ДХ III				
ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.	
1.	СРЕДЊЕ СЕЛО	бр. %	12 85,70	1 7,15	1 7,15	14	12 85,70	1 7,15	1 7,15	14	
2.	КУМАНОВО	бр. %	5 100,00	—	—	5	4 100,00	—	—	4	
3.	ЧАБИЋАНИ у КУМАНОВУ	бр. %	—	—	—	—	2 100,00	—	—	2	
СВЕГА:		бр. %	17 89,50	1 5,25	1 5,25	19	18 90,00	1 5,00	1 5,00	20	

Г. АЛТИН
(албански део у сливу Валбоне)

ДХ II						ДХ III				
ред бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ТРЕБОПОЉЕ	бр. %	27 87,00	2 6,45	2 6,45	31	25 89,28	2 7,14	1 3,57	28
2.	БАБИЈАНЕ	бр. %	4 66,66	1 16,66	1 16,66	6	3 60,00	1 20,00	1 20,00	5
3.	ЛУЖАНЕ	бр. %	8 100,00	—	—	8	8 100,00	—	—	8
4.	ГОРАНЕ	бр. %	15 93,75	1 6,25	—	16	14 93,33	1 6,66	—	15
5.	ШИПЧАНЕ	бр. %	6 75,00	2 25,00	—	8	6 75,00	2 25,00	—	8
6.	СОШАНЕ	бр. %	2 100,00	—	—	2	2 100,00	—	—	2
7.	БУЊАНЕ	бр. %	7 100,00	—	—	7	7 100,00	—	—	7
8.	КРАСТАВ- ЉАНЕ	бр. %	5 83,33	—	1 16,66	6	5 83,33	—	1 16,66	6
9.	ГРЕВА	Нема ни једног патрона на -ић								
10.	БУЉУБИ	бр. %	5 100,00	—	—	5	5 100,00	—	—	5
СВЕГА:		бр. %	79 88,76	6 6,75	4 4,49	89	75 89,28	6 7,14	3 3,57	84

Д. ГОРЊЕ ПОЛИМЉЕ

ДХ II						ДХ III				
ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ГРАД У ПЛАВУ	бр. %	6 75	1 12,5	1 12,5	8	2 66,66	—	1 33,33	3
2.	КОМАРАНИ	бр. %	—	—	—		2 100	—	—	2
3.	ВЕЛИКА	бр. %	—	—	—		2 66,66	1 33,33	—	3
4.	ТРЕПЧА	бр. %	6 100	—	—	6	8 88,88	1 11,11	—	9
5.	ГРНЧАРЕВО	бр. %	5 100	—	—	5	9 100	—	—	9
6.	ВРМОША	бр. %	5 83,33	1 16,66	—	6	8 72,72	2 18,18	1 9,80	11

ДХ II						ДХ III				
ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
7.	РИБАРИ У ПЛАВУ	бр. %	1 100	—	—	1	1 100	—	—	1
8.	ДОБРА РЕКА	бр. %	20 86,95	3 13,4	—	23	19 82,60	4 17,39	—	23
9.	ЗАГОРЈЕ	бр. %	—	—	—	—	2 100,00	—	—	2
СВЕГА:		бр. %	43 87,75	5 10,20	1 2,05	49	52 82,54	9 6,30	2 3,16	63

Д. ГОРЊЕ ПОЛИМЉЕ И ПОТАРЈЕ

ДХ II						ДХ III				
ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ПАЛЕЖИ	бр. %	1 100,00	—	—	1	1 100,00	—	—	1
2.	ЈАБЛЧНО	бр. %	5 83,33	1 16,66	—	6	5 83,33	1 16,66	—	6
СВЕГА:		бр. %	6 85.71	1 14.29		7	6 85.71	1 14.29		7

Б. КАТУНИ ВЛАХА

ДХ II						ДХ III				
ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	РАТИШЕВЦИ	бр. % 1 50,00	1 50,00	—	2	2 66,66	1 3,333	—	3	
2.	ВАРДИ-ШТАНИ	бр. % 1 100,00	—	—	1	3 100,00	—	—	3	
3.	ЛЕПЧИ-НОВЦИ	бр. % 3 75,00	—	1 25,00	4	2 100,00	—	—	2	
4.	СУШИЧАНИ	бр. % 8 88,88	—	1 11,11	9	8 88,88	—	1 11,11	9	
5.	ТУДОРИ-ЧЕВЦИ	бр. % 11 84,61	—	2 15,38	13	9 81,81	—	2 18,18	11	
6.	ГОВНЕЧЈЕ (у ДХIII Свето-врчсци)	бр.; % 8 88,88	—	1 11,10	9	7 87,50	—	1 12,50	8	
7.	ЂУРАШЕВСКИ (у ДХIII Срем-љане)	бр. % 15 88,23	—	2 11,76	17	19 86,36	—	3 13,63	22	
8.	ПАГАРУШАНИ	бр. % —	—	—	—	10 83,96	—	2 16,04	12	
СВЕГА:		бр. % 47 85,45	1 1,81	7 12,74	55	60 85,71	1 1,44	9 12,85	70	

Е + Ж. АЛБАНСКА СЕЛА И ЊИХОВИ КАТУНИ

Е

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	ГРЕВА	бр. %	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	КУШЕВО	бр. %	—	—	—	—	—	—	2 100,00	2
СВЕГА:		бр. %	—	—	—	—	—	—	2 100,00	2

Ж

ДХ II

ДХ III

1.	КАТУН АРБАНАСА	бр. %	—	—	—	—	—	—	—	—
СВЕГА:		бр. %	—	—	—	—	—	—	—	—

3. СОКАЛНИЦИ И МАЂУПЦИ

ДХ II

ДХ III

ред. бр.	НАСЕЉЕ	бр. %	слов.	хришћ.	ост.	св.	слов.	хришћ.	ост.	св.
1.	СОКАЛНИЦИ У МЕТОХИЈСКОЈ ОБЛ.	бр. %	9 81,81	1 9	1 9	11	9 75	5 16	1 8,33	12
2.	СОКАЛНИЦИ У ПОЛИМСКО-ПЛАВСКОЈ ОБЛ.	бр. %	4 100	—	—	4	3 100	—	—	3
3.	МАЂУПЦИ	бр. %	5 83,33	—	1 16,66	6	3 75	—	1 25	4
СВЕГА:		бр. %	18 85,71	1 4,76	2 9,52	21	15 78,95	2 10,53	2 10,53	19

Приложене табеле казују да је веома висок проценат патронима словенског порекла како у селима тако и у влашким катунима, што је један од доказа стабилности словенског живља на овом терену. Чињеница да у Арбанашком катуну и албанским селима Кушеву и Греви нема ни једног словенског патронима са суфиксом *-ић* сведочи да је албански живаљ чувао наслеђену традицију именовања и да словенско суседство није утицало на битне промене албанске ономастичке формуле.

За једну групу имена на *-ић* у Дечанском властелинству Радосав Бошковић сматра да се могу читати и интерпретирати као посесивни придеви на *-ић*: *Петанћ*, *Богданћ*, *Алтоманћ*, *Степанћ*, односно као патроними на *-ић* добијени помоћу посесивног суфикса *-јћ*.²⁸¹

Целокупни преглед детерминације показује да су именске формуле име + патроним биле неупоредиво најбројније. То свакако значи да је патроним као друга детерминација био наслеђени и утврђени начин ближег одређивања. Све остале конструкције су биле мањег значаја. На овом подручју живи кроз векове, све до појаве друштвене потребе да се презимена устале. У тренутку када су административним путем узакоњавана презимена, патроними на *-ић* и *-овић* су били најближи тој функцији. Савремена презимена на *-ић*, *-овић* показују у којој мери је у дубокој старини и на ком подручју била у употреби формула име + патроним.

²⁸¹ Радосав Бошковић, *Три ситаре именице које нису шо*, Расправе и чланци, 424.

IX АНТРОПОНИМИ У ТОПОНИМИЈИ

Најстарији слој антропонима је добијен реконструкцијом топонима антропонијског порекла. Забележено је око пет стотина топонима, а од тога је 106 настало од личних имена. Највећи број топонима су дво-члане синтагме где је ректум по правилу посесивни придев. Према значењу њиховог регенса синтагматски топоними су разврстани у низ категорија:

А. НАЗИВИ ОД АНТРОПОНИМА И ГЕОГРАФСКОГ ТЕРМИНА

Сви географски термини у овим конструкцијама су словенског порекла: *брдо, брег, глава, дол, пољана, поток*. Од 14 посесивних придева у склопу синтагми 8 је од словенских имена као: *Ненада, Бблши, Братота, Драгаљ, Миљак* итд; 2 су из хришћанског календара: *Илија, Лука*; 3 су из језика других народа с којима су Словени долазили у додир.

Б. НАЗИВИ ОД АНТРОПОНИМА И ПРИВРЕДНИХ ТЕРМИНА

Од 16 овде заступљених привредних термина само су два несловенског порекла. То су *катун* и *гладе*, а уз њих се јављају искључиво посесивни придеви од имена несловенског порекла на првом месту романског: *Булино катуншита, Ђнкећеве гладе, Салче гладе, Мурићеве гладе*. Уз пољопривредне термине: *лаз, гар, њива и виноград* стоје посесивни придеви словенског порекла као: *Драгаљев, Радујев, Станојев, Ббљева, Драгомањ, Милошева, Грданова*. Мада је материјал ограничен, ипак потврђује познату хипотезу да је сточарско становништво било претежно несловенског порекла, а да су се земљорадњом углавном бавили Словени. Називи селишта: *Богојево, Булино, Сибхичина, Трхајево, Лбшева*, указује на покретљивост целокупног становништва без обзира на националну припадност, односно лична имена у ректуму синтагме не показују општу границу која би делила словенски од несловенског живља.

В. НАЗИВИ ОД АНТРОПОНИМА И ХРИШЋАНСКИХ ТЕРМИНА

Хришћански термини који се овде јављају су *крст* и *црква*. Ректуми синтагме показују да су се двојако добијали ови називи:

а) По светитељима коме је посвећено место или објекат: *Трипун крст, Црква светог Георгија, Црква светог Николе, Николина црква*.

б) По именима људи који су подизали крстова и храмова: *Цаконов крст, Петкова црква, Градислала црква*.

Г. НАЗИВИ ОД АНТРОПОНИМА И АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНИХ ТЕРМИНА

камен (може бити у значењу међа): *Дрочин камен*

жупа: *Љубовићска жупа*.

Д. СУФИКСАЛНА АНАЛИЗА РЕКТУМА

Материјал показује да су посесивни придеви у ректуму синтагме извођени помоћу три разна суфикса:

— ј: *Градислала, Драгомањ, Озрислаље, Трипун*.

— ин: *Војихнин, Грчина, Дрочин, Дучина, Булино, Илијина, Лучин, Ненадина, Николин, Николина, Радотин, Савин*.

— ов/ев: *Богојева, Ђнкећеве, Бблшиев, Ббљева, Голозлов, Гргуров, Грданова, Гркова, Дмитрова, Драгаљев, Драгољев, Лбшева, Манојлов, Милошева, Миљакова, Огејков, Петкова, Петрова, Радошев, Радујев, Раћев, Станојев, Стројаново, Суркишево, Хераков, Цаконов, Трхајево, Урошево*.

Ђ. ЈЕДНОЧЛАНИ ТОПОНИМИ

Једночлани топоними су двојаког порекла:

а) Присвојни придеви чланови синтагме који су изгубили свој регенс;

б) Топоними изведени од антропонима помоћу топонимијских суфикса.

а) Једночлани топоними од некадашњих синтагми без регенса

Изведени су помоћу ових суфикса:

— ј: *Будимља, Годиља, Радогосита*.

— ин: *Грчин*.

— ов/ев: *Жрково, Зерзево, Куманово, Кушево, Радојево*.

Материјал показује да је у двочланим синтагмама далеко већи број примера присвојних придева грађених суфиксима -ов/ев, -ин него посесивним суфиксом -ј. Знатно је више примера придева грађених помоћу суфикса -ј у једночланим топонимима. То је још један доказ да је на овом

терену у старијој фази грађења топонима био фреквентнији суфикс -ј, а у периоду када се још чува синтагматско обележје топонима преовлађују придеви са суфиксом -ов/ев, -ин.

б) Топоними од антропонима и суфикса

Ови топоними су настајали двојачко: од једног посесивног и једног номинализационог суфикса; само од једног номинализационог суфикса.

-овиц/евиц: *Бблаћевци, Гојиловици, Костадиновици, Лвчиновици, Ратишевици, Раишковици, Саковици, Тудоричевици.*

— бц: *Влканци.*

— овица: *Беровица, Бојановица.*

— овина: *Толановина.*

— евик: *Бурђевик.*

Е. ТОПОНИМИ ПАТРОНИМИЈСКОГ ПОРЕКЛА

а) Двочлани топоним где је патроним ректум синтагме у генитиву што је констатовано и за савремену топонимију: *Голозовића куће.*

б) Једночлани топоними од патронимика у множини јављају се често на целом српскохрватском терену. У Дечанском властелинству забележен је облик *Хвалојевићи*, што указује да је у средњем веку формирање презимена било у зачетку.

ПОРЕКЛО ИМЕНА У ТОПОНИМИМА

Етимолошка анализа материјала показује да је од 106 топонима антропонимијског порекла 49 настало на основу словенских личних имена, која имају како словенске основе тако и словенске суфиксе. Календарска лична имена нам не кажу ништа о пореклу човека који га је носио и на основу чијег имена је настао топоним. Имена цркава би се могла сасвим изоставити из укупног збира топонима антропонимијског порекла јер су давана апстрактно по имену светитеља коме је црква била посвећена. Дакле, од 95 топонима који би долазили у обзир за праву анализу стања окамењених антропонима на Дечанском властелинству, више од половине су словенског порекла.

А. СЛОВЕНСКА ИМЕНА

Богојева селишта, садржи у посесивном придеву врло често средњовековно име *Богоје*.

Бојановице, садржи име *Бојан* које је посведочено у овом споменику, а такође и у многим другим средњовековним споменицима.

Будимља, је присвојни придев од имена *Будим*, које је скраћивањем настало од сложеног имена *Будимир*.

Бблаћевци, топоним од непосведоченог имена *Бблаћ*, које је постало од корена *ббл* и можда грчког суфикса — *αιης*. Према истраживањима Радосава Бошковића суфикс посведочен у овом имену могао је бити и словенског порекла.²⁶²

Бблшев брвг, ректум синтагме је придев од имена *Бблш*, које је посведочено много пута у средњовековним документима.

Бблева гар, топоним је постао од непотврђеног хипокористика *Ббл*, од сложенних имена *Бблмир* и *Бблослав*.

Влканци, топоним од имена *Влкан*, које је обилно потврђено у средњем веку.

Војихни дол, ректум синтагме је посесивни придев од честог средњовековног имена *Војихна*.

Годиља, посесивни придев од непосведоченог имена *Годил* или *Годило*, које је постало од основе сложенних имена *Годимир*, *Годислав* итд.

Гојиловици, назив катуна по имену *Гојил* или *Гојило*, које је постало од основе сложенних имена *Гојислав*, *Гојимир* итд.

Голозлов млин, микротопоним од профилактичног имена или надимка *Голозло*, које у исто време бележе хрватски споменици у Загребу.²⁶³

Голозловића кућа, ректум синтагме је патроним од *Голозло*. В. *Голозлов млин*.

Градислава црква, ректум синтагме је посесивни придев од старог словенског имена *Градислав*, које је посведочено у многим другим средњовековним изворима.

Грданова њива, у ректуму синтагме је профилактично име *Грдан*, које много пута бележе средњовековни споменици.

Добрчи дол, највероватније да је у ректуму непосведочено име *Добрич*, које је постало од основе честих словенских сложенних имена *Добромир*, *Доброслав* итд.

Драгаљев поток, тешко је утврдити да ли је у ректуму синтагме име *Драгал* или *Драгаљ*. Није забележено међу становницима властелинства нити има других потврда. По начину грађења слично је имену *Живал* или *Живаљ*, овде посведоченом.

Драгојла планина, о проблему овог топонима опширно је расправљано у раду о топонимима Светостефанског властелинства.²⁶⁴

Драгољев поток, не може се утврдити да ли је у ректуму синтагме име *Драгол* или *Драгољ*. Међу људима који су живели у насељима Дечанског властелинства није забележено, али је познато његово постојање по писару једног зборника, попу Драгољу.

Драгоман лаз, први члан синтагме је посесивни придев од у четрнаестом веку посведоченог имена *Драгоман*.

Космичи лази, у ректуму синтагме је непосведочено име *Космич* које може бити двоструког порекла. С обзиром да је на овом терену

²⁶² Радосав Бошковић, *Један поједино о бјанинџи суфикс српскохрватски*, Расправе и чланци, 430.

²⁶³ Vladimir Mažuranić, *Prinosi za rječnik*, 512.

²⁶⁴ Павле Ивић и Милица Грковић, *Топоними антропонимијског порекла у Светостефанској хрисовуљи*, Вишора југословенска ономастичка конференција, МАНУ, Скопје, 1980, 99.

забележен храм светих врачева Козме и Дамјана, грчко име првог светитеља је било познато становницима па је на основу њега могла настати народна форма Космъц. Међутим, није искључено да је истог порекла као у овом споменику забележено име *Косматъц*.

Лѣпчиновици, назив катуна по имену челника *Лѣпчина* који је живео у катуну Лѣпчиновици.

Љубовићска жупа, у ректуму синтагме је непосредно име *Љубовид*.

Љуболићи, топоним је постао од непосредног имена *Љубол* или *Љубол* грађено од корена *љуб* и наставка који је у имену *Драгољ*, *Драјол*.

Љубушане, може се претпоставити да је топоним постао од непосредног имена *Љубух* или од такође непознатог имена *Љубуш*.

Ратишевици, назив катуна је постао по личној имену катунског челника *Ратиша*, а име *Ратиш* је хипокористик од словенских сложених имена *Ратимир* и *Ратислав*.

Милошева страна, први део синтагме је присвојни придев једног од најчешћих имена дечанског краја *Милош*.

Миљакова страна, посесивни придев у ректуму синтагме од имена *Миљак*, које је постало од сложених имена типа *Милослав*, *Миљов* итд.

Ненадина бара, ректум синтагме је посесивни придев од мушког имена *Ненада*, које данас више није познато.

Огрђков млин, у ректуму синтагме је непосредно име *Огрђјак*, које може бити у вези са у другим споменицима забележеним именима *Грејак* и *Гријак*.

Озриславе куће, у ректуму синтагме је сложено име *Озрислав*, које је сачувало свој континуитет, налази се забележено међу становницима Дечанског властелинства.

Радогошта, топоним садржи сложено словенско име *Радогошћ*.

Радоево, у топониму је име *Радое*, једно од најчешћих српских имена сачувано до данашњих дана.

Радотин поток, у ректуму синтагме је име *Радота*, које се јавља у попису људи Дечанског властелинства и као лично име и као основа за патроним.

Радонев ками, топоним садржи лично име *Радон* сачувано од средњег века до данашњих дана.

Радујев виноград, у ректуму синтагме је лично име *Радуј*.

Раиковици, топоним је постао од имена *Раико*, пореклом од сложених словенских имена *Радослав*, *Радомир* итд.

Ређев студенац, у ректуму синтагме је хипокористик *Ређ* од сложених имена која имају корен *ред* као *Редивој*.

Ређевци, в. *Ређев студенац*.

Самачин крај, топоним је највероватније настао од непотврђеног имена *Самача*, које садржи исти корен као и име познатог словенског кнеза *Сама*.

Смѣхине селишта, од непотврђеног имена *Смѣхина* за које је тешко наћи паралеле у другим ономастиконима.

Станојев виноград, у ректуму синтагме је често име *Станоје* које је сачувало континуитет до данашњих дана.

Станчи лузи, у ректуму синтагме је лично име *Станъц*.

Стројаново млиште, име *Стројан* из посесивног придева у синтагми овог топонима није посведочено. Основа имена је иста као први део сложеног имена *Стројислав*.

Толановина, топоним је изведен од имена *Толан* пореклом од корена сложених имена *Толислав*, *Толимир* итд.

Уњемир, овај топоним открива непознато словенско име *Уњемир*. Врло је значајан јер је у науци било веома много полемике око његовог порекла. Гл. Елезовић и многи албански истраживачи су га тумачили као албански топоним сложен од албанске речи *mirë* — *добар* и *ujë* — *вода*. Међутим, такво тумачење је неприхватљиво јер је његово словенско порекло очигледно. У првом делу сложене је словенски придев *униј*. Паралеле у другим словенским језицима говоре у прилог његовог словенског порекла: пољски *Uniemir*, *Uniemysl*, *Unimir*,²⁶⁵ руски *Уненегъ*; полапски *Unërad*. Историчар Реља Новаковић је успешно дао и друге доказе у прилог словенском пореклу овог имена.²⁶⁶

Хвалојевци, топоним од патронима изведеног од имена *Хвалоје*.

Хотина гора, овај топоним припада групи словенских назива условно. Једна могућност је да је у ректуму синтагме назив албанског племена *Хоти*, о коме се доста зна у литератури. Друга могућност је да је назив словенског порекла који у себи садржи лично име *Хота*. Низ сложених имена садрже исту основу: пољски *Chotibor*, *Chotibud*.²⁶⁷

На основу ових топонима откривен је низ нових непознатих или раније непосредних имена, реконструисана су многа имена којих има у ономастиконима других словенских народа па се тако употпунила слика словенског ланца имена. С друге стране је утврђено да је највећи број имена из ове скупине потврђен и код становника Дечанског властелинства за које се зна да су пописани између 1330. и 1345. године, што показује континуитет словенског живља на овом терену од пре четрнаестог века.

Б. КАЛЕНДАРСКА ИМЕНА

Највећи број топонима добијених по хришћанским именима су називи цркава и крстова.

Атанасије, не види се тачно да ли се ради о правом топониму или је оријентир према имену човека који је ту имао своје имање.

²⁶⁵ Jan Svoboda, нав. дело, 90.

²⁶⁶ Реља Новаковић, *Трагом старих новела и других извора*, Историјски часопис XX, Историјски институт у Београду, Београд 1973, 5.

²⁶⁷ Jan Svoboda, нав. дело, 76.

Греуров милин, у ректуму синтагме је календарско име *Греур*, које није посведочено међу становницима властелинства. Овај топоним указује да је у раније време било познато.

Дмитрова јагњила, у ректуму синтагме је календарско име *Дмитър*, много пута посведочено међу становницима властелинства, а и у другим крајевима.

Беровица, топоним је настао од хипокористика *Бера*, од неког календарског имена као *Берман*, *Берасим* итд.

Булино катуниште, у ректуму синтагме је хипокористик *Була* од романског имена *Iulius*.

Бурђевик, може бити да је по личном имену *Бурђе*.

Илијино брдо, топоним је настао по имену *Илија* које је календарско име старозаветног пророка. Географски термин *брдо* у регенсу синтагме поткрепљује хипотезу неких истраживача словенске митологије по којима је култ старозаветног пророка Илије заменио словенског бога громовника Перуна, па зато многа брда и планински врхови на Балкану носе његово име.

Кузмин, топоним по календарском имену *Кузма*.

Лукови потоци, може бити да је топоним настао по календарском имену *Луко*.

Лучин крст, не може се тачно утврдити да ли је крст назван према човеку који га је поставио или према имену светитеља коме је посвећен.

Николин крст, с обзиром да је на овом терену било често име *Никола*, а постоји и црква посвећена св. Николи, не може се утврдити како је настао овај микротопоним, по имену светитеља коме је крст посвећен или по човеку који га је поставио.

Никита, с обзиром да се јавља топоним без уобичајених творбених елемената, његово антропонимско порекло се прихвата само уз много ограда. Међу становницима није било то име познато.

Петкова црква, ректум синтагме је присвојни придев од имена *Петко*, који може бити хипокористик од *Петър*. Топоним је свакако настао према имену ктитора цркве, јер би било тешко прихватљиво да је тако могла бити названа црква према светитељу Петру коме је била посвећена.

Савин сѣнокос, микротопоним је постао од календарског имена *Сава*. *Трипуњ крст*, у ректуму синтагме је календарско име *Трипун*.

Тудоричеви, назив катуна по имену старешине катуна који је носио хипокористик од календарског имена *Тудор*, изведен суфиксом *-иц*.

Осим великог манастира Дечана подигнутог у славу Пантократора, постојао је низ мањих цркава посвећених св. *Георгију*, *Николи*, *Петру*, *Прокопију*. Ови подаци су од значаја за утврђивање путева којима су календарска имена продирали у народ. Имена ових храмова су један од одговора зашто су имена *Ђурђ*, *Никола* и *Петър* најчешћа хришћанска имена која су добијали људи у овој области.

В. АЛБАНСКА ИМЕНА

Реконструисано је само једно име за које се са сигурношћу може рећи да је из албанског ономастикона. То је име *Лџи* у топониму *Лџиева селишта* (*Лџи* је албанска форма календарског имена грчког порекла *Ἀλέξιος*).

Хотина гора, као што је раније речено, није етимолошки довољно јасно, али се албанско порекло не искључује.

Г. ИМЕНА ВЛАШКО-РОМАНСКОГ ПОРЕКЛА

Топоними постали од имена романског порекла првенствено указују на трагове влашког становништва. То су:

Буњане, од рум. *bun* — добар. Име *Бун* је било распрострањено на целом Балканском полуострву, о чему сведоче писани извори средњег века и топоними сачувани до данашњих дана.

Зерзево, назив села је настао по влашкој форми календарског имена грчког порекла *Γεώργιος*.

Дрочина глава, у ректуму синтагме је хипокористик од имена *Дрокун* (лат. *draco* — змај).

Дучина глава, свакако је од влашког имена које је истог порекла као и румунско име *Дука* (од лат. *dix*).

Суркишево селиште, највероватније да је име *Суркиш* влашког порекла као и румунска имена *Sur*, *Suric*.

Д. УТИЦАЈ ОСТАЛИХ СУСЕДНИХ НАРОДА

Стални контакти са суседним народима и племенима оставили су трагове врло рано, о чему сведоче антропоними у топонимима. Лично име *Грк* у топониму *Гркова лука* постало је од етнонима из латинског језика *Graecus*. Име села *Куманово* постало је од антропонима *Куман*, које је добијено према истоименом етнониму. *Урошево двориште* у ректуму синтагме има име *Урош*, за које многи истраживачи мисле да је од мађарске речи *úr* — *господин* и словенског суфикса *-ош*.

Ђ. ИМЕНА НЕПОЗНАТЕ ИЛИ НЕЈАСНЕ ЕТИМОЛОГИЈЕ

Низ топонима је остало нејасно и поред трагања за њиховим значењем по многим речницима у којима би се етимологија могла наћи, а то су: *Бњкећеве гладе*, *Рилковина*, *Кушево*, *Халатине гладе*, *Хејмичеве баре*, *Цаконов крст*, *Чабић*, *Трхајево селиште*, *Саковиц*, *Бохорићи*, *Бродлићи*, *Мурићеве гладе*, *Рзњиће*, *Салче гладе*, *Харџ виноград*, *Хераков стл*.

Ово су само претпоставке:

Кушево би могло настати по хипокористику *Кушо* као топоним *Кушићи* у околини Ивањице.

Халатине гладе највероватније садрже у ректуму синтагме неко влашко име *Халана*. Два су разлога за веровање да је у питању влашко име: а) регенс синтагме гладе показује траг сточарског становништва;

б) име *Халана* је забележено у катуну Смудирог у Светостефанској хрисовуљи.²⁶⁸

Саковиц, може бити да је у основи овог топонима хипокористик *Сако* од *Сава*. Истина је да међу средњовековним хипокористичима ова форма није посведочена, али таква могућност се не може искључити с обзиром да је топоним саграђен помоћу словенског номинализационог суфикса.

Анализа целокупног материјала показује ове резултате:

Ред. бр.	Порекло	број	%
1.	Имена словенског порекла	49	51,04
2.	Имена календарског порекла	18	18,75
3.	Имена албанског порекла	1	1,04
4.	Имена романског порекла	5	5,20
5.	Имена као резултат утицаја суседа	4	4,16
6.	Имена непознате или нејасне етимологије	19	19,79
Свега:		96	

Из ове анализе су изузети називи цркава по именима светитеља којима су посвећене. То управо и нису прави топоними. У њиховој основи нису садржана имена људи који су ту живели па се на основу њих не могу доносити закључци о структури ономастикона.

Остали материјал је показао да је више од 50% општесловенског порекла. Један део би се с етимолошке тачке гледишта могао назвати хибридни топонимима јер је резултат језичке симбиозе (основа је име страног порекла, а топонимијски суфикс словенског). Преовладавање топонима словенског порекла сведочи да су Словени приликом насељавања ове области наишли на празне просторе које су именовали терминима из свог језика. Осим тога казују о стабилности словенске подлоге на којој је почетком четрнаестог века основано Дечанско властелинство. У основама топонима словенског порекла откривено је низ личних имена за чије се постојање на јужнословенском терену није знало.

Мања је група топонима несловенског порекла. Највећи проценат (изузимајући хришћанска) потврђује да су Власи пре четрнаестог века такође живели у овим крајевима, што је у складу с пописом Влаха у Дечанским хрисовуљама. Веома низак проценат албанских топонима казује да ово подручје ни пре четрнаестог века није било насељено бројним албанским живљем.

Доста је топонима непознате или неиспитане етимологије. Ту се свакако крију имена из познатих балканских језика, али ће вероватно многа остати нерасветљена због гласовних промена које су се ту одразиле и сасвим прекриле првобитни лик, или их је стварао народ који је нестао, а о његовом језику се не зна довољно.

²⁶⁸ *Светостефанска хрисовуља*, ред 1602.

Х НЕКОЛИКО НАПОМЕНА О ЈЕЗИЧКИМ ОСОБИНАМА ИМЕНА

С обзиром на то да су у току проучавања језичких, палеографских и ортографских особености Дечанских хрисовуља овде је указано само на неколико битних језичких одлика имена.

Лична имена као жив језички материјал с којим је писар непосредно долазио у додир представљају на првом месту веома важан извор за проучавање фонетских особина народног говора, јер је ту најмања могућност неговања писарских традиција. Неадекватно бележење имена би могло довести до каснијих забуна и неспоразума приликом употребе хрисовуље, која је била предвиђена за дуготрајни законски документ о праву манастира у односу на насеља и породице у целом властелинству. Истина, писар ових докумената је био школована личност и добро је познавао правописне и језичке норме тадашњег књижевног језика и трудио се да где год је то било могуће пише правилније. Тако име *Давид* пише *дѣѣ* као у црквеним текстовима, а такође понекад први део сложеног имена *Богослав* (*Бѣгославъ*). С обзиром да је највећи број становника носио словенска имена, није било увек могућности да се прати узор у канонским текстовима. Календарска имена се нису могла усклађивати с језиком изворником, јер би промена народне форме тога имена донела невоље и неспоразуме друге врсте. Промена само једног гласа би могла изазвати проблеме идентификавања личности на терену јер су за народ свакако различита имена *Стефан* и *Степан*, о чему сведочи случај забележен почетком XIX века да су се два рођена брата звала *Стефан* и *Степан*. Сигурно да нико није ни помишљао у необразованој сеоској средини да је то једно исто име. Тако је морало бити и са осталим несловенским именима, јер је наручиоцу посла, а самим тим и писару, свакако било најбитније да свако име буде тачно записано, јер једино на тај начин не би касније долазило до забуна и нејасности. Ако би албанске форме *Бин* и *Бон* заменио српскохрватском варијантом *Иван* или *Јован*, није било никаквих могућности да се утврди која је личност у питању. Дакле, издавач повеље није имао за циљ да направи статистички попис људи ради утврђивања националног или неког другог састава, него документат правне природе који ће олакшати управи манастира Дечана да на огромном пространству Дечанског властелинства лакше остварује и доказује своја права.

А. ПОЛУГЛАС Ъ

Јавља се само један полуглас њ, а осим тога на место полутласа долази пајерак или нема ни једног знака. Није нађен ни један пример вокализације, што се на основу ранијих проучавања могло и очекивати.

Секундарни полуглас се јавља у именима страног порекла *Петър* и *Дмитър*.

Према традицији најредовније писање полугласа је на крају имена, док се у основама и наставцима писар није строго држао традиционалног писања, него је често употребљавао пајерак или није било ни једног знака.

Б. ГЛАС Ћ

Најсложенији фонетски проблем је писање ђ и његова употреба у различитим верзијама хрисовуље. Само у ограниченом броју примера ђ прелази у е. У коренима имена ђ прелази у е: *Негоје* и *Лепчин* само у ДХ III, *Куделин* и *Налезка* само у ДХ II. Тешко је из овога извести поуздан закључак, али је замењивано у именима која писару свакако нису била етимолошки јасна, док су имена где је било више јасности доследно чувала у корену глас ђ: *Дѣдослав*, *Дѣдош*, *Дѣдославић*, *Дѣвухлић* итд.

Суфикси у којима се налази ђ показују јаснију слику. ДХ II има доста случајева замене гласом е док се у ДХ III у истим позицијама ђ чува: ДХ II: *Озрен*, *Годен*, *Добрен*, *Добреновић*, *Милен*, *Раден* итд. ДХ III: *Озрѣн*, *Годѣн*, *Добрѣновић*, *Милѣн*, *Радѣн* итд.

Из овога се може закључити да је у народним говорима почела промена ђ у е, што је сигуран знак да је у XIV веку то било говорно подручје на коме се касније базирао екавски дијалекат. Село Чабић у Дечанском властелинству је било најмногљудније насеље, а према великом броју ту насељених свештеника изгледа да је било и најбогатије и најугледније. Најбројније потврде замене ђ су посведочене у њему. Можда је у зони села Чабића и почињао процес замене вокалом е па се касније ширио у друге области.

В. ГЛАС Ы

У време писања овог документа преко једног столећа ы је било замењено обичним и.²⁶⁹ За писара су то само две графици за исти глас: *Вишан*, *Прибил*, *Котилко* | *Вышан*, *Прибыл*, *Котылко* итд.

Г. ВОКАЛНО Р И Л

Вокално р се према традицији у највећем броју случајева обележава са *рь*: *Пръвош*, *Пръве* итд.

²⁶⁹ Радосав Бошковић, *Колико се ы изговарало у Немањиној џовели Хиландару*, *Одабрани чланци*, 289–291.

Вокално л се такође пише као љ. У личним именима вокално л се доследно чува у корену *вљк*: *Вљк*, *Вљка*, *Вљкота*, *Вљчина*, *Вљчинић*, *Вљкослав* итд. Једини случај преласка вокалног л у у је име *Бугарин* (< *Блгарин*).

Д. Л НА КРАЈУ РЕЧИ ИЛИ СЛОГА

Није забележен ни један пример преласка л у о на крају речи или слога: *Драгомил*, *Милпа*, *Милдраг*, *Милгост*, *Котилко*, *Михал*, *Милчин* итд.

Ђ. ГЛАС Х

Ни у једном случају није забележено губљење нити промена гласа х: *Хранислав*, *Храноје*, *Хлап*, *Хрватиш*, *Хранота*, *Матехна* итд.

Е. ГЛАС Ф²⁷⁰

Прасловенски језик, а такође ни његови наследници нису имали у консонантском систему глас ф. Јужни Словени су приликом досељавања дошли у непосредну близину Грка и Романа, који су тај глас имали. Велики број календарских имена је садржавао овај консонант. Приликом преузимања личних имена са овим консонантом догађале су се различите промене. У систему имена Дечанског властелинства показује се овакво стање:

а) Ф > П: *Пилип*, *Трипун*, *Трипиц*, *Степан*, *Степоје* итд.

б) Ф се чува: *Никфор*, *Стефан*.

У народном језику ф је прешло у п.

У владарским кућама свакако под непосредним утицајем грчког језика ф је чувано и ни у једном случају није замењено гласом п. Нема ни једног случаја промене ф у в као што је познато у многим данашњим говорима.

Ж. ГЛАСОВИ Ћ И Ђ

Обележени су помоћу к и џ и палаталним вокалом или полугласом иза себе, по рашкој правописној традицији.

Ћ је најчешће у патронимском суфиксу -ић: *Радиновић*, *Хвановић*, *Побратовић* итд.

Глас ђ у иницијалном положају нема ни једно словенско име. Грчко календарско име *Γεώργιος* у народним говорима се јавља са измењеним консонантом, о чему се може закључити на основу писања ю иза иницијалног г: *Ђура* (*Гюра*), *Ђуроје* (*Гюрој*), *Ђурђиц* (*Гјурђиц*).²⁷¹

²⁷⁰ Никола Родић, *Инијерференција Ф : П и П : Ф*, *Јужнословенски филолог*, књ. XXX, св. 1–2, Београд 1973, 559–563.

²⁷¹ Ђорђевић Петар, *О имену Ђорђе*, *Наш језик* III, Београд 1935, 209–212.

З. ГРУПА ВС

Чува се неизмењена у именима *Всерад* и *Всемил*. Забележена су само два имена која имају ову групу. Она се чува у њима као књишка окамењена форма с обзиром на то да се у народном говору очекује група *св* као последица дотад већ извршене метатезе.

И. ГРУПА СЛ

Доследно се чува у свим сложеним именима која имају основу *слав*: *Драгослав*, *Мирослав*, *Доброслав*, *Станислав*, *Хранислав*, *Јарослав* итд.

Ј. ГРУПА ЧР

Чува се у именима и патронимима: *Чрнатовић*, *Чрноглав*, *Чрибл*, *Чртало*, *Чрталовићи*.

Нема разлике између стања у ДХ II и ДХ III. Једини пример преласка *чр* > *чр* је у патрониму *Црљенчић*, забележеном у ДХ III као име накнадно досељеног становника у село Прилепе. У топонимима је ова појава посведочена у границама села Кушева у Зети. Изгледа да се у централној метохијској зони група *чр* чувала, а да је промена забележена у патрониму *Црљенчић* импорт са стране.

К. ЈЕДНАЧЕЊЕ ПО ЗВУЧНОСТИ

Нестанком полугласа у слабом положају у новоформираним консонантским групама долази до једначења сугласника по звучности. С обзиром да овај процес почиње још у XI веку у тексту повеље би требало очекивати такве примере. Али обележавање ове гласовне промене није доследно спроведено, те се јављају спорадични случајеви: *Бутко*, *Бутковићи*, *Ратко*, *Драшко* итд.

Л. УДВАЈАЊЕ ГЛАСОВА

Највероватније да се удвајањем гласова показује дуги слог, али то није доследно спроведено: *Раада*, *Милаад* итд.

ЗАКЉУЧАК

Дечанске хрисовуље, најпотпунији докуменат о подизању манастира Дечана и оснивању Дечанског властелинства, дуже од једног столећа привлаче пажњу истраживача средњовековне историје, правно-економских односа и културе. По обиљу разноврсног материјала оне су прворазредни извор сазнања о нашој прошлости. Међутим, ономастички материјал засведочен у њима помињан је само спорадично и никада није био превасходни циљ истраживања. Али када се узме као предмет проучавања, мора се имати у виду да свестрана анализа ономастичког наслеђа једне земље може показати њен историјски пут у прошлости, њене културне, економске, политичке везе и односе са суседним народима, јер је неоспорно да постоји веза између развитка друштвених заједница и властитих имена.

Дечанско властелинство је основано административним захватом, у чији су састав ушли делови неких раније основаних целина. Тако је створен случајни узорак опште ономастичке творевине средњовековне српске државе у првој половини четрнаестог века.

Целовиту ономастичку слику забележену у хрисовуљама сачињавају три слоја: антропонимски, патронимски и топонимски. Више од тринаест хиљада података уграђених у њу довољно је репрезентативан узорак за суд о структури ономастикона који је уобличаван у току многих протеклих векова, условљен језичким и изванјезичким законитостима.

На почетку рада је био постављен задатак да се на основу имена овог великог манастирског поседа, каквих је било прилично на јужнословенској територији, провере, потврде или одбаце неки раније изречени судови и да се потраже одговори на нека важна али нејасна и нерешена историјска питања. Закључци донети после проучавања ових података, који се, недовољно уочљиви, крију у једноличном набрајању имена, нису значајни само за науку о језику него и за сродне дисциплине које се баве проучавањем нашег средњег века и међусобним односима средњовековних држава на Балкану.

Да би били јаснији елементи наслеђа уткани у антропонимски систем прве половине четрнаестог века у средњовековној српској држави, на првом месту су истражени путеви промена и формирања ономастикона Словена досељених на Балкан из заједничке прадомовине. У раз-

добљу од преко шест векова мењан је и уобличаван фонд властитих имена. У њега се, поред највећег удела општесловенског наслеђа, слило и много разноврсних утицаја, укључујући како нову хришћанску веру, тако и непосредан контакт с разнонационалним срединама и суседима. Из извора старијих од четрнаестог века види се да су многе скупне имена разноврсног порекла одражавале слојевитост средњовековног ономастикона:

1. Имена словенског порекла наслеђена из општесловенске заједнице;
2. Имена староседелаца Балкана и најближих суседа (романска, албанска, грчка итд.);
3. Календарска имена разнородног постанка, у зависности од порекла хришћанских светитеља који су их носили;
4. Имена из источних и западних земаља, примљена преко књижевности, ратова, трговачких веза и бракова феудалне аристократије.

Сви ови слојеви су, изукрштани, сачињавали подлогу на којој је уобличен систем имена засведочен у Дечанским хрисовуљама. У раду су прво анализирана лична имена по насељима, а посебно су проучена имена биволара, занатлија, сокалника, мађупаца, свештеника, Влаха и Албанаца. Упоредиван је однос словенских, календарских и имена супстратског или непознатог порекла. Појединачни резултати су груписани по зонама како су то диктирали географски и историјски услови. Међусобни односи имена по пореклу, посматрани на узорку од око тринаест хиљада података, видно су омеђили три најбројније етничке скупине: Србе, Влахе, Албанце, и показали њихове битне антропонијске карактеристике. Антропонија једног омеђеног подручја може бити јасан показатељ етничког карактера тог терена, уколико није преплављен верским именима било хришћанског било муслиманског календара. Ако је у највећој могућој мери сачуван архаичан слој у коме се огледа национални карактер имена, неподударан с фондом имена верског порекла, онда његово проучавање неизбежно даје резултате о етничкој структури становништва, а такав је случај управо с ономастиком Дечанског властелинства у време писања хрисовуља.

У свим зонама овог властелинства, изузимајући албанска насеља, словенска имена су далеко најбројнија. То је поуздан доказ о стабилности и снази словенског живља у овом делу Србије почетком четрнаестог века. Висок проценат имена словенског порекла у великој већини насеља у Метохији, Алтину, Полимљу, Дреници, као и неким селима ван поменутих територија, једино се може објаснити етничком подлогом становништва. Чињеница да је у поменутим областима у већини насеља било преко деведесет процената имена словенског порекла не може се заобићи, него се једино мора тумачити да су становници били Словени и да су и преко имена чували своју традицију. Влашко сточарско становништво организовано у катуне већ је почетком четрнаестог века имало у највећој мери словенизиран ономастикон. У прилог хипотези да се оно разликовало од земљорадничког слоја говори и нешто нижи проценат имена словенског порекла у влашким катунима. Осамдесет процената словенских имена је јасан показатељ претпања Влаха

у Словене. За оне који проучавају питање Влаха на Балкану важан је податак да су у влашким катунима Дечанског властелинства најчешћа имена граматичког типа хипокористичког образовања која се завршавају на -е, по чему су блиски са Власима Светостефанског властелинства и становницима приморских градова. Структура ономастикона у насељима за која се, на основу личних имена, претпоставља да су албанска знатно одудара од стања затеченог у земљорадничким насељима и влашким катунима. Њу карактерише изразито низак проценат словенских имена (око 20%), непосреденост словенских патронима на -ић и изразито велики број календарских имена примљених преко хришћанске цркве. Истина, одређивати етничку припадност на основу личних имена није ни лако ни сасвим поуздано, о чему је већ у литератури писано. Заиста, ван контекста целине није могуће одредити етничку базу породице ако се у њој налазе имена различитог порекла. Такво посматрање доводи до закључака о симбиози различитих етноса на ужем плану, која не мора бити од битног значаја за цело подручје. Али када се посматрају резултати добијени проучавањем неколико хиљада података, уочавају се оштре границе између структура ономастикона појединих етничких скупина, сталежских категорија и других групација, те се закључци намећу сами. Управо, то је био једини начин да се докажу или одбаце неке тврдње о структури становништва Дечанског властелинства у време подизања манастира Дечана.

Сталежске категорије сокалници и мађупци у погледу имена нису одударали од становништва са којим су живели, па се може закључити да се ни у етничком погледу нису разликовали.

Свештеници и њихови синови су, судећи по именима, пре чувари традиције него носиоци хришћанског схватања личног имена, које је у другим срединама интензивније продирало, убрзавајући христјанизацију ономастикона.

Бројност имена словенског порекла у овој области је одредила главне токове проучавања. Словенски ономастикон створен у општесловенској заједници сачувао се у Дечанском властелинству у свом најбољем и најбогатијем виду, а у њему се у сваком погледу одражава најстарији словенски период, који се одликовао давањем једног имена једном носиоцу. Семантичке категорије добро чувају индоевропско стање и општесловенску особеност. Структура имена такође датира из најстарије епохе индоевропске заједнице и општесловенског језгра, где су била позната четири основна типа: сложена имена, самотворна, изведена и граматички тип хипокористичког образовања. Посведочено је много различитих форми сложених имена и преко 150 основа које су учествовале у грађењу словенских имена. Самотворна имена су општесловенско наслеђе, а у већини случајева су постала од апелатива. Суфиксални систем је богатио ономастикон новим формама. Један од узрока бројности суфикса је непостојање утврђеног двочланог или трочланог именовања који би ближе одређивао сваког појединца. Та ближа одређивања донекле су постигана грађењем нових облика помоћу различитих наставака. Резултати испитивања на овом терену сведоче о преко

сто ових творбених елемената. Најчешћи суфикси су: *-ан*, *-ак*, *-ин*, *-ко*, *-оје*, *-ош*, *-иша* итд. Неки од њих су продуктивни до данашњих дана и помоћу њих се граде нови облици, а други су већ вековима непродуктивни. Недовољно проучен распоред суфикса у средњовековним јужнословенским земљама онемогућава укључивање ове области у општи атлас словенских антропонимских суфикса. Такви атласи би помогли проучавању кретања словенских племена и каснијег распореда у јужнословенској заједници на Балкану. Граматички тип хипокористичког образовања овде је заступљен са целокупним ранијим наслеђем. Најбројнији су хипокористици на *-а*, а нарочито код српског становништва.

Највећи број имена је настао од основа: *брат*, *драг*, *мил*, *вој*, *храна* итд. Међу најбројнија имена се убрајају: *Богина* (25), *Богослав* (87), *Богоје* (182), *Богдан* (83), *Бојко* (36), *Братослав* (30), *Војислав* (20), *Војихна* (27), *Дабислав* (34), *Драгош* (55) итд. Најфреквентија имена су заступљена у свим областима Дечанског властелинства, а осим тога она су основе патронима и топонима. Нажалост, за друге јужнословенске области нема података о распрострањености и учесталости појединих имена у четрнаестом веку, па је тешко доносити закључке шта је условљавало да неко име сачува стабилност кроз векове или да у већој или мањој мери буде заступљено на одређеном подручју.

У ономастикону су сачувани трагови трачко-илирских остатака и балканског латинитета, на који су Словени наишли приликом доласка у ове крајеве, а у јачој мери је изражено постојање влашке лексике. Германска имена су допрла до најудаљенијих планина под утицајем различитих веза с приморским градовима и рудара Саса, који су у средњем веку били утицајни у Србији. Као што се могло и очекивати, међу страним именима доминирају календарска, примљена преко хришћанства. Називи црква, а такође и имена личности показују традиције старохришћанског наслеђа и утицај средњовековног истока, што није ни мало чудно када се зна да је Србија много пре писања овог документа била у сфери источне цивилизације и православља византијског типа.

Посебно је занимљиво питање владарских имена у народу. Очекивало би се да су она снажно продирала као што је то случај у новијој историји. Показује се, међутим, да је у народу традиција била јача од утицаја било какве црквене и државне власти. Од владарских имена нису забележена ни *Немања* ни *Урош*, а *Милутин*, *Драгутин* и *Душан* су забележени само по неколико пута. С друге стране, име *Радослав*, мада је било име једног краља, међу обичним људима је било најомиљеније.

Поред имена словенског порекла на једној страни, а на другој несловенског, постојале су и хибридне словенско-несловенске форме.

Нека имена се не могу јасно одредити, јер није сигурно да ли представљају надимке, лична имена или проепониме. С данашњег гледишта, то би били надимци, али је питање да ли се наше схватање може изједначити с оним које је имао човек пре шест стотина година.

Настанак презимена и време њиховог постанка још увек је nedовољно проучен проблем. Тешко би могла бити оправдана тврдња да је било презимена у данашњем смислу и значењу те речи. У већини

случајева лица су обележавана помоћу једног имена, једноставним индоевропским начином именовања. Мањи број људи је означен двоименском формулом — име и патроним. Ближе се одређивала личност помоћу разних ознака: занимање, порекло, телесне особине и патроним. Посведочено је преко 470 различитих патронима творених помоћу суфикса *-ић*. У поређењу с другим начинима, одређивање помоћу патронимијске формуле било је доминантно, што се касније одразило на презимена код Срба. Забележено је само неколико матронима.

Топоними антропонимијског порекла су у највећем броју словенског порекла и представљају једну од најчвршћих потврда о старини словенских насеља на овом подручју. Колико је сачуван континуитет народних имена словенског порекла а колико су страни елементи дошли до изражаја, може се утврдити поређењем топонима антропонимијског порекла с антропонимима становника властелинства у доба писања хрисовуља. Мали је број топонимијских основа насталих од антропонима којих нема међу антропонимима. Зна се да постоји људска тежња да се мењају традиционалне навике из различитих разлога, па се у складу с тим могло очекивати да се од генерације до генерације знатно измени антропонимијска слика, али из односа антропонима према основама топонима и патронима проистиче закључак да су се обичаји тешко мењали, традиција ослоњена на словенско стабло дуго се памтила, а страни утицај није имао пресудну улогу.

Језичка анализа је показала најбитније фонетске промене које су се догађале у основи говора носилаца тих имена. Најзамршеније питање је проблем јата код суфикса неких имена у различитим верзијама хрисовуље. Сем језичких промена у речима словенског порекла, одређени процеси су текли приликом адаптације страних имена и њиховог укључивања у наш језик. Страна имена, како она примљена преко културних, економских и других веза, тако и календарска, живећи у народном језику и пре настанка хрисовуља, претрпела су низ трансформација фонетске и морфолошке природе. Имена су скраћивана, од њих су извођене нове форме у складу са законима грађења словенских имена и у свему су се прилагођавала језичком узусу прималаца.

На крају, из свих појединачних анализа проистиче закључак да су ономастички систем прве половине четрнаестог века у Дечанском властелинству сачињавали ови елементи:

а) чврста база прасловенске антропонимије у којој се сачувао велики број сложених општесловенских имена, хипокористика и изведеница насталих у заједничкој фази развитка ономастикона;

б) новостворена имена на јужнословенском терену од словенских основа и нових јужнословенских суфикса;

в) нове форме српских имена настале после цепања јужнословенске заједнице;

г) имена романског или романизованог становништва Балкана, на првом месту то су имена Влах;

д) албанска имена или друга имена уобличена албанским посредством;

ђ) имена старог балканског становништва које не припада ни једној од већ поменутих групација;

е) утицај две цивилизације — с једне стране западне — романске, с друге источне — византијске;

ж) календарска имена уграђена у ономастикон путем хришћанске религије;

з) германска имена примљена преко крстаца, плаћене војске на двору Немањића и рудара Саса;

и) имена настала под мађарским утицајем;

ј) нове хибридне словенско-несловенске форме.

Потпунији увид у ономастикон средњовековне српске државе донеће анализа личних и географских имена забележених у многим средњовековним словенским и несловенским изворима. Од несловенских на првом месту су документи писани грчким и латинским језиком, затим турски тефтери настали после продора Турака на Балкан и други мање познати списи. Од словенских познати су многобројни записи и натписи и документи световног и црквеног карактера који се чувају у архивама и музејима широм Југославије, а и ван њених граница. Од изузетног значаја су ћирилске повеље XII и XIII века, Светостефанска хрисовуља краља Милутина исписана између 1313. и 1318. године, повеља цара Душана манастиру светих Архангела, Михаила и Гаврила код Призрена из 1348. године и друге повеље српских владара до пада и коначне пропасти средњовековне Србије.

NAMES IN THE DEČANI MONASTERY CHRYSOBULLS

The Dečani monastery chrysobulls belong to a group of medieval acts which were issued by the rulers on the occasion of the building of monasteries and the founding of monastery estates. They served to establish the legal status of the endowment, the size of the estate, the extent of the privileges and the feudal obligations on the part of the inhabitants of the endowed holdings.

The Dečani Bulls came about in the bureau of King Stefan of Dečani and his son, the young King Stefan Dušan, in the first half of the fourteenth century, or, more precisely, at the time of the building of the Dečani monastery and the formation of the Dečani estate. Three versions of this document are known. They were written between 1330 and 1346, that is between the famous Battle of Velbužd and the crowning of Dušan as Emperor.

The Dečani Bull I is the only one to have been preserved in entirety. It is written in the form of a parchment scroll of 390 × 5200 mm in dimension, bearing the signature of Stefan Uroš III, by the grace of God King of all Serbian and coastal countries. This is doubtless the official copy written in 1330.

The Dečani Bull II is longer, taking the form of a formal charter. It is written in manuscript form. Inscribed in large, ornamentally styled letters on the title page are the words — хрисовоуль иже въ домоу пандократора, that is „the copy which is in the monastery”. It can therefore be concluded that there were similar copies which were kept in the archives of the court bureau or elsewhere.

The Dečani Bull III is a later version written in parchment book form, at the end of which there are to be found the ornamentally inscribed signatures of King Stefan of Dečani and his son, King Dušan. It can be seen from the writings in the Bull itself that this copy was for a long time an estate document, which served to prove the monastery's acquired rights.

The Bulls contain material of exceptional importance to many disciplines dealing with medieval Serbia. For those studying political history they are sources of vital significance as they show how a medieval monastery came about and what its rights and obligations were. The introductory and concluding sections describe the most important events in Serbian history in the

first half of the fourteenth century (the Battle of Velbužd, the blinding of young Stefan, son of King Milutin, the reconciliation between father and son, the crowning of Stefan of Dečani etc.). They provide us with important data on medieval social and economic circumstances. These sources offer us the most complete information on the medieval village and the rural population, on farming and the status of the inhabitants of the Wallach „katuns” (shepherd village and summer watering place in the higher ground with an organised community life). They also contain legal decrees recorded before the passing of the Legal Code of Dušan and they are of vital importance in any study of Serbian medieval law. Studies of cultural history are also based on them. To those studying historical geography they offer detailed data on the names, locations, sizes and extents of the lands and boundaries of tens of villages and hamlets. The majority of these settlements have been identified in situ in recent times.

Two of the three Bulls contain the names of all the adult males in the area. This can help us gain an insight into the population density in Serbia in the fourteenth century. It can also give an idea of the size of the settlements, the number of members per household and the ratio of the number of inhabitants in the mountain areas to that in the plains. A precisely elaborated catalogue of the lands and people endowed to the monastery also contains a chance sample of the general onomastic picture of the central region of the medieval state of Serbia. This is a unique onomastic collection, which contains over thirteen thousand data, such as is difficult to find in medieval sources of other Slav peoples. Although the Dečani Bulls have been attracting the attention of research workers for more than a century, the onomastic aspect has only been mentioned in passing and has never been taken as the primary aim of research. Examined comprehensively, this rich sample can fill many gaps in the knowledge of this area's past, for it is irrefutable that a link exists between the development of social communities and proper names. For example, an examination of the characteristics of the onomasticons of the individual settlements or other groups of people can throw light on ethnic relations in the distant past. It is a fact that there were different name systems in the Serbian, Wallach and Albanian settlements, and it is therefore not difficult to perceive the ethnic adherence of the feudal subjects of the Dečani estate.

There are three aspects of the overall onomastic picture of the Dečani estate as recorded in the Bulls: anthroponymic, patronymic and toponymic. Taken together, they form a sufficiently broad basis for an assessment of the structure of the onomasticon, which was formed in the course of many previous centuries, conditioned by linguistic and extra-linguistic laws. Besides, there is sufficient material to be able to examine the onomasticon of three ethnic entities: Serbian, which was in the huge majority, Wallach (shepherds originally from Romanian speaking areas) and Albanian, the least populous in this region.

On account of the extent and variety of the data, it is possible to set a number of tasks, to seek answers to many important historical questions and to test some previously expressed opinions. The conclusions reached after an examination of all information which, insufficiently noticeable, are concea-

led in a simple enumeration of names, are not only important from the point of view of linguistic research but also for related disciplines which deal with the study of the state of affairs in medieval Serbia, its relations vis-à-vis its own roots and everything which surrounds it. The very wealth of material gave rise to many questions:

- 1) How was the onomasticon of the Slavs formed and altered after settling in the Balkans? What do Byzantine, Latin and Slav sources say of this?
 - 2) What was the extent of the Dečani estate in the fourteenth century? What were its essential characteristics, number of settlements and families in it?
 - 3) What factors caused the anthroponymic norm in the case of the Serbs at the beginning of the fourteenth century, if there can have said to have been a norm in the strictest sense of the word?
 - 4) What do the results show of a comparative analysis of names in all the settlements?
 - 5) What is shown by an etymological analysis of names in all zones of the Dečani estate (the land around the monastery, other places in the Beli Drim basin as well as in Kosovska Drenica, the upper basin of the river Lim and the basin of the river Tara)?
 - 6) What does an analysis of the names of the villages, Wallach „katuns” and Albanian „katuns” show?
 - 7) What is demonstrated by an analysis of the individual social categories („sokalniks”, „madupacs”, „bivolars”, people working in and around the smeltery, craftsmen, priests)?
 - 8) What is the heritage of the pan-Slav onomastic system? What is the structure of Slav names? Do what extent have Slav roots and suffixes been preserved? What is the productivity of suffixes and the frequency of names?
 - 9) What is the extent of foreign influence (Thracian-Ilyrian substratum, Balkan latinity, Germanic, calendar names of the Christian church, Albanian)?
 - 10) How did the names from the ruling houses influence the proper names of ordinary people?
 - 11) How did names made up of Slav and non-Slav elements come about?
 - 12) Did nicknames exist as a particular onomastic category?
 - 13) Were there surnames in the current sense of the word?
- How were people defined more closely? What are the main characteristics of the patronym? What is shown by a comparative analysis of patronyms in all settlements? Did matronyms exist?
- 14) What can be seen from an analysis of anthroponyms in toponymy? Do what extent are toponyms a witness to ancient Slav settlements in this region, bearing in mind that toponyms are memorials to human memory, linguistic and historical remnants, which contain the essential knowledge of the past, of religions and peoples?

15) What has been demonstrated by a linguistic analysis of anthroponymic data?

16) What were the essential elements in the onomastic system of the first half of the fourteenth century in the Dečani estate?

17) What are the other sources in which are preserved the rich onomastic material of medieval Serbia?

In order to clarify the inherited elements woven into the anthroponymic system at the beginning of the fourteenth century not only in the Dečani estate but also in the entire medieval state of Serbia, it was first of all necessary to examine changes which came about in the anthroponymic picture which the Slavs brought to the Balkans from the common original homeland. Over a period of seven centuries the system of proper names had been changed and reformed. They contained, besides the greatest influence of the general Slav heritage, many varied influences, including both the Christian faith and the direct contact with the various nationality environments and neighbours.

The most ancient data on Slav names are recorded in Byzantine and Latin travel accounts, in accounts of merchants, army commanders, historians and others. The most ancient Slav manuscripts offer proof of the process of acceptance of foreign names.

Research shows that the Dečani estate comprised one geographical whole, which extended from the Beli Drim river in the Metohija-Prizren valley right to the Komovi mountains, which are now within the borders of Montenegro, and from Peć to the river Valbona in Albania. This extensive region was, therefore, for the greater part on the territory of today's province of Kosovo and, in part, in the neighbouring regions of today's Albania and, in the north, Montenegro. From a linguistic point of view, it is an important fact that the jekavian dialect is spoken in the western area today, while in the eastern the ekavian dialect is spoken, with the exception of later-date jekavian colonisation and today's numerous Albanian population. As throughout the entire medieval state at that time, the people in the estate dealt in crop growing and animal husbandry, while there were a small number of craftsmen and other class categories. There were 2097 households which dealt in crop growing, and this figure also included priests and craftsmen. There were also 69 „sokalniks” (members of a particular category of feudal subjects), and 266 Wallach families. The settlements had their own organisations formed around the heart of the village and they lived by organising their village life according to traditional laws. It was in such conditions that rural culture came about, founded on the Slav heritage and influences which penetrated, sometimes stronger and sometimes weaker, from various sources.

Just as the citizens whose names were inscribed were part of a larger state entity, so were their names also part of the medieval onomasticon in the Serbian medieval state. If we follow the development and change in the onomasticon from the settlement of the Slavs on the Balkans to the beginning of the fourteenth century, it can be seen that the following elements were the most important:

1) The Slav tradition, which preserved its own names, came about during the common existence of all Slavs on the territory of their original homeland;

2) Contacts between the Slavs, the former inhabitants of the Balkans and the neighbouring peoples;

3) Two great Mediterranean civilisations — to the West — Roman and to the East — Byzantine;

4) Christianity, which enriched the anthroponymic fund with a large number of foreign names and the hypocoristic forms stemming from them;

5) West European influence through literature, wars and the marital links of the feudal aristocracy.

In order to discover what has left the deepest mark in this region, the ratio of Slav to Cristian and other names has been analysed in every settlement. The category of other names contains other non-Slav names — Wallach-Roman, Albanian, Germanic etc. and names of unclear or unsure etymology.

COMPARATIVE REVIEW OF NAMES IN THE DEČANI BULLS II AND III

The Bull II							The Bull III			
Ord. No.	SETTLEMENT	No. %	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.
1.	DEČANI	No. %	—	—	—	—	60 88,23	5 7,35	3 4,41	68
2.	DEČANSKI BIVOLARI	No. %	8 53,33	7 46,66	— —	15	8 53,33	7 46,66	— —	15
3.	LUČANE	No. %	72 88,88	1 1,23	8 9,88	81	75 89,28	1 1,19	8 9,52	84
4.	BELEG	No. %	21 87,50	1 4,17	2 8,33	24	25 86,20 6	2 6,90	2 6,90	29
5.	ČRVENO-BREŽANE	No. %	— —	— —	— —	—	65 95,59	1 1,47	2 2,94	68
6.	ISTINIČI	No. %	85 86,73	10 10,2	3 3,6	98	113 88,98	11 8,66	3 2,44	127
7.	PRAPRAČANE	No. %	164 94,22	7 4,05	3 1,73	174	182 93,33	10 5,13	3 1,54	195
8.	STRELAC	No. %	125 91,24	8 5,84	4 2,92	137	156 89,65	10 5,75	8 4,60	174
9.	LJUBUŠA	No. %	23 95,83	— —	1 4,16	24	41 89,13	2 4,35	3 6,52	46
10.	LJUBOLIČI	No. %	208 90,04	16 6,93	5 2,16	229	223 90,65	18 7,32	5 2,03	246

The Bull II

The Bull III

Ord. No.	SETTLEMENT	No. %	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.
11.	BOHORIĆI	№ 84 % 93,33	4 4,44	2 2,22	90	83 93,23	4 4,49	2 2,25	89	
12.	HRASTOVICA	№ 90 % 89,11	8 7,92	3 2,97	101	95 87,96	8 7,41	5 4,63	108	
13.	PRILEPI	№ 40 % 86,96	3 6,52	3 6,52	46	49 89,09	4 7,27	2 3,64	55	
14.	PREKI LUG	№ 36 % 83,72	2 4,65	5 11,63	43	41 85,41	2 4,17	5 10,42	48	
15.	BRATOTIN DOL	№ 14 % 100	— —	— —	14	23 95,73	— —	1 4,17	24	
16.	BABE	№ 270 % 95,74	6 2,18	6 2,18	282	260 96,65	6 8,70	4 1,48	270	
17.	GRMOČEL	№ 281 % 93,05	12 3,97	9 2,98	302	270 92,78	12 4,12	9 3,09	291	
18.	ULOČANI	№ 158 % 91,86	10 5,81	4 2,32	172	191 92,23	12 5,82	14 1,94	217	
19.	ČABIĆ	№ 570 % 88,78	43 6,70	29 4,52	642	579 89,07	42 6,46	29 4,46	650	
20.	DOBRODOLI	№ 43 % 93,48	— —	3 6,52	46	; ; — —	— —	— —	—	
21.	SREDNJE SELO	№ 77 % 88,50	4 5,00	6 7,50	87	73 91,25	3 3,75	4 5,00	80	
22.	KUMANOVO	№ 33 % 97,06	1 2,94	— —	34	33 97,06	1 2,94	— —	34	
23.	ČABIĆANI U KUMANOVU	№ — % —	— —	— —	—	20 100	— —	— —	20	
24.	TREBOPOLJE	№ 170 % 95,50	2 1,12	6 3,38	178	152 96,81	2 1,27	3 1,91	157	
25.	BABIJANE	№ 101 % 92,66	5 4,59	3 2,75	109	78 90,69	5 5,81	3 3,48	86	
26.	LUŽANE	№ 64 % 76,19	16 19,08	4 4,76	84	60 75,00	16 20,00	4 5,00	80	
27.	GORANE	№ 257 % 93,11	14 5,07	5 1,81	276	195 92,85	12 5,71	3 1,42	210	
28.	ŠIPČANE	№ 147 % 94,23	7 4,48	2 1,29	156	128 92,08	9 6,47	2 1,43	139	
29.	SOŠANE	№ 109 % 97,32	3 2,68	— —	112	99 95,20	4 3,87	1 0,96	104	
30.	GREVA	№ 7 % 20,00	23 65,71	5 14,29	35	7 20,00	23 65,71	5 14,29	35	
31.	BUNJANE	№ 199 % 97,07	10 4,88	5 2,44	214	179 92,74	10 5,18	4 2,07	193	
32.	KRASTAV-LJANE	№ 133 % 91,72	7 4,83	5 3,45	145	133 92,36	7 4,86	4 2,77	144	

The Bull II

The Bull III

Ord. No.	SETTLEMENT	No. %	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.
33.	BULJUBI	№ %	138 84,15	13 7,93	13 7,93	164	127 83,00	13 8,50	13 8,50	153
34.	GRAD U PLAVU	№ %	69 85,18	9 11,11	3 3,71	81	39 81,25	8 16,66	1 2,09	48
35.	KOMARANI	№ %	37 88,10	5 11,90	—	42	54 85,71	7 11,11	2 3,17	63
36.	VELIKA	№ %	11 73,33	4 26,66	—	15	34 80,95	8 19,05	—	42
37.	TREPČA	№ %	30 90,90	3 9,09	—	33	55 87,30	8 12,69	—	63
38.	GRNČAREVO	№ %	71 91,02	5 6,41	2 2,56	78	62 91,18	4 5,88	2 2,94	68
39.	VRMOŠA	№ %	90 86,54	13 12,50	1 0,96	104	69 87,34	8 10,12	2 2,53	79
40.	RIBARI U PLAVU	№ %	28 84,85	4 12,12	1 1,03	33	30 76,92	8 20,51	1 2,56	39
41.	KUŠEVO U ZETI	№ %	— —	— —	— —	—	3 6,38	23 48,94	21 44,68	47
42.	DOBRA REKA	№ %	200 89,73	20 8,92	4 1,78	224	187 86,97	24 11,16	4 1,86	215
43.	SEROŠ	№ %	328 88,41	21 5,66	22 5,93	371	344 88,88	23 5,94	20 5,11	387
44.	DOLJANCI	№ %	23 95,83	1 4,16	—	24	18 94,73	1 5,16	—	19
45.	ZERZEVO	№ %	27 69,23	8 20,51	4 10,26	39	24 70	6 17,64	4 11,76	34
46.	BRESTOVAC	№ %	— —	— —	— —	—	2 66,66	—	1 33,33	3
47.	JABLČNO	№ %	40 95,23	2 4,76	—	42	38 95,00	2 5,00	—	40
48.	BOTUŠA	№ %	14 77,77	3 16,66	1 5,55	18	11 73,33	3 20,00	1 6,66	15
49.	BRODLIĆI	№ %	56 91,80	3 4,91	2 3,27	61	54 93,10	2 3,44	2 3,44	58
50.	ZAGORJE	№ %	— —	— —	— —	—	6 83,33	—	1 16,66	7
51.	LJUDI KOD KOLA	№ %	— —	— —	— —	—	14 93,33	—	1 6,66	15
52.	VLASI RATIŠEVCI	№ %	40 74,00	10 18,51	4 7,40	54	43 71,18	11 18,64	5 8,47	59
53.	VLASI SUŠIČANI	№ %	69 74,19	7 7,52	17 18,27	93	65 71,42	10 10,98	16 17,58	91
54.	VLASI VARDIŠTANI	№ %	32 84,21	2 5,26	4 10,52	38	42 82,35	3 5,88	6 11,76	51

The Bull II						The Bull III				
Ord. No.	SETTLEMENT	No. %	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.	Slav.	Christ-ian	Other	Tot.
55.	VLASI LEPČINOVCİ	Nb % 64 85,33	5 6,66	6 8,00	75	59 84,28	5 7,14	6 8,57	70	
56.	VLASI TUDO-RİČEVCI	Nb % 99 83,90	10 8,47	9 7,63	118	88 84,62	8 7,69	8 7,69	104	
57.	VLASI GOVNEČJE	Nb % 85 89,47	3 3,15	7 7,36	95	72 91,14	2 2,53	5 6,33	79	
58.	VLASI SVE-TOVRAČCI (separate from Wallachs of Govnečje)	Nb % — —	— —	— —	—	8 80,00	1 10,00	1 10,00	10	
59.	ĐURAŠEVSKI VLASI (in the Bull II Vlasi Sremljani)	Nb % 97 84,35	11 9,56	7 6,09	115	111 82,83	15 11,19	8 6,45	134	
60.	VLASI PAGARUŠANI	Nb % — —	— —	— —	—	34 79,00	4 9,30	5 11,62	43	
61.	RZINIĆI	Nb % 99 84,62	16 13,68	2 1,71	117	97 82,20	17 14,40	4 3,39	118	
62.	KATUN ARBANASA	Nb % 11 20,37	20 37,08	23 42,59	54	11 21,56	22 43,13	18 35,29	51	
63.	PROHOROVİ LJUDI	Nb % 6 85,71	1 14,28	— —	7	10 71,42	3 21,42	1 7,14	14	
64.	SOKALNIKS IN METOHİJA	Nb % 49 81,66	2 3,33	9 15,00	60	47 81,00	3 5,17	8 13,79	58	
65.	SOKALNIKS IN PLAV AND LIM RIVER VALLEY	Nb % 13 86,66	1 6,66	1 6,66	15	16 88,88	1 5,55	1 5,55	18	
66.	MAĐUPACS NI PLAV AND LIM RIVER VALLEY	Nb % 30 85,71	1 2,85	4 11,42	35	27 84,37	1 3,12	4 12,00	32	
67.	OTHER NAMES (judges, craftsmen etc.)	Nb % 9 69,23	3 23,00	1 7,69	13	10 62,50	4 25,00	2 12,50	16	

These strata formed, intertwined, the background for the system of names as witnessed in the Dečani Bulls. The first analysis was of proper names according to settlements, while special study was made of the names of „bivolars” (members of the particular category working with buffaloes) craftsman „sokalnics” „mađupacs” (members of a particular category dealing with bread and food), priests, Wallachs and Albanians. A comparison was made of Slav names to calendar names and names of substratum or unknown origin. The individual results were grouped according to zones as dictated by geographi-

cal and historical conditions. The mutual relations of the names according to origin, reviewed from a sample of approximately thirteen thousand data, visibly marked out the three class and ethnic groups — Serbs, Wallachs and Albanians, and showed their essential anthroponymic characteristics. The anthroponymy of a specific area can be a clear indicator of the ethnic character of that land as long as it is not flooded with religious names of either the Christian or Moslem calendar. If the archaic stratum conveying the national character of names is preserved to the greatest possible extent, not identical to the fund of names of religious origin, then study inevitably shows the ethnic structure of the population, and this is just the case with the onomasticon of the Dečani estate at the time when the Bulls were written.

Slav names were by far the most numerous in all areas of the estate, with the exception of Albanian settlements. This is absolute proof of the stability and strength of the Slav population in the territory of Metohija at the beginning of the fourteenth century. The high percentage of names of Slav origin in the large majority of settlements in Metohija, Altina, the Lim basin, Drenica and some villages beyond the above-mentioned territories, can only be explained by the Ethnic basis of the population. The fact that in the above-mentioned regions over 90 percent of the names were of Slav origin in the majority of the settlements cannot be overlooked but can only be interpreted in that the inhabitants were Serbs and that they had preserved their Slav tradition through their names. The Wallach shepherd population already had to a great extent a slavised onomasticon at the beginning of the fourteenth century. In support of the hypothesis that it differed from the farming stratum is the somewhat lower percentage of names of Slav origin in the Wallach „katuns”. Eighty percent Slav names is a clear indicator of the assimilation of the Wallachs into Slavs. An important fact for those studying the question of the Wallachs on the Balkans is that in the Wallach „katuns” of the Dečani estate the most frequent names were of the grammatical type of hypocoristic formation ending in *-e*, in which they are similar to the Wallachs in the Svetostefan estate and the population of coastal towns. The structure of the onomasticon in settlements which are supposed, on the basis of proper names, to be Albanian, shows a considerable difference as compared with the farming settlements and the Wallach „katuns”. Characteristic of the structure of names in the Albanian settlements is the markedly low percentage of Slav names (approximately 20 percent), the lack of Slav patronym endings in *-ić* and the markedly high number of calendar names adopted through the Christian church. It is true, nonetheless, that it is neither easy nor completely reliable to determine ethnic adherence on the basis of proper names, a subject which has already been treated. Outside the context of the whole, it is not possible to determine the ethnic basis of a family, if it contains names of different origin. Such an examination leads to the conclusion of a symbiosis of various ethnic entities in the narrow sense, which may not be of essential importance for the entire region. Examining, however, the results reached in the study of several thousand data, general frontiers can be noted between the structures of the onomasticons of the individual ethnic groups, class categories and other groups, and the conclusions are

self-evident. This was, in fact, the only way to prove or disprove claims as to the structure of the population of the Dečani estate at the time of the construction of the Dečani monastery.

The class categories „sokalniki” and „mađupaci” were, as regards names, no different from the population in which they lived, and it can therefore be concluded that they did not differ in the ethnic sense either.

The priests and their sons were, judging by their names, rather preservers of tradition than bearers of the Christian concept of the proper name, which penetrated more intensively in other milieux, accelerating the christianization of the onomasticon.

The large number of names of Slav origin in this area determined the main directions of study. The Slav onomasticon created in the pan-Slav community was preserved in the Dečani estate in its best and richest form, and in it is maintained in every respect the most ancient Slav period, which was characterised by the giving of one name to one person. Semantic categories well preserve the indo-European situation and the general Slav particularity. The name structure also dates from the most ancient era of the Indo-European community and the pan-Slav kernel, where four basic types of names were known: compound, self-creating, derived and the grammatical type of hypocoristic formation. It has been proved that there were many different forms of compound names and over 150 roots which were frequent in the formation of Slav names. The self-creating names are a pan-Slav heritage and in the majority of cases they derived from the common noun. The suffix system enriched the onomasticon with new forms. One of the reasons for the large number of suffixes is the lack of established binominal and trinominal naming, which would define each individual more closely. This closer definition was achieved to a certain extent by the building of new forms with the help of different endings. Research in this region has shown up over one hundred such constituent elements. The most frequent suffixes are: *-an*, *-ak*, *-in*, *-ko*, *-oj*, *-oš*, *-iša* etc. Some of them are still productive up to the present day, and new forms are built up according to them, while others have been non-productive for centuries. The lack of research into the distribution of suffixes in medieval southern Slav countries makes it impossible for this aspect to be included in the general atlas of Slav anthroponymic suffixes. Such atlases would be of help in a study of the movement of Slav tribes and the later distribution of the southern Slav Community on the Balkans. The grammatical type of hypocoristic formation is represented here with its entire previous heritage. The most numerous hypocoristics end in *-a*, especially in the case of the Serbian population.

The largest number of names came about on the basis of the roots: *brat*, *drag*, *mil*, *voj*, *hrana* etc. The most numerous names include: *Bogiša* (25), *Bogoslav* (87), *Bogoje* (182), *Bogdan* (83), *Bojko* (36), *Bratoslav* (36), *Vojislav* (20), *Vojihna* (27), *Dabiživ* (34), *Dragoš* (55) itd. The most frequent names appear in all areas of the Dečani estate and they are, in addition, the roots for the patronyms and toponyms. Unfortunately, in the case of other southern Slav regions there are no data on the extent of dissemination and the frequency of individual names in the fourteenth century; it is therefore difficult to

reach any conclusions on what caused certain names to maintain their stability throughout the centuries or whether they occurred to a greater or lesser degree in a specific area.

Preserved in the onomasticon are traces of Thracian-Ilyrian remnants, the Balkan latinity which the Slavs met when they came to these regions and, to a greater degree, Wallach vocabulary. Germanic names reached even the most distant mountains under the influence of various links with coastal towns and the Saxon miners who were in Serbia in the middle ages. As could be expected, predominant among the foreign names are calendar names, received through Christianity. The names of the churches and also the names of personalities demonstrate the traditions of the ancient Christian heritage and the influences of the East of the middle ages, which is not to be wondered at bearing in mind that long before this document was written Serbia was in the sphere of the eastern civilisation and of Orthodoxy of the Byzantine type.

Of especial interest is the question of rulers' names amongst the people. They could have been expected to have penetrated powerfully, as has been the case in recent history. It can be seen, however, that among the people tradition was stronger than the influence of any religious or state authority. Of rulers' names neither Nemanja nor Uroš were recorded, while the names Milutin, Dragutin and Dušan occur only a few times. On the other hand, the name Radoslav, although it was the name of a king, was highly popular amongst the people.

Besides names of Slav origin on the one hand and of non-Slav origin on the other, there were also hybrid Slav-non-Slav forms.

Some names cannot be clearly defined, for it is not certain whether they represent nicknames, proper names or proeponyms (category of names which are not true surnames but which play the role of such at a specific period). From today's point of view, they would be nicknames, but it is questionable whether our concept can be equated with that of the people who lived six hundred years ago.

The problem of the occurrence of surnames and the time of their occurrence has still not been sufficiently studied. It is difficult to justify the claim that there were surnames in today's sense and meaning of the word. In the majority of cases the people were recorded by means of one name, with the simple Indo-European form of naming. A small number of people were recorded with two names — with the formula name and patronym. Persons were more closely defined with the help of various designations: profession, origin, bodily peculiarities and the patronym. Over 470 patronyms were recorded created with the help of the suffix *-ić*. As compared with other forms, definition with the help of the patronymic formula was predominant, which was later reflected in Serbian surnames. Only a few matronyms were recorded.

Toponyms of anthroponymic origin are primarily of Slav origin and represent one of the strongest forms of confirmation of the age of Slav settlements in this area. The extent to which Slav-origin people's names were preserved and that to which external elements became apparent can be estab-

lished by comparing toponyms of anthroponymic origin with anthroponyms of the estate inhabitants at the time of the writing of the Dečani Bulls. There are only few anthroponym-derived toponymic roots which do not exist amongst anthroponyms. It is known that people aspire to bring about change in traditional customs for various reasons, and it could therefore have been expected that the anthroponymic picture change considerably from generation to generation. From the ratio of anthroponyms to toponym and patronym roots it can be concluded that customs were slow and hard to change, the Slav tradition was long remembered and external influences did not play a decisive role.

Language analysis has shown the most essential phonetic changes which came about in the speech of the bearers of those names. The most complicated question is the problem of the ancient Cyrillic letter „yat” in the suffixes of some names in the various versions of the Bull. Besides language changes in words of Slav origin, certain processes took place during the adaptation of foreign names and their inclusion into our language. Foreign names, as received through cultural, economic and other links, in the same way as calendar names, underwent a number of transformations of phonetic and morphological nature in the language of the people even before the writing of the Bull. Names were shortened; new forms were derived from them in accordance with the laws of the constructions of Slav names; they were adapted in all ways to the language into which they had been received.

Finally, all the individual analyses lead to the conclusion that the onomastic system of the first half of the fourteenth century in the Dečani estate was made up of the following elements: a) the first basis of ancient Slav anthroponomy, in which were preserved a large number of compound general Slav names, hypocoristics and derivatives which had come about in the common phase of the onomasticon development; b) newly created names on the southern Slav territory from Slav roots and new southern Slav suffixes; c) new forms of Serbian names which arose after the split of the southern Slav community; d) names received from Roman or romanised inhabitants of the Balkans, primarily from Wallachs; e) Albanian names or other names received via Albanians; h) names of the ancient Balkan population, which does not belong to any of the above-mentioned groups; i) the influence of two civilisations — on the one hand from the West-Roman, on the other hand from the East-Byzantine; j) calendar names built into the onomasticon by means of the Christian religion; k) Germanic names received via the Crusaders, mercenaries at the court of Nemanjić Dynasty and the Saxon miners; l) names which came about under Hungarian influence; m) new hybrids of Slav and non-Slav forms.

A more complete insight into the onomasticon of the medieval Serbian state will be given by an analysis of medieval proper and geographical names as recorded in many Slav and non-Slav sources. The primary non-Slav sources are documents written in Greek and Latin, Turkish „tefteri” (notebooks) written after the Turkish invasion of the Balkans and other less well-known sources. Amongst the Slav sources are the numerous notes, inscriptions and

documents of secular and religious character, which are kept in archives and museums throughout Yugoslavia and beyond the country's borders. Of exceptional importance are the Cyrillic charters of the twelfth and thirteenth centuries, the Svetostefan Bull of King Milutin written between 1313 and 1318, the Charter of Emperor Dušan to the monastery „Svetih Arhandela Mihaila i Gavriila” (of the Saints Archangel, Michael and Gabriel) in Prizren dating back to 1448, and other charters of Serbian rulers to the fall and ultimate ruin of medieval Serbia.

КАРТА ДЕЧАНСКОГ ВЛАСТЕЛИНСТВА

Средњовековни посед манастира Дечана је од првог дана објављивања Дечанских хрисовуља па до данашњих дана био предмет интересовања многих истраживача. Радомир Ивановић је дуго година изучавао територијално простирање и границе Дечанског властелинства. Испитивао је на терену сачуване средњовековне топониме и трагове изгубљених насеља. Резултате својих истраживања је изложио у раду *Дечанско властелинство, историско-географска обрада* (Историски часопис IV, 1952—53, стр. 173—226.). Уз рад је објављена и карта, али је у њој доста неподударности с текстом хрисовуља. Милица Николић је у раду *Средњовековна жупа Патково* (Историски часопис XVIII, 1971, 207—213) с картом жупе Патково, утврдила положај низа топонима овог подручја. У *Историји српског народа* (књ. I, Београд 1981, стр. 504—505) штампана је карта Дечанског властелинства 1330—1345. са учртаним границама, насељима, катунима и црквеним поседима, али није довољно прецизна. Пре неколико година Митар Пешикан се прихватио тешког и озбиљног задатка да разреши хипотетичне и нерешене убикације једног дела овог поседа. Његови налази су изнесени у радовима: *О одређивању и смештају неких имена из Дечанских хрисовуља, Земљописна имена из манастирских даровница у горњем Подримљу, Топонимија слива Белог Дрима у два турска тефтера* (Ономатолошки прилози II, Одбор за ономастику САНУ, Београд 1981, стр. 1—92).

Поменути радови су помогли да се сачини ова карта Дечанског властелинства. Нарочити значај имају радови Митра Пешикана из којих је преузета локација топонима (од 1—84) на територији између Белог и Великог Дрима.

Приложена карта омогућава бољу прегледност положаја топонима забележених у Дечанским хрисовуљама. Ради лакше оријентације убележени су најважнији савремени оријентир (реке, планине, већа насеља), а бројевима је означен положај средњовековних топонима који су у већини случајева идентификовани на терену, мада су многи доживели знатне трансформације. Техничке послове око израде карте је обавио Љубомир Станковић, техничар, коме и овом приликом захваљујем.

Уз карту је дат регистар имена места (жупа, предела, градова, села, заселака, планина, потока, бара итд.) из прве половине четрнаестог века. Поред средњовековних назива који су унети онако како су се изговарали у време записивања, дати су одговарајући данашњи облици, писани латиницом, како је записано на послератним секцијама или како га изговара тамошње становништво. Ономастичку грађу са овог терена у оквиру програма Одбора за ономастику САНУ већ неколико година сакупљају мр Светозар Стијовић, Алија Џоговић, Милета Букумирић и Данило Стијовић. Поред ових података налази се број којим је одређен положај топонима на карти. У случају да место није идентификовано на терену објашњена је његова средњовековна локација у односу према идентификованом месту. Ако се позиција одређује према данашњем топониму, онда је наглашено да је у питању савремени оријентир.

АЛТИН, в. на карти.

АРХИДИЈАЧЕ, на међи Куманова.

АТАНАСИЈЕ, на међи земље попа Богдана на Брђашчи.

БАБЕ (BAVALOŠ) 28.

БАБИН ЛУТ, на међи Гусина.

БАБИНА БУКВА, на међи Гусина.

БАБЈАНЕ (BABINE) 56.

БЕНЧА, у близини Плава.

БИВОЉАК, у близини Дечана.

БИГОР, на међи Рзинића.

БИСТРИЦА, в. на карти.

БЛАТЦЕ, на међи Љуболића.

БОГДАША (BOGDAŠ), 50.

БОГОЈЕВА СЕЛИШТА, БОГОЈЕВО СЕЛИШТЕ, на међи Љуболића.

БОЈАНОВИЦЕ, на међи Досуђа и Трђпче.

БОРЈЕ, у близини Плава.

БОРЉК, на међи Слатине.

БОТУША (BATUŠA) 31.

БОХОРИЋИ, БОХОРИЋАНЕ заселак села Љуболића.

БОЧНИЦА, на граници Сјроши, 80.

БРАТОТИН ДОЛ, приближно 30.

БРДЦЕ, на међи Досуђа и Трђпче.

БРЊИЦ, на међи Алтина.

БРЊАШЧА (BRNJAČA) 76.

БРОДЛИЋИ (BROLIĆ) 11.

БРОЊНСКИ ПУТ (BROĆNA) 93.

БРСКОВСКА ЖУПА, у сливу Таре.

БРУС, на међи Врмоши

БРЪЗОВА РАВЊА, у близини Плава.
 БРЪСТОВЫЦ I, близу 39.
 БРЪСТОВЫЦ II, јужно од 73.
 БУДИМЉА, област у сливу Лима, а и село у долини Лима.
 БУКОВИ СТУДЕНЬЦ, у близини Истинића.
 БУКОВИК, у близини Кушева.
 БУЛАТОВО СЕЉО (коло гвоздѣно, ковач Доја) приближно 41.
 БУЉУБИ, село у Алтину.
 БУЊАНЕ (BUNJAL) 58.
 БУЧЈЕ, на међи Баба и Добрчег Дола.
 БУЧЈИ ПУТ, в. Бучје.
 БЪНКЕЋЕВЕ ГЛАДЕ, на међи Врмоши.
 БЪХЪН, на међи Добре Рѣке.
 БЪЛА ВОДИЦА, плавска планина.
 БЪЛА ЦРКВА (BELA CRKVA) 74.
 БЪЛАЋЕВЫЦ, поред Куманова.
 БЪЛИ ПОТОК, на међи Гусиња.
 БЪЛИ СТУДЕНЬЦ, на међи Рзинића.
 БЪЛО ПОЉЕ, на међи Сѣроши.
 БЪЛОЦРКОВСКИ ПУТ, в. Бѣла Црква.
 БЪЛОШЕВ БРЪГ, на међи Ржанице и Велике.
 БЪЛЪГ, БЪЛЪЖАНЕ (BELEG) 16.
 БЪЉЕВА ГАР, на међи Манстирца.

ВАРДИШТА, приближно 67.
 ВАРДИШТАНЕ ВЛАСИ, непознато, вероватно у Метохији.
 ВЕЛГОСТ, на међи села Бабе.
 ВЕЛИ БРЪГ, у близини Брѣстовца.
 ВЕЛИ ВРХ, на међи Комарана.
 ВЕЛИ ДУБ, на међи Тудоричеваца.
 ВЕЛИ КАМИ, у близини Плава.
 ВЕЛИ ПЕХ, планина изнад данашње Андријевице.
 ВЕЛИ РЪТ, на међи Врмоши.
 ВЕЛИКА (VELIKA) 99.
 ВЕЛИКИ ВРХ, на међи Грнчарева и Досуђа.
 ВЕЛИКИ ДЪЛ, на међи Влахиње.
 ВЕЉА ГЛАВА, на граници Алтина, близу Радогосће.
 ВЕЉЕ БРДО, у близини Плава.
 ВИСАТОР, ВИСИТОР (VISITOR) 121.
 ВИСОКИ КРШ, на међи Трѣпче и Досуђа.
 ВИТИЧРЪВСКИ ПОТОК, на међи Комарана с рибарима.
 ВЛАСЪНО ПОЉЕ, на међи Чабића.
 ВЛАХИЊА (VLLANA) 66.
 ВЛАШКА КУЋИШТА, на међи Куманова.
 ВЛАШКИ ЛАЗ, на међи Ђурђевика и Штитарице.
 ВЛКАЊИЦ, у близини Ботуше.
 ВОЛИХНИН ДОЛ, на међи засеока Добродоли.
 ВОЈСКА, на међи Врмоши.

ВОЛСКА, на међи Грнчарева и Досуђа.
 ВОЛУЈАК, у близини Сѣроши.
 ВРАНЈА СТЪНА, на међи Кушева.
 ВРАТНИЦА (VRANICA) 53.
 ВРАТО, на међи Добре Рѣке.
 ВРМОШ, ВРМОША (VERMOSHI) 114.
 ВРУТЪК ЧРВЕНОВРЪШКИ, на међи села Бабе.
 ВРЪЛО, на граници Алтина.
 ВЪТРОШЕВИЦЕ, планина испод Великог и Малог Пеха, 123.

ГВОЗД, у близини Плава.
 ГЛАВИЦА, на међи Коморана.
 ГЛБОКИ ДОЛ, на међи Штитарице и Ђурђевика.
 ГЛОГОВИ СТУДЕНЬЦ, на међи села Бабе.
 ГЊИЛА, ГЊИЛА, на међи Сѣроши.
 ГОВНЕЧЈЕ, влашки катун, не зна се где је био.
 ГОДИЉА, на међи Грнчарева и Досуђа.
 ГОЛИЛОВЦИ, в. Срѣмљане.
 ГОЛОЗЛОВ МЛИН, на међи земље попа Богдана на Брѣанчи.
 ГОЛОЗЛОВИЋА КУЋЕ, на међи земље попа Богдана на Брѣанчи.
 ГОРАНЕ, село у Алтину.
 ГОРЊА ВРАТА, на међи Кушева.
 ГОРЊИ ГРАД, у близини Трѣпче.
 ГРАД, село Град у Плаву.
 ГРАДИСЛАЉА ЦРКВА, у близини Чрмиња.
 ГРАДИШТЕ, у близини Брѣстовца.
 ГРАДЪЦ, на међи Трѣпче и Досуђа.
 ГРЕБЕН (GREBEN) 115.
 ГРЕВИШТА, у близини данашњег Ратиша.
 ГРЕВА, село у Алтину.
 ГРКОВА ЛУКА, на међи Манстирца.
 ГРМЕЧИ, у близини Ботуше.
 ГРМОЧЕЛ (GRAMOCHEL) 27.
 ГРНЧАРЕВО (GRNČAR) 111.
 ГРНЧАРЕВСКА ПЛАНИНА, в. Грнчарево.
 ГРОХОТ, на међи Велике и Ржанице.
 ГРЧИН (GRČINA) 68.
 ГУБАВЪЧ ПОТОК, код Чабића.
 ГУНИЦЕ, ГУЊИЦЕ, у близини Кушева.
 ГУСИНО (GUSINJE) 108.

ДЕЧАНИ (DEČANI) 1.
 ДЛБОКИ ДОЛ, в. Глбоки дол.
 ДЛБОЧАК, на међи Штитарице и Ђурђевика.
 ДЛГА, (вероватно DEGA) 60.
 ДЛГЕ ЛУКЕ, на међи Гусина.
 ДМИТРОВА ЈАГЊИЈА, на међи Срѣдњег Села и Куманова.

ДОБРА ВОДИЦА, плавска планина, 124.
 ДОБРА РЪКА предео и село у сливу данашње реке Злоречице, 119.
 ДОБРИ ДОЛ (DOBERDOL) 52.
 ДОБРОГЛЪБЕ, у близини Куманова.
 ДОБРОДОЛИ (DOBRI DO) 87.
 ДОБРОШ (DOVROŠ) 32.
 ДОБРЧИ ДОЛ, јужно од 27—28, можда DOBRIЋЕ или запад-
 није, 33.
 ДОЉАНЦИ, може бити да је Дољ, 70.
 ДОСУБЕ (DOSUĐE), 109.
 ДОСУБСКА ПЛАНИНА, 113.
 ДРАГАЉЕВ ПОТОК, на међи Добре Рџке.
 ДРАГАЉЕВ СТУДЕНЬЦ, на међи Добре Рџке.
 ДРАГОВОДА, у близини Манастирца.
 ДРАГОМАЊ ЛАЗ, у близини данашњег Гусиња.
 ДРИМ, в. на карти.
 ДРОЧИН КАМИ (DROCES, САФА Е DROČS), 54.
 ДРСТНИК (DRSNIK), 85.
 ДРЂВЊА, у близини Влахиње.
 ДРЂВОДЉА, приближно 26—26'.
 ДРЂНИЦА (DRENICA) предео између некадашње области Ме-
 тохије и Косова.
 ДУБИЦЕ, у близини Сџроши.
 ДУБОВИК (DUBOVİK) 9.
 ДУШИЛА, дечанска планина.
 ДЪБРЕВИНЕ (BROVINA) северно од 39.
 ДЪЉК, на међи земље попа Богдана на Брњанци.
 ДЪЧАНЕ, в. Дечане.
 БЕВЧИНА, на међи поседа Марка Костића, у сливу Лима, западно
 од данашњег Бијелог Поља.
 БЕРОВИЦА (BERAVICA) 48.
 БУЛИНО КАТУНИШТЕ, у близини Сџроши.
 БУЛИНО СЕЛИШТЕ, у близини Сџроши.
 БУРАШЕ, в. Рзинићи.
 БУРАШЕВСКИ ВЛАСИ, в. Срџмљане.
 БУРЂЕВИК (BURĐEVIC) 86.
 ЖАРЕ, на међи Врмоши.
 ЖДРЂЛО, у близини Сџроши.
 ЖЕПИНСКА БАРА, у близини Зерзева и Бџле Цркве.
 ЖРВЊ, на међи Манастирца.
 ЖРКОВО, у близини Радогости, вероватно 62.
 ЗАБЛАТЈЕ (ZABLAĆ) 7.
 ЗАВОДИШТНА ГЛАВА, на међи Грнчарева и Досуђа.
 ЗАГОРЈЕ, вероватно се односи на Полимље, у близини Коњуха.
 ЗАГРАДЬЦ, на међи Треџиче и Досуђа.

ЗАНОГА, на међи Манастирца.
 ЗАПЛАНИК, у близини Булатовог села.
 ЗАСЂДАЛИШТЕ, у близини Зерзева.
 ЗАТЛАКЕ (ZAPLAK) 46.
 ЗАТРНАВЈЕ, предео у коме се налазило манастирско село Храсто-
 вица са засеоцима.
 ЗАТРНАВСКА ЖУПА, в. Затрнавје.
 ЗВОНЦА, у близини данашњег села Ратиша.
 ЗЕРЗЕВО (ZRZE) 73.
 ЗЕТА, земљиште старе државе Зете, од Скадра до Оногости.
 ЗЛА РЪКА, в. на карти савремену реку Злоречицу.
 ЗЛАТИ КРСТИ, на међи Брџтовца.
 ЗЛИ КАМИ, на међи Манастирца.
 ЗЛО ПОЉЕ, у близини Ботуше.
 ЗМИНИК, у близини Булатовог села.
 ИГЛАРЕВ СТУДЕНЬЦ (IGLAREVO) 88.
 ИГЛАРЕВО, в. Игларево студеньц.
 ИГЛАРЕВЬЦ, в. Игларево студеньц.
 ИЗМИДУХ, на међи Треџиче и Досуђа.
 ИЛИЈИНА ЦРКВА, у близини Манастирца.
 ИЛИЈИНО БРДО, на међи Грмочела с Дрџводељом.
 ИСТИНИЋИ (ISTINIĆ) 13.
 ЈАБЛАНИЦА (LABANICA) 40.
 ЈАБЛЧНО, у сливу Лима, западно од данашњег Бијелог Поља.
 ЈАВОРОВ ДОЛ, на међи Гусина.
 ЈАЗВИНА, у близини Бурђевика.
 ЈАРЕ (JARA) 102.
 ЈЕДРАШКИ ВРХ, на међи Комарана с рибарима.
 ЈЕЛОВЬЦ, у близини Улоћана.
 ЈЕЛШАНИЦА I, у близини 26.
 ЈЕЛШАНИЦА II, у сливу данашње реке КLINE.
 ЈЕРДАН, на међи Грмочела.
 КАЗНЬЧИ СТОП, на међи села Дољанци.
 КАМЕ СТРУГЕ, КАМЕНЕ СТРУГЕ, на међи Грнчарева и Гусина.
 КАМЕНИ БРОД, на међи Срџдњег Села.
 КАМЕНИЦА, у близини Кушева.
 КАТУН АРБАНАС, в. Арбанаси.
 КИЂВНИ ДУБ, у близини Чабића.
 КИЂВНО ДРЂВЦЕ, на међи Града у Плаву.
 КЛАДОРУБНИЦА (KLADERNICA), у близини Тудоричеваца.
 КЛИШАНИ, у близини Влахиње.
 КЛОБУЧАРЕВ ДОЛ, на међи Слатине.
 КНИНА, данашња река Клина, в. на карти.
 КОБИЉ ДОЛ, на међи Стрџлаца.

КОВАЧ ДОЈА, в. Булатово село.
 КОВАЧЕВ ЛАЗ, у близини села Добродоли.
 КОВАЧИЦА, црквена земља цркве светог Николе у Ботуши.
 КОВИЛНО, на међи Сѣроши.
 КОЗЛИ ХРБЪТ, у близини Плава.
 КОКОШ СТУДЕНЬЦ, на међи села Бабе и Добрчег Дола.
 КОЛО ГВОЗДЪНО, в. Булатово село.
 КОМ (КОМОВИ), в. на карти.
 КОМАРАНИ (КОМОРАСА) 101.
 КОМАРШТИЦА, река код Коморана.
 КОМОРАНЕ, в. Комарани.
 КОМШТИЦА, највероватније у близини Јаблчна, у сливу Лима, западно од данашњег Бијелог Поља.
 КОЊУСИ (KONJUNE) 122.
 КОПАНИ БРЪГ, на међи Града у Плаву.
 КОСМЪЧИ ЛАЗИ, код села Стрѣлца.
 КОСТАДИНОВЦИ, в. Срѣмљане.
 КОСТРЪЦ, (можда KOSTRŠ) може бити црквени метох у горњем Подримљу, 97.
 КОШУТА, код Јаблчна, села Марка Костића у сливу Лима, западно од данашњег Бијелог Поља.
 КОШУТИЦА, плавска планина 105.
 КРАЛУПИ, код Бродлића.
 КРАЉЕВА ПРЪСЕКА, код Кушева.
 КРАСТАВЉАНЕ, село у Алтину.
 КРИВА ВЪЈА, у Дрѣници.
 КРИВАЧ, на међи Грнчарева и Гусина.
 КРУШЕВСКИ ДЪЛ, у близини Ржане.
 КРУШЕВЪЦ (KRUSĚVAC) 10.
 КРУШИЦ, на међи Трѣпче, 107.
 КУЗМИН, село у Дрѣници.
 КУМАНОВО, село у Дрѣници.
 КУШЕВО, село у Зети.
 КУШЕВСКИ ЛУГ, в. Кушево.
 КУШЕВСКИ ПУТ, в. Кушево.
 ЛЕТСКЕ ГЛАДЕ, на међи Трѣпче и Досуђа.
 ЛИВЉАНИ, в. Сливљане.
 ЛИМ, в. на карти.
 ЛИПОВИЦА, планина у околини Плава, 112.
 ЛИПОВЫЦ, (LIPOVAC), можда бр. 69.
 ЛИСЪЦ, на међи Града у Плаву.
 ЛИТА СТЪНА, у околини Плава, 124.
 ЛОКОВИ ПОТОЦИ, у близини Плава.
 ЛОПАЧТИЦА, на међи Сѣроши.
 ЛУГ (можда LUG) 5.
 ЛУЖАНЕ (LUZNA) 57.
 ЛУКА (LUKA) 15, в. Лучане.

ЛУКИ ВИР, на међи Грнчарева и Досуђа.
 ЛУКОВИ ПОТОЦИ, в. Локови потоци.
 ЛУЧАНЕ, в. Лука.
 ЛУЧИН КРСТ, на међи Добре Рѣке.
 ЛУЧНИЦА, на међи плавских планина.
 ЛЪНИШТА, на међи Комарана.
 ЛЪВИ ПОТОК, на међи Манастирца.
 ЛЪПЧИНОВЦИ ВЛАСИ, непознато.
 ЛЪСКОВА РАВЪН, на међи Манастирца.
 ЛЪСКОВИ КАМИ, код Куманова.
 ЛЪШЕВА СЕЛИШТА, на међи Слатине.
 ЛЪШТЈЕ, код Брѣстовца.

ЉУБОВИЋСКА ЖУПА, крај притоке Лима Љубовиђе, западно од Бијелог Поља.
 ЉУБОЛИЋИ (LJUBENIĆ) 6.
 ЉУБУША, ЉУБУШАНЕ (LJUBUŠA) 14.
 ЉУБУШКИ ПОТОК, в. Љубуша.

МАЛИ ПЕХ, планински вис изнад данашње Андријевице, 120.
 МАНАСТИРИЦ, МАНАСТИРЪЦ, јужно од Призрена, данас MANASTIRICA.
 МАСЛАРИЈА, на међи Манастирца.
 МАТОРСКИ ПРЪСЛОП, (вероватно ČAFA STOVERCE) 64.
 МЕДВЪБА ГЛАВА, на међи Града у Плаву.
 МЕЧИНА, на међи Алтина.
 МЛЕЋАНИ (MLEČAN) 95.
 МОДРА СЛАТИНА, в. Слатина.
 МОЧИЛА, на међи Грнчарева и Гусина.
 МРКИ ДОЛ, на међи Града у Плаву.
 МРТВЪЧКИ ДОЛ, на међи Манастирца.
 МУРИЋЕВЕ ГЛАДЕ, на међи Врмоши.

НЕДЕЉИНА ЦРКВА, на међи засека Добродоли.
 НЕНАДИНА БАРА, на међи Чабића.
 НЕРЕДА, у близини Кушева.
 НЕРЪСТУША (RASTUŠA) 37.
 НИКОЛИН КРСТ, код Манастирца.
 НИКОЛИНА ЦРКВА, код Дечана.

ОБРАЧЛА СТЪНА, на међи Града у Плаву.
 ОБЪШЕНО ДРЪВО, на међи Рзинића.
 ОВЧАРЕВО, (OVČAREVO) 91.
 ОГОРЪЛЬЧКИ ПОТОК, на земљи попа Богдана на Брѣашчи.
 ОГРЪЈКОВ МЛИН, на међи Влаха Тудоричеваца.

ОЗРИСЛАЉЕ КУЋЕ, на међи Прапраћана.
 ОПОЉСКИ ПУТ, у близини Манастирца.
 ОРАХОВИЧИЋИ (приближно, ORAŠJE, ORAŠAR) 3, 4.
 ОРАШЬЦ, можда 5—7.
 ОРЬЛ, на међи Влаха Тудоричеваца.
 ОСРЬДЬК, на међи Грнчарева и Гусина.
 ОСТРА СТЪНА, на међи Добре Рѣке.
 ОСТРАЖНИЦА, у близини Манастирца.
 ПАГАРУШАНИ ВЛАСИ, северно од Суве Реке (PAGARUŠA).
 ПАЛЕЖ (и), у сливу Таре.
 ПАПРАЋАНИ (PAPRAČANE) 12.
 ПАТКОВО, југоисточно од Слатине.
 ПЕТКОВА ЦРКВА, код села Велике.
 ПЕТРОВА ЦРКВА, у близини Града у Плаву.
 ПЕЋ, в. на карти.
 ПЛАВ, в. на карти.
 ПЛАВЉАНЕ, в. Плав.
 ПЛАВСКЕ ПЛАНИНЕ, планине у околини Плава.
 ПЛАНА, на међи Стрѣлца.
 ПЛАНИК (PLANIK) 39.
 ПЛАНИНА ДРАГОЈЛА, код Велике и Ржанице.
 ПЛАЊАНИ, вероватно близу 39.
 ПЛНОШЕВЦИ (PUNOŠEVAC) јужније од 39.
 ПЛОЧА, код Чабића.
 ПЛОЧИЦА (PLOČICA) 49.
 ПЛЪШ, планина изнад манастира Дечана.
 ПОДРИМШТИЦА, на међи Баба и Добрчет Дола спајала се са Селштицом.
 ПОПОВА ЛУКА, на међи Грнчарева и Гусина.
 ПОПОВЦИ (POPOVAC) јужно од 39.
 ПОРОДИМ, код Манастирца.
 ПОРОДИМЉА, место у коме је био краљев двор када се писала Дечанска хрисовуља.
 ПОСТЕЉБАЦИ, ПОСТЕЉШТАЦИ, код Зерзева.
 ПОЧИВАЛИШТЕ, на међи Зерзева и Брѣстовца.
 ПРАПРАТНИ ДОЈ, на међи Кушева.
 ПРАПРАЋАНЕ, ПРАПРАЋАНИ, в. Папраћани.
 ПРИЛЪПИ (PRILEP) 21.
 ПРУДИ, на међи Алтина.
 ПРЧИ БРЪЗИ, на међи Алтина.
 ПРЪВИНА, на међи Добре Рѣке.
 ПРЪДЪЛЫЦ, на међи Грнчарева и Гусина.
 ПРЪКА СТЪНА, на међи Прапраћана.
 ПРЪКИ ЛУГ (PREKOLUKA) 22.
 ПРЪКОЧЕЛ, у близини Чрмља.

ПРЪПРАН, у близини Доброша.
 ПРЪРОВНИЦЕ, на међи Грнчарева и Гусина.
 ПРЪСЛОП, на међи Слатине.
 ПСАРСКА (PASKI) 75.
 ПУСТА РАКИТНИЦА, код Тудоричеваца.
 ПУСТО СЕЛО (PUSTO SELO) 78.
 ПУСТОШ, у близини Врѣла.
 ПЪСЛИ ДОЈ, у близини Чрмља.
 ПЪСЛИ ПОТОК, у близини данашњег села Ратиша.
 ПЪСЛИ ТОРЬЦ, на међи Врмоши.
 ПЪСТРЬЦ, на међи Влахиње.
 ПЪШЧАНО БРДО, на међи Улоћана.
 РАВНЈЕ (можда PLJAN) 59.
 РАДОГОШТА (RADOHASH) 61.
 РАДОЈЕВО, код Куманова.
 РАДОТИН ПОТОК, на међи Љуболића и Ораховичића.
 РАДОШЕВ КАМИ, у близини Плава.
 РАЗБОЈНО ПОЉЕ, на међи Тудоричеваца.
 РАНЕЗЬЦ, на међи Манастирца.
 РАТИШЕВЦИ ВЛАСИ (RATIŠ) 24.
 РАШКОВЬЦ (RAŠKOC) 82.
 РВЕНИК, на међи Сѣроши.
 РЕЂЕВ СТУДЕНЬЦ (RIĐEVO) 96.
 РЕЂЕВЬЦ, в. Ређев студеньц.
 РЕСНИК (RESNIK) 92.
 РЖАНА, планина код Велике.
 РЖАНИЦА (RŽANICA) 100.
 РЗИНИЋИ (RZNIĆ) 23.
 РИБАРИ, дечанско рибарско насеље код Плава.
 РИБНИК I, близу ушћа Дечанске Бистрице, лева притока Дрима.
 РИБНИК II, 23—24.
 РИБНИЦА, савремени Рибник, Ереник, или Јереник.
 РИКАВЬЦ (RIKAVAC) 117.
 РИЛКОВИНА, код села Дољанци.
 РОГАТЬЦ, близу села РАКОС, 25.
 РОГОПЕЧ, на међи Улоћана.
 РУДИНЕ, на међи Чабића.
 РУДИНСКИ ПОТОК, улива се у Дрим на међи села Дољанци.
 РУЛИШТА (MAJA URIŠTEZ) 43.
 РУПЕ (ROPS, M. ROPS, BALJINE RUPE) 51.
 РУСАЛИЈЕ, на међи Дечана и Чрвенога Брѣга.
 РУСИЊЕ ПОЉЕ, на њему је била земља цркве светог Николе у Ботуши.

САКОВЬЦ, код Грмочела.
 САЛЧЕ ГЛАДЕ, на међи Велике с Ржаницом.
 САМАЧИН КРАЈ, могуће да је у близини Јабланице.
 САПАКИЦА, 106.
 СВАТОВА ПОЉАНА, на међи Чабића.
 СВЕТИ НИКОЛА, црква у Ботуши.
 СВЕТИ СРЂ, манастир у близини Скадра.
 СВЕТОВРАЧАНЕ ВЛАСИ, није познато. Световрачки манастир је у Стрљцу, поседи му се помињу крај Трве и Баба.
 СЕДМИ БОР, планина у околини Плава.
 СЕЛШТИЦА, в. Подримштица.
 СИТНИЦА, река на Косову.
 СКАЉА, на међи Врмоши.
 СКРОБОТНИЦА (SKROVOTSKA) 116.
 СЛАТИНА, предео и река (SKATINA) 65.
 СЛИВЉАНЕ (SKIVJAN) 35.
 СЛЪПИ ПОТОК, у Алтину.
 СМЋХИНИНА СЕЛИШТА, у близини данашњег села Ратиша.
 СНОЗ, на међи села Добродоли.
 СОПОТ, у близини Чрмња.
 СОШАНЕ (SHOSHANI) 55.
 СПАСОВА ЦРКВА, код Бродлића.
 СРЂЏЊЕ СЕЛО, насеље у Дрђници.
 СРЂЏЊИ УТРГ (UTRZ) 2.
 СРЂДОРЂК, на међи Манастирца.
 СРЂМЉАНЕ ВЛАСИ (= Бурашевски Власи + Костадиновици + Гојиловици) 38.
 СТАНЧИ ЈУЗИ, у близини данашњег села Ратиша.
 СТАРА ЧВРШТИЦА, у близини Плава.
 СТЕПАЊА ЦРКВА, СТЕФАЊА ЦРКВА, код Стрљца.
 СТЛБИЦА (ST. SYLBICES) 47.
 СТЛПЧАНИЦА, можда 34.
 СТРАЖИШТЕ, на међи Велике и Ржанице.
 СТРМНИ ПУТ, код Манастирца.
 СТРМОГЛАВНИЦЕ, код Гусина.
 СТРОЈАНОВО МЛИНИШТЕ, на међи Тудоричеваца.
 СТРЉЬЦ, СТРЉЧАНЕ (STREOC) 8.
 СУРКИШЕВО КУЋИШТЕ, на међи Манастирца.
 СУХА ЉУБУША, на међи Стрљца.
 СУХОДОЛ, на међи Прђког Луга и Чрвеног Брђа.
 СУШИЦА 84.
 СУШИЧАНЕ ВЛАСИ, у близини данашње Ђаковице, 83.
 СЂРОШ, посед који се простирао с обе стране Дрима. На левој обали Дрима сачувано је име SAROŠ, 79.
 СЂЧЕНА СТЂНА, у плавским планинама.

ТЕКЛИШТЕ, на међи Стрљца.
 ТЛСТО БРДО, вероватно 63.
 ТОЛАНОВИНА, код Ђурђевика.
 ТОПОЛА, на међи села Бабе и Добрчег Дола.
 ТОРЬЦ, на међи Добре Рђе.
 ТРВА, приближно 19.
 ТРЕПЕТНИК, код Грмочела.
 ТРИ ВОДИЦЕ, на међи села Бабе и Добрчег Дола.
 ТРИПУЊ КРСТ, ТРИФУЊ КРСТ, на међи Грнчарева и Гусина.
 ТРНАВА, река, 36.
 ТРНАВИЦА, нејасно, можда горњи ток Трнаве, 20.
 ТРНОВШТИЦА, код Гусина и Грнчарева.
 ТРНОВЬЦ, близу 75.
 ТРСТЋНИК, на међи села Бабе.
 ТРХАЈЕВО СЕЛИШТЕ, на међи земље пона Богдана на Брњашчи.
 ТРЂБОПОЉЕ (ТРОРОЈА) 44.
 ТРЂБЬЧКА ПЛАНИНА, код Трђпче и Досуђа.
 ТРЂПЧА, средњовековно насеље у околини Плава и Гусина, 110.
 ТРЂСКАВИЦА, плавска планина, 103.
 ТРЂСКАВЬЦ, на међи Алтина.
 ТРЂСКАВЬЧКИ ПОТОК, код Комарана.
 ТУДОРИЧЕВЦИ ВЛАСИ (TURICEVAC) 94.
 ТУЗЈЕ, село у данашњој Црној Гори.
 ТУРТЕШ, дечанска планина.
 ТЂМНИЧИЦА, у близини Брђстовца.
 ТЂМБЊАЧА, у близини данашњег села Ратиша.

УВРАЗ, на међи Сђроши.
 УЈЕЗДНА (UJEZMA) дечанска планина, 125.
 УЛОЊАНЕ, УЛОЊАНИ (LOČANE) 18.
 УЊЕМИР (UJMIR) 90.
 УРОШЕВО ДВОРИШТЕ, на међи Манастирца.

ХАЛАПИНЕ ГЛАДЕ, у близини Гусина.
 ХАРЬЦ ВИНОГРАД, у близини Дечана.
 ХЕЈМИЧЕВЕ БАРЕ, у близини Чрмња.
 ХЕРАКОВ СТЛП, на међи Тудоричеваца.
 ХЛМЬЦ, на међи Алтина.
 ХОМОРЈЕ, приближно MORINA, САФА MORINA, или нешто северније, 42.
 ХОТОНА ГОРА, планина у околини Плава, 104.
 ХОТИШ, у близини Ржане.
 ХРАСТОВИЦА (RASTAVICA) 29.
 ХРИД, плавска планина, 98.

ЦАКОНОВ КРСТ, на међи Врмоши.
 ЦАЛНИ ПОТОК, код Тудоричеваца.
 ЦРВЕНОБРЂШКИ ПОТОК, код Чрвеног Брђа.

ЦРКВА СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ, у близини Дечана.
 ЦРКВА СВЕТИХ ВРАЧЕВА, у селу Стрљцу.
 ЦРКВА СВЕТОГ ГЕОРГИЈА, у близини Дечана.
 ЦРКВА СВЕТОГА НИКОЛЕ, у Ботуши.
 ЦРКВА СВЕТОГА ПЕТРА, у Чабићу.
 ЦРКВА СВЕТОГ ПРОКОПИЈА, није утврђено где се налазила.
 ЦРЉЕНА ЛОКВА, на међи Кушева.
 ЦРЉЕНИ БРЪГ, в. Чрвени Брџ.
 ЦРНИ ПОТОК, у близини Грнчарева.
 ЦРНИ СТУДЕНЬЦ, на међи Кушева.
 ЦЪМВА (СIJEVNA) река у данашњој Црној Гори.
 ЦЪСТЪН, на међи Зерзева и Брџовца.
 ЦЪСТЪНСКИ БРОД, на међи Зерзева и Брџовца.

ЧАБИЋ (ЏАВИЋ) 89.
 ЧЕМЕРНИК, на међи Кушева.
 ЧЕСТО БОРЈЕ, на Врџу.
 ЧРВЕНА ЈАБЛКА, на међи Манастирца.
 ЧРВЕНА СТЪНА, на међи Града у Плаву.
 ЧРВЕНИ БРЪГ (CRNOVBREG) 17.
 ЧРВЕНОБРЪШКИ ВРУТЪК, в. Чрвени Брџ.
 ЧРВШТИЦА, у близини Плава.
 ЧРМЪЊ (CRMNJAN) 81.
 ЧРН КАМИ, плавска планина.
 ЧРНЕ ГОРЕ, планина између Плава и Гусина, 118.
 ЧРНИ ВРХ I, заселац села Јаблчца.
 ЧРНИ ВРХ II, на међи Манастирца.
 ЧРНИ ПОТОК, в. Црни поток.
 ЧРНИЛНА БАРА, на међи Куманова.

ШВАЊИ, ОШВАЊА (FŠAJ 72, ŠVANJSKI MOST 71, NAŠPARNJE 77).

ШИП, плавска планина.
 ШИПЧАНЕ (SHIPSHAN) 45
 ШТАВНА ПОЉАНА, на међи Добре Рџке.
 ШТИРНИЦА, плавска планина.
 ШТИТАРИЦА, у близини Уњемира.

РЕГИСТАР АНТРОПОНИМА И ПАТРОНИМА

Овај регистар обухвата имена и патрониме из све три верзије споменика. Главна одредница је дата у транскрипцији онако како се изговарала у време пописивања становника на манастирском добру. Дакле, задржан је *b* (јат), вокал који се изговарао између *e* и *u*, *ь* (полуглас у јаком положају), који је по свом изговору био најближи вокалу *a*, вокално *l* и *l* на крају слога и група *чр*. На овај начин су сачуване најбитније карактеристике гласовног система нашег језика из времена писања Дечанских хрисовуља. Овако одабрано решење омогућава да регистар користе и они који не познају српскословенски правопис и аутентичан изговор имена у Рашкој у првој половини четрнаестог века.

С обзиром да средњовековни правопис не омогућава у потпуности поуздано читање, није увек сигурно да ли је у спорним случајевима одабрано најбоље и најверодостојније решење. Најспорији су гласови *љ* и *њ* пошто нису имали посебне графеме. Ту се јавља двоструки проблем: разрешавање група *ли, ни, ло, но*, као и графијске секвенце *љ, њ*. Ове групе су се могле читати на два начина: *ли, ни, ло, но* / *ли, ни, ло, но*, односно *љ, њ* / *л, н*. Будући да правопис није давао могућности за дистингирање ова два начина читања, не можемо бити сигурни како су наведени случајеви заправо гласили (имена типа *Болинъ, Брателинъ*, патроним *Берислаликъ, Радослаликъ*, односно имена *Болько, Вѣлько, Василько* итд.). Такође није постојала посебна графема за *ћ* и *ѣ*, па је у неким случајевима тешко утврдити који је најбољи начин читања. На пример, код имена *Гинъ, Гонома, Гонъ, Шоко, Мекшио*, није сигурно да ли треба читати *Гин, Бонома, Бон, Шоћ, Мећинъ* или онако како је написано. Српскословенски правопис као и старословенски графемом *и* у поствокалском положају обележава три могућности: редуковано *и*, тј. напрегнути полуглас (*ь*), глас *ј* и групу *ји*. Овакав правопис не дозвољава да се утврди како тачно треба читати примере типа *Боико, Браиша, Браимиль* итд. Оваква непрецизност правописа условила је да се уз одредницу запише име на исти начин како се писало у хрисовуљама, уређеним типом рашког правописа. То омогућава филолозима да на основу потпуније етимолошке анализе разреши појединачне компликованије случајеве. Уз то су имена разврстана по пореклу на три основне категорије: словенска, хришћанска и остала. Једини проблем су представљале хибридне форме и хипокористици за које се не може тачно утврдити да ли су настали од словенских или несловенских имена. Уз свако име дата је фреквенција у ДХ I, ДХ II и ДХ III. На крају је број који означава страницу у овој књизи.

И М Е	Порекло	Фреквенција имена у			Страна у овој књизи
		ДХ I	ДХ II	ДХ III	
1	2	3	4	5	6

А

АБАСОВИЋ (абасовић),	ост.	II1;	III1;	103	
АГАПИЈЕ (агапије),	хришћ.	II—;	III1;	92	
АЛАДИН (аладин),	ост.	II1;	III1;	90	
АЛАН (алан),	ост.	II1;	III1		
АЛТИЊАНИН (алѣтинѣанин),	ост.	II1;	II—;	III—;	101
АЛТОМАН (алѣтоман),	ост.		II4;	III5;	90, 109
АЛЧЕ (алѣче),	ост.		II1;	III1	
АНДРЕЈА (анѣдрѣја),	хришћ.		II—;	III1;	91
АНДРИЧКО (анѣдричѣко),	хришћ.		II1;	III1	
АНДРОНИК (анѣдрониѣк),	ост. или хришћ.		II—;	III2;	90
АНДРОШ (анѣрош),	хришћ.		II1;	III1;	96
АНДРЉА (анѣдрѣја),	хришћ.	II1;	II13;	III19;	91
АЦИЗ (ациз),	ост.		II—;	III1	

Б

БАБОТА (бабота),	слов.	II1;	III1;	39, 46, 81
БАБУЊЦ (бабуњца),	слов.	II1;	III1;	46
БАГРЕШ (багреш),	слов.	II2;	III2;	46, 76
БАЈАЉЦ (бајалца),	слов.	II1;	III1	
БАЛВАН (балван),	слов.	II1;	III1;	III1
БАЛДОВИН (балдовин),	ост.	II10;	III10;	90
БАЛИЈА (балија),	ост. или слов.	II1;	III1	
БАЛКО (балко),	ост. или слов.	II—;	III1;	79
БАЛОЈЕ (балоје),	ост. или слов.	II1;	III1;	81
БАЛОСЛАВИЋ (балославик),	ост. или слов.	II1;	III1;	95
БАЛШИЋ (балшин),	ост. или слов.	II1;	III1	
БАЉА (баја),	ост. или слов.	II1;	III1	
БАН (бан),	ост.	II3;	III3;	71
БАРБАТ (барбат),	ост.	II1;	III1;	89, 96
БАРБЕ (барбе),	ост.	II1;	III1;	96
БАРДА (барда),	ост.	II—;	III2;	89
БАТАВАЈА (батаваја),	ост.	II1;	III—;	88

1	2	3	4	5	6
БАТАШ (баташа),	слов. или ост.	II2;	III2;	88	
БАТИЛО (батило),	слов. или ост.	II1;	III1;	88	
БАЧ (вач),	ост.	II2;	III2;	42	
БАЧЕВИЋ (вачевик),	ост.	II1;	III1;	42	
БЕБЕЈ (бевеј),	ост.	II1;	III—		
БЕБЕЧЕВИЋ (бевечевик),	ост.	II1;	III1		
БЕБЉЈ (бевљја),	ост.	II—;	III1		
БЕР (бер),	слов.	II1;	III1;	46, 87	
БЕРА (бера),	слов.	II—;	III1;	46, 87	
БЕРАК (берак),	слов.	II 2	III 1;	46, 73	
БЕРАН (беран),	слов.	II 2;	III 2;	46, 73	
БЕРАНОВИЋ (берановик),	слов.	II 1;	III 1;	46, 73	
БЕРЕ (бере),	слов.	II 1;	III 1;	46, 87	
БЕРИВОЈ (беривон),	слов.	II 3;	III 2;	46	
БЕРИЛО (берило),	слов.	II 3;	III 3;	46, 77	
БЕРИСЛАВ (берислав),	слов.	II 9;	III 8;	46	
БЕРИСЛАВИЋ (бериславик),	слов.	II 3;	III 4;	46	
БЕРИЋ (берик),	слов.	II 1;	III—;	46, 78	
БЕРИХНА (берихна),	слов.	III 2;	III 2;	46, 78	
БЕРКО (берко),	слов.	II 4;	III 6;	46, 79	
БЕРКОВИЋ (берковик),	слов.	II—;	III 1;	46, 79	
БЕРОЈЕ (бероје),	слов.	II 10;	III 12;	46, 81	
БЕРОЈЕВИЋ (беројевик),	слов.	I 1;	II 5;	III 5;	46, 81
БЕРУЈ (беруји),	слов.	II 1;	III 1;	46, 82	
БЕСТУД (бестуд),	слов.	II 1;	III—;	45	
БИКОВИЋ (биковица, выковъца),	слов.	II 1;	III 1;	36	
БИС (вись),	ост.	II 1;	III—		
БЛАЖУЈ (блажоји),	слов. или хришћ.	II 2;	III 2;	46, 82	
БЛСОВИЋ (блсовик),	ост.	II 1;	III 1		
БОБЕ (бове),	слов. или ост.	II 1;	III 2;	87	
БОГАВЉЦ (богавља),	слов.	II—;	III 1;	47, 72	
БОГДАН (богдан),	слов.	II 85;	III 83	41, 46, 109, 126	
БОГДАНОВИЋ (богдановик),	слов.	I 2;	II 21;	III 16;	41, 46, 103
БОГДАША (богдаша),	слов.	II 5;	III 5;	46, 74	
БОГДЕ (богдје),	слов.	II 1;	III 1;	46, 87	

1	2	3	4	5	6
БОГДИЛО (богѣдило),	слов.		II 1;	III 1;	46, 77
БОГДИЧЕВИЋ (богѣдичевикъ),	слов.		II 1;	III 1	
БОГИЛО (богило),	слов.		II 5;	III 4;	46, 77, 102
БОГИНА (богина),	слов.		II—;	III 1;	46, 77
БОГИША (богиша),	слов.		II 22;	III 25;	41, 47, 78, 126
БОГИШИЋ (богишињъ),	слов.		II 1;	III 1;	41, 47, 78
БОГО (бого),	слов.		II—;	III 1;	41, 47, 87
БОГОЈЕ (богоје),	слов.	I 3;	II 184;	III 182;	47, 81, 112
БОГОЈЕВИЋ (богојевикъ),	слов.		II 5;	III 3;	47, 81
БОГОСЛАВ (богославъ),	слов.		II 80;	III 7;	46, 119, 126
БОГОСЛАЉИЋ (богослаликъ),	слов.		II—;	III 1;	46, 119
БОГОШ (богошъ),	слов.		II 1;	III 1;	47, 83
БОГУЖИВ (богоуживъ),	слов.		II 1;	III 1;	41, 46
БОГУЈ (богоуј),	слов.		II—;	III 1;	47, 83
БОГУЛИН (богоулинъ),	слов.		II 4;	III 3;	47, 83, 95
БОГУЛИЋ (богоуликъ),	слов.		II 1;	III 1;	47
БОГУН (богоуњъ),	слов.		II 2;	III 5;	47, 83
БОГУТ (богоутъ),	слов.		II 4;	III 2;	47
БОГУТА (богоута),	слов.		II 1;	III 1;	47, 84
БОГУТОВИЋ (богоутовикъ),	слов.	I 1;	II 1;	III 2;	47
БОГУШИН (богоушинъ),	слов.		II 2;	III 2;	47, 84
БОДИН (бодинъ),	слов.		II 2;	III 1;	77
БОЖА (божа),	слов.		II 2;	III 2;	47, 87, 96
БОЖАН (божанъ),	слов.		II 1;	III 2;	47, 73
БОЖЕТА (божета),	слов.		II 1;	III 3;	47, 75
БОЖИН (божинъ),	слов.		II 3;	III 2;	47, 77
БОЖИЋ (божникъ),	слов.		II 16;	III 16;	47, 78
БОЖЛИН (божљинъ),	слов.		II—;	III 1;	47
БОЖУРИН (божоуринъ),	слов.		II—;	III 1;	37, 47, 77
БОЈА (боја),	слов.		II 23;	III 19;	87
БОЈАДИН (бојадинъ),	слов.		II 1;	III 1;	72
БОЈАК (бојакъ),	слов.		II 6;	III 4;	47, 73

1	2	3	4	5	6
БОЈАН (бојанъ),	слов.		II 2;	III 2;	47, 73, 112
БОЈАНОВИЋ (бојановикъ),	слов.		II 1;	III 1;	47, 73
БОЈЕТИЋ (бојетикъ),	слов.		II 1;	III 1	47
БОЈИН (бојинъ),	слов.		II 4;	III 3;	47, 77
БОЈИЦ (бојицъ),	слов.		II 1;	III 1;	47, 78
БОЈИЦА (бојица),	слов.		II 1;	III—;	47, 78
БОЈКО (бојко),	слов.	I 2;	II 33;	III 36;	47, 79, 126
БОЈЧИН (бојчинъ),	слов.		II—;	III 1;	47
БОКТА (богѣта),	слов.		II 1;	III 1;	47, 82
БОКША (богѣша),	слов.		II 4;	III 4;	47
БОКШИН (богѣшинъ),	слов.		II 1;	III 1;	47
БОКШИЋ (богѣшињъ),	слов.		II 1;	III 1;	47
БОЉАК (бољакъ),	слов.		II 1;	III 1;	47, 73
БОЉАН (бољанъ),	слов.		II 1;	III 1;	47, 73
БОЉЕРАД (бољерадъ),	слов.		II 1;	III 1;	47
БОЉЕСЛАВ (бољеславъ),	слов.		II 8;	III 7;	47
БОЉЕСЛАЉИЋ (бољеслаликъ),	слов.		II 2;	III 2;	47
БОЉЕТА (бољета),	слов.		II 1;	III 1;	47, 75
БОЉИН (бољинъ),	слов.		II 3;	III 3;	47, 77
БОЉИНОВИЋ (бољинновикъ),	слов.		II 1;	III—;	47, 77
БОЉИЦ (бољицъ),	слов.		II 1;	III 1;	47, 78
БОЉКО (бољко),	слов.		II 2;	III 2;	47, 79
БОЉОЈЕ (бољоје),	слов.		II 7;	III 8;	47, 81, 102
БОЉОЈЕВИЋ (бољојевикъ, бољојевикъ),	слов.		II 5;	III 6;	47, 81
БОЉЧИН (бољчинъ),	слов.		II 1;	III 1;	47
БОЉШИН (бољшинъ),	слов.		II 1;	III 1;	47
БОЉШИНОВИЋ (бољшинновикъ),	слов.		II 1;	III 1;	47
БОРЕ (боре),	слов.		II 1;	III 2;	47, 87
БОРИКА (борика),	слов.		II 1;	III—;	47, 77
БОРИЛО (борило),	слов.		II 2;	III 1;	47, 77
БОРИСЛАВ (бориславъ),	слов.		II 6;	III 7;	47
БОРИСЛАЉИЋ (борислаликъ),	слов.		II 1;	III 2;	47

1	2	3	4	5	6
БОРИЋ (ворић),	слов.		II 1; III 1;	47, 78	
БОРИША (вориша),	слов.		II 2; III 2;	47, 78	
БОРИШИЋ (воришник),	слов.		II 1; III 1;	47, 78	
БОРОЈЕ (вороје),	слов.		II 9; III 9;	47, 81	
БОРОЈЕВИЋ (воројевник),	слов.		II 1; III 1;	47, 81	
БОРУЈ (воројуи),	слов.		II—; III 1;	47, 82	
БОРХАН (ворхана),	слов.		II 1; III 1;	47, 84	
БОЧАН (вочан),	слов.		II 2; III 2;	73	
БОШАН (вошан),	слов.		II 1; III—		
БОШИН (вошин),	слов.		II 1; III—;	77	
БОШКО (вожко),	слов.		II 3; III 4;	47, 79	
БРАЈА (врата),	слов.		II 4; III 3;	48, 87	
БРАЈАК (вратак),	слов.		II 7; III 7;	48, 73	
БРАЈАН (вратан),	слов.		II 3; III 3;	48, 73	
БРАЈАНОВИЋ (вратановик),	слов.		II 1; III 1;	48, 73	
БРАЈЕН (вратен),	слов.		II 8; III 7;	48, 75	
БРАЈЕХНА (вратехна),	слов.		II 1; III 1;	48, 75	
БРАЈИЛО (вратило),	слов.		II 1; III 1;	48, 77	
БРАЈИМИЛ (вратимил),	слов.		II 3; III 4		
БРАЈИСЛАВ (вратислав),	слов.		II 6; III 6		
БРАЈИЋ (вратик),	слов.		II 2; III 2;	78	
БРАЈИША (вратиша),	слов.		II 1; III—;	48, 78	
БРАЈКО (вратико),	слов.		II 43; III 43;	48, 79	
БРАЈКОВИЋ (вратиковик),	слов.	I 1;	II 1; III 1;	48, 79	
БРАЈУН (вратун),	слов.		II 3; III 2;	48, 79	
БРАЈУНА (вратуна),	слов.		II 1; III 1;	48, 79	
БРАЛ (враль),	слов.		II 1; III 1;	48	
БРАНЕ (врате),	слов.		II 1; III 1;	47, 87	
БРАНЕТА (вратета),	слов.		II—; III 1;	75	
БРАНИСЛАВ (вратислав),	слов.		II 3; III 3;	47, 90	
БРАНИСЛАВИЋ (вратиславик),	слов.		II 2; III 3;	47, 90	
БРАНИЧЕВИЋ (вратичевик),	слов.		II 1; III 1;	47	
БРАНКО (вранко),	слов.		II 3; III 5;	47, 79	
БРАНОЈЕ (вратоје),	слов.		II 8; III 7;	47, 81	
БРАТ (врат),	слов.		II 1; III—;	39, 87	

1	2	3	4	5	6
БРАТА (врата),	слов.	I 1;	II 4; III 4;	48, 87	
БРАТАН (вратан),	слов.		II 6; III 4;	48, 73	
БРАТАНОВИЋ (вратановик),	слов.		II—; III 2;	48, 73	
БРАТАЊЦ (вратанца),	слов.		II 1; III 1;	39, 48, 73	
БРАТАЧ (вратач),	слов.		II 1; III 1;	39, 48, 74	
БРАТЕЉИН (врателин),	слов.		II 1; III 1;	48, 75	
БРАТЕН (вратен),	слов.		II 2; III—;	48, 75	
БРАТЕША (вратеша),	слов.		II 1; III 1;	48, 76	
БРАТЕШЕВИЋ (вратешевик),	слов.		II 1; III 1		
БРАТИВОЈ (вративои),	слов.		II 2; III 2;	47	
БРАТИВОЈЕВИЋ (вративојевик),	слов.		II— III 1;	47	
БРАТИЈАКОВИЋ (вратијаконик),	слов.		II 1; III 1		
БРАТИЈАН (вратиган),	слов.		II 1; III 1;	48, 76	
БРАТИЈАНОВИЋ (вратигановик),	слов.		II 1; III 1;	48	
БРАТИЈЕ (вратиге),	слов.		II 1; III 1;	48, 76	
БРАТИЛО (вратило),	слов.		II 4; III 4;	48, 77	
БРАТИСЛАВ (вратислав),	слов.		II 1; III—;	47, 88	
БРАТИЦА (вратница),	слов.		II 1; III 1;	48, 78	
БРАТИЋ (вратик),	слов.		II 2; III 3;	48, 78	
БРАТИШ (вратиш),	слов.		II 1; III 1;	48, 78	
БРАТКО (вратко),	слов.		II 10; III 11;	48, 79	
БРАТКОВИЋ (вратковик),	слов.		II 2; III 2;	48	
БРАТОВАН (вратован),	слов.		II 14; III 15;	48	
БРАТОВАЊИЋ (вратованик),	слов.		II 1; III 1;	48	
БРАТОВИН (вратовин),	слов.		II 1; III 1;	48	
БРАТОДРАЖИЋ (вратодражик),	слов.		II 1; III 1;	47	
БРАТОЈЕ (вратоје),	слов.		II 3; III 5;	48, 81	
БРАТОЉУБ (вратољуб),	слов.		II 2; III 2;	47	
БРАТОМИЛ (вратомил),	слов.		II 2; III 2;	47, 88	
БРАТОМИЉИЋ (вратомилан),	слов.	I 1;	II 1; III 1;	47	

1	2	3	4	5	6
БРАТОНЪГ (вратонѣгъ),	слов.		II 1;	III—;	47
БРАТОСЛАВ (вратославъ),	слов.		II 28;	III 36;	39, 47, 126
БРАТОСЛАВИѢ					
(вратославикъ),	слов.		II—;	III 1;	39, 47
БРАТОСЛАБИѢ					
(вратославикъ),	слов.	I 1;	II 11;	III 11;	39, 47
БРАТОТА (вратота),	слов.		II 1;	III 1;	48, 81, 110
БРАТОХНА (вратохна),	слов.		II 1;	III 1;	48, 82
БРАТОШ (вратошъ),	слов.		II 12;	III 10;	48, 82
БРАТУЈ (вратоуи),	слов.		II 24;	III 24;	48, 82
БРАТУЈЕВИѢ					
(вратоуевичъ),	слов.		II 1;	III 1;	48, 82
БРАТУЈКО (вратоуико),	слов.		II 1;	III 1;	48, 83
БРАТУЈ (вратоуль),	слов.		II 1;	III 1;	48, 83
БРАТУН (вратоуна),	слов.		II 2;	III 2;	48, 83
БРАТУНА (вратоуна),	слов.		II 1;	III 1;	48, 83
БРАТУШ (вратоуша),	слов.		II 6;	III 4;	48, 84
БРАТУШИН (вратоушинъ),	слов.		II 2;	III 1;	48, 84
БРАТУШКО (вратоушко),	слов.		II 1;	III 1;	48, 84
БРАТХАН (вратъханъ),	слов.		II 1;	III 1;	48, 84
БРАТЪН (вратъна),	слов.		II 1;	III 2;	48
БРИТВА (вритва),	слов.	I 1;	II—;	III—;	42, 99
БРЗ (брьзъ),	слов.		II 1;	III 1;	40, 48, 87
БРЗОТА (брьзота),	слов.		II 1;	III 1;	40, 48, 81
БРЛАН (брьланъ),	слов.		II—;	III 1;	73
БРЛИѢ (брьли),	слов.		II—;	III 1;	78
БУГАРИН (воугаринъ),	слов.		II 2;	III 3;	41, 71, 121
БУДАК (воудак),	слов.		II 1;	III 2;	48, 73
БУДАН (воуданъ),	слов.		II 2;	III 2;	48, 73
БУДЕ (воуде),	слов.		II—;	III 1;	87
БУДИВОЈ (воудивон),	слов.		II 2;	III 2;	48
БУДИЛО (воудило),	слов.		II 1;	III 2;	48, 77
БУДИМИР (воудимиръ),	слов.	I 1;	II 4;	III 4;	48, 112
БУДИСЛАВ (воудиславъ),	слов.		II 12;	III 9;	48

1	2	3	4	5	6
БУДИСЛАБИѢ					
(воудиславикъ),	слов.		II 2;	III 2;	48
БУДИЦА (воудица),	слов.		II 1;	III 1;	48
БУДИША (воудиша),	слов.		II 1;	III 1;	48, 78
БУДЉА (воудља),	слов.		II 1;	III 1;	48, 79
БУДМИЛ (воудмили),	слов.		II 1;	III—;	48
БУДНИѢ (воудникъ),	слов.	I 1;	II 2;	III 2;	48
БУДОЈЕ (воудоје),	слов.		II 6;	III 7;	48, 81
БУДОЈЕВИѢ (воудоевичъ),	слов.		II 3;	III 4;	48, 81
БУБЕН (воугьенъ),	слов.		II 2;	III 2;	75
БУЈАК (воујакъ),	слов.		II 1;	III 1;	48, 73
БУЈАКОВИѢ (воујаконикъ),	слов.		II 1;	III 1;	48, 73
БУЈАН (воујанъ),	слов.	I 1;	II 3;	III 4;	48, 73
БУЈАНОВИѢ (воујановикъ),	слов.		II 1;	III 1;	48, 73
БУЈИША (воуиша),	слов.		II 1;	III 1;	48, 78
БУЈКО (воуико),	слов.		II 4;	III 4;	43, 48, 79
БУЈСИЛ (воуисилъ),	слов.		II 2;	III 2;	43, 48, 66
БУКОВЬЦ (воуковьць),	слов.		II 1;	III 1	
БУКУР (воукоуръ),	ост.		II 3;	III 4;	89
БУЛАТ (воулатъ),	ост. или слов.		II 1;	III 2;	48, 73
БУЛИН (воулинъ),	ост. или слов.		II 1;	III 1;	48, 77
БУЛЪН (воульнъ),	ост. или слов.		II—;	III 1;	48, 85
БУЉАН/БУЛАН (воуљанъ),	слов. или ост.		II 2;	III 2;	73
БУН (воунь),	ост.		II 3;	III—;	89, 95, 97, 117
БУНИЛОВИѢ					
(воуниловичъ),	ост.		II 1;	III 1;	97
БУНОВИѢ (воуновичъ),	ост.		II 1;	III 1;	117
БУНЦАТ (воуницатъ),	ост.		II 1;	III 1	
БУРА (воури),	ост. или слов.		II 1;	III—	
БУРЛЕТ (воурилетъ),	ост.		II 1;	III—	
БУРМАД (воуримадъ),	ост.		II	III 1;	90
БУСАДОСА (воусадоса),	ост.		II—;	III 1;	90
БУТКО (воудько, воутько),	слов.		II 1;	III 3;	48, 79, 122

1	2	3	4	5	6
БУТКОВИЋ (БОУДКОВИЋ, БОУТКОВИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	48, 79, 122	
БУЦКАТ (БОУЦКАТ),	ост.	II 2;	III 1;	97	
БУЦКАТОВИЋ (БОУЦКАТОВИЋ),	ост.	II 1;	III 1;	97	
БУЧИЈЕ (БОУЧИЈЕ),	слов.	II 1;	III 1;	48, 76	
БУЧИЋ (БОУЧИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	48, 78	
БУШАТ (БОУШАТ),	ост. или слов.	II 3;	III 3;	48, 73	
БУШАТОВИЋ (БОУШАТОВИЋ),	ост. или слов.	II 1;	III—;	48, 73	
БЋЖАН (БЋЖАН),	слов.	II 4;	III 4;	48, 73	
БЋЛБРАДИЋ (БЋЛБРАДИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	48, 101	
БЋЛКО (БЋЛКО),	слов.	II 2;	III 2;	48, 79	
БЋЛКОВИЋ (БЋЛКОВИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	48, 79	
БЋЛОСЛАВ (БЋЛОСЛАВ),	слов.	II 3;	III 3;	48, 113	
БЋЛОСЛАВИЋ (БЋЛОСЛАВИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	48, 113	
БЋЛОШ (БЋЛОШ),	слов.	II 3;	III 3;	40, 48, 82, 110, 113	
БЋЛША (БЋЛША),	слов.	II 1;	III 1;	40, 48	
БЋЛЫЦ (БЋЛЫЦ),	слов.	II 2;	III 1;	40, 48, 85, 96	
БЋЛЈАКОВИЋ (БЋЛЈАКОВИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	48	

В

ВАНКО (ВАНКО),	хришћ.	II—;	III 1;	96	
ВАСИЛИЈЕ (ВАСИЛИЈЕ),	хришћ. I 1;	II 1;	III—;	92	
ВАСИЉ/ВАСИЛ (ВАСИЉ),	хришћ.	II 13;	III 12;	92	
ВАСИЉЕВИЋ (ВАСИЉЕВИЋ),	хришћ.	II 1;	III—;	92	
ВАСИЉКОВИЋ (ВАСИЉКОВИЋ),	хришћ.	II 1;	III—;	92	
ВЕЗИЛИЈА (ВЕЗИЛИЈА),	слов.	II—;	III 1;	42	
ВЕЛИЈАН (ВЕЛИЈАН),	слов.	II 6;	III 7;	49, 76	
ВЕЛИЈАНОВИЋ (ВЕЛИЈАНОВИЋ),	слов.	II 2;	III 1;	49, 76	
ВЕЛИМИР (ВЕЛИМИР),	слов.	II 5;	III 3	49	

1	2	3	4	5	6
ВЕЛИХНИЋ (ВЕЛИХНИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	49	
ВЕЛИЧКО (ВЕЛИЧКО),	слов.	II 2;	III 2;	49, 78	
ВЕЛКО (ВЕЛКО),	слов.	II 7;	III 7;	49, 79	
ВЕЛОЈЕ (ВЕЛОЈЕ),	слов.	II 8;	III 6;	49, 81	
ВЕСЕЛКО (ВЕСЕЛКО),	слов.	II 1;	III 2;	40, 49, 79	
ВЕСЕЛКОВИЋ (ВЕСЕЛКОВИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	40, 49, 79	
ВИГАЊ (ВИГАЊ),	ост.	II—;	III 1;	38	
ВИДОЈЕ (ВИДОЈЕ),	слов.	II 1;	III 1;	81	
ВИДОСЛАВ (ВИДОСЛАВ),	слов.	II 1;	III 1;	49	
ВИДОШ (ВИДОШ),	слов.	II 1;	III 1;	49, 82	
ВИДОШЕВИЋ (ВИДОШЕВИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	49, 82	
ВИЛИЈАН (ВИЛИЈАН),	слов. или ост.	II 1;	III 1;	49, 76	
ВИЛЧИЋ (ВИЛЧИЋ),	слов. или ост. I 1;	II—;	III—;	41, 49	
ВИНУБРАТ (ВИНУБРАТ),	слов.	II 1;	III 1		
ВИТАН (ВИТАН),	слов. I 1;	II 7;	III 9;	49, 73	
ВИТАНОВИЋ (ВИТАНОВИЋ),	слов.	II 1;	III—;	49, 73	
ВИТИЦА (ВИТИЦА),	слов.	II 1;	III 1;	49	
ВИТКО (ВИТКО, ВИТКО),	слов.	II 1;	III 1;	49, 79	
ВИТОЈЕ (ВИТОЈЕ),	слов.	II 1;	III 1;	49, 81	
ВИТОМИР (ВИТОМИР),	слов. I 1;	II 13;	III 13;	49	
ВИТОШ (ВИТОШ),	слов.	II 2;	III 1;	49, 82	
ВИШАН (ВИШАН, ВИШАН),	слов.	II 2;	III 2;	49, 73, 120	
ВИШЕВИЋ (ВИШЕВИЋ),	слов.	II 1;	III 1		
ВИШКО (ВИШКО),	слов.	II 1;	III 1;	49, 79	
ВЛАД (ВЛАД),	слов.	II 5;	III 6;	49, 87	
ВЛАДЕТИЋ (ВЛАДЕТИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	49	
ВЛАДИЛО (ВЛАДИЛО),	слов.	II 2;	III 2;	49, 77	
ВЛАДИМИР (ВЛАДИМИР),	слов.	II 7;	III 7;	49	
ВЛАДИСЛАВ (ВЛАДИСЛАВ),	слов.	II 2;	III 1;	44, 49	
ВЛАДОВИЋ (ВЛАДОВИЋ),	слов.	II 1;	III 1;	49	
ВЛАДОЈЕ (ВЛАДОЈЕ),	слов. I 1;	II 20;	III 21;	49, 81	
ВЛАХ (ВЛАХ),	ост.	II 3;	III 3;	41	

1	2	3	4	5	6
ВЛК (влькъ),	слов.		II—; III 1;	36, 37, 71 121	
ВЛКА (влька),	слов.		II 1; III—;	50, 87, 121	
ВЛКОВИЋ (вльковникъ),	слов.		II 1; III 1;	36, 37, 71 121	
ВЛКОЈЕ (влькоје),	слов.		II 13; III 11;	50, 81	
ВЛКООЧА (вльковча),	слов.		II—; III 1;	50	
ВЛКОСЛАВ (влькославъ),	слов.		II 9 III 10;	50, 121	
ВЛКОСЛАЉИЋ (влькослаликъ),	слов.		II 1; III—;	50, 121	
ВЛКОТА (влькота),	слов.		II 6; III 5;	50, 81, 121	
ВЛКОХНА (влькохна),	слов.		II 2; III 1;	50, 82	
ВЛКША (влькша),	слов.		II 1; III 1;	50	
ВЛЧАЈ (вльчан),	слов.		II 1; III 1;	50, 73	
ВЛЧИНА (вльчина),	слов.		II—; III 1;	50, 77, 121	
ВЛЧИНИЋ (вльчинникъ),	слов.		II 1; III 1;	50, 77, 121	
ВОЈАК (вогакъ),	слов.		II 1; III 1;	50, 73	
ВОЈАН (воганъ),	слов.		II 3; III 2;	50, 73	
ВОЈЛО (воило),	слов.		II 1; III 1;	50, 77	
ВОЛИМИЛ (воинилъ),	слов.		II 4; III 4;	50	
ВОЛИН (воинъ),	слов.		II 4; III 4;	50, 77	
ВОЛИНОВИЋ (воиновичъ),	слов.		II—; III 1;	50, 77	
ВОЛИСЛАВ (воиславъ),	слов.		II 22; III 20;	44, 50, 126	
ВОЛИСЛАЉИЋ (воислаликъ),	слов.		II 2; III 2;	44, 50	
ВОЛИХНА (воихна),	слов.	I 1;	II 31; III 27;	50, 113, 126	
ВОЛИХНИЋ (воихникъ),	слов.		II 3; III 3;	50, 113, 126	
ВОЛИЦА (воица),	слов.		II—; III 1;	50, 78	
ВОЛИША (воиша),	слов.		II 3; III 3;	50, 78	
ВОЈКО (воико),	слов.	I 1;	II 13; III 13;	50, 79	
ВОЈНЪГ (воинѣгъ),	слов.		II 3; III 2;	50	

1	2	3	4	5	6
ВОЈСИЛ (воисилъ),	слов.		II 14; III 14;	50	
ВОЈСИЛОВИЋ (воисловићъ),	слов.		II 2; III 2;	50	
ВОЈСИЉИЋ (воислићъ),	слов.		II 2; III 1;	50	
ВОЛИЦА (воица),	слов.		II 5; III 4;	50, 78	
ВОША (воша),	слов.		II 1; III—;	87	
ВРАГООЧА (враговча),	слов.		II 1; III 1;	43, 50	
ВРАН (вранъ),	слов.		II 3; III 3;	37, 50	
ВРАНОВИЋ (врановићъ),	слов.		II 1; III 1;	37, 50	
ВРАТИМИРИЋ (вратимирникъ),	слов.		II 1; III 1;	50	
ВРАТИСЛАВ (вратиславъ),	слов.		II 1; III 1;	50	
ВРЛЕТИЋ (врлетичъ),	слов.		II 1; III 1		
ВРСАЈКО (врсаико),	ост.		II 1; III 1;	89	
ВРСАЛ (врсаљъ),	ост.		II 1; III 1;	89	
ВРШЕВЫЦ (вршевѣцъ),	слов.		II 1; III 1;	50	
ВРЪМЪЦ (врѣмѣцъ),	слов.		II—; III 1;	38, 85	
ВСЕМИЛ (всесмилъ),	слов.		II 1; III 1;	51	
ВСЕРАД (всерадъ),	слов.		II 1; III 1;	51	
ВЪКОВИЋ (вѣковићъ),	слов.		II 1; III 1;	51	

Г

ГАЛ (галь),	слов. или ост.	II 1; III 1;	51	
ГАЛЕН (галень),	слов. или ост.	II 1; III—;	51, 75	
ГАЉЫЦ (галѣцъ),	слов. или ост.	II 1; III 1;	51, 85	
ГАЉИ (галѣи),	слов. или ост.	II 1; III 1;	51	
ГАЉЕН (галѣнь),	слов. или ост.	II—; III 1;	51, 75	
ГВОЗДИЈ (гвоздин),	слов.	II—; III 1;	38, 51	
ГЕОРГИ (гевурги), в. Ђеорђи	хришћ.			
ГЕОРГИЈЕ (гевургије), в. Ђеорђије	хришћ.			

1	2	3	4	5	6
ГОЛКЛАС (голькласъ),	слов.		II 1;	III 1;	52
ГОЛОЗЛО (голозло),	слов.		II 1;	III—;	43, 52, 57 98, 113
ГОЛОЗЛОВИѢ (голозловикъ),	слов.		II—;	III 1;	43, 52, 57 98, 113
ГОЛОЈЕ (голою),	слов.		II 1;	III—;	52, 81
ГОЛУБ (голоубъ),	слов.		II 4;	III 3;	37, 71
ГОЛѢМ (голѣмъ),	слов.		II—;	III 1;	40, 52
ГОЛЯ (голя),	слов.		II—;	III 1;	87
ГОН (гонъ, гвнъ), в. Ён	ост.				
ГОНОВИѢ (гоновикъ, гвновикъ), в. Ёновиѣ	ост.				
ГОНОМА (гонома, гвнома), в. Ёнома	ост.				
ГОНѢЦ (гонѣц), в. Ёнѣц	ост.				
ГОРА (гора),	слов.		II 1;	III—;	38, 52
ГОРОЦВѢТ (гороцвѣтъ),	слов.		II 1;	III 1;	37, 52, 69
ГОРУПЧИѢ (горупъчинъ),	слов.		II 1;	III—;	52, 85
ГОРУПѢЦ (горупѣцъ),	слов.		II 2;	III—;	52, 85
ГОРГ (гwргъ), в. Ёорѣѣ	хришѣ.				
ГОСЛАВ (гославъ),	слов.		II—;	III 1	
ГОСТАН (гостанъ),	слов.		II 1;	III 1;	52, 73
ГОСТИЛО (гостило),	слов.		II—;	III 1;	52, 77
ГОСТИША (гостиша),	слов.		II 1;	III 1;	52, 79
ГОЧ (гочъ),	ост.		II 1;	III 1	
ГРАДА (града),	слов.		II 1;	III 2;	52, 87
ГРАДАН (граданъ),	слов.		II 1;	III 1;	52, 73
ГРАДЕ (граде),	слов.		II 4;	III 4;	52, 87
ГРАДЕН (граденъ),	слов.		II 2;	III—	52
ГРАДЕНОВИѢ (граденовикъ),	слов.		II 1;	III—;	52, 75
ГРАДИЛО (градило),	слов.		II 1;	III 2;	52, 77
ГРАДИМИР (градиниръ),	слов.		II 1;	III 1;	52
ГРАДИСЛАВ (градиславъ),	слов.		II 8;	III 9;	52, 113
ГРАДИСЛАВѢИ (градиславикъ),	слов.		II 1;	III 1;	52, 113
ГРАДИХНА (градиѣна),	слов.		II 2;	III 1;	52
ГРАДИША (градиша),	слов.		II 1;	III—;	52, 79
ГРАДОЈЕ (градою),	слов.	I 1;	II 31;	III 30;	52, 81

1	2	3	4	5	6
ГРАДОЈЕВИЋ (градоневикъ),	слов.		II 1; III 2;	52, 81	
ГРАДЪН (градънъ),	слов.		II—; III 1;	52, 85	
ГРАДЪНОВИЋ (градъновикъ),	слов.		II—; III 1;	52, 85	
ГРАБ (грабъ),	слов.		II 1; III 1;	52	
ГРАТА (грата),	слов. или ост.		II 1; III 1;	52, 87	
ГРБАВЧИЋ (гръбавчикъ),	слов.		II 1; III 1;	43, 53	
ГРДАН (гръданъ),	слов.		II 2; III 2;	43, 53, 73, 113	
ГРДНОС (гръднось),	слов.		II 1; III 1;	39, 53	
ГРДОМАН (гръдоманъ),	слов.		II—; III 1;	53, 81	
ГРДОМИЛ (гръдомилъ),	слов.		II 1; III 1;	53	
ГРДОШ (гръдошъ),	слов.		II—; III 1;	43, 53, 82	
ГРДУСОВИЋ (гръдоусовикъ),	слов.		II 1; III 1;	53	
ГРДУШЧЕВИЋ (гръдоушчевикъ),	слов.		II —; III 1		
ГРК (гркъ),	ост.		II 1; III 1;	41, 71, 89, 117	
ГРКИЊА (гръкинѣ),	ост.		II—; III 1;	41, 97	
ГРЛИН (грълинъ),	слов.		II 1; III 1;	39, 77	
ГРЉАК (грълакъ),	слов.		II 1; III 1;	39, 73	
ГРНЧАРЕВИЋ (грънчаревикъ),	слов.		II 1; III 1		
ГРОПШИЋ (гровъшикъ),	слов.		II 1; III 1		
ГРУБАН (гроуванъ),	слов.		II 1; III 1;	43, 53, 73	
ГРУБЕ (гроуве),	слов.		II 1; III 1;	43, 53, 87	
ГРУБЕТИЋ (гроубетникъ),	слов.		II 1; III 1;	53	
ГРУВИНИЋ (гроувиникъ),	слов.		II 1; III 1;	53	
ГРУБЫЦ (гроуваць),	слов.		II 1; III 1;	43, 53, 85	
ГРУБЪШИЋ (гроуваъшикъ),	слов.		II 1; III 1;	53	
ГРУДИЋ (гроудикъ),	слов.		II 1; III 2		
ГРУПША (гроуваша),	слов.		II 4; III 5;	53	
ГРУПШИЋ (гроувашикъ),	слов.	I 1;	II 3; III 3;	53	
ГУБЕР (гоуверъ),	слов. или ост.		II 1; III—		
ГУГОТА (гоугота),	ост.		II 1; III 1		
ГУРИБРАДИЋ (гоурибрадикъ),	слов. или ост.		II 1; III—		
ГУРДЕША (гоурьдеша),	ост.		II—; III 1		
ГУРМАН (гоурьманъ),	ост.		II—; III 1		

1	2	3	4	5	6
Д					
ДАБА (даба),	слов.		II—; III 1;	41, 87	
ДАБЕ (дабе),	слов.		II 3; III 1;	87	
ДАБИЖИВ (давиживъ),	слов.		II 34; III 34;	43, 45, 126	
ДАБИША (давиша),	слов.		II 1; III 1;	41, 79	
ДАБОЈЕ (давоје),	слов.		II 21; III 19;	81	
ДАБОЈЕВИЋ (давојевикъ),	слов.		II 1; III 2;	81	
ДАБЫЦ (даваць),	слов.		II 2; III 2;	41, 85	
ДАВИД (давидъ),	хришћ.		II 3; III 4;	91, 119	
ДАЛИЧ (данчъ),	слов. или ост.		II—; III 2		
ДАМИЈАН (дамнианъ),	хришћ.		II 1; III 1;	92	
ДАМИЈАНИЋ (дамнианикъ),	хришћ.		II 1; III 1;	92	
ДАПЧЕ (даваче),	слов.		II 1; III 1;	41, 84	
ДАРКО (дарько),	слов.		II 2; III 2;	53, 79	
ДАРНИЋ (дарьникъ),	слов.		II—; III 1;	53	
ДАРОЈЕ (дароје),	слов.		II 3; III 5;	53, 81	
ДАРОСЛАВ (дарославъ),	слов.		II 2; III 2;	53	
ДАРОСЛАВИЋ (дарославикъ),	слов.		II 1; III 1;	53	
ДЕГОВЫЦ (деговъцъ),	ост.		II 1; III 1		
ДЕГУР (дегоуръ),	ост.		II 1; III 1		
ДЕЈА (деѣ),	слов.		II 1; III 1;	53, 87	
ДЕЈАК (деѣкъ),	слов.		II 2; III 3;	53, 73	
ДЕЈАН (деѣанъ),	слов.		II 10; III 8;	53, 73	
ДЕЈАНОВИЋ (деѣановикъ),	слов.		II 4; III 3;	53, 85	
ДЕЈКО (денко),	слов.		II 23; III 19;	53, 79	
ДЕЈНИЋ (деѣникъ),	слов.		II 1; III 1		
ДЕЈЧИН (деѣчинъ),	слов.		II 1; III 1;	85	
ДЕМОН (демонъ),	ост.	I 1;	II 1; III —		
ДЕР (дерь),	ост.		II—; III 1		
ДЕСАН (десанъ),	слов.		II 2; III 1;	53, 73	
ДЕСИВОЈ (десивонъ),	слов.		II 5; III 3;	53	
ДЕСИВОЈЕВИЋ (десивоневикъ),	слов.		II 1; III 1;	53	
ДЕСИЛО (десило),	слов.		II—; III 1;	53, 77	

1	2	3	4	5	6
ДЕСИМИР (десимирь),	слов.		II 8;	III 7;	53
ДЕСИМИРИЋ (десимирникъ),	слов.		II 1;	III—;	53
ДЕСИРАДИЋ (десирадикъ),	слов.		II—;	III 1;	53
ДЕСИСЛАВ (десиславъ),	слов.		II 9;	III 9;	53
ДЕСИСЛАВИЋ					
(десиславникъ),	слов.		II 1;	III—;	53
ДЕСИСЛАЉИЋ					
(десислаликъ),	слов.		II 2;	III 3;	53
ДЕСИШ (десишь),	слов.		II 1;	III 1;	53, 78
ДЕСИША (десиша),	слов.		II 2;	III 2;	53, 79
ДЕСЪНОВИЋ (десѣновикъ),	слов.		II—;	III 1;	53
ДЕХОЈЕ (дехоје),	слов.		II 2;	III 2;	53, 81
ДЕХУТ (дехоуѣ),	слов.		II 1;	III 1;	53
ДЕШ (дешь),	слов.		II 1;	III 1;	53
ДЕШКО (дешько),	слов.		II—;	III 1;	53, 79
ДИВ (дивь),	слов. или ост.		II 1;	III 1;	42, 53
ДИЈАНИШ (дијанишь),	хришћ.		II 1;	III—	
ДИКАН (дикань),	слов.		II 1;	III 1;	54, 73
ДМИНКО (дѣминько),	хришћ.		II 7;	III 11;	91
ДМИТРОВИЋ					
(дѣмитровикъ),	хришћ.		II—;	III 1;	93
ДМИТЪР (дѣмитѣрь),	хришћ.		III 27;	III 31;	93, 94, 116, 120
ДОБРАВЧИЋ (добравъчикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 72
ДОБРАВЪЦ (добравъца),	слов.		II 7;	III 7;	54, 72
ДОБРАН (добрань),	слов.		II 13;	III 11;	54, 73
ДОБРАНОВИЋ					
(добрановикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 73
ДОБРАШ (доврашь),	слов.		II 1;	III—;	54, 74
ДОБРАШИН (доврашинь),	слов.		II 1;	III 1;	54, 74
ДОБРЕ (дове),	слов.		II 11;	III 11;	54, 87
ДОБРЕН (довренъ),	слов.		II 5;	III 1;	54, 75, 96 120
ДОБРЕНКО (довренъко),	слов.		II 1;	III—;	54, 75
ДОБРЕНОВИЋ	слов.		II 1;	III—;	54, 75, 120
(довреновикъ),					

1	2	3	4	5	6
ДОБРЕТА (доврета),	слов.		II—;	III 1;	40, 54, 75
ДОБРЕТИН (довретињъ),	слов.		II 19;	III 15;	54, 75
ДОБРЕТИЊИЋ					
(довретињникъ),	слов.		II—;	III 1;	54, 75
ДОБРЕТКО (довретько),	слов.	I 1;	II 13;	III 9;	54, 75
ДОБРЕЧ (довречъ),	слов.		II 2;	III 2;	54, 76
ДОБРЕШ (доврешъ),	слов.		II 4;	III 2;	54, 76
ДОБРЕШЕВИЋ					
(доврешевникъ),	слов.		II 2;	III 4;	54, 76
ДОБРЕШКО (доврешько),	слов.		II 3;	III 2;	54, 76
ДОБРИЈАК (довријакъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 76
ДОБРИЈАН (довријань),	слов.		II 1;	III 1;	54, 76
ДОБРИЛО (доврило),	слов.		II 10;	III 10;	54, 77
ДОБРИЛОВИЋ					
(довриловикъ),	слов.		II 2;	III 2;	54, 77
ДОБРИМИРИЋ					
(довримирникъ),	слов.		II 1;	III—;	54
ДОБРИН (довринь),	слов.		II 4;	III 4;	54, 77
ДОБРИНОВИЋ					
(довриновикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 77
ДОБРИСЛАВ (довриславъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРИЋ (довринь),	слов.	I 1;	II—;	III—;	54, 78
ДОБРИХНА (доврихъна),	слов.		II 1;	III 1;	54, 78
ДОБРОБУДИЋ					
(довробудникъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРОВОЈ (довровои),	слов.	I 1;	II 32;	III 34;	54
ДОБРОВОЈЕВИЋ					
(довровојевникъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРОГОСТ (доврогостъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРОЈЕ (довроје),	слов.		II 4;	III 3;	54, 81
ДОБРОЈЕВИЋ (довројевникъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 81
ДОБРОМАН (довромань),	слов.		II 1;	III 1;	54, 81
ДОБРОМИР (довромиръ),	слов.		II 24;	III 26;	54
ДОБРОМИРИЋ					
(довромирникъ),	слов.		II 2;	III 2;	54
ДОБРОМИСЛОВИЋ					
(довромысловикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 60
ДОБРОМИСЉИЋ					
(довромысликъ),	слов.		II 2;	III 2;	54, 60

1	2	3	4	5	6
ДОБРОМИСЪЛ (добрѣмысль),	слов.		II 9;	III 9;	54, 60
ДОБРОСИН (добрѣсинь),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРОСЛАВ (добрѣславъ),	слов.		II 77;	III 87;	44, 54 122
ДОБРОСЛАВЪИЪ (добрѣславикъ),	слов.		II 7;	III 6;	44, 54
ДОБРОСРД (добрѣсрдъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРОСТИЪ (добрѣстинь),	слов.		II 1;	III—;	54
ДОБРОТА (добрѣота),	слов.		II 4;	III 4;	54, 81
ДОБРОТИЪ (добрѣотинь),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРОХВАЛ (добрѣхвалъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРОХВАЛЪИЪ (добрѣхваликъ),	слов.		II—;	III 1;	54
ДОБРОХНА (добрѣхна),	слов.		II 1;	III 1;	54, 82
ДОБРОШ (добрѣошъ),	слов.		II—;	III 1;	40, 54, 82
ДОБРОШЕВИЪ (добрѣошевикъ),	слов.	I 1;	II 2;	III 2;	40, 54, 82
ДОБРУЈ (добрѣоу),	слов.		II 8;	III 10;	54, 82
ДОБРУЛЕВИЪ (добрѣолевикъ),	слов.		II—;	III 1;	54, 82
ДОБРУНОВИЪ (добрѣоуновичъ),	слов.		II 1;	III 2;	54
ДОБРЪКО (добрѣко),	слов.		II 4;	III 3;	54, 79
ДОБРЪКОВИЪ (добрѣковикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 79
ДОБРЪЧИН (добрѣчинь),	слов.	I 1;	II 31;	III 30;	54, 85
ДОБРЪЧИНИЪ (добрѣчинникъ),	слов.		II 3;	III 2;	54, 85
ДОБРЪШАН (добрѣшанъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДОБРЪШИЪ (добрѣшинь),	слов.		II 1;	III 1	
ДОБРЪЈ (добрѣи),	слов.		II 11;	III 12;	54, 85
ДОБРЪЈЕВИЪ (добрѣиевикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 85
ДОБРЪЈЛ (добрѣлкъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 85
ДОБРЪН (добрѣнъ),	слов.		II—;	III 6;	54, 85
ДОБРЪНОВИЪ (добрѣновичъ),	слов.		II—;	III 1;	54, 85, 120
ДОБРЪТИН (добрѣтинь),	слов.		II—;	III 1;	54, 86

1	2	2	4	5	6
ДОГОДИЪ (догѣдинь),	слов.		II 1;	III 1	
ДОДНА (додѣна),	ост.		II—;	III 1	
ДОЈА (доѣа),	слов.		II—;	III 2;	87
ДОЈАК (доѣакъ),	слов.		II 5;	III 4;	73
ДОЈАН (доѣанъ),	слов.		II 2;	III 3;	73
ДОЈИН (доѣинь),	слов.		II 6;	III 7;	77
ДОЈКО (доѣко),	слов.		II 1;	III 1;	79
ДОКОЛЪН (доколѣнь),	слов.		II 1;	III 1	
ДОЛОЖИЪ (доложинь),	ост.		II 1;	III 1	
ДОЉА (доѣа, доѣла),	слов.		II 2;	III 1;	87
ДОЉАК (доѣлакъ),	слов.		II 4;	III 4;	73
ДОЉАН (доѣланъ),	слов.		II 2;	III—;	73
ДОЉИН (доѣинь),	слов.		II 13;	III 12;	77
ДОЉИЪ (доѣинь),	слов.		II 2;	III 2;	78
ДОЉКО (доѣко),	слов.		II 24;	III 23	
ДОМ (доѣнъ, доѣи),	слов.		II 1;	III 1;	54, 87
ДОМАН (доѣманъ),	слов.		II 2;	III 2;	54, 73
ДОМАНОВИЪ (доѣмановикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 73
ДОШ (доѣшъ),	слов.		II—;	III 1;	
ДОША (доѣша),	слов.		II 1;	III 2;	87
ДОШЕВИЪ (доѣшевикъ),	слов.		II 1;	III 1;	
ДРАГАВЪЦ (драгѣавѣць),	слов.		II 5;	III 4;	54, 72
ДРАГАН (драгѣанъ),	слов.		II 34;	III 36;	40, 54, 73 96
ДРАГАНОВИЪ (драгѣановикъ),	слов.		II 4;	III 7;	40, 54, 73
ДРАГАНЪЦ (драгѣанѣць),	слов.		II 2;	III 2;	54, 73
ДРАГЕТА (драгѣета),	слов.		II 1;	III 1;	40, 54, 75
ДРАГЕТИН (драгѣетинь),	слов.		II 2;	III 2;	54, 75
ДРАГИ (драгѣи, драгѣинь),	слов.		II 15;	III 16;	54
ДРАГИБРАТ (драгѣивратъ),	слов.		II 3;	III 2;	54
ДРАГИБРАТИЪ (драгѣивратинь),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАГИГОСТИЪ (драгѣигостинь),	слов.		II—;	III 1;	54
ДРАГИЈА (драгѣиѣа),	слов.		II 39;	III 39;	54, 76
ДРАГИЈИЪ (драгѣинь),	слов.		II 2;	III 2;	54, 76

1	2	3	4	5	6
ДРАГИЛО (драгило),	слов.		II 7;	III 7;	54, 77
ДРАГИНА (драгина),	слов.	I 1;	II 7;	III 5;	54, 77
ДРАГИСЛАВ (драгиславъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАГИЋ (драгикъ),	слов.		II 2;	III 2;	54, 78
ДРАГИША (драгиша),	слов.		II 3;	III 2;	54, 79
ДРАГЛЕ (драгле),	слов.		II 1;	III 2;	54
ДРАГЉА (драгља),	слов.		II 2;	III 1;	54, 79
ДРАГЉЕ (драгље),	слов.		II 2;	III—;	54, 80
ДРАГМАН (драгманъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 80
ДРАГМИЛ (драгмилъ),	слов.		II 2;	III 2;	54
ДРАГМУЖ (драгмоужъ),	слов.		II 1;	III—;	54, 61
ДРАГНЋЈ (драгнѣи),	слов.		II 8;	III 8;	54, 80
ДРАГНЋЈЕВИЋ (драгнѣевичъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 80
ДРАГОБРАТИЋ (драгобратикъ),	слов.	I 1;	II—;	III—;	54
ДРАГОВАН (драгованъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАГОВИН (драговинъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАГОВИЋ (драговикъ),	слов.	I 1;	II 2;	III 2;	54
ДРАГОВЧИЋ (драговичикъ),	слов.		II 1;	III 1	
ДРАГОЈЕ (драгоје),	слов.		II 3;	III 7;	54, 81
ДРАГОЈЕВИЋ (драгоевичъ),	слов.		II 2;	III 2;	54, 81
ДРАГОЈЛО (драгоило),	слов.	I 1;	II 7;	III 8;	54, 81
ДРАГОМАН (драгоманаъ),	слов.	I 1;	II 12;	III 14;	54, 81
ДРАГОМАЊИЋ (драгоманикъ),	слов.		II 4;	III 4;	54, 81
ДРАГОМИЛ (драгомилъ),	слов.	I 1;	II 8;	III 8;	54, 121
ДРАГОМИЉИЋ (драгомиланк),	слов.		II 1;	III—;	54, 121
ДРАГОМИРИЋ (драгомирикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАГОМИРОВИЋ (драгомировикъ),	слов.		II 1;	III—;	54
ДРАГОРАД (драгорада),	слов.		II 2;	III 2;	54
ДРАГОСИН (драгосинъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАГОСЛАВ (драгославъ),	слов.		II 61;	III 60;	54, 122
ДРАГОСЛАВИЋ (драгослаликъ),	слов.	I 1;	II 6;	III 6;	54, 122
ДРАГОШ (драгошъ),	слов.	I 1;	II 57;	III 55;	54, 82, 96
ДРАГОШЕВИЋ (драгошевичъ),	слов.		II—;	III 1;	54, 82

1	2	3	4	5	6
ДРАГУЈ (драгоуи),	слов.	I 1;	II 5;	III 8;	54, 82
ДРАГУЛ (драгоуль),	слов.		II—;	III 1;	54, 83, 95
ДРАГУЛЕТИЋ (драгоулетикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАГУЛИН (драгоулинъ),	слов.		II 2;	III 2;	54, 83, 95
ДРАГУЉАН (драгоуљанъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 83
ДРАГУТИН (драгоутинъ),	слов.		II 2;	III 2;	34, 54, 84 126
ДРАГУШ (драгоушъ),	слов.		II—;	III 1;	54, 84
ДРАЋА (драгѣ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 87
ДРАЋЕ (драгѣ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 87
ДРАЋЕВИЋ (драгевичъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 87
ДРАЋЕТА (драгѣта),	слов.		II 1;	III 1;	54, 75
ДРАЖА (дража),	слов.		II 2;	III 2;	54, 87
ДРАЖАЈ (дражан),	слов.		II 1;	III—;	54, 73
ДРАЖАН (дражанъ),	слов.		II 1;	III 2;	54, 73
ДРАЖЕВИЋ (дражевикъ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАЖЕН (дражень),	слов.		II 1;	III 1;	54, 75
ДРАЖЕСЛАВ (дражеславъ),	слов.		II 6;	III 5;	54
ДРАЖЕТА (дражѣта),	слов.		II 1;	III—;	54, 75
ДРАЖЕТИН (дражетинъ),	слов.		II—;	III 1;	54
ДРАЖИЛО (дражило),	слов.		II 9;	III 8;	54, 77
ДРАЖИЛОВИЋ (дражиловичъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 77
ДРАЖИН (дражинъ),	слов.		II—;	III 1;	54, 77
ДРАЖИНОВИЋ (дражиновичъ),	слов.		II—;	III 1;	54, 77
ДРАЖИНКО (дражинько),	слов.		II—;	III 1;	54, 77
ДРАЖМИР (дражмиръ),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАЖОЈЕ (дражоје),	слов.		II 26;	III 29;	54, 81
ДРАЖОЈЕВИЋ (дражоевичъ),	слов.		II 4;	III 5;	54, 81
ДРАЖУЈЕВИЋ (дражоуевичъ),	слов.		II 2;	III 2;	54
ДРАЖУТ (дражоутъ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 83
ДРАЖЬЦ (дражѣцъ),	слов.		II 5;	III 3;	54, 85
ДРАЈА (драга),	слов.	I 1;	II 1;	III 1;	54, 87
ДРАЈАК (драгакъ),	слов.		II 1;	III—;	54, 73

1	2	3	4	5	6
ДРАЈИЋ (драињ),	слов.		II 1;	III 1;	54, 78
ДРАЈИЦ (драиц),	слов.		II 1;	III 1;	54, 78
ДРАЈКО (драико),	слов.	I 1;	II 27;	III 27;	54, 79
ДРАЈКОВИЋ (драиковић),	слов.		II 1;	III 1;	54, 79
ДРАКСИНИЋ (драгъсинић),	слов.		II—;	III 1;	54
ДРАКЧУЈ (драгъчоји),	слов.		II 16;	III 20;	54, 85
ДРАКЧУЈЕВИЋ (драгъчојевић),	слов.		II 2;	III 2;	54, 85
ДРАКШИЋ (драгъшић),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРАЉА (драља),	слов.		II 1;	III 1;	54, 87
ДРАЊЕХНА (драњеҳна),	слов.		II 1;	III 1;	75
ДРАШКО (дражъко, драшъко),	слов.		II 17;	III 18;	54, 79, 122
ДРАШКОВИЋ (дражъковић),	слов.		II 3;	III 3;	54, 79
ДРАШЧИЋ (дражъчић),	слов.		II 1;	III 1;	54
ДРЖИНИЋ (дръжинић),	слов.		II 1;	III 1;	55
ДРЖИХНА (дръжиҳна),	слов.		II 1;	III 1;	55
ДРЖМИР (дражмирь),	слов.		II 1;	III 1;	55
ДРЖОЈЕ (дръжоје),	слов.		II 3;	III 3;	55, 81
ДРОКУН (дрокоунъ),	ост.		II 3;	III 3;	89
ДРОЧА (дроча),	ост.		II 1;	III 1;	117
ДРУГ (дроугъ),	слов.		II 5;	III 6;	39, 55
ДРУГУЈ (дроугоји),	слов.		II 1;	III—;	55, 82
ДРУЖА (дроужа),	слов.		II 1;	III 1;	55, 87
ДРУЖБА (дроужба),	слов.		II—;	III 1;	55, 74
ДРУЖЕХНА (дроужеҳна),	слов.		II 1;	III 1;	55, 75
ДРУЖИЛО (дроужило),	слов.		I 1;	III—;	39, 55
ДРУЖИЛОВИЋ (дроужиловић),	слов.		II 1;	III—;	39, 55
ДРУЖОЈЕ (дроужоје),	слов.	I 1;	II 7;	III 6;	39, 55, 71, 81
ДРШКО (дръжъко),	слов.		II 1;	III 2;	55, 79
ДУБРАВЪЦ (доубравацъ),	слов.		II 1;	III 1;	38, 55, 72
ДУДОШ (доудошъ),	ост.		II—;	III 1;	96
ДУДЪЛ (доудълъ),	ост.		II 2;	III 2	

1	2	3	4	5	6
ДУЈАК (доутакъ),	слов. или хришћ.	II 2;	III 2;	73	
ДУЈАКОВИЋ (доутаковић),	слов. или хришћ.	II 1;	III 1;	73	
ДУЈАН (доутанъ),	слов. или хришћ.	II 2;	III 1;	73	
ДУЈИН (доуинъ),	слов. или хришћ.	II 1;	III 1;	77	
ДУЉАНОВИЋ (доуљановић),	слов. или ост.	II—;	III 1		
ДУМИЦ (доумицъ),	хришћ. или ост.	II 1;	III 1		
ДУМИЦА (доумица),	хришћ. или ост.	I 1; II 2;	III 2		
ДУЧИЋ (дочинић),	ост.	II 1;	III 1;	97	
ДУШАН (доушанъ),	слов.	II 1;	III—;	34, 42, 55, 73, 126	
ДУШЛЕ (доушлѣ),	слов.		II 1;	III 1;	55, 79
ДУШУЛ (доушоулъ),	слов.		II 1;	III 1;	55, 83
ДЪВАНИЋ (дъванић),	слов.		II 1;	III 1;	55, 103
ДЪВУХЛИЋ (дъвоухълић),	слов.		II 1;	III 1;	55, 103, 120
ДЪВЧИЋ (дъвѣчић),	слов.		II 1;	III 1;	55
ДЪДОСЛАВ (дъдославъ),	слов.		II 2;	III 2;	55, 120
ДЪДОСЛАВИЋ (дъдославнић),	слов.		II—;	III 1;	55
ДЪДОСЛАЉИЋ (дъдослалић),	слов.		II 1;	III 1;	55, 120
ДЪДОШ (дъдошъ),	слов.		II—;	III 1;	39, 55, 82, 120

Ђ

ЂЕЂЕВИЋ (геггевнић),	хришћ.	II 1;	III—		
ЂЕОРЂИ (гегѡрђи),	хришћ.	II 2;	III 1;	92	
ЂЕОРЂИЈЕ (гегѡрђије),	хришћ.	II 1;	III 2;	92	
ЂЕОРЂИЦ (гегѡрђицъ),	хришћ.	II 1;	III 1;	96	
ЂЕРМАН (гегрѡманъ),	хришћ.	II—;	III 1		
ЂИН (гинъ),	ост.	II 4;	III 5;	90, 119	
ЂИНОВИЋ (гиновић),	ост.	II 2;	III 2;	90, 119	
ЂОН (гонъ, гонъ),	ост.	II 17;	III 18;	119, 155	

1	2	3	4	5	6
БОНОВИЋ (гоновикъ, гѡновикъ),	ост.		II 1; III 1;	119, 155	
БОНОМА (гонома, гѡнома),	ост.		II 1; III 1;	90	
БОНЬЦ (гоньца),	ост.		II—; III 1		
БОРЪБ (гѡръгъ),	хришћ.		II 1; III—;	92	
БОРБИЈЕ (гѡръгине),	хришћ.		II—; III 1;	92	
БОРБИЧЕВИЋ (гѡръгичевикъ),	хришћ.		II—; III 1		
БУЛИЋ (гюлинь),	ост.	I 1;	II 1; III 1;	97	
БУЊАЧИЋ (гюначикъ),	ост.		II—; III 1		
БУРА (гюра),	хришћ.		II 4; III 4;	92, 121	
БУРАШ (гюрашъ),	хришћ.		II 3; III 3;	92	
БУРДЕШ (гюрьдешъ),	ост. или хришћ.		II 1; III 1		
БУРБЕВИЋ (гюрьгивикъ),	хришћ.		II 2; III 2		
БУРБИЦ (гюрьгичъ),	хришћ.		II 2; III 3;	96, 121	
БУРЕН (гюрень),	хришћ.		II 2; III—;	96	
БУРИЦА (гюрица),	хришћ.		II 2; III 2;	96	
БУРИШЕВИЋ (гюришевикъ),	хришћ.		II 1; III 1		
БУРКО (гюрько),	хришћ.		II 1; III 1;	96	
БУРОЈЕ (гюроје),	хришћ.	I 2;	II 23; III 25;	92, 96, 121	
БУРОЈЕВИЋ (гюројевикъ),	хришћ.		II 3; III 3;	92, 96, 121	
БУРША (гюрша),	хришћ.		II 1; III 1;	96	
БУРЪБ (гюрьгъ),	хришћ.		II 54; III 61;	94	
БУРЪН (гюрькъ),	хришћ.		II—; III 2		

Ж

ЖАН (жанъ),	ост.		II 1; III 1		
ЖАРИЛОВИЋ (жариловикъ),	слов.		II 1; III 1;	38, 56	
ЖЕБЕЉЕВИЋ (жебелевикъ),	ост.		II 2; III 2		
ЖИВАЛ/ЖИВАЉ (живаљ),	слов.		II 5; III 6;	43, 56, 73	
ЖИВАЉЕВИЋ (живаљевикъ),	слов.		II 3; III 3;	56, 73	
ЖИВЕ (живе),	слов.		II 2; III 2;	56, 87	

1	2	3	4	5	6
ЖИЋ (жигъ),	слов.		II 1; III 1;	56	
ЖИЋЕВИЋ (жигивикъ),	слов.		II 1; III 1;	56	
ЖЛЪБ (жлѣбъ),	ост.		II—; III 1		
ЖУД (жоудъ),	слов.		II 1; III 1		
ЖУДОВИЋ (жоудовикъ),	слов.		II 1; III 1		
ЖЪБРЕН (жъврень),	ост.		II 1; III—		
ЖЪБРЪН (жъврѣнь),	ост.		II—; III 1		
3					
ЗАВИДА (завида),	слов.		II 4; III 4;	43, 45	
ЗАХАРИЈЕ (захарије),	хришћ.	I 1;	II 2; III 2;	91, 101	
ЗБОР (съборъ),	слов.		II—; III 1;	45	
ЗЛАТАР (златаръ),	слов.		II 1; III—;	42, 101	
ЗЛАТОЈЕ (златоје),	слов.		II 1; III 1;	38, 56, 81	
ЗЛОБРАДИЋ (зълѡврадикъ),	слов.		II 1; III 1;	57	
ЗЛОМАНИЦА (зълѡманица),	слов.		II 1; III 1;	43, 57	
ЗМИЈАНОВИЋ, (змијановикъ),	слов.		II—; III 1;	56	
ЗОРАН (зоранъ),	слов.	I 1;	II 5; III 4;	38, 56, 73	
ЗОРИСЛАВ (зориславъ),	слов.		II 1; III 1;	38, 56	
ЗОРИЋ (зорикъ),	слов.		II 1; III 1;	56, 78	
ЗОРИЧИЋ (зоричикъ),	слов.		II 1; III—;	56	
ЗУБ (зоувъ),	слов.		II 1; III 3;	39, 56	
ЗУБАЧ (зоубачъ),	слов.		II 1; III 1;	39, 56, 74	
ЗЪЛОДРАГ (зълѡдрагъ),	слов.		II 1; III 1;	57	

И

ИВАН (иванъ),	хришћ.		II 34; III 35;	91, 92, 94 119	
ИВАНИШ (иванишь, иванышь),	хришћ.		II 1; III 1;	97	
ИВАНКО (иванько),	хришћ.		II 6; III 6;	96	
ИВАНОВИЋ (ивановикъ),	хришћ.		II 9; III 11;	91, 92, 94 102	
ИВАНША (иваньша),	хришћ.		II 1; III 1;	96	
ИВАНЬЦ (иваньца),	хришћ.		II 2; III 2;	96	

1	2	3	4	5	6
ИВОЈЕ (ивоје),	хришћ.	II 1;	III 1;	96	
ИЛИЈА (илија),	хришћ.	II 2;	III 2;	91, 116	
ИЛИЈИЋ (илиникъ),	хришћ.	II 1;	III 1;	91, 116	
ИНОСЛАВ (инославъ),	слов.	II 1;	III 1;	57	
ИНОШЕВИЋ (иношевићъ),	слов.	II 2;	III 2;	57	

J

ЈАКОЈЕ (јакое),	слов. или хришћ.	II 1;	III—;	57	
ЈАКОТА (јакота),	слов. или хришћ.	II 1;	III 1;	57	
ЈАРА (јара),	слов.	II 1;	III 1;	57, 87	
ЈАРКО (јарко),	слов.	II 3;	III 4;	57, 79	
ЈАРОЈЕ (јарое),	слов.	II—;	III 3;	57, 81	
ЈАРОСЛАВ (јарославъ),	слов.	I 1;	II 13;	III 12;	57, 122
ЈЕГРЬШ (јегрьшь),	ост.	II—;	III 2;	90	
ЈЕЖ (језъ),	слов.	II 1;	III 1;	36, 71	
ЈУНАК (юнакъ),	слов.	II—;	III 1;	40, 57, 73	
ЈУНОТА (юнота),	слов.	II 1;	III 1;	40, 57, 81	

K

КАЈА (каја),	ост.	II 1;	III—		
КАЛИМАНИЋ (калиманникъ),	ост.	II 1;	III 1		
КАЛОБУРЬБЪ (калогюрьбъ),	ост.	II 1;	III 1;	90	
КАЛОЈАН (калоганъ),	ост.	II 2;	III 2;	90	
КАЛОТА (калота),	ост. или слов.	II 1;	III 1		
КАЛОТИЋ (калотникъ),	ост. или слов.	II 1;	III 1		
КАЛТАНИЋ (калтаниникъ),	ост. или слов.	II—;	III 1		
КАМЕНАР (каменаръ),	слов.	II—;	III 1		
КАПОР (капоръ),	ост.	II 1;	III 1		
КИКША (кикъша),	ост.	II 1;	III 1		
КЛИНЫЦ (клиньць),	слов.	II 1;	III 1;	71, 85	
КЉУНОВИЋ (кљюновићъ),	слов. или ост.	II 2;	III 2		
КНЕЗ (кнезь),	слов.	II—;	III 1;	71	
КОВАЧ (ковачъ),	слов.	II 3;	III 9;	42, 71, 101	

1	2	3	4	5	6
КОВАЧЕВИЋ (ковачевићъ),	слов.	II 1;	III 1;	42, 103	
КОЗОДЕР (козодеръ),	слов.	II 1;	III 1		
КОЈА (која),	хришћ.	II—;	III 1;	96	
КОЈАДИН (којадинъ),	хришћ.	II—;	III 1		
КОМОУМИЛ (комоумилъ),	слов.	II 1;	III 1;	58	
КОПИЛ (копилъ),	ост.	II 1;	III 1		
КОПРЬЦ (копрьць),	ост. или слов.	II 2;	III 2		
КОРНИЛОВИЋ (корниловићъ),	ост.	II—;	III 1		
КОСМАТЫЦ (косматыць),	слов.	II 1;	III 1;	40, 58, 85	
КОСТА (коста),	хришћ.	II 1;	III 1;	94	
КОСТАДИН (костадинъ),	хришћ.	II 9;	III 11;	94, 96	
КОСТАДИНИЋ (костадинникъ),	хришћ.	II 1;	III 1;	94	
КОСТИЛО (костило),	хришћ.	II 1;	III 1;	94	
КОСТИЦ (костиць),	хришћ.	II 1;	III 1;	94, 96	
КОСТИЦА (костица),	хришћ.	II 1;	III 1;	96	
КОСТИЋ (костикъ),	хришћ. I 1;	II 1;	III 1;	94	
КОСТРЕВА (кострева),	слов.	II 1;	III 1;	58	
КОСТРЕШЕВИЋ (кострешевикъ),	слов.	II 1;	III 1;	58	
КОТЕН (котень),	слов. или ост.	II—;	III 1;	75	
КОТИЛКО (котилъко, котылько),	слов. или ост.	I 1;	II—;	III—;	79, 120
КОТИЛКОВИЋ (котилъковићъ),	слов. или ост.	II 1;	III—;	79, 120	
КОШАРАНИН (кошаранинъ),	слов. или ост.	II—;	III 1		
КОШЕПАЛ (кошепаль),	ост.	II—;	III 1		
КРАГУЈЧИЋ (крагоуичићъ),	слов.	II 1;	III 1;	37, 58	
КРАЈЕН (краєнь),	слов.	II—;	III 1;	58, 75	
КРАЈИМИР (краимиръ),	слов.	II 1;	III 1;	58	
КРАЈИСЛАВ (краиславъ),	слов. I 1;	II 26;	III 27;	58, 102	
КРАЈИША (краиша),	слов.	II 3;	III 4;	58, 79	
КРАЈКО (краико),	слов.	II 1;	III 1;	58, 79	
КРАЈНИК (краинникъ),	слов.	II 1;	III 1;	58, 80	
КРАМОЛ (краноль),	слов. или ост.	II 1;	III 1;	42	

1	2	3	4	5	6
КРАСА (краса),	слов.	II 1;	III—;	40, 58, 87	
КРАСИЛОВИЋ (красиловикъ),	слов.	II 1;	III—;	40, 50, 58	
КРАСИМИРИЋ (красимирникъ),	слов.	II 1;	III 1;	40, 58	
КРЕЈАН (крежанъ),	слов.	II 1;	III 1;	73	
КРЕЦУЛ (крецоуль),	ост. слов.	II 1;	III 1;	83	
КРЕЧ (кречь),	ост.	II 1;	III 1		
КРУШЕВЬЦ (кроушевьяцъ),	слов.	II 2;	III 2		
КРУШЬЦ (кроушьць),	слов.	II 1;	III—;	85	
КРНЪЈ (крънѣи),	слов.	II 1;	III 1;	58, 85	
КРНЪЈЕВИЋ (крънѣиевикъ),	слов.	II 1;	III 1;	58, 85	
КРТЕЖ (крътежь),	слов.	II 1;	III 1;	74	
КРТОЈЕВИЋ (крътоиевикъ),	слов.	II 1;	III 1		
КРЪА (кръка),	ост.	II—;	III 1		
КРЧЕЛЪЈ (кръчелѣи),	слов. или ост. I 1;	II 2;	III 2;	101	
КРЪПИШИЋ (крѣпишникъ),	слов.	II—;	III 2		
КУДЕЛИН (коуделинъ),	слов. или ост.	II 4;	III—;	71, 120	
КУДЪЛИН (коудѣлинъ),	слов. или ост.	II—;	III 5;	71, 77	
КУЗМА (коузма),	хришћ.	II 2;	III 2;	92, 116	
КУЈАЧИЋ (коујачникъ),	слов.	II—;	III 1;	59	
КУЛѢТИЋ (коулетникъ),	ост.	II 1;	III 1		
КУМАНИН (коуманинъ),	ост.	II 1;	III 1;	41, 71	
КУМАНИЦ (коуманицъ),	ост.	II 2;	III 1;	96, 41	
КУМАНОВИЋ (коумановикъ),	ост.	II—;	III 1;	41	
КУПУСЧИЋ (коупоусьчникъ),	слов.	II 1;	III 1;	37, 71	
КУРИКУЪА (коурикоука),	слов.	II 1;	III 1		
КУСАЧИЋ (коусачникъ),	слов.	II 1;	III 1		
КУТЛАР (коутларъ),	ост.	II 1;	III 1		
КУЧ (коучъ),	ост.	II 1;	III 1;	90	
КУЧЕВЬЦ (коучевьяцъ),	ост.	II 2;	III 2;	90	
КУЧИЋ (коучникъ),	ост.	II 1;	III 1;	90	
КЪНДЪД (къндѣдъ),	ост.	II 1;	III 1;	89	

1	2	3	4	5	6
Л					
ЛАГОС (лагось),	ост.	II—;	III 1		
ЛАГОШ (лагось),	ост.	II 1;	III—		
ЛАДУШ (ладоушь),	слов. или ост.	II 1;	III 1;	84	
ЛАЗАР (лазаръ),	хришћ.	II 4;	III 3;	92, 96	
ЛАЗОР (лазоръ),	хришћ.	II 3;	III 7;	92, 96	
ЛАЛЕ (лале),	слов. или хришћ.	II 1;	III 2;	96	
ЛАЛѢТИЋ (лалетникъ),	слов. или хришћ.	II 1;	III 1;	97	
ЛАЛИН (лалинъ),	слов. или хришћ.	II 1;	III 1		
ЛАЛКО (лалко),	слов. или хришћ.	II 3;	III 2;	96	
ЛАЛКОВИЋ (лалковикъ),	слов. или хришћ.	II 2;	III 2;	96	
ЛАЛОЈЕ (лаалоје),	слов. или хришћ.	II 1;	III 1		
ЛАЛОШ (лаалошь),	слов. или хришћ.	II 1;	III 1		
ЛАСОХАН (ласоханъ),	ост.	II—;	III 1		
ЛАЧКО (лачко),	ост.	II 1;	III 1		
ЛЕОНДИЧЕВИЋ (леондичевникъ),	хришћ. I 1;	II—;	III—		
ЛЕПЧИН (лепчичинъ),	слов.	II—;	III 1;	120	
ЛЕТ (летъ),	ост.	II—;	III 2		
ЛИЛИЈАН/ЉИЉАН (лилијанъ),	ост.	II 1;	III 1;	37, 71	
ЛИЛИЈАНОВИЋ/ЉИЉА- НОВИЋ (лилијановикъ),	ост. I 1;	II—;	III—;	37, 71	
ЛИСИЦА (лиенца),	слов.	II 3;	III 3;	36, 71, 99	
ЛИХОМИЛ (лихолмилъ),	слов.	II 2;	III 1;	59	
ЛОЗА (лоза),	слов.	II—;	III 1;	37, 59	
ЛОЈЕОЧА (лојевча),	слов.	II 1;	III 1		
ЛОШАН (лошанъ),	слов.	II 1;	III 1;	73	
ЛУД (лоудъ),	слов.	II—;	III 1		
ЛУКА (лоука),	хришћ. I 1;	II 1;	III 1;	92	
ЛУЛАК (лоулакъ),	хришћ. или ост.	II 1;	III 1;	96	
ЛУМША (лоумша),	ост.	II 2;	III 2		
ЛУН (лоунъ),	ост.	II 1;	III 1		

1	2	3	4	5	6
ЛЪЖИМИР (лъжимиръ),	слов.		II 1; III—;	59	
ЛЪШКО (лъжъко),	слов.		II 1; III 1;	59, 79	
ЛЪВАЛИТЪ (лъванкъ),	слов.		II 1; III 1	59	
ЛЪПОРЪКЪ (лъпорѣкъ),	слов.		II 1; III 1;	59	
ЛЪПОТИТЪ (лъпотикъ),	слов.		II—; III 1;	40, 59	
ЛЪПЧИНЪ (лъпъчинъ),	слов.		II 6; III 8;	40, 59, 77 85, 114	
ЛЪПЧИНОВИТЪ (лъпъчиновикъ),	слов.		II 1; III 1;	40, 59, 77 85	
ЛЪШ (лъшь),	ост.		II 8; III 11;	90, 117	

ЛЪ

ЛЪУБАКЪ (любакъ),	слов.		II 1; III 1;	59, 73	
ЛЪУБАНЪ (любанъ),	слов.		II 3; III 3;	40, 59, 73	
ЛЪУБЕНЪ (любенъ),	слов.		II 1; III—;	59, 75	
ЛЪУБИБРАТЪ (любивратъ),	слов.		II 1; III 1;	59	
ЛЪУБИМИРЪ (любимиръ),	слов.		II 4; III 3;	59	
ЛЪУБИМИРИТЪ (любимирикъ),	слов.		II 1; III 1;	59	
ЛЪУБИХНА (любихъна),	слов.		II 1; III 1;	59, 78	
ЛЪУБОЈЕ (любое),	слов.		II 4; III 4;	59, 81	
ЛЪУБОЈЕВИТЪ (любоевикъ),	слов.		II 1; III 1;	59, 81	
ЛЪУБОЛЪ (люболь),	слов.		II 1; III 1;	81, 114	
ЛЪУБОСЛАВЪ (любославъ),	слов.		II—; III 1;	59	
ЛЪУБОСЛАВИТЪ (любославикъ),	слов.		II 1; III 1;	59	
ЛЪУБСЛАВЪ (любъславъ),	слов.		II 2; III 3;	59	
ЛЪУБСЛАВИТЪ (любъславикъ),	слов.	I 1;	II 3; III 3;	85	
ЛЪУБЪЦЪ (любъць),	слов.		II 1; III 1;	59, 85	
ЛЪУБЪНЪ (любънъ),	слов.		II—; III 1;	85	
ЛЪУПКО (любъко),	слов.		II 4; III 4;	40, 59, 79	
ЛЪУПКОВИТЪ (любъковикъ),	слов.		II 1; III 1;	40, 59, 79	

1	2	3	4	5	6
М					
МАВРЕНЪ (маврень),	хришћ.		II 1; III 1		
МАГОЈЕ (магоје),	ост.		II 1; III 1;	89, 96	
МАГОЛЪ (маголь),	ост.		II 1; III 1		
МАГОЉЕВИТЪ (магољевикъ),	ост.		II 1; III 1		
МАЂЕРОВИТЪ (мађеровикъ),	ост.		II 2; III 2		
МАЈСТОРЪ (маисторъ),	ост.		II—; III 1		
МАКЕДОЛЪ (македолъ),	ост.		II—; III 1		
МАЛЕТИТЪ (малетикъ),	слов.		II 1; III 1;	60	
МАЛЕШИТЪ (малешикъ),	слов.		II 2; III 1;	60	
МАЛИНИТЪ (малиникъ),	слов.		II—; III 1		
МАЛИТЪ (маликъ),	слов.		II—; III 1;	60	
МАЛОЈЕВИТЪ (малојевикъ),	слов.		II 1; III—;	60	
МАЛХА (малъха),	ост.		II 1; III 1		
МАЛЧИТЪ (малъчикъ),	слов.		II 1; III—		
МАЛЪЦЪ (малъць),	слов.		II 4; III 5;	60	
МАЉА (малта),	слов.		II—; III 1;	60	
МАМИЛО (мамилло),	ост.		II 1; III 1		
МАНИСЛАВЪ (маниславъ),	слов.		II 2; III 2;	60	
МАНОЈЛО (манонилло),	хришћ.		II 2; III 2;	33	
МАРИЛИТЪ (мариникъ),	хришћ.		II 1; III 1;	103	
МАРИНЪ (маринъ),	хришћ.		II 2; III 2;	91, 93	
МАРКО (маръко),	хришћ.	I 1;	II 4; III 8;	92	
МАРКУШЕВИТЪ (маръкоушевникъ),	хришћ.		II 1; III 1		
МАРОЈЕ (мароје),	хришћ.		II 1; III 1		
МАРТИНЪ (марътинъ),	хришћ.		II 5; III 6;	91	
МАРЂЕНЪ (маръкненъ),	ост. или хришћ.		II 1; III—		
МАСУРИСОВИТЪ (масоурисовникъ),	ост.		II 1; III 1		
МАТА (мата),	хришћ.		II 1; III 1;	91, 92, 96	
МАТАГУЖЪ (матагоужъ),	ост.		II 1; III 1		
МАТЕХНА (матехъна),	хришћ.		II 1; III 1;	91, 92, 96 121	
МАУСОВИТЪ (маоусовникъ),	ост.		II 1; III 1		
МАЦАНЪ (мацанъ),	ост. или слов.		II—; III 1;	73	
МЕДАНЪ (меданъ),	слов.		II—; III 1;	73	
МЕДВЕДЪ (медъведъ),	слов.		II 1; III—;	36, 71, 99	

1	2	3	4	5	6
МЕДВЪД (медвѣда),	слов.		II 1; III 2;	36, 71, 99	
МЕДОЈЕ (медоје),	слов.		II 3; III 4;	81	
МЕДОШ (медошъ),	слов.		II 3; III 4;	82	
МЕКИЊА (мекина),	слов.		II 2; III 1;	60, 77, 155	
МЕКША (мекша),	слов.		II 10; III 4;	60	
МЕТАН (метана),	ост.		II 1; III 2;	96	
МЕЂАВЧИЋ (међавчињ),	слов.		II 1; III 1;	38, 71, 85	
МЕЂАВЪЦ (међавѣцъ),	слов.		II 1; III 1;	38, 71, 85	
МЕШТЕР (мештеръ),	ост.		II 1; III—		
МИЗКО (мизѣко),	слов. или ост.		II 1; III 1;	79	
МИЛ (миль),	слов.		II 2; III 2;	60	
МИЛАД (милада),	слов.		II 1; III 1;	60, 72, 122	
МИЛАДИН (миладинъ),	слов.		II 6; III 7;	60, 72	
МИЛАК (милак),	слов.		II 1; III—;	60, 73, 96	
МИЛАН (милана),	слов.		II 7; III 6;	60, 73, 96	
МИЛАНОВИЋ (милановињ),	слов.		II 1; III 1;	60, 73	
МИЛАТКО (милатѣко),	слов.		II 4; III 6;	60	
МИЛАЧЕВИЋ (милачевињ),	слов.		II 1; III 2;	60	
МИЛАЧИН (милачинъ),	слов.		II 1; III 1;	60, 74	
МИЛАШ (милашъ),	слов.		II 3; III 4;	60, 74	
МИЛБРАТ (мильбратъ),	слов.		II 2; III 2;	60	
МИЛГОСТ (мильгостъ),	слов.	I 1;	II 5; III 4;	60, 121	
МИЛДРАГ (мильдрагъ),	слов.		II 22; III 21;	60, 121	
МИЛДРУГ (мильдругъ),	слов.		II 5; III 3;	60	
МИЛДРУЖИЋ (мильдружикъ),	слов.		II 1; III—;	60	
МИЛЕ (миле),	слов.		II 13; III 16;	60, 87, 96	
МИЛЕН (милень),	слов.		II 8; III 1;	60, 75, 96 120	
МИЛЕНКО (миленько),	слов.		II 1; III 1;	60, 75	
МИЛЕНОВИЋ (миленовињ),	слов.		II 1; III—;	60, 75	
МИЛЕТА (милета),	слов.		II 1; III 2;	60, 75	
МИЛЕТИН (милетинъ),	слов.		II 1; III 1;	60, 75	
МИЛЕТИЋ (милетикъ),	слов.		II 3; III 3;	60, 75	
МИЛЕТКО (милетѣко),	слов.		II 2; III 2;	60, 75	

1	2	3	4	5	6
МИЛЕШ (милешъ),	слов.		II 10; III 8;	60, 76	
МИЛЕША (милеша),	слов.	I 1;	II 15; III 15;	60, 76	
МИЛЕШИЋ (милешикъ),	слов.		II 2; III 4;	60, 76	
МИЛКО (милько),	слов.		II 42; III 41;	40, 60, 79	
МИЛКОВИЋ (мильковињ),	слов.		II 5; III 4;	60, 79	
МИЛКУН (милькоуњ),	слов.		II 1; III 1;	60, 79	
МИЛКУС (милькоуѣ),	слов.		II 2; III 3;	60, 79	
МИЛМАН (мильмана),	слов.		II 9; III 18;	60, 80	
МИЛОБРАТ (милобратъ),	слов.		II 2; III 2;	60	
МИЛОБРАТИЋ (милобратикъ),	слов.		II 2; III 1;	60	
МИЛОВАН (милована),	слов.	I 1;	II 63; III 63;	60, 71	
МИЛОВАНОВИЋ (миловановињ),	слов.		II 1; III—;	60, 71	
МИЛОВАЊИЋ (милованињ),	слов.		II 2; III 3;	71	
МИЛОЈЕ (милое),	слов.		II 28; III 23;	40, 60, 81	
МИЛОЈЕВИЋ (милоевињ),	слов.	I 1;	II 6; III 7;	40, 60, 81	
МИЛОСЛАВ (милославъ),	слов.	I 4;	II 32; III 31;	60	
МИЛОСЛАВИЋ (милославикъ),	слов.		II 3; III 2;	60	
МИЛОТА (милота),	слов.		II 24; III 19;	60, 81	
МИЛОТИЋ (милотикъ),	слов.		II 2; III 2;	60	
МИЛОХНА (милухна),	слов.		II 1; III 1;	60, 82	
МИЛОХНИЋ (милуханињ),	слов.		II 1; III 1;	60, 82	
МИЛОШ (милошъ),	слов.	I 2;	II 185; III 187;	60, 82, 96 114	
МИЛОШЕВИЋ (милосевињ),	слов.		II—; III 1;	60, 82, 96 114	
МИЛТА (мильта),	слов.		II 1; III 1;	60, 82	
МИЛТЕН (мильтень),	слов.		II 8; III—;	60, 82	
МИЛТОШ (мильтошъ),	слов.		II 1; III 1;	82	
МИЛТЪН (мильтѣнъ),	слов.		II—; III 8;	82	
МИЛУЈ (милуј),	слов.		II 3; III 3;	40, 60, 82	
МИЛУТИН (милуѣтинъ),	слов.		II 2; III 1;	34, 84	
МИЛУШ (милушъ),	слов.		II 1; III 1;	60, 84	
МИЛУШИЋ (милушинъ),	слов.		II—; III 1;	60, 84	
МИЛЧИН (мильчинъ),	слов.		II 5; III 6;	60, 85	
МИЛЧИЋ (мильчикъ),	слов.		II 2; III 2;	60, 85	
МИЛЧУЈ (мильчоуј),	слов.		II 1; III 1;	60, 85	

1	2	3	4	5	6
МИЛША (мильша),	слов.		II 10;	III 9;	60
МИЛШИЋ (мильшинь),	слов.		II 1;	III 1;	60
МИЛЪЦ (мильць),	слов.		II 23;	III 20;	60, 85, 96
МИЛЪЈ (мильѣи),	слов.		II 1;	III 1;	60, 85
МИЛЪН (мильнь),	слов.		II—;	III 8;	60, 85
МИЛЪНОВИЋ (мильновикъ),	слов.		II—;	III 1;	60, 85
МИЉА (миля),	слов.		II 8;	III 10;	40, 60, 87
МИЉАК (милякъ),	слов.	I 1;	II 6;	III 7;	60, 73, 110, 114
МИЉАКОВИЋ (миляковикъ),	слов.		II 1;	III 1;	60, 73
МИЉАН (милянь),	слов.		II 1;	III—;	60, 73
МИЉЕН (милень),	слов.		II—;	III 1;	60, 75
МИРА (мира),	слов.		II 1;	III 1;	60, 87
МИРАД (мирадъ),	слов.	I 1;	II 1;	III 1;	60, 72
МИРАК (миракъ),	слов.		II 1;	III 1;	60, 73
МИРАН (миранъ),	слов.		II 2;	III 2;	60, 73
МИРЕ (мире),	слов.		II 1;	III 1;	60, 87
МИРЕЧ (миречь),	слов.		II 1;	III 1;	60, 76
МИРЕША (миреша),	слов.		II 1;	III 1;	60, 76
МИРКО (мирько),	слов.	I 1;	II 28;	III 29;	60, 79
МИРКОВИЋ (мирьковикъ),	слов.		II 2;	III 1;	60
МИРОЈЕ (мироје),	слов.	I 2;	II 12;	III 13;	60, 81
МИРОСЛАВ (мирославъ),	слов.		II 35;	III 39;	60, 122
МИРОСЛАВИЋ (мирославикъ),	слов.		II 4;	III 3;	60, 122
МИРОТВА (миротъва),	слов.		II 1;	III—;	60
МИРОШ (мирошь),	слов.		II 1;	III 1;	60, 82
МИРОШЕВИЋ (мирошевикъ),	слов.		II 1;	III 1;	60
МИРУТ (мироутъ),	слов.		II 1;	III—;	60
МИРЧИН (мирьчинъ),	слов.		II 1;	III 1;	60, 85
МИРЧУЈ (мирьчоуи),	слов.		II—;	III 1;	60, 85
МИРША (мирьша),	слов.		II 3;	III 4;	60
МИХАЉ/МИХАЈ (михалъ),	хришћ.	I 2;	II 8;	III 8;	91, 96, 121

1	2	3	4	5	6
МИХАЉЕВИЋ (михалиевикъ),	хришћ.		II 2;	III 2;	96
МИХИЛ (михиль),	хришћ.		II 1;	III—;	91, 96
МИХО (михо),	хришћ.		II 4;	III 7;	96
МИХОИЛИЦ (михонлицъ),	хришћ.		II—;	III 1;	96
МИХОИЛО (михонило),	хришћ.	I 1;	II 7;	III 7;	91, 94
МИХОИЛОВИЋ (михонировикъ),	хришћ.		II 2;	III 3;	91, 94
МИХОЈЕ (михоје),	хришћ.	I 1;	II—;	III 3;	96
МИШ (мишь),	слов.		II—;	III 1	
МЛАДЕН (младень),	слов.		II 1;	III—;	40, 61, 75
МЛАДОШ (младошь),	слов.		II 1;	III 1;	61, 82
МЛАДЪН (младѣнь),	слов.		II—;	III 1;	61, 85
МОДРА (модра),	слов.		II 1;	III—	
МОЈАН (моганъ),	слов.		II 3;	III 3;	61, 73
МОЈАНОВИЋ (могановикъ),	слов.		II—;	III 1;	61, 73
МОЈИША (монша),	слов.		II 4;	III 6;	61, 79
МОЈКО (монко),	слов.		II 1;	III 1;	61
МОЈСЕЈ (монсен),	хришћ.		II 1;	III 1;	91
МОМКОВИЋ (момьковикъ),	слов.		II 1;	III 1;	61
МОТУЛ (мотоуль),	ост.		II 1;	III 1	
МРЪИЦА (мръгнца),	слов.		II—;	III 1;	78
МРЪЕЛА (мръгела),	ост.		II—;	III 1;	95
МРЪЕН (мръгень),	слов.		II—;	III 1;	43, 95
МРМОР (мръморъ),	слов.		II 1;	III 1	
МРША (мрьша),	слов.		II 1;	III 1;	43, 71, 99
МРШТЕН (мрьштень),	слов.		II 1;	III 2;	43
МУЖБРАТ (моужьвратъ),	слов.		II 1;	III 1;	61
МУЖИЛОВИЋ (моужировикъ),	слов.		II 1;	III 1;	61
МУЛИЧИЋ (моуличикъ),	ост.		II 1;	III 1	
МУРИЋ (моурикъ),	ост. или слов.		II 1;	III—;	78
МУХА (моуха),	слов.		II 1;	III 1;	71, 99
МЪГЛИЋ (мьгликъ),	слов.	I 1;	II—;	III—;	71
МЪГНИЋ (мьгникъ),	ост.		II 1;	III 1	
МЪЖУРА (мьжоура),	ост.		II 4;	III 3	
МЪТРАСА (мьтраса),	ост.		II—;	III 1	
МЪЧАР (мьчаръ),	ост. или слов.		II 1;	III 1	

1	2	3	4	5	6
МЪЧАРЕВИЋ (мъчаревикъ),	ост. или слов.	II 1;	III—		
МЪХООЧА (мѣхоща),	слов.	II 1;	III 1;	61, 99	
МЪЛТЪН (мѣлѣтънъ),	слов.	II—;	III 1		
Н					
НАГЛОТИЋ (наглотиѣ),	слов.	II 1;	III 1		
НАГЛЪША (наглѣша),	слов.	II 1;	III 1;	86	
НАДИША (надиша),	слов.	II—;	III 1;	61, 79	
НАЛЕЖА (належа),	слов. или ост.	II 1;	III—;	43, 120	
НАЛЪЖА (налѣжа),	слов. или ост.	II—;	III 1;	43	
НАЛЪШКО (налѣшѣко),	слов. или ост.	II 1;	III—;	43	
НАЛЪШКОВИЋ (налѣшѣковикъ),	слов. или ост.	II 1;	III 1;	43	
НЕВАД (невадь),	слов.	II 3;	III 3;	48	
НЕВАДОВИЋ (невадовикъ),	слов.	II 1;	III 1;	48	
НЕГНИЋ (негѣникъ),	слов.	II 1;	III—		
НЕГОЈЕ (негоѣ),	слов.	II—;	III 1;	81, 120	
НЕМАЊА (неманѣ),	слов. или ост.	I 1;	III—;	34	
НЕНАД (ненадь),	слов.	II 11;	III 10;	40, 45, 61	
НЕНАДА (ненада),	слов.	II 1;	III 1;	40, 45, 110, 114	
НЕНАДЕЈ (ненаден),	слов.	II 1;	III 1;	40, 61, 74	
НЕНАДОВИЋ (ненадовикъ),	слов.	II—;	III 1;	40, 45, 61	
НЕНАДЪЈ (ненадѣи),	слов.	II 1;	III 1;	40, 61	
НЕНОЈЕ (неноѣ),	слов.	II 4;	III 4;	81	
НЕНЧИЋ (ненѣчикъ),	слов.	II 1;	III 1		
НЕОРИЦА (неорѣица),	ост.	II 1;	III—		
НЕПРЕГОВИЋ (непреговикъ),	ост.	II 1;	III 1;		
НЕРАД (нерадь),	слов.	II 1;	III 1;	40, 45	
НЕРАДОВИЋ (нерадовикъ),	слов.	II 1;	III—;	40, 45	
НЕРАЧ (нерачѣ),	ост.	II—;	III 2		
НЕСУСТОВИЋ (несуѣстовикъ),	ост. или слов.	II 1;	III 1		
НИЗУКЛИН (низоуѣинъ),	ост.	II—;	III 1		

1	2	3	4	5	6
НИКОЛА (никала),	хришћ.	II 50;	III 60;	93, 94	
НИКОЛИЋ (никаликъ),	хришћ.	II 3;	III 3;	93, 94	
НИКОЛИЦ (никалицѣ),	хришћ.	II 2;	III 2;	96	
НИКУЛА (никоула),	хришћ.	II 1;	III—;	93	
НИКФОР (никѣфорѣ),	хришћ.	II 1;	III 1;	33, 93, 121	
НИКША (никѣша),	хришћ.	II—;	III 1;	96	
НИНЕ (нине),	слов.	II 1;	III 1;	62, 87	
НИНЕТИЋ (нинетѣикъ),	слов.	II 1;	III 1;	62	
НИНКО (нинѣко),	слов.	II 2;	III 2;	62, 79	
НИНОЈЕ (ниноѣ),	слов.	II 2;	III 1;	62, 81	
НИНОСЛАВ (нинославѣ),	слов.	II 1;	III 2;	62	
НИНОСЛАВИЋ (нинославѣикъ),	слов.	II—;	III 1;	62	
НИНОШ (ниношѣ),	слов.	II 1;	III 1;	82	
НИШКА (нишѣка),	хришћ.	II 1;	III—;	96	
НОВАК (новаѣ),	слов.	II 11;	III 11;	62, 73	
НОВША (новѣша),	слов.	II—;	III 1;	62	
НОЈКО (ноѣко),	ост.	II 1;	III—		
НУНИЦА (ноуѣница),	ост.	II—;	III 1		
НУНОЈЕ (ноуѣноѣ),	ост.	II 1;	III 1		
НЪГАН (нѣганѣ),	слов.	II—;	III 1;	62, 73	
НЪГАЧ (нѣгачѣ),	слов.	II 2;	III 2;	62, 74	
НЪГНИЋ (нѣгѣникъ),	слов.	II—;	III 1;	62	
НЪГОВАН (нѣгованѣ),	слов.	II 4;	III 4	62	
НЪГОЈЕ (нѣгоѣ),	слов.	II 13;	III 15;	62	
НЪГОЈЕВИЋ (нѣгоѣвѣикъ),	слов.	I 1;	II 2;	III 2;	62
НЪГОМИР (нѣгомиѣ),	слов.	II 1;	III 2;	62	
НЪГОСЛАВ (нѣгославѣ),	слов.	I 1;	II 15;	III 13;	62
НЪГОСЛАВИЋ (нѣгославѣикъ),	слов.	II 1;	III 2;	62	
НЪГОТА (нѣгота),	слов.	II 4;	III 4;	62, 81	
НЪГОШ (нѣгошѣ),	слов.	II 5;	III 5;	62, 82	
НЪГУНОВИЋ (нѣгоуѣовѣикъ),	слов.	II 1;	III 1;	62	
НЪЖИЛО (нѣжило),	слов.	II 1;	III 2;	62, 77	
НЪЈА (нѣја),	слов.	II 1;	III 1;	62, 87	
НЪТА (нѣта),	слов. или ост.	II 1;	III—;	87	

1	2	3	4	5	6
О					
ОБЛИЗ (wклизъ),	слов.	II 1;	III 1;	45	
ОБЛИЗОВИЋ					
(wблизовиъ),	слов.	II 1;	III 1;	45	
ОБРАД (wврадъ),	слов.	I 1;	II 45;	III 48;	45
ОБРАДОВИЋ (wврадониъ),	слов.		II 3;	III 3;	45
ОБРАДЪЦ (wврадъцъ),	слов.	I 1;	II 7;	III 3;	85
ОБРОЈЕ (wврое),	слов.		II 3;	III 3;	45, 81
ОБРОЈЕВИЋ (wвроевиъ),	слов.		II—;	III 1;	45
ОДОЈЕ (wдоје),	слов.		II 1;	III 1;	81
ОДОЛЪН (wдолънъ),	слов.		II 2;	III 2;	62
ОДОЛЪА (wдолъа),	слов.		II 1;	III 1;	62, 87
ОДРАМ (wдрамъ),	ост.		II 1;	III 1	
ОДРАМЪЦ (wдрамъцъ),	ост.		II—;	III 1	
ОЗРАК (wзракъ),	слов.		II 1;	III 1;	62, 73
ОЗРАН (wзрань),	слов.		II—;	III 1;	62, 73
ОЗРЕН (wзренъ),	слов.		II 5;	III—;	62, 75, 120
ОЗРИЛО (wзрило),	слов.		II 2;	III 1;	62, 77
ОЗРИЊА (wзринъа),	слов.		II—;	III 1;	62
ОЗРИСЛАВ (wзриславъ),	слов.		II 9;	III 7;	62, 114
ОЗРИСЛАВИЋ					
(wзриславъиъ),	слов.		II 1;	III 1;	62, 114
ОЗРОЈЕ (wзрое),	слов.	I 1;	II 16;	III 18;	62, 81
ОЗРОЈЕВИЋ (wзроевиъ),	слов.		II 1;	III 1;	62, 81
ОЗРЪН (wзрѣнь),	слов. или ост.		II—;	III 6;	62, 85, 120
ОКОЈЕ (wкоје),	слов.		II 3;	III 3;	39, 81
ОЛИЦА (wлицъа),	слов. или ост.		II 1;	III 1	
ОМЕЂАЈЕВИЋ					
(wмекѣвиъ),	ост.		II—;	III 1	
ОПАТОВИЋ (wпатовиъ),	хришћ.		II—;	III 1;	103
ОТМИЧ (wтинъчъ),	слов.		II 4;	III 3;	78, 102
ОЋАСОВИЋ (wкѣасовиъ),	ост.		II 1;	III 1	
ОЧИЊА (wчинъа),	слов.		II 1;	III—;	77

1	2	3	4	5	6
П					
ПАВЛОВИЋ (павловиъ),	хришћ.	I 1;	II 3;	III 2;	102
ПАВЪЛ (павль),	хришћ.		II 8;	III 15;	102
ПАКНОСОВИЋ					
(пакъносониъ),	слов.		II 1;	III 1;	62
ПАПЉУК (папљукъ),	ост.		II 1;	III 1	
ПАРАБЪК (парабъкъ),	ост.		II 1;	III 1	
ПАРОШЕВИЋ (парошевиъ),	ост. или хришћ.		II 1;	III 1	
ПАУК (паукъ),	слов.		II 1;	III 1;	36, 71,
ПЕГРОЈЕ (пегърое),	ост.		II 1;	III 1;	102
ПЕГРШТАН (пегършанъ),	ост.		II 1;	III—	
ПЕКСИЋ (пекъсинъ),	ост.		II 1;	III—	
ПЕЛЕГРИН (пелегринъ),	ост.		II 1;	III 1;	89
ПЕТАН (петанъ),	хришћ. или слов.		II—;	III 1;	39, 109
ПЕТИНА (петина),	хришћ. или слов.		II 1;	III 1;	39
ПЕТРОЊА (петрониъ),	хришћ.		II 1;	III—;	96
ПЕТРОШ (петрошъ),	хришћ.		II 1;	III—;	91, 96
ПЕТЪР (петъръ),	хришћ.		II 13;	III 15;	92, 96, 120
ПИЛИП (пилипъ),	хришћ.		II 5;	III 2;	92, 121
ПИЛИШ (пилишъ),	ост. или хришћ.		II 1;	III 1	
ПИСЕРАЋ (писерагъ),	ост.		II 1;	III—;	90
ПИСКОТИЋ (пискотикъ),	слов.		II—;	III 1	
ПИТОМЪЦ (питомъцъ),	слов.		II 1;	III—;	85
ПЛНОШ (пльношъ),	слов.		II 12;	III 13;	62, 82
ПЛНОШЕВИЋ					
(пльношевиъ),	слов.		II 1;	III 1;	62, 82
ПОБРАТ (повратъ),	слов.		II 14;	III 15;	39, 45
ПОБРАТОВИЋ					
(повратовиъ),	слов.		II 6;	III 7;	45, 103,
ПОБРАТЬЦ (повратъцъ),	слов.		II 2;	III 1	
ПОБРОЈЕ (поврое),	слов.		II 1;	III 2;	81
ПОБРОЈЕВИЋ (повроевиъ),	слов.		II—;	III 1;	81
ПОВРШКО					
(повръжъко, повръшъко),	слов.		II 2;	III 1;	63, 79

1	2	3	4	5	6
ПОГНЕТА (погнѣта),	слов.		II 1; III—;	45	
ПОДРАГ (подрагъ),	слов.		II 1; III 1;	45	
ПОЗЛАТА (позлата),	слов.		II 1; III 1;	45, 56	
ПОЗНАН (познанъ),	слов.		II 3; III 3;	45	
ПОЈЕНКО (поињко),	ост.		II 1; III 1		
ПОЛОПОТА (полопота),	ост.		II 1; III 1		
ПОЛУГЛАВ (полоуглавъ),	слов.		II—; III 1;	51, 99	
ПОЉАК (пољакъ),	слов.		II 1; III 1;	71	
ПОЉАШИН (пољашинъ),	слов.		II 1; III 1;	71	
ПОМЕН (помена),	слов.	I 1;	II 2; III 2;	45, 63	
ПОМЕТКО (пометъко),	слов.		II 1; III 1;	45	
ПОМИЛ (помиаь),	слов.		II 1; III 2;	45	
ПОПОВИЋ (поповиъ),	хришћ.		II 2; III 2;	103	
ПОРАД (порадаъ),	слов.		II 6; III 5;	45	
ПОРАДОВИЋ (порадовиъ),	слов.		II 2; III 2;	45	
ПОРУЧЕН (порученъ),	слов.		II 1; III 1;	45	
ПОСОБЪЦ (посовъць),	слов.		II 3; III 3;	45	
ПОСОПЧИЋ (посовъчиниъ),	слов.		II 6; III 6;	45	
ПОСТЕЛШТАК (постельштакъ),	ост. или слов.	I 1;	II 1; III 1		
ПОЧЕК (почекъ),	слов.		II 1; III 1;	45	
ПОЧРЊА (почрънѣ),	слов.		II 1; III 1;	45	
ПРАТЕЖ (пратежъ),	слов.		II 5; III 5;	74	
ПРАХТОРОВИЋ (прахъторовиъ),	ост.		II 1; III 1;	103	
ПРВЕ (првѣ),	слов.		II 2; III 3;	39, 63, 87 120	
ПРВЕТИЋ (првѣтиъ),	слов.		II 2; III 2;	63, 75	
ПРВКО (првѣко),	слов.		II 11; III 12;	63, 79	
ПРВОЈЕ (прввоје),	слов.		II 5; III 5;	63, 81	
ПРВОСЛАВ (прввославъ),	слов.		II 10; III 10;	63	
ПРВОСЛАВИЋ (прввославиъ),	слов.		II 4; III 5;	63	
ПРВОТА (прввота),	слов.		II 1; III—;	39, 63, 81	
ПРВОШ (прввошъ),	слов.		II 10; III 10;	39, 63, 82 120	

1	2	3	4	5	6
ПРВЧИН (првѣчиниъ),	слов.		II 1; III 1;	63, 85	
ПРВШИЋ (првѣшинъ),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПРГОЈЕ (прѣгоје),	слов.		II 1; III—;	81	
ПРИБАН (приванъ),	слов.		II 11; III 12;	63, 73	
ПРИБАТ (приваѣъ),	слов.		II 1; III 1;	63, 73	
ПРИБАЧ (привачъ),	слов.		II 1; III 1;	63, 74	
ПРИБЕ (приве),	слов.		II—; III 1;	63, 87	
ПРИБЕН (привенъ),	слов.		II 1; III—;	63, 75	
ПРИБЕТКО (привѣтъко),	слов.		II 1; III—;	63, 75	
ПРИБИЛ (привиль, прывиль),	слов.		II 16; III 18;	63, 77, 120	
ПРИБИЛОВИЋ (привиловиъ, прывиловиъ),	слов.		II 2; III 1;	63, 77	
ПРИБИСЛАВ (привиславъ),	слов.		II 33; III 34;	63	
ПРИБИСЛАВИЋ (привиславиъ),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПРИБИЋ (привиъ),	слов.		II 1; III 1;	63, 78	
ПРИБИЦА (привица),	слов.		II 1; III 1;	63, 78	
ПРИБИЧИЋ (привичиъ),	слов.	I 1;	II—; III—;	63, 78	
ПРИБИШ (привишъ),	слов.		II 1; III 1;	63, 78	
ПРИБИША (привиша),	слов.		II 1; III 1;	63, 79	
ПРИБЛЕ (привъле),	слов.		II 1; III 1;	63, 79	
ПРИБО (приво),	слов.		II 3; III 2;	63, 87	
ПРИБОЈЕ (привоје),	слов.	I 1;	II 86; III 80;	63, 81	
ПРИБОЈЕВИЋ (привојевиъ),	слов.		II 2; III 2;	63, 81	
ПРИБЫЦ (привъць),	слов.	I 1;	II 26; III 27;	63, 85	
ПРИБЪН (привѣнъ),	слов.		II—; III 1;	63, 85	
ПРИЈА (приѣ),	слов.		II—; III 1;	87	
ПРИЈАК (приѣакъ),	слов.		II 10; III 9;	73	
ПРИЈАН (приѣанъ),	слов.		II 1; III 1;	73	
ПРИЈАНОВИЋ (приѣановиъ),	слов.		II 2; III 2;	73	
ПРИЈАТЕЉ (приѣатељ),	слов.		II 3; III 4;	39, 71	
ПРИЈЕЗДА (приѣзда),	слов.		II 1; III 1;	45, 57	
ПРИЈКО (приико),	слов.		II 1; III 1		
ПРИКОС (приикосъ),	слов. или ост.		II 2; III 2		
ПРИПКО (привѣко),	слов.		II 2; III 2;	63, 79	

1	2	3	4	5	6
ПРИПКОВИЋ (привьковичь),	слов.		II 4; III 4;	63, 79	
ПРИПЧИЋ (привьчичь),	слов.		II 1; III 1;	63, 85	
ПРИПША (привьша),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПРИХОД (приходь),	слов.		II 1; III 1;	45	
ПРМАЉА (прьмалга),	ост.		II 1; III—		
ПРОГОН (прогонь),	ост.		II 3; III 4		
ПРОДАН (продань),	слов. или хришћ.		II 7; III 7;	71	
ПРОДАНОВИЋ (продановичь),	слов. или хришћ.		II 2; III 2;	71	
ПРОДАША (продаша),	слов. или хришћ.		II—; III 1		
ПРОДОЈЕ (продоје),	слов. или хришћ.		II 1; III 1;	81	
ПРОКОПИЈЕ (прокопие),	хришћ.	I 1;	II 1; III—;	93	
ПРОХОР (прохорь),	хришћ.		II 1; III 3;	93	
ПРСТЫЦ (прьстьць),	слов.		II 2; III 2;	39, 85	
ПРУЖЕН (проужень),	слов. или ост.		II 1; III 1;	71	
ПРЪДА (прѣда),	слов.		II 1; III 3;	63, 87	
ПРЪДАК (прѣдакъ),	слов.	I 1;	II 2; III 2;	63, 73	
ПРЪДАКОВИЋ (прѣдаковичь),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПРЪДИВОЈ (прѣднвои),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПРЪДИЛО (прѣдило),	слов.		II 1; III 1;	63, 77	
ПРЪДИСЛАВ (прѣдиславь),	слов.	I 1;	II 5; III 5;	63	
ПРЪДИСЛАЉИЋ (прѣдислаљичь),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПРЪДИХНИЋ (прѣдихъничь),	слов.		II 2; III 2;	63	
ПРЪДИША (прѣдиша),	слов.		II 1; III 1;	63, 79	
ПРЪДИШИЋ (прѣдишичь),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПРЪДОБРИЋ (прѣдобьричь),	слов.		II 1; III—		
ПРЪДОЈЕ (прѣдоје),	слов.	I 1;	II 5; III 5;	63, 81	
ПРЪДОЈЕВИЋ (прѣдоевичь),	слов.		II 2; III 2;	63	

1	2	3	4	5	6
ПРЪДРАГ (прѣдрагь),	слов.		II 1; III 1;	45	
ПРЪДУНИЋ (прѣдоуничь),	слов.		II 1; III 1;	83	
ПРЪЈА (прѣја),		I 1;	II 2; III 1	87	
ПРЪЈИСЛАВ (прѣиславь),	слов.		II 2; III 2		
ПРЪЈИСЛАЉИЋ (прѣислаљичь),	слов.		II 1; III 1		
ПРЪЈКО (прѣјико),	слов.		II 2; III 2;	79	
ПРЪКАЛА (прѣкала),	слов. или ост.		II 1; III 1		
ПРЪКОЧЕЛ (прѣкочель),	слов.		II—; III 1		
ПРЪЈУБ (прѣјубь),	слов.	I 1;	II 9; III 11;	33, 45	
ПРЪМИЛ (прѣмили),	слов.		II 1; III 3;	45	
ПРЪМИЛОВИЋ (прѣмилиновичь),	слов.		II 2; III 2;	45	
ПУЛКОВИЋ (поульковичь),	ост.		II 1; III 1		
ПУРБИЋ (поурьбичь),	ост.		II 1; III 1		
ПУТИСЛАВ (поутиславь),	слов.		II 1; III 1;	63	
ПЪКЉА (пъклиа),	ост.		II—; III 1		
ПЪСИЈАК (пъсијакь),	ост.		II 1; III 1;	73	
ПЪТУЉА (пътоула),	ост.	I 1;	II 1; III 1		
ПЪНИЧИЋ (пъничичь),	ост. или слов.		II 1; III—		
P					
РАД (рада),	слов.		II 9; III 8;	64, 87	
РАДА (рада),	слов.		II 3; III 3;	64, 87, 96	
				122	
РАДАК (радакъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 73, 96	
РАДАН (радань),	слов.	I 1;	II 10; III 7;	64, 73	
РАДАНОВИЋ (радановичь),	слов.		II 1; III 1;	64, 73	
РАДЕ (раде),	слов.		II 6; III 6;	64, 71, 87	
				96	
РАДЕЉА (радеја),	слов.		II 3; III 2;	64, 75	
РАДЕН (радень),	слов.		II 2; III—;	64, 75, 96	
				120	
РАДЕНКО (раденько),	слов.		II 2; III—;	75	
РАДЕНОВИЋ (раденовичь),	слов.		II 2; III—;	64	
РАДЕТА (радета),	слов.		II 7; III 4;	64, 75	

1	2	3	4	5	6
РАДЕТИЋ (радетикъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 75	
РАДЕТКО (радетъко),	слов.	I 1;	II 6; III 7;	64, 75	
РАДЕША (радеша),	слов.		II 3; III 5;	64, 76	
РАДЕШКО (радешко),	слов.		II 8; III 5;	64, 76	
РАДИВОЈ (радивои),	слов.		II 6; III 5;	63, 71	
РАДИЈЕ (радије),	слов.		II 1; III 4;	64, 76	
РАДИКА (радика),	слов.		II—; III 2;	64, 77	
РАДИЛО (радио),	слов.		II 2; III 1;	64, 77	
РАДИН (радинъ),	слов.	I 1;	II 24; III 22;	64, 77	
РАДИНОВИЋ (радиновичъ),	слов.	I 1;	II 1; III 4;	64, 77,	
РАДИСЛАВ (радиславъ),	слов.		II 2; III 1;	63	
РАДИЋ (радикъ),	слов.		II 3; III 3;	64, 78	
РАДИЧ (радинъ),	слов.		II 3; III 1;	40, 64, 78	
РАДИШ (радишъ),	слов.		II 5; III 3;	64, 78,	
РАДИША (радиша),	слов.		II 1; III—;	64, 79	
РАДМУЖ (радъмоужъ),	слов.		II 6; III 12;	63	
РАДМУЖЕВИЋ (радъмоужевичъ),	слов.		II 1; III 1;	63	
РАДНОВИЋ (радъновичъ),	слов.		II 1; III—;	64	
РАДОБА (радоба),	слов.		II 1; III 1;	64, 80	
РАДОБРАТ (радобратъ),	слов.		II 1; III 1;	63	
РАДОБРАТИЋ (радобратикъ),	слов.		II 1; III 1;	63	
РАДОВ (радовъ),	слов.		II—; III 1;	64, 80	
РАДОВАН (радованъ),	слов.		II 27; III 21;	64, 71	
РАДОВАЊИЋ (радованикъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 71	
РАДОВИЋ (радовикъ),	слов.		II 2; III 2		
РАДОВИН (радовинъ),	слов.		II 17; III 12;	64, 80	
РАДОВИЊИЋ (радовиникъ),	слов.		II 1; III 2;	64, 80	
РАДОВЧИЋ (радовъчникъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 80	
РАДОВЫЦ (радовъць),	слов.		II 1; III 4;	64, 80	
РАДОГОСТИЋ (радогостикъ),	слов.		II 3; III 1;	63	
РАДОЈЕ (радоје),	слов.		II 13; III 12;	64, 81,	

1	2	3	4	5	6
РАДОЈЕВИЋ (радојевичъ),	слов.		II 2; III 2;	64, 81	
РАДОЈКО (радојко),	слов.		II 1; III 1;	64, 81	
РАДОМИР (радомиръ),	слов.	I 1;	II 49; III 46;	63, 71	
РАДОМИРИЋ (радомирникъ),	слов.		II 4; III 4;	63, 71	
РАДОМИРОВИЋ (радомировичъ),	слов.		II 1; III 1;	63, 71	
РАДОМИСЪЛ (радомисль, радомисль),	слов.		II 1; III 1;	60, 63	
РАДОЊА (радоња),	слов.		II—; III 1;	64, 81	
РАДООЧА (радооча),	слов.		II 1; III 1;	63, 99	
РАДОСИН (радосинъ),	слов.		II 2; III 2;	64	
РАДОСЛАВ (радославъ),	слов.	I 4;	II 185; III 184;	34, 63, 71	
				90, 102	
РАДОСЛАЊИЋ (радосланикъ),	слов.		II 10; III 9;	63, 71	
РАДОСТА (радоста),	слов.		II 8; III 3;	64, 82	
РАДОСТИЋ (радостикъ),	слов.		II 2; III 1;	64, 82	
РАДОТА (радота),	слов.		II 15; III 11;	64, 81,	
				114	
РАДОТИЋ (радотикъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 81	
РАДОХНА (радохъна),	слов.		II 6; III 6;	64, 82	
РАДОШ (радошъ),	слов.		II 13; III 14;	64, 82,	
				114	
РАДОШЕВИЋ (радошевичъ),	слов.		II 4; III 4;	64, 82	
РАДУЈ (радоуи),	слов.	I 1;	II 16; III 15;	64, 82,	
				114	
РАДУЈЕВИЋ (радоуевичъ),	слов.		II 1; III 1;	64	
РАДУЈ (радоуљ),	слов.		II 1; III—;	64, 83, 95	
РАДУЛИН (радоулинъ),	слов.		II 2; III 3;	64, 83, 95	
РАДУЉА (радоуља),	слов.		II 1; III 2;	64, 83	
РАДУН (радоуњ),	слов.		II 1; III 3;	64, 83	
РАДУТ (радоутъ),	слов.		II 1; III—;	64	
РАДУШИЋ (радоушикъ),	слов.		II 1; III—;	64	
РАДЪЦ (радъць),	слов.		II—; III 1;	64, 85	
РАДЪЈ (радъи),	слов.		II 12; III 12;	64, 85	
РАДЪЈЕВИЋ (радъевичъ),	слов.		II 3; III 3;	64	
РАДЪН (радънь),	слов.		II—; III 2;	64, 85,	
				120	

1	2	3	4	5	6
РАДЋНКО (рад'ѣн'ко),	слов.		II—; III 2;	64, 86	
РАДЋНОВИЋ (рад'ѣновикъ),	слов.		II—; III 2;	64, 85, 102	
РАЋ (рагъ),	слов.		II 4; III 4;	64	
РАЋЕН (раг'енъ),	слов.		II 1; III 2;	64, 75	
РАЗОР (разоръ),	ост. или хришћ.		II 1; III 1		
РАЗУМ (разоумъ),	слов. или хришћ.		II 1; III 1;	45	
РАЈ (раи),	слов.		II 1; III—;	64	
РАЈА (рага),	слов.		II 2; III—;	64, 87	
РАЈАК (рагакъ),	слов.		II 3; III 3;	64, 73	
РАЈАН (раганъ),	слов.		II 19; III 18;	64, 73	
РАЈАНОВИЋ (рагановикъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 73	
РАЈЕН (раг'енъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 75	
РАЈЕНОВИЋ (раг'еновикъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 75	
РАЈИН (раинъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 77	
РАЈИША (раиша),	слов.		II 8; III 10;	64, 79	
РАЈКО (ранко),	слов.	I 4;	II 203; III 192;	64, 79	
РАЈКОВИЋ (ранковикъ),	слов.		II 2; III 2;	64, 79	
РАЈЧИН (ранчинъ),	слов.		II 4; III 4;	64, 85	
РАЈШИН (раишинъ),	слов.		II 1; III 1;	64	
РАКО (рако),	слов.		II 1; III 1;	64, 87	
РАКОЈКО (раконко),	слов.		II 1; III—;	64, 81	
РАСТОЈЕ (растоје),	слов.		II 1; III 1;	43, 64, 81	
РАТИШ (ратишъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 78, 102	
РАТКО (рад'ѣко, рат'ко),	слов.		II 14; III 16;	40, 64, 79, 121	
РАТКОВИЋ (рад'ѣковикъ),	слов.		II 1; III 1;	40, 64	
РАЋКО (раг'ѣко),	слов.		II 1; III 1;	64, 79	
РАХО (рахо),	слов.		II 1; III 1		
РАХОЈЕ (рахоје),	слов.		II 3; III 2;	64, 81, 102	
РАХОЛ (рахолъ),	слов.		II 1; III—;	64	
РАХУЛ/РАХУЉ (рахоу'лъ),	слов.		II 1; III—;	64, 83	
РАХУЉЕВИЋ (рахоу'левикъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 83	
РАХУН (рахоу'нъ),	слов.		II—; III 1		

1	2	3	4	5	6
РАХУТ (рахоу'тъ),	слов.		II 1; III 1;	64	
РАШ (рашъ),	слов.		II—; III 3;	64	
РАША (раша),	слов.		II 3; III 1;	64, 87	
РАШАНИН (рашанинъ),	слов.		II 1; III 1;	64	
РАШИН (рашинъ),	слов.		II 1; III—;	64, 77	
РАШКО (раш'ѣко),	слов.		II 3; III 3;	64, 79, 114	
РАШОЈЕ (рашоје),	слов.		II 1; III 1;	64, 81	
РАШУЈ (рашоу'и),	слов.		II—; III 1		
РЕДИВОЈЕВИЋ (редиво'евикъ),	слов.		II 1; III 2;	64	
РЕДИЛО (редило),	слов.		II 2; III 2;	64, 77	
РЕПИНА (репина, репина),	слов.		II 2; III 1		
РЕЧ (речъ),	ост. или слов.		II 1; III 1		
РЕШЕТО (решето),	слов.		II—; III 1;	42, 71	
РИБАШ (рыбашъ),	слов.		II 1; III 1;	36, 74	
РИХОЈЕ (рихоје),	слов.		II 1; III 1;	81	
РОБ (ровъ),	слов.		II 1; III 1;	42, 71	
РОБАН (робанъ),	слов.		II 1; III 1;	42, 71, 73	
РОГОУХ (рогоу'хъ),	слов.		II 1; III 2;	64	
РОГОШИЋ (рогошникъ),	слов.		II 1; III 1;	64	
РОМАН (романъ),	хришћ.		II 1; III 1;	102	
РОШАК (рошакъ),	слов.		II 1; III—;	73	
РУГИЋ/РУБИЋ (роу'гикъ),	слов.		II—; III 1;	64, 78	
РУГЉА (роу'г'ѣла),	слов.		II 1; III—;	64, 79	
РУД (роу'дъ),	слов.		II 2; III 2;	64	
РУДАН (роу'данъ),	слов.		II 1; III 1;	64, 73	
РУЋА/РУГА (роу'г'ѣ),	ост.		II 4; III 5;	87	
РУНКО (роу'н'ѣко),	слов.		II 2; III 3;	79	
РУНКОВИЋ (роу'н'ѣковикъ),	слов.		II 2; III 2;	79	
РУСИН (роу'синъ),	слов.		II 1; III 1;	65, 77	
РУСИНОВИЋ (роу'синовикъ),	слов.		II 1; III—;	65, 77	
РУТЕШИЋ (роу'тешиникъ),	слов.		II 2; III 2		
РУХОЈЕВИЋ (роу'хојевић),	слов.		II 1; III 1		
РУХОТА (роу'хота),	слов.		II 1; III 1;	81	
РЪВИНОВИЋ (ръвин'ковикъ),	ост.		II 1; III 1		

1	2	3	4	5	6
С					
САВА (сава),	хришћ.	II 1;	III—;	116	
САЛЧИЋ (сальчикъ),	ост.	II	III 2		
САСИН (сасинъ),	ост.	II 1;	III 1;	33, 41, 71	
САСИНОВИЋ (сасиновичъ),	ост.	II 1;	III 1;	33, 71	
СВЕТСЛАВ (светъславъ),	слов.	II 1;	III 1;	65	
СВИНОГЛАВ (свиноглавъ),	слов.	II 1;	III 1;	51, 65, 99	
СВИРЧИЋ (свиръчикъ),	слов.	II—;	III 1		
СВОЈИЛО (своило),	слов.	I 1;	II—;	II—;	65, 77
СВОЈКО (своико),	слов.	II 1;	III 1;	65, 79	
СВРКОТА (сврѣкота),	ост. или слов.	II 1;	III 1;	81	
СЕДРАГ (седрагъ),	слов.	II 1;	III 1;	65	
СЕМИЈУН (семиюнъ),	хришћ.	II 2;	III 2;	92	
СЕСТРОЊА (сестронѧ),	слов.	II 1;	III 1;	39, 65, 81	
СИЛКО (силько),	слов.	II 1;	III 1;	66, 79	
СИЛОЈЕ (силоѧ),	слов.	II 1;	III 2;	66	
СИЉАН (сиљанъ),	слов.	II 2;	III 2;	66, 73	
СИНАДИН (синадинъ),	ост. или слов.	II 1;	III 1		
СИРАК (сиракъ),	слов.	II 3;	III 2;	66, 73	
СКОРИША (скориша),	слов.	II 1;	III 1;	66, 79	
СКОРОВОЈ (скоровоѧ),	слов.	II 5;	III 5;	66	
СКОРОЈЕ (скороѧ),	слов.	II 1;	III 1;	66, 81	
СКОРОТА (скоротѧ),	слов.	II 1;	III 1;	66, 81	
СЛАВ (славъ),	слов.	II 3;	III 3;	66, 87	
СЛАВИЈЕВИЋ (славиевичъ),	слов.	II 1;	III 1		
СЛАВИЧИЋ (славичникъ),	слов.	II 1;	III—		
СЛАВКО (славѣко),	слов.	II 6;	III 6;	66, 79	
СЛАВОЈЕ (славѧѧ),	слов.	II 1;	III 1;	66, 81	
СЛАВОЈЕВИЋ (славѧевичъ),	слов.	II 1;	III 1;	66, 81	
СЛАВОМИР (славѧмиръ),	слов.	II 4;	III 4;	60, 66	
СЛАВЧИЋ (славѣчикъ),	слов.	II 1;	III 2;	66	
СЛАДОЈЕ (сладоѧ),	слов.	II 2;	III 4;	66, 81	
СЛАБ (слабъ),	слов.	II—;	III 1;	66	
СЛАТКО (сладѣко),	слов.	II 1;	III—;	66, 79	

1	2	3	4	5	6
СЛОВИМИРИЋ (словимирѣикъ),					
СЛОВИМИРИЋ (словимирѣикъ),	слов.		II 1;	III 1	
СЛУЖИЦА (слоужница),	слов.		II 1;	III 1;	66
СМИЛ (смиль),	слов.	I 1;	II 55;	III 62;	45
СМИЛОВИЋ (смиловичъ),	слов.		II 1;	III 1	
СМОЛ (смоля),	слов.		II 1;	III 2;	66, 87
СМОЛКО (смољѣко),	слов.		II 1;	III 1;	66, 79
СМОЉАН (смољанъ),	слов.		II 12;	III 13;	66, 73
СРАМКО (срамѣко),	слов.		II 5;	III 6;	79
СРАМКОВИЋ (срамѣковичъ),	слов.		II 1;	III 1;	79
СРДАК (срѣдакъ),	слов.		II—;	III 1;	67
СРДАН (срѣданъ),	слов.		II 5;	III 4;	67, 73
СРДАНОВИЋ (срѣдановичъ),	слов.	I 2;	II 2;	III 1;	67
СРДИЛО (срѣдило),	слов.		II 1;	III 1;	67, 77
СРДИЛОВИЋ (срѣдиловичъ),	слов.		II 1;	III 1;	67, 77
СРБ (срѣгъ),	хришћ.		II 2;	III 2;	93
СРБМЧИЋ (срѣбѣчикъ),	ост.		II 1;	III 1	
СТАВЕР (ставѣръ),	ост.		II 6;	III 7	
СТАГОЈЕ (стагоѧ),	слов.		II 1;	III 1;	81
СТАЈА (стаѧ),	слов.		II 3;	III 3;	43
СТАЈАК (стаѧѣкъ),	слов.		II 2;	III 2;	67, 73
СТАЈИЛО (стаѧило),	слов.		II 1;	III 1	
СТАЈИША (стаѧиша),	слов.		II 1;	III 2;	43, 67, 79
СТАЈИШИЋ (стаѧишинъ),	слов.	I 1;	II—;	III—;	67, 79,
СТАЈКА (стаѧѣка),	слов.		II—;	III 1;	43, 67, 79
СТАЈКО (стаѧѣко),	слов.	I 1;	II 22;	III 22;	43, 67, 79
СТАН (станъ),	слов.		II 3;	III 3;	67, 87
СТАНЕТИЋ (станѣтиѣкъ),	слов.		II—;	III 2;	67
СТАНИЛО (станило),	слов.		II 9;	III 10;	43, 67, 77
СТАНИМИР (станимиръ),	слов.	I 1;	II 5;	III 5;	43, 67
СТАНИМИРИЋ (станимирѣикъ),	слов.		II 2;	III 2;	67
СТАНИСЛАВ (станиславъ),	слов.		II 14;	III 14;	43, 67, 122

1	2	3	4	5	6
СТАНИСЛАЉИЋ (станиславић),	слов.		II 5; III 5;	43, 67	
СТАНИЋ (станић),	слов.		II 1; III 1		
СТАНИША (станиша),	слов.		II 1; III 1;	79	
СТАНКО (станько),	слов.	I 1;	II 6; III 6;	67, 79	
СТАНКОВИЋ (станькович),	слов.		II 3; III 3;	67, 79	
СТАНОЈЕ (станоје),	слов.		II 8; III 8;	67, 81, 115	
СТАНОЈЕВИЋ (станојевич),	слов.		II 1; III—;	67, 81	
СТАНЬЦ (станьц),	слов.		II 1; III 1;	43, 67, 85, 115	
СТЕЦАН (степань),	хришћ.		II 14; III 16;	93, 109, 119, 121	
СТЕПОЈЕ (степоје),	хришћ.		II 1; III 1;	93, 96	
СТЕПКО (степько),	хришћ.		II 1; III 1;	93, 96, 121	
СТЕФАН (стефань),	хришћ.		II 1; III 1;	34, 121	
СТОХИЈЕ (стохије),	ост.		II 1; III 1		
СТРАТОР (стратор),	ост.		II 1; III 1		
СТРОЈА (строја),	слов.		II 1; III 1;	67, 87	
СТРОЈИСЛАВ (стронслав),	слов.		II 1; III 1;	67	
СТРОЈИСЛАЉИЋ (стронславић),	слов.		II 1; III 1;	67	
СТРЉИМИР (стрљимир),	слов.		II 3; III 2;	67	
СТРЉО (стрљо),	слов.		II 1; III 1;	67, 87	
СТРЉОЈЕВИЋ (стрљојевич),	слов.		II 1; III 1		
СТРЉА (стрља),	слов.		II 1; III 1;	67, 87	
СТЉАН (стљань),	хришћ.		II—; III 3;	93	
СТЉАН (стљфань),	хришћ.	I 5;	II 5; III 5;	93	
СУМА (соума),	ост.		II 2; III 2		
СУМЊА (соумьня),	ост.		II 1; III 1		
СУРЧИЋ (соурьчик),	ост.		II 1; III—		
СУЧИЈАК (соучиак),	слов.		II—; III 1		
СУЧИЈАКОВИЋ (соучијакович),	слов.		II 1; III 1		

1	2	3	4	5	6
T					
ТАЛОЈЕ (талоје),	ост.		II 1; III 1		
ТАНУШ (таноуш),	ост.		II 2; III 3;	90	
ТАТАРИН (татаринь),	ост.		II 1; III—;	71	
ТВРДАН (тврѣдань),	слов.		II 2; III 2;	43, 67, 73	
ТВРДЕ (тврѣде),	слов.		II 1; III—;	43, 67, 87	
ТВРДЕН (тврѣдень),	слов.		II 1; III—;	43, 67, 75	
ТВРДИСЛАВ (тврѣдиславь),	слов.		II 4; III 4;	67	
ТВРДИША (тврѣдиша),	слов.		II 2; III 2;	67, 79	
ТВРДИШИЋ (тврѣдишич),	слов.		II 1; III—;	67	
ТВРДОЈЕ (тврѣдоје),	слов.		II 31; III 34;	43, 67, 81	
ТВРДОЈЕВИЋ (тврѣдојевич),	слов.		II—; III 1;	43, 67, 81	
ТВРДЊН (тврѣдѣнь),	слов.		II—; III 1;	67, 85	
ТВРТКО (тврѣдко),	слов.		II 1; III 1;	67, 79	
ТЕПЕРИЋ (теперичь),	ост.		II 2; III 2		
ТИХАН (тихань),	слов.		II 1; III 1;	67, 73	
ТИХАНОВИЋ (тиханович),	слов.		II 1; III 1;	67, 73	
ТИХОБРАТИЋ (тиховратичь),	слов.		II 1; III 1;	67	
ТИХОЈЕ (тихоје),	слов.		II 1; III 2;	67, 81	
ТИХОЈЕВИЋ (тихојевич),	слов.		II 1; III 1	67, 81	
ТИХОМИР (тихомир),	слов.		II 1; III 2;	67	
ТИХОСЛАВ (тихославь),	слов.		II 3; III 4;	67	
ТИХУЛИН (тихоулин),	слов.		II—; III 1;	67, 83	
ТИХУЛОВИЋ (тихоулович),	слов.		II—; III 1;	67	
ТИШАН (тишань),	слов.		II 2; III 2;	67, 73	
ТИШАНОВИЋ (тишанович),	слов.		II 1; III 1;	67, 73	
ТОЉЕБРАТ (тогьврать),	ост. или слов.		II—; III 3		
ТОКАЉЕВИЋ (токалевич),	ост.		II 1; III 1		
ТОЛА (тола),	слов.		II 1; III 1;	68, 87	
ТОЛАК (толак),	слов.		II—; III 1;	68, 73	

1	2	3	4	5	6
ТОЛАН (толань),	слов.		II 1; III 1;	68, 73, 115	
ТОЛАНОВИЋ (толановић),	слов.		II 1; III 1;	115	
ТОЛИЈАК (толијакъ),	слов.		II 3; III 2;	68, 76	
ТОЛИЛО (толило),	слов.		II 1; III—;	68, 77	
ТОЛИЛОВИЋ (толиловић),	слов.		II—; III 1;	68, 77	
ТОЛИМИР (толимирь),	слов.		II 1; III 1;	68	
ТОЛИН (толинъ),	слов.		II 2; III 2;	68, 77	
ТОЛИНОВИЋ (толиновић),	слов.		II 1; III 1;	68, 77	
ТОЛИСЛАВ (толиславъ),	слов.		II 12; III 12;	68	
ТОЛИСЛАВИЋ (толиславић),	слов.		II 3; III 2;	68	
ТОЛИЋ (толикъ),	слов.		II—; III 1;	68, 78	
ТОЛИША (толиша),	слов.		II 1; III 1;	68, 79	
ТОЛКО (только),	слов.		II 3; III 3;	68, 79	
ТОЛОЈЕ (толоје),	слов.	I 1;	II 25; III 23;	68, 81	
ТОЛОЈЕВИЋ (толојевић),	слов.		II 2; III 3;	68, 81	
ТОЉЕН (толенъ),	слов.		II 2; III 1;	68, 75	
ТОЉЕНОВИЋ (толеновић),	слов.	I 1;	II 4; III 3;	68	
ТОРНИК (торьникъ),	ост.	I 1;	II 2; III 2		
ТРИЛОЈКО (трилојко),	ост.		II 1; III—		
ТРИПУН (трипоунъ),	хришћ.		II 4; III 4;	94, 121	
ТРИПЦ (трипца),	хришћ.		II 1; III 1;	96, 121	
ТРОШАН (трошанъ),	ост.	I 1;	II 8; III 8		
ТРОШАНОВИЋ (трошановић),	ост. или слов.		II 1; III 1		
ТРСИВЛК (тръсивлъкъ),	слов.		II 1; III 1		
ТРЦАЛО (тръцало),	слов. или ост.		II—; III 1		
ТРЧКОВИЋ (тръчковић),	слов.		II 1; III 1		
ТУДОР (тоудоръ),	хришћ.		II 6; III 6;	94, 116	
ТУДОРИЦ (тоудорица),	хришћ.		II 1; III 1;	94	
ТУДОРОВИЋ (тоудоровић),	хришћ.		II 1; III 1;	94	
ТУДЪБИЋ (тоудъбвић),	ост.		II 1; III—		
ТУЋКРАЈ (тоугъкраи),	ост. или слов.		II 1; III 1		
ТУЗ (тоузъ),	ост.		II 1; III 1;	90	
ТУЛ (тоуль),	ост.	I 1;	II—; III 1		
ТЪШЕМИР (тѣшенирь),	слов.		II 1; III 1		
Ъ					
ЪЕРАСОВИЋ (кierasовић),	ост.		II—; III 1		
ЪУРАНИЋ (кюранић),	ост.		II 1; III 1		
ЪУРКО (кюръко),	ост.		II 2; III 2		

1	2	3	4	5	6
У					
УВРАТИЧ (оувратичъ),	слов.		II 1; III 1;	78	
УВРАТИЧЕВИЋ (оувратичевић),	слов.	I 1;	II—; III—;	78	
УГНЪД (оугнѣдъ),	слов.		II 1; III 1;	45	
УГРИН (оугринъ),	ост.		II 1; III 1;	41, 71	
УЗИНА (оузина),	слов.		II 1; III 1;	77	
УЗРКИЋ (оузъръкић),	ост.		II 1; III 1		
УКОПАЈ (оукопан),	слов. или ост.		II 1; III 1		
УЉАР (оуларъ),	слов.		II—; III 1		
УМЪН (оумѣнь),	слов.		II 2; III 2;	45	
УРОШ (оурошъ),	ост.		II—; III 1;	91	
УГОЛ (оутоль),	слов.		II 5; III 5;	45	
УТОЛИЋ (оутолић),	слов.		II—; III 1;	45	
УТОЛЧИЋ (оутольчић),	слов.		II 1; III 1;	45	
УТЪХ (оутѣхъ),	слов.		II 1; III 1;	45	
УТЪША (оутѣша),	слов.		II 2; III 2;	45, 68	
УТЪШЕН (оутѣшени),	слов.		II 1; III 1;	45, 68	
УТЪШИЋ (оутѣшић),	слов.		II 2; III 2;	45, 68	
УХИЛЬЦ (оухильца),	слов.		II—; III 1;	45, 85	
УШОЈЕ (оушоје),	слов.		II 1; III 1;	39, 81	
Х					
ХАРАНЗА (харанъза),	ост.		II 1; III 1		
ХАРЧИЋ (харъчић),	ост.		II 2; III 2		
ХВАЛАНОВИЋ (хвалановић),	слов.		II 1; III 1;	68	
ХВАЛИСЛАВ (хвалиславъ),	слов.		II 1; III 1;	68	
ХВАЛИСЛАВИЋ (хвалиславић),	слов.		II 1; III 1;	68	
ХВАЛОЈЕ (хвалоје),	слов.		II 5; III 4;	68, 81	
ХВАЛОЈЕВИЋ (хвалојевић),	слов.		II 1; III 2;	68, 81, 103, 112, 115	
ХЕИМЧЕВИЋ (хеимчевић),	ост.		II 1; III 1		
ХВЧ (хечъ),	ост.		II 1; III 1		

1	2	3	4	5	6
ХИНАТ (хинатъ),	слов. или ост.		II 5;	III 6;	73
ХЛАП (хлапъ),	слов.		II 5;	III 4;	42, 68, 71, 121
ХЛАПОВИЋ (хлаповиць),	слов.		II 4;	III 3;	42, 68, 71
ХЛАПЪЦ (хлапъць),	слов.		II 1;	III 1;	68, 71, 85
ХЛСТОВИЋ (хлѣстовиць),	ост.		II 1;	III 1	
ХЛЪЧКО (хлѣчько),	ост.	I 1;	II 1;	III 1	
ХОДАК (ходакъ),	слов.		II 1;	III 1;	68, 73
ХОДАН (ходанъ),	слов.		II 5;	III 5;	68, 73
ХОДАНОВИЋ (ходановиць),	слов.		II 1;	III 1;	68, 73
ХОДАЧ (ходачь),	слов.		II—;	III 1;	68
ХОДИВОЈ (ходивои),	слов.		II 1;	III 1;	68
ХОДИМИРИЋ (ходимирѣ),	слов.		II 2;	III 2;	68
ХОДИСЛАВ (ходиславъ),	слов.		II 3;	III 4;	68
ХОДИСЛАВИЋ (ходиславиць),	слов.		II 1;	III 1;	68
ХОДОЈЕ (ходоје),	слов.		II 3;	III 6;	68, 81
ХОДОЈЕВИЋ (ходојевиць),	слов.		II—;	III 1;	68, 81
ХОТИЛО (хотило),	слов.		II 2;	III 1;	68, 77
ХРАБРЕ (храбрье),	слов.		II 1;	III 1;	40, 69, 87
ХРАБРИНА (храбрьина),	слов.		II 1;	III 1	
ХРАЈА (храја),	слов.		II 4;	III 2;	87
ХРАЈИША (храиша),	слов.		II 3;	III 3;	79
ХРАН (хранъ),	слов.		II 1;	III—	
ХРАНА (храна),	слов.		II 1;	III 1;	69, 87
ХРАНЕ (хране),	слов.		II 8;	III 7;	69, 87
ХРАНЕН (хранень),	слов.	I 1;	II 1;	III—;	69
ХРАНЕТИЋ (хранетиць),	слов.	I 1;	II 1;	III 1;	69
ХРАНЕТКО (хранетько),	слов.		II 1;	III 1;	69, 75
ХРАНИЛО (хранило),	слов.		II 3;	III 3;	69, 77
ХРАНИМИР (хранимиръ),	слов.	I 1;	II 3;	III 3;	69
ХРАНИСЛАВ (храниславъ),	слов.	I 2;	II 51;	III 51;	69, 121, 122
ХРАНИСЛАВИЋ (храниславиць),	слов.		II 5;	III 6;	69
ХРАНИЋ (хранѣ),	слав.		II—;	III 1	69
ХРАНИША (храиша),	слов.		II 2;	III 2;	69, 79
ХРАНКО (хранько),	слов.		II 15;	III 19;	69, 79
ХРАНОЈЕ (храноје),	слов.		II 36;	III 46;	69, 81, 121

1	2	3	4	5	6
ХРАНОЈЕВИЋ (хранојевиць),	слов.		II 3;	III 5;	69, 81, 121
ХРАНОТА (хранота),	слов.	I 1;	II 4;	III 5;	69, 81
ХРАНОТИЋ (хранотиць),	слов.		II 1;	III 1;	69, 81
ХРАНТА (хранъта),	слов.		II 1;	III—;	69, 82
ХРАНЧА (хранъча),	слов.		II 1;	III 1;	69, 84
ХРАНЧЕ (хранъче),	слов.		II 1;	III 1;	69, 84
ХРАНЧИЋ (хранъчиць),	слов.	I 1;	II 3;	III 3;	69, 85
ХРАНЧУЈ (хранъчоуи, хранчюи),	слов.		II 1;	III 2;	69, 85
ХРАНЪЦ (хранъць),	слов.		II 24;	III 21;	69, 84, 85
ХРАНЪН (хранѣнь),	слов.		II—;	III 1;	69
ХРВАТИН (хрватинъ),	слов. или ост.		II 1;	III 1;	121
ХРЕЉА (хреља),	ост.		II 1;	III 1	
ХРЕЉИЋ (хрељѣ),	ост.		II 1;	III 1	
ХРС (хрьсь),	слов. или ост.		II 5;	III 6;	41, 71
ХРСОВИЋ (хрьсовиць),	слов. или ост.		II 1;	III 2;	41
ХРСЧОР (хрьсьчоръ),	ост.		II 1;	III 1	
ХУЉА/ХУЛА (хоула),	слов. или ост.		II—;	III 1;	71
ХУНКО (хоунько),	ост.		II—;	III 2	
ХУЊЕР (хоуњеръ),	ост.		II 1;	III 1	
Ц					
ЦЕЦЕЛИЋ (цецељѣ),	ост.		II 1;	III 1	
ЦЕЦУН (цецоуњ),	ост.		II—;	III 1	
ЦРЉЕНЧИЋ (црљенъчиць),	слов.		II—;	III 1;	40, 69, 122
ЦУРИ (цоури),	ост.		II 1;	III 1	
Ч					
ЧАПКОВИЋ (чапъковѣ),	слов.		II 1;	III 1	
ЧАПЪЦ (чапъць),	слов.		II 2;	III 2	
ЧЕБИЋ (чебѣ),	ост.		II—;	III 1	
ЧЕПРЊА (чепърѣ),	хришћ. или ост.		II 1;	III 1	
ЧЕПРЊИЋ (чепърѣниць),	хришћ. или ост.		II 1;	III 1	
ЧИБУД (чибоудъ),	слов.		II 1;	III 1	
ЧИПЪЦ (чипъць),	слов.		II 3;	III 3;	69, 85

1	2	3	4	5	6
ЧИЧВАР (чичьварь),	ост.		II 1; III 1		
ЧОХЛО (чохьло),	ост.		II 1; III—		
ЧРНАТОВИЋ (чрьнатовникъ),	слов.		II 1; III 1;	69, 122	
ЧРНОГЛАВ (чрьноглавь),	слов.		II—; III 1;	40, 51, 69, 101, 122	
ЧРНЪЛ (чрьньль),	слов.		II 1; III 1;	40, 69, 122	
ЧРТАЛО (чрьтало),	слов.		II 1; III 1;	41, 71, 122	
ЧРТАЛОВИЋ (чрьталовникъ),	слов.		II 1; III 1;	41, 71, 122	
ЧУДАН (чюданы),	слов.		II 1; III 1;	69, 73	

III

ШАКОЈЕ (шакое),	слов.		II 1; III 2;	39, 81	
ШАКОЈЕВИЋ (шакоевникъ),	слов.		II 1; III 1;	39, 81	
ШАНТОР (шаньторь),	ост.		II 1; III 1;	91	
ШАПАРИЋ (шапарникъ),	ост.		II—; III 1		
ШАПРАН (шапьярань),	слов.		II 3; III 2;	37, 71	
ШАПРАНОВИЋ (шапьярановникъ),	слов.	I 1;	II 1; III 1;	71	
ШАПТЪЈЕВИЋ (шаптьевникъ),	ост.		II 1; III 1		
ШАРБАН (шарьбань),	ост.		II 2; III 2		
ШАРУЛ (шароуль),	слов.		II 1; III 1;	70	
ШЕВЪЈ (шевьи),	слов. или ост.		II—; III 1;	37, 85	
ШИН (шинь),	ост.		II 1; III 1		
ШИРАН (ширань),	слов.		II 1; III 1;	70, 73	
ШИША (шинша),	слов.	I 1;	II 2; III 2;	70, 87	
ШИШАТ (шиншаты),	слов.		II 2; III 3;	70, 73	
ШИШМАН (шиньшмань),	слов.		II 3; III 3;	70, 80	
ШИШОЈЕ (шиншое),	слов.		II 2; III 2;	70, 81	
ШЛЪМАН (шльмань),	ост.		II 1; III 1;	90	
ШЛЪМАНОВИЋ (шльмановникъ),	ост.		II 1; III 1;	90	

1	2	3	4	5	6
ШОДОЈЕ (шодое),	ост.		II 1; III 1;	96	
ШОРИЈАК (шоризакъ),	ост.		II 1; III 1		
ШОРИЋ (шорникъ),	ост.		II 1; III 1		
ШОЋ (шокъ),	ост.		II 2; III 3;	155	
ШТРЪЦ (шрьвьць),	слов.	I 1;	II 3; III 4;	85	
ШТУЛЧИЋ (шюульчикъ),	ост.		II 1; III 1		
ШУШКО (шюушько),	слов.		II 2; III 2;	79	
ШУШКОВИЋ (шюушьковникъ),	слов.		II 1; III 1;	79	
ШЪВЧИЋ (шьвьчикъ),	слов.		II 1; III 1;	103	

ЛИТЕРАТУРА

- Alerić D., *O potrebi djelomičnoga prilagođavanja dijalekatskih mjesnih imena i prezimena*, Jezik (Zagreb) 22, 1974—75, sv. 1, 5—17 i sv. 3, 80—89.
- Банашевић Н., *О именима вила у народним њесмама*, Зборник радова САНУ (Београд) 1952, 17, 134—152.
- Барјактаровић М., *Зашто се нерадо помињу нека имена код нашег народа*, Зборник Филозофског факултета у Београду (Београд) књ. VI — 2, 1962, 235—242.
- Bezlaž F., *Slovenska vodna imena*, Ljubljana 1956, 1961.
- Белић А., *Савремени српскохрватски књижевни језик, II део: Наука о грађењу речи*, Београд 1949.
- Берић Д., *Ошкуда име вили Равијојла*, Гласник САНУ (Београд) V, св. 1, 1953, стр. 157.
- Bertoša M., *Antroponimija dvigradskog područja 1400—1750*, Jadranski zbornik (Rijeka—Pula) 7, 1969, 177—205.
- Bijelić—Bogdan P., *Narodna imena (Konavli i Dalmacija)*, Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (Zagreb) XXX, 1935, 241—242.
- Bjelovučić Z. N., *Kralj Tomislav ili Domaslav*, Jadranski dnevnik III, 1936, 233.
- Бошковић Р., *Одабрани чланци и расправе*, Црногорска академија наука и умјетности, Титоград 1978.
- Будимир М., *Са словенској Олимпије*, Зборник Филолошког факултета у Београду (Београд) 4, 1956, 1—56.
- Будимир М., *De nominis serbici vestigiis classicis*, Зборник за филологију и лингвистику (Нови Сад) III, 1960, 7—34.
- Вукановић Т., *Лична имена код Срба*, Гласник Етнографског музеја (Београд) XV, 1940, 56—73.
- Грујић Р., *Промена имена при монашењу код средњовековних Срба*, Гласник Скопског научног друштва (Скопље) XI, 1932, 239—240.
- Grujić R., *Plemenski rječnik ličko-krbavske županije*, Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (Zagreb) 21, 1917, 273—364.
- Даничић Ђ., *Основе српскога или хрватскога језика*, Београд, 1876.
- Daničić Đ., *Nom. sing. mask. na -o i na -e*, Rad JAZU (Zagreb) 26, 1874, 53—63.
- Debeljak S., *Nadimci u okolini sv. Ivana na Zelini*, Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (Zagreb) 16, 1911, 305—310.
- Dešić M., *Uticaj mjesta akcenta na tvorbu hipokoristika nastalih od ličnih imena*, Jezik (Zagreb) 10, 1963, sv. 3, 86—94.
- Divković M., *Poetičnost imena ženskih*, Vienac (Zagreb) III, 1871, br. 51, 818—821, 832—834.

- Dorčić A., *Prezime i nadimci u Baški na otoči Krku*, Krčki zbornik (Krk) 1, 1970, 475—480.
- Бапић С., *Надимци и презимена у Куману (Банат)*, Прилози проучавању језика (Нови Сад) 2, 1966, 161—164.
- Бапић С., *Надимци и презимена у Меленцима (Банат)*, Прилози проучавању језика (Нови Сад) 5, 1969, 323—327.
- Ђорђевић П., *Облик Јуџословен*, Наш језик (Београд) 2, 1934, 200—201.
- Ђорђевић П., *Ђорђе, Ђуро и сл.*, Наш језик (Београд) 3, 1935, 89—90.
- Ђорђевић П., *О имену Ђорђе*, Наш језик (Београд) 3, 1935, 209—212.
- Ђорђевић П., *Доменџићан или Домејџићан*, Зборник Матице српске за друштвене науке (Нови Сад) 1956, св. 13—14, 71—74.
- Железняк И. М., *Типи сербохрватских антропонимичких композитов XII—XV ст.*, Славистични сборник, Кијв, 1963, 198—213.
- Железняк И. М., *Прасловянске ідој- и сербохрватський антропонимікон*, Мовознaнство (Кијв) 3, 1969, 37—43.
- Железняк, И. М., *Очерк сербохрватского антропонимического словообразования*, Кијв 1969.
- Zovko I., *Narodna imena (Bosna i Hercegovina)*, Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (Zagreb) XXVI, 2, 1928, 148—159.
- Ивић П., *Дијалектолозија српскохрватској језика*, Увод у штокавско наречје, Нови Сад 1956.
- Ivšić S., *Grafija imena kneza Višeslava na njegovoj krstionici*, Nastavni vjesnik (Zagreb) 50, 1941—1942, 409—416.
- Jagić V., *Mythologische Skizzen (Svarog, Daždabog)*, Archiv für slavische Philologie 4, 1880, 412—427; 5, 1881, 1—14; 8, 1884, 665.
- Janjanin M., *O ženskim prezimenima*, Наш језик (Београд) 4, 1935—1936, 47—50.
- Jeremić R., *Bunjevačka prezimena*, Književni sever 6, 1930, 252—259.
- Јиречек К., *Историја Срба I—II*, Београд 1952.
- Јиречек К., *Романи у градовима Далмације током средњег века*, Зборник Константина Јиречека II, Српска академија наука и уметности, Београд 1962.
- Јосифовић С., *Око Досијејева имена*, Зборник за филологију и лингвистику (Нови Сад) I, 1957, 181—182; III, 1960, 196—197.
- Jurišić K., *Mihovil ili Mihael*, Služba božja (Makarska) 5—6, 1967, 363—370.
- Jutronic A., *Najstarija sačuvana knjiga rođenih Sutivana*, 1622—1694, Starine JAZU (Zagreb) 47, 1957, 223—236.
- Katičić R., *Keltska osobna imena u antičkoj Sloveniji*, Arheološki vestnik (Ljubljana) 17, 1966, 145—168.
- Klaić V., *Imena sedmero braće, što su tobože Hrvate dovela na jug*, Vienac (Zagreb) XVIII, 1886, 446—447.
- Klaić V., *Nešto o krstnom imenu*, Vienac (Zagreb) 27, br. 30, 1895, 473—475.
- Klaić V., *Hrvatska plemena od 12. do 16. stoljeća*, Rad JAZU (Zagreb) 130, 1897, 1—85.
- Klaić V., *Rodoslovlje knezova krbauskih od plemena Gusić*, Rad JAZU (Zagreb) 134, 1896, 190—214.
- Krahe H., *Lexicon der altillyrischen Eigennamen*, Heidelberg 1929.
- Ledić F., *Mitologija Slavena*, knj. I—II, Zagreb 1970.
- Лубас В., *Из проблематике значења власитијих имена*, Анали Филолошког факултета (Београд) 7, 1967, 167—192.
- Матић С., *Порекло неких личних имена наших*, Наш језик, н. с. (Београд) 2, св. 3—4, 1950—1951, 94—95.
- Matijašević F., *Složena lična imena sa sufiksom -ka*, Onomastica jugoslavica (Ljubljana) 1, 1969, 159—162.

- Матијашевић Ф., *Акцента и морфолошка структура двосложних антропонимичких хипокористика у области Ибра*, Јужнословенски филолог (Београд) 27, св. 1—2, 1966—1967, 337—348.
- Медић М., *Маџарија, Маџура и Марјан, њири презимена*, Гласник Земаљског музеја у Сарајеву (Сарајево) 42, 1930, 227—228.
- Mesić M., *Pleme Berislavića*, Rad JAZU (Zagreb) 8, 1869, 30—104.
- Марећ Т., *Ојукле име Свејозар*, Јужнословенски филолог (Београд) II, 1921, 226—227.
- Maretić T., *Gramatika i stilistika hrvatskog ili srpskog jezika*, (Zagreb) 1899, 1931.
- Maretić T., *O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba*, Rad JAZU (Zagreb) 81, 1886, 81—146; 82, 1886, 69—154.
- Miklosich F., *Die Bildung der slavischen Personennamen*, Beč 1860.
- Miklosich F., *Die Bildung der slavischen Personen und Ortsnamen*, Heidelberg 1927.
- Мишовић М. Б., *Ојукда Филију Вишњићу презиме Вишњић*, Наш језик (Београд) н. с., 8, св. 7—10, 1957, 226—232.
- Михајловић В., *Neki problemi semantike naših ženskih imena*, Прилози проучавању језика (Нови Сад) 4, 1968, 209—226.
- Михајловић В., *Неколико јужнословенско-новгородских паралела*, Зборник за филологију и лингвистику (Нови Сад) 11, 1966, 163—175.
- Mihajlović V., *Jedno do sada nepoznato muško ime iz XVI veka*, Onomastica jugoslavica (Ljubljana) br. 1, 1969, 156—158.
- Михајловић В., *Шта значи и како је постало презиме Кривокајић*, Гласник Цетињског музеја (Цетиње) 2, 1969, 211—214.
- Михајловић В., *Анаџомска лексика у српскохрватској ономастици и географској терминолозији*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику (Нови Сад) XIII, 2, 1970, 7—48.
- Modestin J., *Imena petorice braće i dviju sestara na početku hrvatske povijesti*, Nastavni vjesnik XX, 1911, 605—610; 34, 1925, 9—14; 36, 1928, 288—296.
- Московљевић С. М., *Ђорђе или Ђуро*, Наш језик (Београд) 3, св. 4, 1935, 119—121.
- Muljačić Ž., *Naši pejorativi romanskog podrijetla*, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru (Zadar) 3, 1962, 115—138.
- Muljačić Ž., *Osobna imena u Dubrovniku (1800—1900)*, Filologija 4, 1963, 111—128.
- Muljačić Ž., *Strukturalizam i problemi dijakronijske. antroponimije*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику (Нови Сад) VII, 1964, 95—101.
- Pavlović Z., *Onomastički derivati izvedeni iz lekseme gost u slovenskim jezicima*, Прва југословенска ономастичка конференција, Црногорска академија наука и уметности, Титоград 1976, 71—75.
- Павловић М., *Ојозитно условљена деминутивност*, Јужнословенски филолог (Београд) 24, 1959—1960, 225—230.
- Пецо А., *Још нешто о именима Јово и Раде*, Наш језик (Београд) н. с., 4, св. 9—10, 1953, 340—343.
- Пецо А., *Вокализ јединице неких мушких и женских личних имена*, Наш језик (Београд) н. с. 11, св. 1—2, 1961, 30—43.
- Пешикан М., *Разликовање власитијих и ајлајтивних имена у џопонимији*, Наш језик (Београд) н. с., 17, св. 5, 1969, 257—263.
- Pižurica M., *Antroponimija i toponimija Rovaca*, Прва југословенска ономастичка конференција, Црногорска академија наука и уметности, Титоград 1976, 103—122.
- Поповић И., *О именима Штја Јово или Раде*, Питања савременог књижевног језика (Сарајево) IV, књ. II, св. 2, 1952, 243—253.
- Поповић И., *Хришћанска грчка ономастика у Хрвати*, Зборник радова САНУ (Београд) 59, 1958, 77—98.

- Радојичић Сп. Ђ., *Званична имена два последња Немањинца*, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду (Нови Сад) VI, 1961, 117—120.
- Рајковић Ђ., *Службена имена*, Бршљан (Нови Сад) 1885, 1, св. 2, 16.
- Rendić—Miočević, *Prilog proučavanju naše ranosrednjovečne onomastike*, Starohrvatska prosvjeta III, sv. 1, 1949, 9—21.
- Rešetar M., *Slavenska prezimena dubrovačke vlastele*, Dubrovački list 2, 1925, 32—33.
- Rogić P., *Lična i porodična imena u jeziku*, Rad JAZU (Zagreb) 303, 1955, 211—231.
- Рогич П., *Име као предмет антропонимских истраживања*, Питања књижевног језика (Сарајево) III, 1956, 45—52.
- Rogić P., *Izveštaj o radu na sakupljanju antroponimije grada u sjevernom Velebitu*, Ljetopis JAZU (Zagreb) 66, 1962, 342—343.
- Rogić P., *Antroponimija u naseljima sjevernog Velebita*, Hrvatski dijalektološki zbornik (Zagreb) 2, 1966, 325—355.
- Rogić P., *Patronimijski rječnik ili onomastikon kao krajnji cilj skupljanja i izučavanja antroponimije grada*, Jezik (Zagreb) 10, sv. 2, 1962—1963, 33—39.
- Рсдић Н., *Лингвистичка суштина скраћивања имена*, Прва југословенска ономастичка конференција, Црногорска академија наука и уметности, Титоград 1976, 133—136.
- Svoboda J., *O tvoření srbocharvatských osobních jmen*, Zpravdaj Místopisné Komise ČSAV 29, 1968, 243—247.
- Svoboda J., *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha 1964.
- Sekereš S., *Antroponimija i toponimija Južne Baranje*, Hrvatski dijalektološki zbornik (Zagreb) 2, 1966, 405—458.
- Sekereš S., *Slavonska osobna imena*, Onomastica jugoslavica (Ljubljana) 2, 1970, 158—168.
- Skok P., *Imena pastira u dubrovačkoj pastoralu*, Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor (Beograd) 2, 1922, 139—144.
- Скок П., *Из румунске литературе о балканским Власима*, Гласник скопског научног друштва (Скопље) 3, 1928, 293—308.
- Skok P., *Kako bizantinski pisci pišu lična i njesna slovenska imena*, Starohrvatska prosvjeta, n. s., 1, 1927, 60—76.
- Skok P., *O simbiozi i nestanku starih Romana u Dalmaciji i na Primorju u svjetlu onomastike*, Razprave (Ljubljana) 4, 1928, 1—42.
- Skok P., *Dolazak Slovena na Mediteran*, Split 1934.
- Skok P., Novak V., *Supetarski kartular*, Zagreb MCLII.
- Splitter Dilberović V., *Beiträge zur Bildung der serbokroatischen Personennamen*, Meisenheim am Glan 1966.
- Стаматоски Т., *Личноио име кај Македонцима низ вековице*, Прва југословенска ономастичка конференција, Црногорска академија наука и уметности, Титоград 1976, 141—147.
- Станојевић Ст., *Лична имена и народности у Србији средњега века*, Јужнословенски филолог (Београд) VIII, 1928/29, 151—154.
- Стевановић М., *Савремени српскохрватски језик*, I, Београд 1964.
- Hraste M., *Vlastito ime u Jugoslavena*, Jezik (Zagreb) 9, sv. 2, 1961—62, 33—40.
- Hraste M., *Antroponimija i toponimija općine hvarske*, Hrvatski dijalektološki zbornik (Zagreb) 1, 1956, 331—385.
- Cestarić—Jakić V., *Zadarska ženska osobna imena u XIII stoljeću — odraz i rezultanta prethodnih simbiotskih procesa u gradu i porijekla novijih doseljenika*, Radovi centra Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru (Zadar), sv. 24, 1977, 143—223.
- Cestarić—Jakić V., *Etimčki odnosi u srednjovekovnom Zadru prema analizi osobnih imena*, Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru (Zadar), sv. 19, 1972, 99—164.

- Чажановић В., *Имена од урока*, Годишњица Николе Чупића (Београд) XXXV, 1923, 152—163.
- Чажановић В., *О српском врховном боју*, Београд 1941.
- Šimundić M., *Tvorba osobnih imena u hrvatskome ili srpskome jeziku*, Maribor 1970.
- Šimundić M., *Sufiksni morfološki ulog u slovenskim jezicima*, Прва југословенска ономастичка конференција, Црногорска академија наука и уметности, Титоград 1976, 179—185.
- Šimundić M., *Značenja najstarijih slovenskih osobnih imena*, Časopis za zgodovino i narodopisje (Maribor), 9, 1973, 14—46.
- Šimunović P., *Toponimija otoka Brača*, (Supetar) 1972, 1—318, Karte katastarskih općina.
- Šimunović P., *Suvremena onomastička istraživanja u Hrvatskoj*, Jezik (Zagreb) XVII, sv. 2, 1969/70, 42—48.
- Šimunović P., *Pomoćna osobna imena i njihovo ponašanje u jeziku*, Jezik (Zagreb) XII, sv. 5, 1964—1965, 137—142.
- Šimunović P., *Leksikon prezimena Hrvatske u okviru antroponimističkih proučavanja*, Onomastika 13, 1967, 283—291.
- Šimunović P., *Onomastička istraživanja otoka Lastova*, Filologija 6, 1970, 247—264.
- Šimunović P., *Sufiksni stav hrvatskosrpske antroponimije XII—XV stoljeća*, Onomastica jugoslavica (Ljubljana) 2, 1970, 197—199.
- Šimunović P., *Akcenti vlastitih imena*, Onomastica jugoslavica (Ljubljana) 2, 1970, 228—230.
- Šojat A., *O nazivima mjesta prema imenima svetaca*, Jezik (Zagreb) VII, sv. 1, 1958—1959, 21—23.
- Šupuk A., *Klasifikacija prezimena po značenju*, Jezik (Zagreb) XV, sv. 4, 1967—1968, 121—127.
- Šupuk A., *Glavni procesi u našem onomastičkom sistemu*, Školski vjesnik (Split) 3—4, 1968, 15—18.

РЕЧНИЦИ

- Веселовский Б. С., *Ономастикон, древнерусские имена, прозвища и фамилии*, Академия наук СССР, Отделение истории Архив АН СССР, Москва 1974.
- Грковић М., *Речник личних имена код Срба*, Београд, 1977.
- Žepić M., *Latinsko-hrvatsko-srpski rječnik*, Zagreb 1961.
- Илчев Ст., *Речник на личните и фамилни имена у Българите*, София 1969.
- Караџић В., *Српски рјечник искумачен немачкијем и латинскијем ријечима*, у Бечу 1852.
- Constantinescu N. A., *Dictionar onomastic românesc*, Bucuresti 1963.
- Kulišić Š., Petrović Ž., Pantelić N., *Srpski mitološki rečnik*, Beograd 1970.
- Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske*, Zagreb 1976.
- Mažuranić V., *Prinosi za hrvatski pravno-povjesni rječnik*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, u Zagrebu 1908—1923.
- Miklosich Fr., *Lexicon paleoslovenico-graeco-latinum*, Vindobonae 1862—1865.
- Морошкин М., *Славянский именословъ или собрание славянскихъ личныхъ именъ въ алфавитномъ порядкѣ*, Санктпетербург 1867.
- Novaković S., *Srpski pomenici od XV—XVIII veka*, Glasnik SUD XLII, Beograd 1875, 1—153.

Пачичъ Ј., *Имєсловъ или рѣчникъ лични имена разни народа славєнски*, Будим 1828.

Петровский А. Н., *Словарь русских личных имен*, Москва 1966.

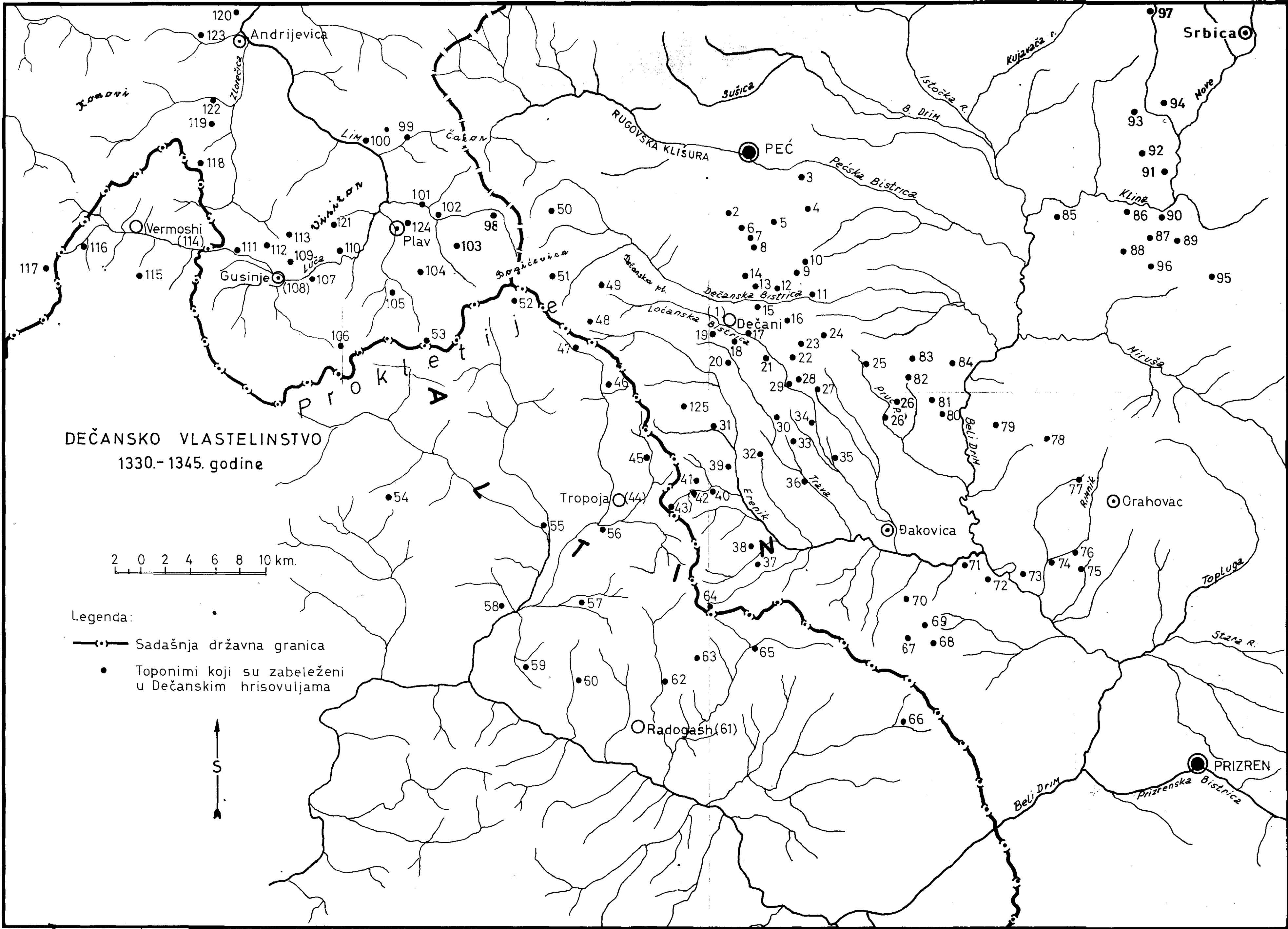
Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, na svijet izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1880—1978.

Senc S., *Grčko-hrvatski rječnik za škole*, Zagreb 1910.

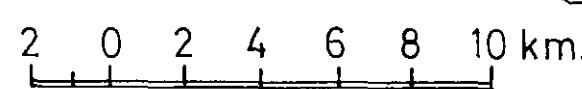
Simonović D., *Botanički rečnik imena biljaka*, Izdanje Instituta za srpskohrvatski jezik SANU, knj. 3, Beograd 1959.

Skok P., *Etimologijski rječnik hrvatskog ili srpskog jezika I—IV*, Zagreb 1971—1974.

Тупиков М. Н., *Словарь древне-русских личных собственных имен*, I—II, С-Петербург 1903.

DEČANSKO VLASTELINSTVO
1330.- 1345. godine

Legenda:

- Sadašnja državna granica
- Toponimi koji su zabeleženi u Dečanskim hrisovuljama

